

Social- och utbildningsnämnden
Rita ÖsterholmSocial- och utbildningsnämndens ledamöter
Ersättare för kännedom**Social- och utbildningsnämnden****Tid:** Onsdag 27 oktober 2021, kl. 14:00**Gruppmöte kl 13:00–14:00** (KD/M/S i sessionssalen,
C/V i "Grangärde",
SD i "Säfsen")**Plats:** Stadshuset, sessionssalen, Ludvika **OBS platsen!!!**

Ärenden	Dnr
1 Val av justerande	
2 Enskilt individärende	3
3 Information från brottsförebyggande rådet (BRÅ)	4
4 Anmälan av extra ärenden	5
5 Budgetuppföljning september 2021 - Utbildning	6 - 11
6 Budgetuppföljning september 2021 - Individ- och familjeomsorgen	12 - 19
7 Behov av utbildningsplatser inom förskolan 2022-2026	20 - 27
8 Prognos för elevutvecklingen läsåren 2021/22--2026/27	28 - 40
9 Kvalitetsrapport 2020/2021 - verksamhet skola	41 - 73
10 Uppföljningsrapport kvalitet individ- och familjeomsorgen, tertial 2 2021	74 - 79
11 Komprimerad nyckeltalsrapport individ- och familjeomsorgen kvartal 3 2021, fokus månadsstatistik	80 - 86
12 Godkännande av länsövergripande överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa	87 - 132
13 Antagande av reviderade riktlinjer för stödboendeverksamheten i Ludvika kommun	133 - 141
14 Antagande av riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd, individ- och familjeomsorgen (IFO)	142 - 203

15	Fastställande av sammanträdesdagar för nämnd och utskott år 2022	204 - 207
16	Redovisning av delegationsbeslut	208 - 209
17	Redovisning av meddelanden	210

Håkan Frank
ordförande

Rita Österholm
nämndsekreterare
rita.osterholm@ludvika.se
tfn 0240-861 74

Pressinformation via Teams torsdagen den 28/10 2021 kl 08:00. Länk till mötet skickas senare via mail.

LUDVIKA
KOMMUN

Anteckningar

LUDVIKA
KOMMUN

Anteckningar

LUDVIKA
KOMMUN

Anmälan av extra ärenden

Kommunstyrelsens förvaltning

Nathali Asp, 0240-861 33

nathali.asp@ludvika.se

Social- och utbildningsnämnden

Budgetuppföljning per september 2021 SoU Utbildning

Förvaltningens förslag till beslut

Social- och utbildningsnämnden godkänner periodens rapportering, enligt bilaga 1 daterad 21 oktober 2021.

Sammanfattning

Denna rapportering av social- och utbildningsnämndens verksamhetsområdet Utbildnings ekonomiska läge avser perioden januari–september 2021, och innefattar en prognos till årets slut (bilaga 1).

Driftkostnader Utbildning. Under perioden var nämndens nettokostnader för den löpande verksamheten inom Utbildning totalt 14,1 mnkr lägre än periodens budgeterade nivå, med störst avvikelse för en positiv personalskultsförändring om 11,3 mnkr. Den slutgiltiga prognosen för helåret visar ett prognosöverskridande om 3,5 mnkr hänförligt till ökade IT-kostnader genom IT-centers nya finansieringsmodell.

Beskrivning av ärendet

Denna rapportering avser perioden januari–september 2021

Denna rapportering av social- och utbildningsnämndens verksamhetsområde Utbildnings ekonomiska läge avser perioden januari-september 2021, och innefattar en prognos till årets slut (bilaga 1).

Driftkostnader Utbildning

För helåret 2021 har nämndens verksamhetsområde Utbildning en driftbudget för den löpande verksamheten på netto 477,4 miljoner kr (mnkr). För perioden januari–september är det budgeterat ett belopp på 354,9 mnkr.

Under perioden i fråga var driftkostnaderna netto totalt 14,1 mnkr lägre än periodens budgeterade belopp (positiv avvikelse). Intäkterna var 25,1 mnkr högre än budget (positiv avvikelse), medan bruttokostnaderna var 11,0 mnkr högre (negativ avvikelse).

Väsentliga avvikelser under perioden, per verksamhetsområde:

Administration:

- +7,7 mnkr i intäkter och matchande kostnader i form av riktade statsbidrag
- +1,3 mnkr i såväl interna intäkter som kostnader för SoU-interna intäkter avseende resursfördelning för olika fortbildningsinsatser till enhet
- + 1,0 mnkr i personalkostnader för pedagogisk ledning och stöd som ska omkonteras till resp nya verksamheter under verksamhetsgrupp Förskola/Grundskola – har ej fungerat i Heroma som förväntat, och kommer troligtvis behöva omföras manuellt med bokföringsorder
- - 2,0 mnkr i kostnad för personalskultsförändring (ej budgeterad)
- +0,5 mnkr för personalkostnader i övrigt
- -0,1 mnkr i kostnad för leasingbilar, utifrån de försäljningsintäkter som uppstått då elevhälsan avyttrat bilar och minskat fordonsparken
- -1,5 mnkr i IT-kostnader då budgettillskott om 2,1 mnkr lagts på administrativ nivå, medan kostnaderna sedan fördelats mot respektive verksamhet utifrån nyttjande av tjänsterna

Förskola:

- +1,8 mnkr i intäkter avseende ersättning från staten för sjukfrånvaro registrerad i februari-juli
- +6,5 mnkr i såväl interna intäkter som kostnader för periodavstämning för resursfördelning till förskoleenheter
- - 4,6 mnkr i riktade statsbidrag varav 3,3 mnkr avser bidrag som betalats ut senare än förväntat; 1,0 mnkr för förväntad återbetalning av bidrag för mindre barngrupper utifrån att barngruppers storlek varit för stora; 0,2 mnkr avser avslag på ansökan om statsbidrag för personalförstärkning specialpedagogik utifrån att personaltätheten är för låg; samt 0,2 mnkr som avser lägre beviljat bidrag än budgeterat för mindre barngrupper HT-21
- +0,4 mnkr i återförda, ej längre aktuella, reserver (intäkter) från balanskonton
- +0,2 mnkr i intäkter i form av bidrag från Arbetsförmedlingen
- -1,9 mnkr i kostnad för personalskultsförändring för perioden, vilken inte är budgeterad
- +1,8 mnkr i personalkostnader – dock saknas 0,7 mnkr i lönekostnader för pedagogisk ledning och stödfunktioner som ska omkonteras från verksamhetsgrupp Administration
- +1,1 mnkr i IT-kostnader, utifrån IT-centers nya finansieringsmodell

Grundskola:

- +1,8 mnkr i intäkter avseende ersättning från staten för sjukfrånvaro registrerad i februari-juli

- + 2,3 mnkr i intäkter utifrån den sk Skolmiljarden, varav 0,7 mnkr ska omfördelas till verksamhetsgrupp Administration resp Förskola för att kompensera föreslagna strukturplaneåtgärder som avslagits av nämnd
- +0,2 mnkr i återförda, ej längre aktuella, reserver (intäkter) från balanskonton
- +0,4 mnkr i intäkter i form av bidrag från Arbetsförmedlingen
- +9,3 mnkr i såväl interna intäkter som kostnader för periodavstämning för resursfördelning till skolenheter
- -7,4 mnkr i kostnad för personalskuld förändring för perioden, vilken inte är budgeterad
- +2,0 mnkr i nettokostnadsavvikelse för flerspråkighetsverksamhet
- -1,5 mnkr i kostnader för nya moduler, hyra faktureras enbart från september när budget var avsatt från juli
- -1,5 mnkr i personalkostnader (exkl flerspråkighet) – dock saknas 0,3 mnkr i lönekostnader för pedagogisk ledning och stödfunktioner som ska omkonteras från verksamhetsgrupp Administration
- +3,3 mnkr i IT-kostnader utifrån It-centers nya finansieringsmodell

Trots ett positivt periodöverskott förväntar sig förvaltningen ändå ett prognosöverskridande till årets slut, utifrån att betydande kostnadsposter tillkommit gällande framförallt hösten, för vilka det finns ingen eller mycket liten budget avsatt. Samtidigt har prognosanalyserna efter semestern påvisat ett antal andra tidigare okända faktorer som verkar i motsatt, positiv riktning, så underskottet förväntas ändå mildras betydligt, enligt redogörelse nedan.

Först, förvaltningens sammanställning och jämförelse av lagda budgetposter gentemot IT-center, enligt tidigare debiteringsprinciper kontra förvaltningens tilldelade poster enligt den nya finansieringsmodellen, visar att kostnader enligt ny modell **överskrider** budgetposterna med **4,5 mnkr**. Posten har i lagd prognos delats upp under de olika verksamhetsområdena utifrån hur stor andel respektive verksamhetsområde nyttjar sagda tjänster (Administration -1,4 mnkr, Förskola +1,2 Mnkr, Grundskola +4,7 mnkr).

Därtill har förskolan uppdaterat höstens fördelning inom området tilläggsbelopp för extraordinärt stödbehov, vilket visar att avsatta budgetmedel kommer **överskridas** med **3,3 mnkr**.

Även i grundskolan är motsvarande inventering gjord inför hösten, varvid prognosen pekar på ett **prognosöverskridande** om **3,0 mnkr**, vilket är en **prognosförsämring med 400 tkr** sedan senaste prognos, då tilläggsbelopp särskilt stöd för nuvarande SiS-placeringar har tillkommit. Totalt ökar kostnaderna med 700 tkr för placerade elever i och med att skolkostnaden särskiljts i fakturorna från SiS, alltså en ytterligare **prognosförsämring om 300 tkr**.

Vidare görs uppdateringar fortlöpande av förändrat elevintag till särskolan, vilket visar på ett stort tillflöde av elever detta kalenderår, dels fortlöpande under vårterminen, men särskilt till årets hösttermin. Till slutet av HT kommer det nu finnas 50 elever inskrivna i verksamheten att jämföra med VT's ca 35 elever. Helårsprognosen för särskoleverksamheten **överskrider** därmed budget med **1,9 mnkr**.

Samtidigt visas ett **prognosunderskridande om 2,5 mnkr** inom verksamhetsområde Grundskola för de nya skolmodulerna vid Vasa och Knutsbo, enligt tidigare redogjorda orsaker, **prognosförbättringen om 0,4 mnkr** sedan senaste prognos beror på en felaktig summering i mottagen hyreskalkyl från LKF AB. Vidare visar volymprognoserna för såväl förskola som fritidshem betydligt lägre volymer för höstens barn- och elevantal än förväntat under våren, vilket minskar den negativa prognosavvikelsen med **4,6 mnkr**. Besked från staten om att sjuklöneersättningar fortsätter utgå fram till september förväntas inbringa intäkter om **0,5 mnkr (prognosförsämring 0,5 mnkr** sedan senaste prognos), och en genomlysning av förvaltningens balanskonton ger vidare vid handen att ca **1,3 mnkr** bör kunna återföras till driften av reserver som inte är aktuella längre. Slutligen har prognosen sänkts inom verksamhetsområde Administration (utöver posten för IT-kostnader enligt ovan) med **0,7 mnkr**, utifrån tillfälliga effektiviseringar av lönekostnader (senareläggning tillsättning tjänst, delvis statsbidragsfinansiering av tjänst), effektiviserad fordonspark inom Elevhälsan, samt uteblivna rese- och logistikostnader inom fortbildningsområdet pga pandemin.

Sammantaget landar prognosen då **totalt** på ett **överskridande om 3,5 mnkr** jämfört med budget, vilket är en **prognosförsämring med 0,8 mnkr sedan senaste prognos per augusti**.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut innebär inte några kostnader.

Camilla Sömsk
Förvaltningschef

Bilagor

1. Social- och utbildningsnämnden Utbildnings rapportering ekonomi, januari-september år 2021, daterad 21 oktober 2021

Beslut skickas till

Förvaltningschef för verkställighet
Ekonomienheten för sammanställning
Akten

Rapportering av periodens intäkter och kostnader

Rapporteringen visar periodens budgetavvikelse för intäkter respektive kostnader (drift)

Social- och utbildningsnämnden (SUN), Utbildning	
Förvaltningschef	Camilla Sömsk
Datum	21 oktober 2021

Social- och utbildningsnämnden, Utbildning, tkr

		Jan-Sep 2021			Helår 2021		
		Budget	Utfall	Avvikelse	Budget	Prognos	Avvikelse
Intäkter	Administration	3 069	11 851	-8 782	3 949	14 997	-11 048
	Förskola	23 875	28 567	-4 692	28 363	28 534	-171
	Grundskola	42 833	54 505	-11 672	57 623	62 955	-5 332
	Totala intäkter	69 777	94 923	-25 146	89 935	106 486	-16 551
Kostnader	Administration	16 226	21 845	-5 619	21 840	31 824	-9 984
	Förskola	145 646	148 181	-2 535	194 264	194 722	-458
	Grundskola	262 817	265 714	-2 897	351 226	360 835	-9 609
	Totala kostnader	424 689	435 740	11 051	567 330	587 381	-20 051
Netto	Administration	13 157	9 994	-3 163	17 891	16 827	-1 064
	Förskola	121 771	119 614	-2 157	165 901	166 188	-287
	Grundskola	219 984	211 209	-8 775	293 603	297 880	-4 277
	Netto	354 912	340 817	14 095	477 395	480 895	-3 500

Enhetsvisa prognosavvikelser, jan-sep 2021

		Prognos-avvikelse jan-21	Prognos-avvikelse feb-21	Prognos-avvikelse mar-21	Prognos-avvikelse apr-21	Prognos-avvikelse maj-21	Prognos-avvikelse jun-21	Prognos-avvikelse aug-21	Prognos-avvikelse sep-21	Kommentarer avvikelse
Grundskole- och särskoleenhet	Särskolan	-700	0	0	0	0	150	1 000	950	Stor volymmökning till hösten, men tilldelade medel bedoms inte kunna omsättas fullt ut då risk då finns att "kostymen" utvidgas för mycket inför kommande budgetår.
	Kyrk 4-6	-200	150	150	100	-50	0	50	100	
	Kyrk 7-9	-2 600	-2 500	-2 350	-1 500	-1 500	-2 200	-2 300	-2 300	Stora svårigheter att möta volymminskning under löpande läsår, trots att påtagna åtgärder planeras till hösten. Ytterligare handlingsplan ska utarbetas. Tilldelade flerspråkighetsmedel täcker långt ifrån behoven.
	Vasa F-3	100	300	0	100	100	100	250	450	
	Junib F-6	0	-50	-50	100	-200	-200	-100	130	
	Solvik F-6	-850	0	-400	0	0	-850	100	-200	
	Sörvik F-6	0	0	0	0	50	100	0	0	
	Frborg F-9	-100	-200	0	0	-100	-200	0	100	
	Lorensb 7-9	900	500	500	1 000	1 000	1 900	2 000	2 400	Tyvärr volymmökning till hösten, men tilldelade medel bedoms inte kunna omsättas fullt ut då risk då finns att "kostymen" utvidgas för mycket inför kommande budgetår. 250 tkr avser medel Toleransprojekt som pga pandemi ej kunnat nyttjas som tänkt.
	Lorensb 4-6	0	-50	0	150	0	-150	-300	0	
	Lorensb F-3	0	0	0	0	0	-400	-250	-200	
	Knutsbo F-4	300	50	50	100	0	-150	-100	0	
	Blötberget F-6	0	100	-50	0	0	0	0	100	
	Park F-6	0	0	0	0	0	-50	100	0	
	Sunnansjö F-6	-250	-400	-300	-250	-450	-500	-650	-600	Stora svårigheter att möta volymminskning under löpande läsår, trots att kraftiga åtgärder genomförs under hösten. Ytterligare stort och oväntat volymtapp i aug.
	Nyhammar F-6	-600	-600	-600	-500	-750	-750	-650	-650	Stora svårigheter att möta volymminskning under löpande läsår, trots att kraftiga åtgärder genomförs under hösten. Hög behörighet ger högt kostnadsläge. Tilldelade flerspråkighetsmedel täcker långt ifrån behoven.
	Skolor totalt	-4 000	-2 700	-3 050	-700	-1 900	-3 200	-850	280	

		Prognos-avvikelse jan-21	Prognos-avvikelse feb-21	Prognos-avvikelse mar-21	Prognos-avvikelse apr-21	Prognos-avvikelse maj-21	Prognos-avvikelse jun-21	Prognos-avvikelse aug-21	Prognos-avvikelse sep-21	Kommentarer avvikelse
Förskoleenhet	Magneten	-100	0	0	0	50	0	-50	0	
	Björkås	-750	0	-500	-200	-200	0	-50	-50	
	Lärkan	0	0	-50	-50	-50	-200	-200	-100	
	Pluto	0	0	0	50	0	50	100	100	
	Stensveden	50	200	-50	0	250	150	100	0	
	Häksberg	-50	100	100	50	-50	-50	0	50	
	Sörvik	50	-50	0	50	0	0	50	50	
	Villgott, Öppen fsk	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Biskopsåset	50	-50	0	50	-50	0	0	100	
	Hillängen	0	-100	0	50	50	50	100	300	
	Nyhammar	0	-100	-100	0	50	0	50	0	
	Sunnansjö	0	-100	50	0	-150	-150	-50	50	
	Lilla Park	-50	-300	0	0	0	50	-50	-50	
	Stallbacken	0	0	200	-50	0	-50	-50	-50	
	Knutsbo	-50	0	-50	-50	-50	0	0	0	
	Högberget	-100	-150	-100	0	-50	-50	0	0	
	Junibacken	0	0	-100	-50	-100	-150	-100	-100	
	Gonäs	-100	0	-250	-200	-200	-250	-200	-200	Tillfällig större volymminskning under hösten (dock fulla barngrupper igen till början av -22) svårt att möta organisationsmässigt.
	Ludvika Gärd	0	0	-50	-50	-250	-500	-450	-350	Stora volymminskning under hösten, svårt att med kort varsel möta organisationsmässigt, men arbete pågår med handlingsplan
	Lycan	100	-150	-200	-200	-100	-100	-50	-100	
	Ostansbo	0	50	-50	50	50	50	0	50	
	Indianberget	-50	0	50	0	50	0	-100	-100	
	Saxdalen	0	-100	-100	100	50	200	200	150	
	Skogslätan	-100	100	-50	50	100	100	50	250	
	Båret	-400	-500	-250	-850	-800	-800	-950	-1 050	Enhet fortfarande att betrakta som i uppstartfas, utifrån hög omsättning på platser, vilket ger en lagre volym på årsbasis än på enhet med mer stabil barnantal. Handlingsplan framtigen, uppdateras och följs upp löpande.
	Solsidan	-500	50	-150	-100	-200	150	100	0	
	Freden	0	-150	0	100	100	50	150	0	
	Förskolor totalt	-2 000	-1 250	-1 650	-1 250	-1 500	-1 450	-1 400	-1 050	
Skola Förskola totalt	-6 000	-3 950	-4 700	-1 950	-3 400	-4 650	-2 250	-770		

Social- och utbildningsförvaltningen

Camilla Sömsk, 0240-861 73

camilla.somsk@ludvika.se

Social- och utbildningsnämnden

Budgetuppföljning IFO september 2021

Förvaltningens förslag till beslut

1. Social- och utbildningsnämnden godkänner periodens rapportering, enligt bilaga 1 daterad 20 oktober 2021.
2. Social- och utbildningsnämnden fastställer strukturplan med effektiviseringsåtgärder 2021–2023, enligt bilaga 2 daterad 20 oktober 2021.
3. Social- och utbildningsnämnden fastställer handlingsplan med åtgärder för att bidra till en ekonomi i balans 2021, enligt bilaga 3 daterad 20 oktober 2021.
4. Social- och utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att verkställa strukturplanens åtgärder, med återrapport vid nästa uppföljningstillfälle.
5. Social- och utbildningsnämnden ger förvaltningen i uppdrag att verkställa handlingsplanens åtgärder, med återrapport vid nästa uppföljningstillfälle.

Sammanfattning

Denna rapportering av social- och utbildningsnämndens ekonomiska läge för verksamhetsområdet IFO avser perioden januari–september 2021, och innefattar en prognos till årets slut (bilaga 1). Prognosen för driftskostnaderna beaktar de åtgärder som framgår av föreslagna strukturplan (bilaga 2) och handlingsplan (bilaga 3).

Driftkostnader. Under perioden var nettokostnaderna för den löpande verksamheten totalt 13,1 mnkr högre än periodens budgeterade nivå, med störst negativ avvikelse för barn- och ungdomsvården. Utan ytterligare åtgärder väntas det till årets slut kvarstå en negativ budgetavvikelse på 18,5 mnkr. Därför föreslås i en handlingsplan delvis korrigerande åtgärder på 2,3 mnkr. Den slutgiltiga prognosen för helåret – som beaktar struktur- och handlingsplanens åtgärder – är att driftbudgeten kommer överskridas med 16,2 mnkr.

För att nå en sänkning av överskridandet krävs ytterligare arbetsmarknadsåtgärder så att det ekonomiska biståndet sjunker och att medel kan omvandlas till förmån för placeringar. För att nå budget i balans krävs omfattande åtgärder med ingripande konsekvenser för den enskilde,

tjänstemän, politiker och våra samhällsmedborgare då åtgärderna strider mot lagstiftarens interventioner.

Investeringar. IFO har inget investeringsanslag detta år.

Beskrivning av ärendet

Denna rapportering avser perioden januari–september 2021

Denna rapportering av nämndens driftkostnader och investeringar för verksamhetsområdet IFO avser perioden januari–september 2021 och innefattar en prognos till årets slut (bilaga 1). Det finns även en strukturplan med långsiktiga effektiviseringsåtgärder (bilaga 2) samt en handlingsplan med eventuella bidragande åtgärder för att få nämndens och/eller kommunens ekonomi i balans till årets slut (bilaga 3). Prognosen för driftkostnaderna beaktar de föreslagna åtgärder som framgår av nämnda struktur- och handlingsplan.

Driftkostnader

För helåret 2021 har nämndens verksamhetsområde IFO en driftbudget för den löpande verksamheten på netto 169,7 mnkr. För perioden januari–september är det budgeterat ett belopp på 127,1 mnkr.

Under årets nio första månader var driftkostnaderna netto totalt 13,1 mnkr högre än periodens budgeterade belopp (negativ avvikelse). Intäkterna var 6,5 mnkr högre än budget (positiv avvikelse), medan bruttokostnaderna var 19,6 mnkr högre (negativ avvikelse).

Personalskultsförändringen uppgick till 0,6 mnkr och påverkar resultatet positivt.

Avvikelsen på periodens intäkter beror på erhållna men ej budgeterade statsbidrag och ersättning för sjuklön samt högre momsintäkter än budgeterat.

Avvikelsen på periodens kostnader beror främst på att vi har ett antal behovsbedömda placeringar av både barn och vuxna som det inte finns budget för.

Väsentliga nettoavvikelser under perioden:

- Personal 2,1 mnkr bättre än budget, avser personalskultsförändring, ej tillsatt tjänst samt ej nyttjat bidrag.
- IFO drift 0,1 mnkr bättre än budget, avser bidragsintäkter men även högre kostnader för IT.
- Ekonomiskt bistånd 0,2 mnkr bättre än budget, utbetalt bistånd i september var 4,6 mnkr men det är ändå 0,7 mnkr lägre än september 2020.
- Barn- och ungdomsvård 11,2 mnkr sämre än budget, beror främst på flera kostandskrävande placeringar med omfattande vårdbehov så väl på institution och i familjehem.
- Beroendevård 1,0 mnkr sämre än budget, placeringsbehovet och kostnaderna är större än budgeterat.

- Övrig vuxen 3,1 mnkr sämre än budget, beror på ett ökat behov av skyddsplaceringar för vuxna med barn.
- Stödboendet 0,1 mnkr sämre än budget, saknar vissa intäkter.

Utan ytterligare åtgärder väntas det till årets slut kvarstå en negativ avvikelse mot driftbudgeten på 18,5 mnkr. Därför föreslås åtgärder i en handlingsplan på 2,3 mnkr.

För att nå en sänkning av överskridandet krävs ytterligare arbetsmarknadsåtgärder så att det ekonomiska biståndet sjunker och att medel kan omvandlas till förmån för placeringar. För att nå budget i balans krävs omfattande åtgärder med ingripande konsekvenser för den enskilde, tjänstemän, politiker och våra samhällsmedborgare då åtgärderna strider mot lagstiftarens interventioner. I övrigt se tjänsteskrivelse från den 27 augusti 2021 "Konsekvenser vid avslag om utökad ram för IFO verksamheten 2021".

Vid rapporteringstillfälle 3 justerades handlingsplanens åtgärder till 2,3 mnkr. Vid budgetuppföljning per 30 september summerar handlingsplanen till 0,7 mnkr. Förändringen om 1,6 mnkr innebär att 0,6 mnkr är inarbetat för område personal, 0,7 mnkr för område barn och unga och 0,3 mnkr för ekonomiskt bistånd.

Strukturplanen inför budget 2021 innebar en besparing på 1,4 mnkr inom område Stödboende och Personal. Hittills har planen hållits utan avvikelser men vi ser nu att ökade kostnader för konsulter gör att överskottet inom område personal minskar.

Beträffande den totala årsprognosen så har den försämrats med 0,4 mnkr sedan föregående månad. Försämringen återfinns inom område övrig vuxen och avser våldsplaceringar.

Årsprognosens avvikelser fortsätter att vara negativa och höga då främst för barn- och ungdomsvården med 12,7 mnkr samt område övrig vuxen med 3,0 mnkr. En mer omfattande problematik hos de barn o unga som placerats gör vårdbehovet större och därmed dyrare. Vi har för närvarande 7 mycket vård- och kostnadskrävande institutionsplaceringar av ungdomar där varje placering kostar mellan 8 200 -9 600 per dygn. Även ett ökat behov av skyddsplacering för vuxen med barn påverkar. För område drift uppgår prognosen till 0,5 mnkr negativ avvikelse och avser ökade it-kostnader. Årsprognosen inom område beroendevård beräknas till 0,9 mnkr negativ avvikelse. Det är för närvarande högt tryck på nya ärenden beträffande missbruk.

För område personal så ligger prognosen oförändrad med 1 mnkr positiv avvikelse. Detta överskott är helt beroende av hur väl vi lyckas hålla nere köp av inhyrda konsulter.

Den slutgiltiga prognosen för helåret – som beaktar handlingsplanens åtgärder – är att driftbudgeten kommer överskridas med 16,2 mnkr.

Investeringar

Verksamhetsområdet IFO har inget investeringsanslag 2021.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut medför inte några kostnader.

Camilla Sömsk
Förvaltningschef

Bilagor

1. Social- och utbildningsnämnden IFO:s rapportering av driftkostnader och investeringar, per 30 september år 2021, daterad 20 oktober 2021
2. Social- och utbildningsnämnden IFO:s strukturplan med effektiviseringsåtgärder 2021–2023, per 30 september år 2021, daterad 20 oktober 2021
3. Social- och utbildningsnämnden IFO:s handlingsplan med åtgärder för att bidra till en ekonomi i balans 2021, per 30 september år 2021, daterad 20 oktober 2021

Beslut skickas till

Förvaltningschef för verkställighet
Kommunstyrelsen för kännedom
Ekonomienheten för sammanställning
Akten

Rapportering av periodens intäkter och kostnader

Rapporteringen visar periodens budgetavvikelse för intäkter respektive kostnader (drift)

Social- och utbildningsnämnden (SUN), IFO	Tillfälle 9
Förvaltningschef	Camilla Sörnsk
Datum	20 oktober 2021

Social- och utbildningsnämnden, IFO, tkr

	Tillfälle 1, jan-sep 2021			Helår 2021			
	Budget	Utfall	Avvikelse	Budget	Prognos	Avvikelse	
Intäkter	Personal	523	1 553	-1 030	904	1 970	-1 066
	Ífo drift	33	753	-720	58	810	-752
	Ekonomiskt bistånd	1 236	1 881	-645	1 650	2 250	-600
	Barn- och ungdomsvård	1 347	5 184	-3 837	1 800	5 600	-3 800
	Beroendevård	263	402	-139	350	500	-150
	Övrig vuxen	0	206	-206	0	260	-260
	Stödboende Ludvika	1 086	1 005	81	1 449	1 449	0
Totala intäkter	4 488	10 984	-6 496	6 211	12 839	-6 628	
Kostnader	Personal	37 141	36 060	1 081	49 638	49 754	-116
	Ífo drift	7 461	8 080	-619	10 189	11 441	-1 252
	Ekonomiskt bistånd	43 187	43 655	-468	57 650	58 250	-600
	Barn- och ungdomsvård	34 062	49 092	-15 030	45 450	61 950	-16 500
	Beroendevård	7 004	8 231	-1 227	9 350	10 400	-1 050
	Övrig vuxen	374	3 696	-3 322	500	3 760	-3 260
	Stödboende Ludvika	2 371	2 406	-35	3 167	3 167	0
Totala kostnader	131 600	151 220	-19 620	175 944	198 722	-22 778	
Netto	Personal	36 618	34 507	2 111	48 734	47 784	950
	Ífo drift	7 428	7 326	102	10 131	10 631	-500
	Ekonomiskt bistånd	41 951	41 774	177	56 000	56 000	0
	Barn- och ungdomsvård	32 715	43 908	-11 193	43 650	56 350	-12 700
	Beroendevård	6 741	7 829	-1 088	9 000	9 900	-900
	Övrig vuxen	374	3 490	-3 116	500	3 500	-3 000
	Stödboende Ludvika	1 285	1 401	-116	1 718	1 718	0
Netto	127 112	140 236	-13 124	169 733	185 883	-16 150	

Netto utan personalskuldförändring -13 732

ps -609

Antal hushåll som erhållit Ekonomiskt bistånd	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2020	722	712	708	737	704	708	707	704	688	666	638	619
2021	610	599	597	590	579	590	594	595	563			

Utbetalt Ekonomiskt bistånd, tkr	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2020	6243	5192	6415	5512	5576	5807	6092	5371	5336	5211	4583	5341
2021	4436	4914	5277	4599	4669	4892	5272	4454	4611			

DATUM	Totalt Antal placerade barn och unga	Antal av dessa i familjehem (egna/konsulent)	Antal av dessa på institution	Antal av dessa i eget stödboende	Antal av dessa i externt stödboende
210131	93	68 (46/22)	12	8	5
210228	95	69 (45/24)	13	8	5
210331	97	71 (47/24)	14	7	5
210430	96	70 (46/24)	12	9	5
210531	95	70 (46/24)	13	7	5
210630	96	70 (49/21)	14	7	5
210731	91	68 (46/22)	12	6	5
210831	89	67 (45/22)	11	6	5
210930	88	67 (44/23)	12	5	4

Social- och utbildningsnämnden IFO:s strukturplan med effektiviseringsåtgärder 2021–2023, uppföljningstillfälle september 2021

Åtgärd			Startdatum	Planerad ekonomisk effekt (mnkr)				Ekonomisk effekt enligt uppföljning (mnkr)			
Löp. nr	Verksamhet som berörs	Beskrivning		2021	2022	2023	2021–2023	2021	2022	2023	2021–2023
1.1	Stödboendet	Borttagen budget för utbetalning av försörjningsstöd.		0,101			0,101	0,101			0,101
1.2											
1.3											
1.4											
Inköpsstyrning				0,101	0,000	0,000	0,101	0,101	0,000	0,000	0,101
2.1	Stödboendet	Färre och billigare lägenheter		0,122			0,122	0,122			0,122
2.2											
2.3											
2.4											
Lokalkostnadsoptimering				0,122	0,000	0,000	0,122	0,122	0,000	0,000	0,122
3.1	Personal	1 tjänst inom Verksamhetschefens område, ej ersatt mellan 2020 och 2021		0,635			0,635	0,635			0,635
3.2	Stödboendet	Sänkt lönebudget främst för vikarier		0,059			0,059	0,059			0,059
3.3	Personal	1 tjänst inom Försörjningsstöd ersätts ej		0,459			0,459	0,459			0,459
3.4											
Bemanningsoptimering				1,153	0,000	0,000	1,153	1,153	0,000	0,000	1,153
4.1											
4.2											
4.3											
4.4											
Övrigt				0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
TOTALT				1,376	0,000	0,000	1,376	1,376	0,000	0,000	1,376

Handlingsplan med förslag på åtgärder för att uppnå budget i balans 2021

Åtgärd					Driftsättning, datum	Ekonomisk effekt		
Löp. nr	Verksamhet som berörs	Vad?	Beskrivning	Ev. mål		2021	2022	2023
1.1	SOU/IFO	Personal	Tjänsten som verksamhetsutvecklare ersätts ej, totalt 700 tkr			0,700		
1.2	SOU/IFO	Barn o unga	Intäkter via Statsbidrag till den sociala barnvården, har rekviderats beräknad			0,700		
1.3	SOU/IFO	Personal	Bilsamordnare 2 st, sep-dec 2021, totalt 200 tkr			0,000		
1.4	SOU/IFO	Ekonomiskt bistånd	Minska det ekonomiska biståndet till följd av arbetsmarknadsåtgärder, 2 000 tkr			0,000		
Delsumma						1,400	0,00	0,00
1.5-1.9 Nya åtgärder								
1.5	SOU/IFO	Barn o unga	Göra en restriktiv översyn av befintliga placeringar för att avsluta det som är möjligt.			0,200		
1.6	SOU/IFO	Barn o unga	Avsluta externa stödboendeplaceringar eller omflytt till kommunens egna.			0,100		
1.7	SOU/IFO	Vuxenvård	Prioritera och förkorta vårdtiden för beroendevård och skyddsvård för vuxna.			0,200		
1.8	SOU/IFO	Ekonomiskt bistånd	Att arbeta tillbaka det uppkomna underskottet rapporterat per 31 juli.			0,300		
1.9	SOU/IFO	Personal	Utbildning och kompetensutveckling			0,100		
Delsumma						0,900	0,00	0,00
TOTALT						2,300	0,00	0,00

Social- och utbildningsnämnden IFO:s handlingsplan med åtgärder för att bidra till en ekonomi i balans 2021. Månadsvis uppföljning.

Åtgärd				Åtgärdens realistiska ekonomiska effekt 2020. Mnkr, två decimaler													
Löp. nr	Verksamhet som berörs	Beskrivning	Total	Jan	Febr	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	Inarbetat	Återstår
1.1	Personal	Tjänsten som verksamhetsutvecklare ersätts ej, totalt 700 tkr	0,7	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06				0,54	0,16
1.2	Personal	Bilsamordnare 2 st, sep-dec 2021, totalt 200 tkr	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				0,00	0,00
1.3	Personal	Utbildning och kompetensutveckling	0,1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03				0,03	0,08
Delsumma			0,8	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,09	0,00	0,00	0,00	0,6	0,2

2.1	Barn o Unga	Intäkter via Statsbidrag till den sociala barnvården, har rekvirerats beräknad utbetalning under april 2021, totalt 700 tkr	0,7	0,00	0,00	0,00	0,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,70	0,00
2.2	Barn o Unga	Göra en restriktiv översyn av befintliga placeringar för att avsluta det som är möjligt.	0,2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				0,00	
2.3	Barn o unga	Avsluta externa stödboendeplaceringar eller omflytt till kommunens egna.	0,1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				0,00	
Delsumma			1,0	0,00	0,00	0,00	0,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,7	0,3

3.1	Ekonomiskt bistånd	Att arbeta tillbaka det uppkomna underskottet rapporterat per 31 juli.	0,3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30				0,30	0,00
3.2	Vuxenvård	Prioritera och förkorta vårdtiden för beroendevård och skyddsvård för vuxna.	0,2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				0,00	0,20
3.3																	
Delsumma			0,5	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,00	0,3	0,2

TOTALT			2,3	0,06	0,06	0,06	0,76	0,06	0,06	0,06	0,06	0,39	0,00	0,00	0,00	1,6	0,7
---------------	--	--	------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	------------	------------

2021-10-13

Social- och utbildningsnämndens arbetsutskott

§ 81

Dnr 2021/90 – 71

Behov av utbildningsplatser inom förskolan 2022-2026

Arbetsutskottets förslag till beslut

Social- och utbildningsnämnden uppdrar till förvaltningen att fortsätta arbetet med att tillskapa utbildningsplatser i Ludvika tätort som behövs för att minska barngruppernas storlek.

Beskrivning av ärendet

Beräknat behov av utbildningsplatser under de närmaste åren

Rapporten består i en av förvaltningen framtagen prognos över utvecklingen av barnantalet under en femårsperiod, år 2022-2026. Barnantalet för denna prognos är uttagna 30 september 2021 och bygger på de registrerade födelsetalen inom kommunens upptagningsområde.

Prognoserna grundar sig på de faktiskt födda under åren 2016-2020 samt ett prognosticerat snitt på de tre senaste åren som är satta i relation till kommunfullmäktiges beslutade befolkningsprognos, 7 september 2020 § 109, för åren 2020-2035.

Av antalet födda används sedan SCB:s beräkning för platsbehov av födda dvs. att 85 % av födda barn i Ludvika går i förskola.

Med stöd av framtagna prognoser påvisar social- och utbildningsförvaltningen framtida behov av utbildningsplatser inom förskolan. För beräkning av antalet utbildningsplatser används den aktuella siffran från 1 januari 2022.

Gonäs gamla förskola samt en av förskolebyggnaderna i Saxdalen är avräknade, totalt 29 utbildningsplatser. Antalet avdelningar i Grängesberg går ner i antal till 10 st från våren 2022. 90 platser på Ljunghällen samt 90 platser i moduler inom Marnäs område finns med i beräkning från våren 2023.

Barn per avdelning

Skolverkets riktmärke är 9-12 stycken barn i åldersgruppen ett till tre år. 12-15 stycken barn i åldersgruppen tre till fem år.

Förskolans uppdrag utgår från att barnen ska få utvecklas individuellt men tillsammans i grupp. Då måste grupperna fungera. Över tid har barngrupperna blivit större och barns närvarotid har ökat medan personaltätheten är mer eller mindre oförändrad.

Samlad analys

Sammantaget kan man utläsa att etableringen av 180 utbildningsplatser inom Ludvika tätort kommer att bidra till att kommunen våren 2023 kan erbjuda plats inom 4 månader, samt bidra till att minska antal barn per avdelning.

Överskott på platser som står till förfogande för erbjödanden finns utanför Ludvika centralort, främst i Grängesberg och Saxdalen. Detta inkluderat avyttrandet av platser, en av två förskolebyggnader i Saxdalen under 2022. Avyttrande av eventuellt andra lokaler kan ske tidigast 2024 i samarbete med LKFAB, gällande lokal status och pedagogisk bärighet.

Förvaltningen ser svårigheter att under perioden 2022-2026 kunna erbjuda alla barn plats utifrån skollagen 8 kap 15 § så nära barnets eget hem som möjligt. Främst gällande boende i Vasa området, Nyhammar och Fredriksberg.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad den 5 oktober 2021.

Beslut skickas till

Social- och utbildningsnämnden

Social-och utbildningsnämnden

Behov av utbildningsplatser inom Förskolan 2022-2026

Förvaltningens förslag till beslut

Social- och utbildningsnämnden uppdrar till förvaltningen att fortsätta arbetet med att tillskapa utbildningsplatser i Ludvika tätort som behövs för att minska barngruppernas storlek.

Beskrivning av ärendet

Ludvika är framtidens, tillväxtens och möjligheternas kommun.

Under perioden 2021-2025 är barn och unga ett av kommunens strategiska målområde. En bra kommun att växa upp i samt en av landets bästa skolkommuner är de kommunövergripande målen.

En strategisk del för att uppfylla kommunfullmäktiges vision och mål är att ha god kvalitet på förskolan och god tillgång på förskoleplatser. Det är viktigt både för de som redan bor och lever i Ludvika kommun men är även en bedömningsgrund för att människor ska vara intresserade av att flytta till Ludvika.

Födelsealen har ökat och förskolan behöver utöka utbildningsplatserna.

Under de senaste åren har födelsealet per år ökat, trenden har varit stabil undantaget 2018 då barnafödandet minskade för att 2019 åter visa på en ökning.

Födelseantalet för nedanstående år¹

2015	354 barn
2018	279 barn
2019	332 barn
2020	293 barn

¹ Siffrorna hämtade ur Pro Capita 210215

Beräknat behov av utbildningsplatser under de närmaste åren

Rapporten består i en av förvaltningen framtagen prognos över utvecklingen av barnantalet under en femårsperiod, år 2022-2026. Barnantalet för denna prognos är uttagna 2021-09-30 och bygger på de registrerade födelsetalen inom kommunens upptagningsområde.

Prognoserna grundar sig på de faktiskt födda under åren 2016-2020 samt ett prognosticerat snitt på de tre senaste åren som är satta i relation till kommunfullmäktiges beslutade befolkningsprognos, 2020-09-07 § 109, för åren 2020-2035.

Av antalet födda används sedan SCB:s beräkning för platsbehov av födda dvs. att 85 % av födda barn i Ludvika går i förskola.

År	2022	2023	2024	2025	2026
Befolkningsprognos kommun	325	299	303	306	309
Födda förvaltningsprognos	286	297	288	288	286
Differens	39	2	15	18	23

Med stöd av framtagna prognoser påvisar social – och utbildningsförvaltningen framtida behov av utbildningsplatser inom förskolan. För beräkning av antalet utbildningsplatser används den aktuella siffran från 220101.

Gonäs gamla förskola samt en av förskolebyggnaderna i Saxdalen är avräknade, totalt 29 utbildningsplatser. Antalet avdelningar i Grängesberg går ner i antal till 10 st från våren 2022. 90 platser på Ljunghällen samt 90 platser i moduler inom Marnäs område finns med i beräkning från våren 2023.

Barn per avdelning

Skolverkets riktmärke är 9-12 stycken barn i åldersgruppen ett till tre år. 12-15 stycken barn i åldersgruppen tre till fem år.

Förskolans uppdrag utgår från att barnen ska få utvecklas individuellt men tillsammans i grupp. Då måste grupperna fungera. Över tid har barngrupperna blivit större och barns närvarotid har ökat medan personaltätheten är mer eller mindre oförändrad.

Utbildningsplatser, våren 2022

Beräknat behov utbildningsplatser våren 2022	Antal födda (2016-2021)	Platsbehov 85% av 1-5 år	Antal platser	Underskott, överskott av platser	Antalet avdelningar i området	Antal platser 15 barn per avdelning	Underskott eller överskott av platser
Ludvika kommun	1823	1550	1466	-84	89	1335	-215
Marnäs (Bis/Hill/Skogsgl)	323	275	224	-51	14	210	-65
Vasa (Sten/Plu/Freden/Mag)	325	276	218	-58	13	195	-81
Lorens (Öst/LaG/Lär/Lyc/Sol/Båret)	330	281	350	70	21	315	35
Jun/Knu (Jun/Knu/Hög)	175	149	137	-12	8	120	-29
Håksberg	59	50	54	4	3	45	-5
Sörvik	85	72	61	-11	4	60	-12
Gonäs	54	46	50	4	3	45	-1
Grängesberg	224	190	180	-10	10	150	-40
Saxdalen	29	25	32	7	3	45	20
Sunnansjö	62	53	50	-3	3	45	-8
Nyhammar	116	99	80	-19	5	75	-24
Fredriksberg	41	35	30	-5	2	30	-5

Tabellen visar följande:

1. Avsaknad av 84 utbildningsplatser totalt i kommunen.
2. Underskott på 215 utbildningsplatser för att nå det politiska målet 15 barn per avdelning (se grå kolumn)
3. Avsaknad av 51 utbildningsplatser i Ludvika tätort, dvs Marnäs, Vasa, Lorensberga och Knutsbo/Junibacken.

Utbildningsplatser, våren 2023

Beräknat behov utbildningsplatser våren 2023	Antal födda (2017-2022)	Platsbehov 85% av 1-5 år	Antal platser	Underskott, överskott av platser	Antalet avdelningar i området	Antal platser 15 barn per avdelning	Underskott eller överskott av platser
Ludvika Kommun	1808	1537	1412	-125	85	1275	-262
Ludvika Kommun inkl etableringar	1808	1537	1637	100	100	1500	-37
Marnäs(Bis/Hill/Skogsgl/Håksberg)	385	327	224	-103	14	210	-117
Vasa (Sten/Plu/Freden/Mag)	330	281	218	-63	13	195	-86
Lorens (Öst/LaG/Lär/Lyc/Sol/Bäret)	327	278	350	72	21	315	37
Jun/Knu (Jun/Knu/Hög)	171	145	137	-8	8	120	-25
Sörvik	76	65	61	-4	4	60	-5
Gonäs	55	47	50	3	3	45	-2
Grängesberg	218	185	180	-5	10	150	-35
Saxdalen	24	20	32	12	2	30	10
Sunnansjö	62	53	50	-3	3	45	-8
Nyhammar	118	100	80	-20	5	75	-25
Fredriksberg	42	36	30	-6	2	30	-6
Moduler Marnäs			90			6	90
Ljunghällen			90			6	90
Privat aktör Håksberg			45			3	45

Tabellen visar följande:

1. Avsaknad av 125 utbildningsplatser totalt i kommunen.
2. Underskott på 262 utbildningsplatser för att nå det politiska målet 15 barn per avdelning (se grå kolumn)
3. 90+90 utbildningsplatser är tillskapade i Marnäs förskoleområde, det ger ett underskott på 37 utbildningsplatser i Ludvika kommun vid 15 barn per avdelning.
4. Inklusiv Håksbergs födelseantal visar våren 2023 en avsaknad av 11 utbildningsplatser i Ludvika tätort, dvs Marnäs, Vasa, Lorensberga och Knutsbo/Junibacken, vid 15 barn per avdelning.
5. Utifrån nämndsbeslut 210826, redovisas privat aktör med 45 platser i Håksberg
6. Saxdalen, Gonäs och Grängesberg har 10 utbildningsplatser att erbjuda.
7. Nyhammar och Sunnansjö uppvisar ett underskott på 23 utbildningsplatser.
8. Fredriksberg, underskott på 6 utbildningsplatser.

Utbildningsplatser, våren 2024

Beräknat behov av utbildningsplatser våren 2024	Antal födda (2018-2023)	Platsbehov 85% av 1-5 år	Antal platser	Underskott, överskott av platser	Antalet avdelningar i området	Antal platser 15 barn per avdelning	Underskott eller överskott av platser
Ludvika kommun	1762	1498	1637	139	100,0	1500	2
Marnäs (Bis/Hill/Skogsgl, Håksberg, Ljunghällan, Moduler)	390	332	404	73	26	390	59
Vasa (Sten/Freden/Pluto/Mag)	317	269	218	-51	13	195	-74
Lorens (Öst/LaG/Lär/Lyc/Sol/Bäret)	302	257	350	93	21	315	58
Jun/Knu (Jun/Knu/Hög)	165	140	137	-3	8	120	-20
Sörvik	73	62	61	-1	4	60	-2
Gonäs	62	53	50	-3	3	45	-8
Grängesberg	208	177	180	3	10	150	-27
Saxdalen	20	17	32	15	2	30	13
Sunnansjö	58	49	50	1	3	45	-4
Nyhammar	122	104	80	-24	5	75	-29
Fredriksberg	45	38	30	-8	2	30	-8
Privat aktör Håksberg			45		3	45	

Tabellen visar följande:

- 180 utbildningsplatser är inarbetade i Marnäs förskoleområde, det ger ett överskott på 2 utbildningsplatser vid 15 barn per avdelning.
- Inklusive Håksbergs födelseantal visar våren 2024 ett överskott på 112 utbildningsplatser i Ludvika tätort, dvs Marnäs, Vasa, Lorensberga och Knutsbo/Junibacken.
- Inklusive Håksbergs födelseantal visar våren 2024 ett överskott på 23 utbildningsplatser i Ludvika tätort, dvs Marnäs, Vasa, Lorensberga och Knutsbo/Junibacken vid 15 barn per avdelning.
- Utifrån nämndsbeslut 210826, redovisas privat aktör med 45 platser i Håksberg
- Saxdalen, Gonäs och Grängesberg har 15 utbildningsplatser att erbjuda.
- Nyhammar och Sunnansjö uppvisar ett underskott på 23 utbildningsplatser.
- Fredriksberg, underskott på 8 utbildningsplatser

Utbildningsplatser, våren 2025

Beräknat behov av utbildningsplatser våren 2025	Antal födda (2019-2024)	Platsbehov 85% av 1-5 år	Antal platser	Underskott, överskott av platser	Antalet avdelningar i området	Antal platser 15 barn per avdelning	Underskott eller överskott av platser
Ludvika kommun	1777	1510	1637	127	100	1500	-10
Marnäs (Bis/Hill/Skogsgl, Håksberg, Ljunghällan, Moduler)	393	334	404	70	26	390	56
Vasa (Sten/Plu/Freden/Mag)	318	270	218	-52	13	195	-75
Lorens (Öst/LaG/Lär/Lyc/Sol/Bäret)	312	265	350	85	21	315	50
Jun/Knu (Jun/Knu/Hög)	165	140	137	-3	8	120	-20
Sörvik	74	63	61	-2	4	60	-3
Gonäs	70	60	50	-10	3	45	-15
Grängesberg	194	165	180	15	10	150	-15
Saxdalen	18	15	32	17	2	30	15
Sunnansjö	56	48	50	2	3	45	-3
Nyhammar	129	110	80	-30	5	75	-35
Fredriksberg	48	41	30	-11	2	30	-11
Privat aktör Håksberg			45		3	45	

Tabellen visar följande:

- Avsaknad av 10 utbildningsplatser inom hela Ludvika Kommun, vid 15 barn per avdelning. (se grå kolumn)

2. Inklusive Håksbergs födelseantal visar våren 2025 ett överskott på 11 utbildningsplatser i Ludvika tätort, dvs Marnäs, Vasa, Lorensberga och Knutsbo/Junibacken.
3. Utifrån nämndsbeslut 210826, redovisas privat aktör med 45 platser i Håksberg
4. Saxdalen, Gonäs och Grängesberg har 22 utbildningsplatser att erbjuda.
5. Nyhammar och Sunnansjö uppvisar ett underskott på 28 utbildningsplatser.
6. Fredriksberg, underskott på 11 utbildningsplatser

Utbildningsplatser, våren 2026

Beräknat behov av utbildningsplatser våren 2026	Antal födda (2020-2025)	Platsbehov 85 % av 1-5 år	Antal platser	Underskott, överskott av platser	Antalet avdelningar i området	Antal platser 15 barn per avdelning	Underskott eller överskott av platser
Ludvika kommun	1742	1481	1646	165	100	1500	19
Marnäs (Bis/Hill/Skogsgl/Håksberg)	377	320	404	84	26	390	70
Vasa (Sten/Plu/Freden/Mag)	314	267	218	-49	13	195	-72
Lorens (Öst/LaG/Lär/Lyc/Sol/Bäret)	313	266	350	84	21	315	49
Jun/Knu (Jun/Knu/Hög)	157	133	137	4	8	120	-13
Sörvik	74	63	61	-2	4	60	-3
Gonäs	72	61	50	-11	3	45	-16
Grängesberg	185	157	180	23	10	150	-7
Saxdalen	18	15	32	17	2	30	15
Sunnansjö	52	44	50	6	3	45	1
Nyhammar	132	112	80	-32	5	75	-37
Fredriksberg	48	41	30	-11	2	30	-11
Privat aktör Håksberg			54		3	45	

Tabellen visar följande:

1. Överskott på 19 utbildningsplatser inom hela Ludvika Kommun, vid 15 barn per avdelning. (se grå kolumn)
2. Inklusive Håksbergs födelseantal visar våren 2026 ett överskott på 34 utbildningsplatser i Ludvika tätort, dvs Marnäs, Vasa, Lorensberga och Knutsbo/Junibacken vid 15 barn per avdelning.
3. Utifrån nämndsbeslut 210826, redovisas privat aktör med 45 platser i Håksberg
4. Saxdalen, Gonäs och Grängesberg har 29 utbildningsplatser att erbjuda.
5. Nyhammar och Sunnansjö uppvisar ett underskott på 26 utbildningsplatser.
6. Fredriksberg, underskott på 11 utbildningsplatser

Samlad analys

Sammantaget kan man utläsa att etableringen av 180 utbildningsplatser inom Ludvika tätort kommer att bidra till att kommunen våren 2023 kan erbjuda plats inom 4 månader, samt bidra till att minska antal barn per avdelning.

Överskott på platser som står till förfogande för erbjudanden finns utanför Ludvika centralort, främst i Grängesberg och Saxdalen. Detta inkluderat avyttrandet av platser, en av två förskolebyggnader i Saxdalen under 2022.

Avyttrande av ev andra lokaler kan ske tidigast 2024 i samarbete med LKFAB, gällande lokal status och pedagogisk bärighet.

Förvaltningen ser svårigheter att under perioden 2022-2026 kunna erbjuda alla barn plats utifrån skollagen 8 kap 15 § så nära barnets eget hem som möjligt. Främst gällande boende i Vasa området, Nyhammar och Fredriksberg.

Ekonomiska konsekvenser

Fler förskoleplatser och mindre barngrupper kostar, dels i framtagandet, men också i drift. Under år 2020 kostade en förskoleplats i Ludvika Kommun 151 225² kronor. Kostnaden i riket är 157 979³ kr för en utbildningsplats på förskolan. En skillnad på ca 6800 kr per plats, trots stor utbyggnad med dyrare hyror de senaste åren.

Psykologisk forskning lyfter fram att ett ökat antal barn i barngrupperna leder till för många relationer för barn att förhålla sig till. Miljöpsykologisk forskning visar på stora barngrupper som bidragande orsak till stress och ohälsa vilket på sikt kan leda till sämre skolresultat och större samhällskostnad.

Camilla Sömsk
Förvaltningschef

Ulrika N. Eriksson
Verksamhetschef

Beslut skickas till

Klicka eller tryck här för att ange text.

---

² Kolada år 2020, hämtad 211004

³ Kolada år 2020, hämtad 211004

2021-10-13

Social- och utbildningsnämndens arbetsutskott

§ 82

Dnr 2021/9- 60

Prognos för elevutvecklingen läsåren 2021/22– 2026/27 - Rapport

Arbetsutskottets förslag till beslut

Social- och utbildningsnämnden godkänner redovisningen av rapporten om prognos för elevutvecklingen.

Beskrivning av ärendet

Rapporten består i en prognos över utvecklingen av elevantalet under en femårsperiod. Elevsiffrorna för denna prognos är uttagna den 24 augusti 2021 och visar de elevantal som förvaltningen beräknas ha på skolorna i augusti de kommande åren.

Innevarande läsår 2021/2022 är elevantalet vid mät datumet 3 110 inklusive Olympicaskolan, elever från andra kommuner som valt att gå i Ludvika kommun.

Den totala elevsiffran för innevarande läsår 2021/2022 visar att kommunen har 68 elever från andra kommuner.

Till 2026/2027 så prognosticeras elevantalet till 3 236. Utifrån dagsläget innebär detta en ökning med 126 elever.

Under de kommande fem läsåren beräknas elevantalet inom grundskola att öka nästan varje år. Ökningen är dock inte på samtliga skolor i kommunen. De som ökar är Fredriksberg, Kyrkskolan, Nyhammar, Parkskolan, Solvikskolan, Sunnansjö och Vasaskolan.

Planerade expansioner i kommunen av företag som Hitachi-ABB och nyetableringar vid handelsområdet Lyviksberget kan komma att påverka förskoleplatsbehov och elevplatsbehov. De större nybyggnationerna och projekteringarna av bostäder så som vid Laggarrudden och vid sjön Hillen kommer också att påverka verksamheterna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad den 4 oktober 2021.

Prognos 2021-08-25_läsår 21-22 – 26-27.

Beslut skickas till
Social- och utbildningsnämnden

Social- och utbildningsnämnden

Prognos för elevutvecklingen läsåren 2021/22– 2026/27

Förvaltningens förslag till beslut

Social- och utbildningsnämnden godkänner redovisningen av rapporten om prognos för elevutvecklingen.

Sammanfattning

Rapporten består i en prognos över utvecklingen av elevantalet under en femårsperiod. Elevsiffrorna för denna prognos är uttagna 2021-08-24 och visar de elevantal som förvaltningen beräknas ha på skolorna i augusti de kommande åren.

Innevarande läsår 2021/2022 är elevantalet vid mät datumet 3 110 inklusive Olympicaskolan, elever från andra kommuner som valt att gå i Ludvika kommun.

Den totala elevsiffran för innevarande läsår 2021/2022 visar att kommunen har 68 elever från andra kommuner.

Till 2026/2027 så prognosticeras elevantalet till 3 236. Utifrån dagsläget innebär detta en ökning med 126 elever.

Under de kommande fem läsåren beräknas elevantalet inom grundskola att öka nästan varje år. Ökningen är dock inte på samtliga skolor i kommunen. De som ökar är Fredriksberg, Kyrkskolan, Nyhammar, Parkskolan, Solvikskolan, Sunnansjö och Vasaskolan.

Planerade expansioner i kommunen av företag som Hitachi-ABB och nyetableringar vid handelsområdet Lyviksberget kan komma att påverka förskoleplatsbehov och elevplatsbehov. De större nybyggnationerna och projekteringarna av bostäder så som vid Laggarudden och vid sjön Hillen kommer också att påverka verksamheterna.

Beskrivning av ärendet

Rapporten består i en prognos över utvecklingen av elevantalet under en femårsperiod. Elevsiffrorna för denna prognos är uttagna den 24 augusti 2021 och visar de elevantal som förvaltningen beräknas ha på skolorna i augusti de kommande åren.

Under de kommande fem läsåren beräknas elevantalet inom grundskola att öka nästan varje år.

Den totala elevsiffran för innevarande läsåret 2021/2022 visar att kommunen har 68 elever från andra kommuner.

Planerade expansioner i kommunen av företag som Hitachi-ABB och nyetableringar vid handelsområdet Lyviksberget kan komma att påverka förskoleplatsbehov och elevplatsbehov. De större nybyggnationerna och projekteringarna av bostäder så som vid Laggarudden och vid sjön Hillen kommer också att påverka verksamheterna.

Den prognosticerade utvecklingen 2021/2022 - 2026/2027

Beräknad elevökning till 2026/2027

För innevarande läsårs del (2021/2022) så hade förvaltningen 3 110 elever i augusti 2021.

Till 2026/2027 så prognosticeras elevantalet till 3 236. Utifrån dagsläget innebär detta en ökning med 126 elever.

Under de kommande fem läsåren kommer elevantalet inom grundskola att öka nästan varje år.

Den senast framtagna prognosrapporten för elevutvecklingen för de närmaste åren i kommunen, är daterad 2021-08-24.

Innevarande läsåret 2021/2022 är elevantalet vid mät datumet 3 110 inklusive Olympicaskolan, elever från andra kommuner som valt att gå i Ludvika kommun.

Prognosen visar att en stabil elevökning sker de kommande läsåren med undantag för läsåret 24/25 där det i dagsläget ser ut som en elevminskning. Till 2026/2027 så prognosticeras elevantalet till 3 236. Utifrån dagsläget innebär detta en ökning med 126 elever.

Under de kommande fem läsåren beräknas elevantalet inom grundskola att öka nästan varje år. Ökningen är dock inte på samtliga skolor i kommunen. De som ökar är Fredriksberg, Kyrkskolan, Nyhammar, Parkskolan, Solvikskolan, Sunnansjö och Vasaskolan.

Junibackens skola F-6 är en skolenhet som minskar i prognosen, men historiskt brukar skolan öka vid den faktiska förskoleklasstarten genom att elever väljer denna skolenhet.

Olympicaskolan (gamla Håksbergs skolas lokaler)

Olympicaskolan etablerade skolverksamhet i lokalerna vid Håksbergs skola i augusti 2019. De har cirka 100 elever från kommunen innevarande läsår.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningens förslag innebär inga nya kostnader i denna rapport.

Camilla Sömsk
Förvaltningschef

Jessica Carlberg
Verksamhetschef

Bilagor

1. Prognos 2021-08-25_läsår 21-22 - 26-27

Social- och utbildningsförvaltningen

Jessica Carlberg, verksamhetschef skola

jessica.carlberg@ludvika.se
Prognos utifrån klassplaceringar läsåret 21/22
Underlag för framtida anpassning av verksamheten

1. Olympicaskolans elever presenteras på Solviksskolan fr o m 22/23 i prognosen.
2. Elever från Håksberg går till Solviksskolan eller Olympicaskolan.
3. Parkskolans åk 6-elever till åk 7 Lorensberga fr o m 21/22.
4. Fr o m lå 21/22: Vasa F-4, Kyrk 5-9, Knutsbo F-5
5. Fr o m lå 22/23: Vasa F-5, Kyrk 6-9, Knutsbo F-6

Mätdatum 2021-08-17 - rapporten uttagen 2021-08-24

Elevantal i Ludvika kommun - Förskoleklass t o m åk 9, 6-16 år

Verksamhetsår
21/22 22/23 23/24 24/25 25/26 26/27
Antal elever totalt

3110	3165	3196	3173	3219	3236
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

I totalen ingår från annan kommun

68	59	49	41	29	25
----	----	----	----	----	----

I totalen ingår Olympicaskolan

108

Totalt i Ludvika kommun inkl Olympicaskolan och exkl särskolan

	F-kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	Totalt	S:a åk 7-9
Lå 21/22 totalt	346	328	315	348	331	281	281	298	310	272	3110	880
I totalen från annan kommun	5	4	4	4	8	4	12	8	10	9	68	
I totalen Olympicaskolan	22	20	17	20	10	11	8	0	0	0	108	
Lå 22/23 totalt	327	346	328	315	348	331	281	281	298	310	3165	889
I totalen från annan kommun	0	5	4	4	4	8	4	12	8	10	59	
Lå 23/24 totalt	341	327	346	328	315	348	331	281	281	298	3196	860
I totalen från annan kommun	0	0	5	4	4	4	8	4	12	8	49	
Lå 24/25 totalt	275	341	327	346	328	315	348	331	281	281	3173	893
I totalen från annan kommun	0	0	0	5	4	4	4	8	4	12	41	
Lå 25/26 totalt	327	275	341	327	346	328	315	348	331	281	3219	960
I totalen från annan kommun	0	0	0	0	5	4	4	4	8	4	29	
Lå 26/27 totalt	298	327	275	341	327	346	328	315	348	331	3236	994
I totalen från annan kommun	0	0	0	0	0	5	4	4	4	8	25	

Blötbergets skola åk F-6

Årskurs 7 till Lorensberga

	F-kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	S:a
Lå 21/22 totalt	24	32	21	23	20	18	17				155
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	1	1				2
Lå 22/23 totalt	26	24	32	21	23	20	18				164
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	1				1
Lå 23/24 totalt	15	26	24	32	21	23	20				161
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 24/25 totalt	11	15	26	24	32	21	23				152
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 25/26 totalt	13	11	15	26	24	32	21				142
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 26/27 totalt	16	13	11	15	26	24	32				137
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0

Fredriksbergsskolan årskurs F-9

	F-kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	S:a	S:a åk 7-9
Lå 21/22 totalt	6	4	4	12	6	4	2	4	10	1	53	15
Därav annan kommun	1	0	0	2	0	0	0	1	1	1	6	
Lå 22/23 totalt	7	6	4	4	12	6	4	2	4	10	59	16
Därav annan kommun	0	1	0	0	2	0	0	0	1	1	5	
Lå 23/24 totalt	9	7	6	4	4	12	6	4	2	4	58	10
Därav annan kommun	0	0	1	0	0	2	0	0	0	1	4	
Lå 24/25 totalt	4	9	7	6	4	4	12	6	4	2	58	12
Därav annan kommun	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	3	
Lå 25/26 totalt	7	4	9	7	6	4	4	12	6	4	63	22
Därav annan kommun	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	3	
Lå 26/27 totalt	11	7	4	9	7	6	4	4	12	6	70	22
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	3	

Junibäckens skola årskurs F-6

Årkurs 7 till Lorensberga

	F-kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	S:a
Lå 21/22 totalt	23	25	24	26	27	22	19				166
Därav annan kommun	0	0	0	0	1	0	0				1
Lå 22/23 totalt	20	23	25	24	26	27	22				167
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	1	0				1
Lå 23/24 totalt	11	20	23	25	24	26	27				156
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	1				1
Lå 24/25 totalt	18	11	20	23	25	24	26				147
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 25/26 totalt	20	18	11	20	23	25	24				141
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 26/27 totalt	20	20	18	11	20	23	25				137
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0

Knutsbo skola, utökar till årskurs F-6 fr o m lå 22/23

Årskurs 5(6)-7 till Lorensberga

	F-kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	S:a
Lå 21/22 totalt	25	19	26	24	27	27					148
Därav annan kommun	0	0	0	0	1	1					2
Lå 22/23 totalt	10	25	19	26	24	27	27				158
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	1	1				2
Lå 23/24 totalt	21	10	25	19	26	24	27				152
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	1				1
Lå 24/25 totalt	6	21	10	25	19	26	24				131
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 25/26 totalt	15	6	21	10	25	19	26				122
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 26/27 totalt	11	15	6	21	10	25	19				107
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0

Kyrkskolan åk 5-9 som fr o m lå 22/23 rymmer Vasaskolans åk 6 samt åk 7-9.

	F-kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	S:a	S:a åk 7-9
Lå 21/22 totalt						34	40	148	185	131	538	464
Därav annan kommun						0	2	4	6	3	15	
Lå 22/23 totalt							34	172	148	185	539	505
Därav annan kommun							0	11	4	6	21	
Lå 23/24 totalt							43	157	172	148	520	477
Därav annan kommun							1	2	11	4	18	
Lå 24/25 totalt							55	199	157	172	583	528
Därav annan kommun							0	6	2	11	19	
Lå 25/26 totalt							43	203	199	157	602	559
Därav annan kommun							1	2	6	2	11	
Lå 26/27 totalt							47	195	203	199	644	597
Därav annan kommun							2	4	2	6	14	

Årskurs 5-6: Elever kommer från Vasaskolan.

Årskurs 7: Elever tillkommer från Nyhammar, Solviksskolan, Sunnansjö och Sörvik samt Olympicaskolan.

Lorensberga årskurs F-9

	F-kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	S:a	S:a åk 7-9
Lå 21/22 totalt	52	53	45	60	52	53	71	146	115	140	787	401
Därav annan kommun	1	0	0	0	0	0	0	3	3	5	12	
Lå 22/23 totalt	56	52	53	45	60	52	53	107	146	115	739	368
Därav annan kommun	0	1	0	0	0	0	0	1	3	3	8	
Lå 23/24 totalt	78	56	52	53	45	60	52	120	107	146	769	373
Därav annan kommun	0	0	1	0	0	0	0	2	1	3	7	
Lå 24/25 totalt	42	78	56	52	53	45	60	126	120	107	739	353
Därav annan kommun	0	0	0	1	0	0	0	2	2	1	6	
Lå 25/26 totalt	53	42	78	56	52	53	45	133	126	120	758	379
Därav annan kommun	0	0	0	0	1	0	0	0	2	2	5	
Lå 26/27 totalt	52	53	42	78	56	52	53	116	133	126	761	375
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2	3	

Årskurs 6: Elever stannar kvar på Knutsbo fr o m läsåret 22/23.

Årskurs 7: Elever tillkommer från Blötberget, Junibacken, Knutsbo, Parkskolan samt Hagge i Smedjebackens kommun.

Nyhammars skola årskurs F-6

Årskurs 7 till Kyrkskolan

	F-kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	S:a
Lå 21/22 totalt	18	22	22	19	18	14	16				129
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 22/23 totalt	27	18	22	22	19	18	14				140
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 23/24 totalt	18	27	18	22	22	19	18				144
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 24/25 totalt	14	18	27	18	22	22	19				140
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 25/26 totalt	18	14	18	27	18	22	22				139
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 26/27 totalt	26	18	14	18	27	18	22				143
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0

Parkskolan årskurs F-6

Årskurs 7 till Lorensberga

	F-kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	S:a
Lå 21/22 totalt	52	36	38	36	39	30	37				268
Därav annan kommun	0	2	2	1	1	0	2				8
Lå 22/23 totalt	38	52	36	38	36	39	30				269
Därav annan kommun	0	0	2	2	1	1	0				6
Lå 23/24 totalt	40	38	52	36	38	36	39				279
Därav annan kommun	0	0	0	2	2	1	1				6
Lå 24/25 totalt	46	40	38	52	36	38	36				286
Därav annan kommun	0	0	0	0	2	2	1				5
Lå 25/26 totalt	40	46	40	38	52	36	38				290
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	2	2				4
Lå 26/27 totalt	24	40	46	40	38	52	36				276
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	2				2

Solviksskolan årskurs F-6 (inkl Håksbergs upptagningsområde) Årskurs 7 till Kyrkskolan

	F-kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	S:a
Lå 21/22 totalt	35	45	46	46	56	45	50				323
Därav annan kommun	1	0	1	1	4	2	7				16

Lå 22/23 totalt	64	57	65	63	66	66	56				437
Därav annan kommun	0	1	0	1	1	4	2				9
I totalen från Håksberg	12	22	20	17	20	10	11				112

Lå 23/24 totalt	58	64	57	65	63	66	66				439
Därav annan kommun	0	0	1	0	1	1	4				7
I totalen från Håksberg	9	12	22	20	17	20	10				110

Lå 24/25 totalt	61	58	64	57	65	63	66				434
Därav annan kommun	0	0	0	1	0	1	1				3
I totalen från Håksberg	12	9	12	22	20	17	20				112

Lå 25/26 totalt	82	61	58	64	57	65	63				450
Därav annan kommun	0	0	0	0	1	0	1				2
I totalen från Håksberg	12	12	9	12	22	20	17				104

Lå 26/27 totalt	63	82	61	58	64	57	65				450
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	1	0				1
I totalen från Håksberg	10	12	12	9	12	22	20				97

Olympicaskolans elever och elever i Håksbergs upptagningsområde ingår i "I totalen från Håksberg" fr o m lå 22/23.

Sunnansjö skola årskurs F-6 Årskurs 7 till Kyrkskolan

	F-kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	S:a
Lå 21/22 totalt	12	12	9	8	10	7	10				68
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0

Lå 22/23 totalt	9	12	12	9	8	10	7				67
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0

Lå 23/24 totalt	12	9	12	12	9	8	10				72
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0

Lå 24/25 totalt	10	12	9	12	12	9	8				72
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0

Lå 25/26 totalt	11	10	12	9	12	12	9				75
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0

Lå 26/27 totalt	11	11	10	12	9	12	12				77
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0

Sörviks skola årskurs F-6

Årskurs 7 till Kyrkskolan

	F-kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	S:a
Lå 21/22 totalt	26	13	20	19	23	16	11				128
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 22/23 totalt	21	26	13	20	19	23	16				138
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 23/24 totalt	15	21	26	13	20	19	23				137
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 24/25 totalt	12	15	21	26	13	20	19				126
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 25/26 totalt	12	12	15	21	26	13	20				119
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0
Lå 26/27 totalt	10	12	12	15	21	26	13				109
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	0	0				0

Vasaskolan som fr o m lå 22/23 rymmer åk F-5.

Årskurs 5(6) till Kyrkskolans lokaler.

	F-kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	S:a
Lå 21/22 totalt	51	47	43	55	43						239
Därav annan kommun	2	2	1	0	1						6
Lå 22/23 totalt	49	51	47	43	55	43					288
Därav annan kommun	0	2	2	1	0	1					6
Lå 23/24 totalt	64	49	51	47	43	55					309
Därav annan kommun	0	0	2	2	1	0					5
Lå 24/25 totalt	51	64	49	51	47	43					305
Därav annan kommun	0	0	0	2	2	1					5
Lå 25/26 totalt	56	51	64	49	51	47					318
Därav annan kommun	0	0	0	0	2	2					4
Lå 26/27 totalt	54	56	51	64	49	51					325
Därav annan kommun	0	0	0	0	0	2					2

Olympicaskolan, fristående huvudman, folkbokförda i Ludvika kommun Årskurs 7 till Kyrkskolan

	F-kl	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6	Åk 7	Åk 8	Åk 9	S:a
Lå 21/22 totalt	22	20	17	20	10	11	8				108

Social- och utbildningsnämnden

Kvalitetsrapport 2020-2021 verksamhet skola

Förvaltningens förslag till beslut

Social- och utbildningsnämnden noterar redovisningen av rapporten.

Beskrivning av ärendet

Kvalitetsrapport 2020/2021 innehåller information om skolans kvalitetsarbete, skolorganisationen, arbetsmiljöarbete och hur arbetet med terminsutvärderingar och lektionsobservationer bedrivs. I rapporten redogörs vad förbättringsåtgärderna från föregående verksamhetsplan har lett till.

Ett viktigt inslag i kvalitetsrapporten är resultatuppföljningen, de olika delarna är:

- Kunskaper
- Enkäter
- Övergång och samverkan
- Skolan och omvärlden
- Bedömning och betyg
- Rektors ansvar

Kvalitetsrapporten avslutas med en verksamhetsplan för skolverksamheten. Där fastställs förbättringsåtgärder för läsåret 2021/2022.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut medför inte några kostnader.

Camilla Sömsk
Förvaltningschef

Jessica Carlberg
Verksamhetschef skola

Bilagor

Kvalitetsrapport 2020-2021, Verksamhet skola, Ludvika kommun

Kvalitetsrapport 2020/2021 Verksamhet skola Ludvika kommun

Innehållsförteckning

1	Inledning och mål	3
2	Kvalitetsarbete	5
3	Arbetsmiljöarbete	9
4	Förbättringsåtgärder från föregående verksamhetsplan	12
5	Terminsutvärdering	14
6	Lektionsobservationer	15
7	Resultatuppföljning	16
	7.1 Kunskaper	16
	7.1.1 Måluppfyllelse per ämne	16
	7.1.2 Genomsnittligt meritvärde (Skolverkets def.)	20
	7.1.3 Gymnasiebehörighet	20
	7.1.4 Nationella prov och kartläggningar	21
	7.1.5 Analys av kunskaper och åtgärder inför nästa läsår	21
	7.2 Enkäter	23
	7.2.1 Enkätresultat	23
	7.2.2 Analys av enkäter och åtgärder inför nästa läsår	27
	7.3 Övergång och samverkan	29
	7.4 Skolan och omvärlden	29
	7.5 Bedömning och betyg	30
	7.6 Rektors ansvar	30
	7.7 Resultat läsåret 2020/2021 - sammanfattande analys och åtgärder ...	30
8	Verksamhetsplan - Förbättringsåtgärder för läsåret 2021/2022	32

1 Inledning och mål

Nationella styrdokument

Skolans verksamhet styrs av både kommunala och statliga mål. De statliga styrdokumenterna är skollag, läroplan samt kursplaner. Kursplanerna innehåller de statliga målen – **kunskapskraven** – per ämne för de olika skolverksamheterna. De kommunala målen är beslut av kommunstyrelsen samt Social- och utbildningsnämnden.

Kommunövergripande mål

Ludvikas kommunövergripande mål för 2021-2025 består av en vision, 3 strategiska målområden, 5 verksamhetsmål samt 17 resultatmått. Målen handlar om vad kommunen ska åstadkomma för invånarna (resultat).

Kommunens vision är "Ludvika är framtidens, tillväxtens och möjligheternas kommun". De strategiska målområdena är barn och unga, arbete och näringsliv samt invånarnas livsmiljö. De kommunövergripande verksamhetsmålen är att Ludvika ska vara:

- En av landets bästa skolkommuner
- En bra kommun att växa upp i
- En tillväxtkommun
- En bra kommun att leva i
- En hållbar kommun

Totalt 17 resultatmått används för att indikera om de fem målen nås.

Utfall och målvärden för resultatmåttarna som ingår det kommunövergripande verksamhetsmålet "En av landets bästa skolkommuner" visas i följande tabell.

Barn och unga	Utfall			Målvärden				
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
En av landets bästa skolkommuner								
Genomsnittligt meritvärde avgångselever åk 9 (max=340)	211	213	212	214				220
Genomsnittlig betygspoäng gymnasiets avgångselever åk 3 (max=20)	14,2	13,1	13,3	13,5				14,2
Andel elever som är trygga i skolan	90%	90%		91%				93%
Andel personal inom förskolan med förskollärläggning	35%	34%	39%	40%				50%

Vision och verksamhetsmål 2021 – 2025.

Källa för resultatmåttarna.

Mål	Resultatmått	Källa
En av landets bästa skolkommuner	Genomsnittligt meritvärde avgångselever åk 9 (max=340)	Egen mätning i kommunen, ev. även kolada.se
	Genomsnittlig betygspoäng gymnasiets avgångselever åk 3 (max=20)	Egen mätning hos VBU, ev. även kolada.se
	Andel elever som är trygga i skolan	Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors Lupp-enkät
	Andel personal inom förskolan med förskollärläggning	Egen mätning i kommunen, ev. även kolada.se

Vision och verksamhetsmål 2021 – 2025.

Ludvika kommuns grundskola och särskolas vision

En gemensam vision är den främsta vägvisaren på resan.

”Varje skola ska vara den bästa skolan för varje elev som går där”.

Varje skola har unika egenskaper och förutsättningar.

Tillsammans- elev, personal och vårdnadshavare- arbetar vi för att skapa de bästa lärmiljöerna för varje elev som går på aktuell skola.

Lärande

Hos oss ska varje elev synliggöras, utmanas och lyckas. Lärandet ska kännas meningsfullt och utvecklande. Lärmiljön ska kännetecknas av trygghet och studiero. Undervisningen ska ha en tydlig struktur med en flexibilitet som utmanar varje elev att utifrån sina egna förutsättningar utvecklas så långt som möjligt. Höga förväntningar på eleven kopplade till dennes erfarenhet, ska stödja lärandet. Kompetens, förmåga och engagemang ska känneteckna den professionelle läraren och övrig personal på skolan.

Kreativitet

Vi vill skapa glädje och lust i allt lärande och stötta tilltron till elevens egen förmåga. Olika arbetsätt, elevers delaktighet och en stark vilja att utvecklas, ska vara redskap för detta.

Framtid

Vi vill ge eleverna de verktyg de behöver för att möta en framtida föränderlig värld. Dagens kunskap ska bli elevens möjlighet i framtiden.

Goda värderingar

Respekt för varandra - oavsett kön, religion, nationalitet eller personlighet, är grunden för all verksamhet på skolan. Vi arbetar för att vidga elevens perspektiv. Eleven ska utvecklas till att bli tolerant, lyhörd, respektfull, nyfiken och kommunikativ.

Ansvar

Vi vill förbereda eleven att bli en demokratisk världsmedborgare i ett samhälle med kulturell mångfald och att kunna agera på ett ansvarsfullt sätt för den gemensamma planeten.

Kunskapsresan

Kunskapsresan är vårt sätt att på vetenskaplig grund arbeta för rätten till likvärdig utbildning, kollegialt lärande och målstyrning. Kunskapsresan är vårt sätt att systematiskt bedriva ett utvecklingsarbete som innehåller praktiskt och professionellt stöd på individ-, arbetslags- och ledningsnivå. Detta är ett medvetet, målinriktat och långsiktigt arbete inom Ludvika kommuns grundskola och särskola.

Delar som Kunskapsresan innehåller är:

- Vetenskaplig grund
- Skolans rutiner
- Lärarnas rutiner
- Mentorskap
- Förstelärarskap
- Terminsutvärderingar
- Resultatuppföljning - RAN-samtal
- Elevhälsa, Elevhälsoplan
- Kvalitetsredovisning/verksamhetsplan
- Digitalisering
- Rektors pedagogiska ledarskap/Plan för bättre och bättre undervisning
- Kompetensutvecklingsplaner
- Rutiner för ökad närvaro
- Samverkan förskola - skola 1-16 års perspektiv

2 Kvalitetsarbete

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Verksamheten vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vi har valt och använder oss av både nationella och internationella forskares kunskap. Michael Fullan, John Hattie, Helen Timperley, Dylan Wiliam, Carol Dweck och Marcus Samuelsson täcker områden som: skolsystemet, skolans verksamhet, lärarkollegiet, klassrummet, ledarskapet och undervisningen samt eleverna. Ute i verksamheten strävar vi efter att upprätta ett vetenskapligt arbetsätt där läraren studerar och följer upp sin egen och kollegors praktik. I detta arbete använder vi systematiska inslag som t.ex. lektionsobservationer och terminsutvärderingar.

Värdegrundsarbete

Trygghetsfrågor är en stående punkt på alla föräldramöten, klassråd, elevråd, verksamhetsråd, utvecklingssamtal och vid utvärderingar med elever och personal. Trygghetskartläggningar utförs i skol- och fritidsverksamheten.

Varje skola har utformat sin egen plan mot kränkande behandling. Planen mot kränkande behandling revideras varje år. Rektorerna redovisar resultatet i sina kvalitetsrapporter. Alla kränkingsanmälningar meddelas till huvudman som i sin tur informerar nämnden. Det digitala verktyget KB Incident används för samtliga

kränkingsärenden av barn och elever i Ludvika kommuns förskolor och skolor. I KB Incident hanteras hela processen för kränkande behandling, från anmälan till utredning, åtgärd och uppföljning, i enlighet med Skollagen. Alla ärenden diarieförs.

Rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet och resultatstyrningen

Vi har skapat en struktur och rutiner för vårt löpande arbete. Under läsåret tar vi därför fram resultat och prognoser vid olika tillfällen för analys och utifrån det gör vi förbättringar av verksamheten.

Dokumenterna "Skolans rutiner" och "Lärarnas rutiner" beskriver mer i detalj hur vi gör för att planera och genomföra skolans uppdrag enligt styrdokumentet.

Vi har IT-system som stöd i vårt systematiska arbete. I lärplattformen Unikum följs eleverns kunskapsutveckling och enheternas resultat visas i beslutsstödssystemet Hypergene. All personal ska vara väl förtrogen med lärplattformen Unikum - både för planering, kommunikation kring undervisningen och för bedömning samt analys.

Fyra resultatuppföljningar/prognoser per läsår – elever, klasser och årskullar

En viktig del i arbetet är vårt fokus på varje elevs andel "Godtagbara kunskaper", "Mer än godtagbara kunskaper", eller "Insats krävs för att nå lägsta kunskapskrav" för årskursen. För att kunna göra det bedömer och markerar vi elevernas kunskaper och förmågor i förhållande till **kunskapskraven** i alla ämnen. På detta sätt har vi varje år fyra prognoser och kan följa elevernas utveckling utifrån uppdraget samt mot kommunens uppsatta målvärden.

Varje rektor analyserar sin/sina enheters resultat. Sedan genomför förvaltningsledning resultatuppföljningsmöten med varje rektor. Mötena är avsedda för diskussioner kring:

- uppföljning och analys av resultat
- planering och utveckling/förbättring av verksamheten
- identifiering av eventuella behov av stöd

Planering för formativ och summativ bedömning för lärande – fokus på kunskapskraven

All undervisning planeras av lärarna utifrån läroplanens kursplaner med fokus på pedagogisk planering. Den är en del av uppdraget med syfte att eleverna ska förstå vad de ska få möjlighet att lära sig. Detta ger grunden för att bedöma resultaten genom löpande summativa bedömningar samt löpande formativ bedömning under lektioner, skoldagar samt i vår lärplattform. Formativ bedömning för lärande tillsammans med varje elev: "Här är du, dit ska du och så här kan du och vi göra för att du ska komma dit." Därtill utmanas varje elev till löpande självvärdering. Se dokumentet "Ludvika kommuns vetenskapliga grund" för mer information om formativ bedömning.

Terminsutvärderingar

Varje lärare analyserar och utvärderar terminens undervisning och sina resultat (**kunskapskraven** - inklusive vilka kunskapskrav per ämne som flest elever behöver

stöd kring) i formuläret för terminsutvärdering. Läraren gör även framåtsyftande reflektioner inför nästa termin för hur läraren ska förbättra undervisningen för att fler elever ska nå eller utvecklas vidare kring **kunskapskraven**.

Skolledningen summerar lärarnas terminsutvärderingar och ger individuell feedback till varje lärare. Arbetslagen och/eller mindre grupper arbetar vidare med resultaten på skolorna. Förvaltningsledningen arbetar med resultaten kommunövergripande.

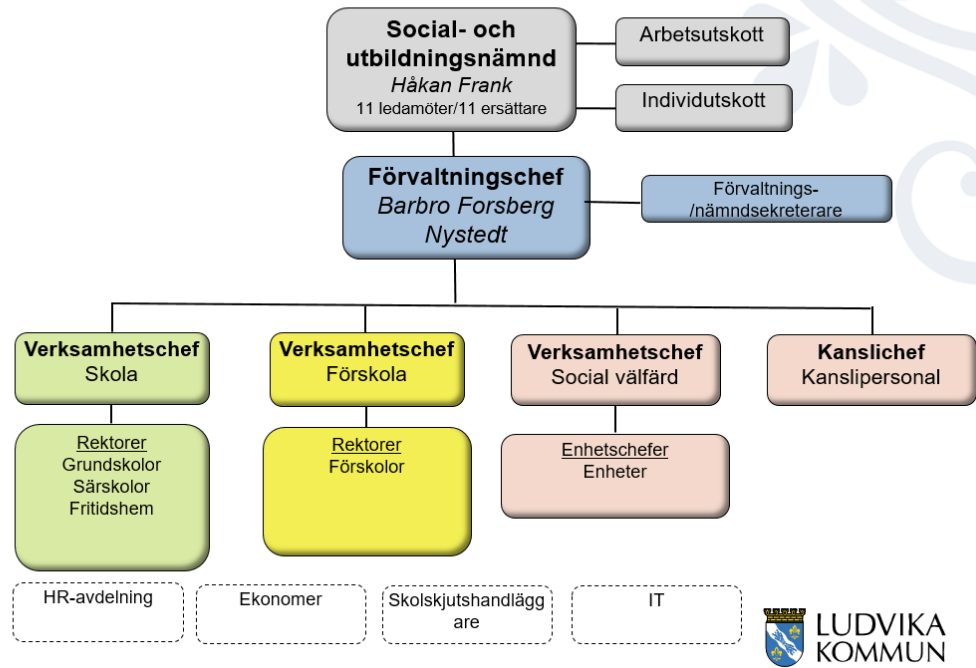
Lektionsobservationer, coachande samtal, kollegialt lärande

Ludvika kommuns elever ska nå läroplanens kunskapsmål. Detta gör vi genom hög kvalitet på undervisningen. Rektorer genomför lektionsobservationer och har coachande samtal individuellt med alla lärare löpande, för att tillsammans utveckla både lärarnas ledarskap och undervisning så att den blir bättre och bättre. Under en gemensam workshop diskuterar kollegiet det underlag/den statistik som observationerna gett och identifierar styrkor och utvecklingsområden. Vi följer för varje lärare och per skola ett antal dimensioner av god undervisning som vilar på vetenskaplig grund. På detta sätt kan vi över tid se att undervisningen utvecklas och håller en hög nivå både på individuell lärarnivå och för organisationen som helhet på skol- och kommunnivå. Arbetet med fokus på bättre och bättre undervisning kommer att övergå i ett systematiskt kollegialt lärande där lärare besöker lärare för att tillsammans utveckla undervisningen – läs mer under vetenskaplig grund.

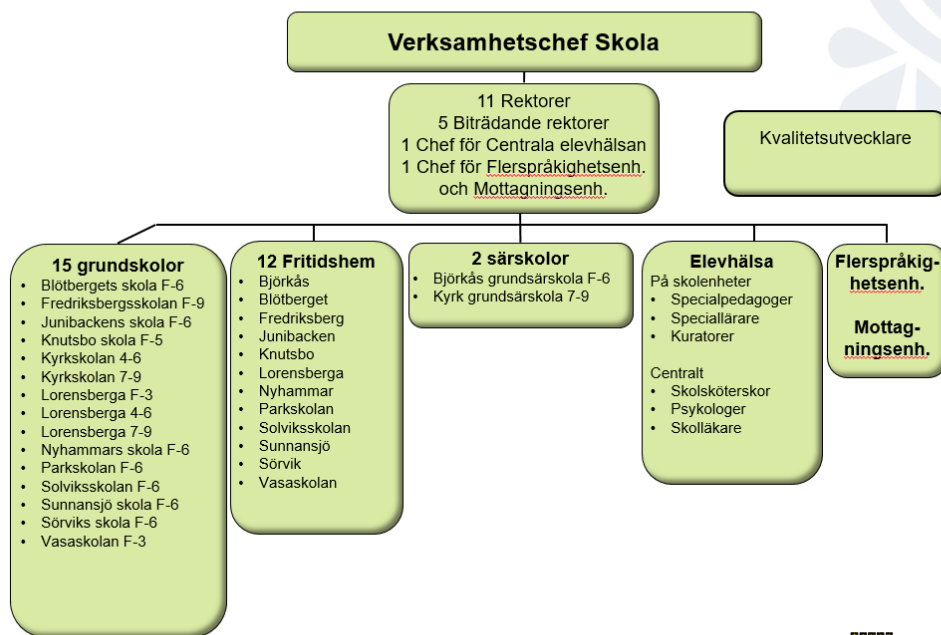
Social – utbildningsförvaltningens organisation

Social- och utbildningsförvaltningens organisation

Verksamhet skolas organisation

Organisation; verksamhet skola

3 Arbetsmiljöarbete

Förutsättningar

Antalet elever inom grundskola och förskoleklass var 3149 st (inklusive Olympicasolan och elever från andra kommuner som valt att gå i Ludvika) i augusti 2020. Elever med annat modersmål finns representerade på övervägande del av våra skolenheter. Utifrån detta har förvaltningen en flerspråkighetsenhet som arbetar med att fördela modersmåls lärare och studiehandledare utifrån behoven som finns. Flerspråkighetsenheten säkerställer en likvärdighet över kommunen beträffande förutsättningarna att klara av skolgången oavsett språklig bakgrund. 2020 hade Särskolan ett elevunderlag på 35 elever fördelade över årskurs 1 till 9. Antalet årsarbetare inom grundskolan F-9 var 456 st år 2020.

Sjukfrånvaro

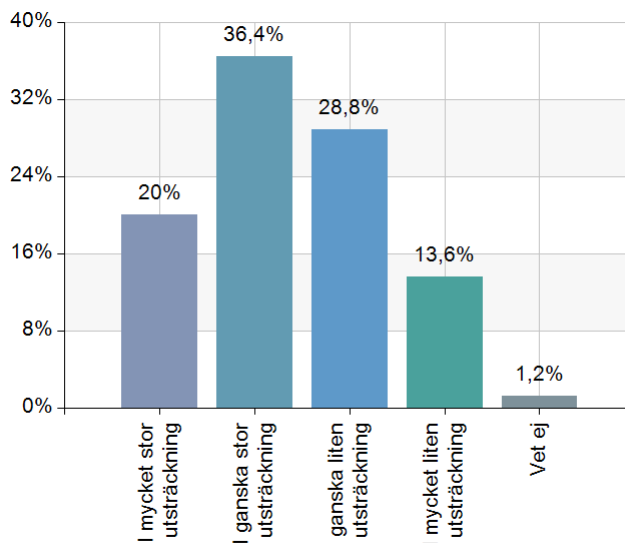
Under utbildningsåret 2020/2021 relateras också i hög grad sjukfrånvaron till de tydliga restriktionerna utifrån pandemin och covid-19. Alla medarbetare inom verksamheten har arbetat för att bibehålla en så god utbildningskvalitet som möjligt, vilket har medfört en stor flexibilitet i arbetstider och arbetsinnehåll. Förvaltningen är medveten om att dessa situationer påverkar arbetsmiljön för många av de anställda och anses vara en del i den höga sjukfrånvaron inom skolverksamheten.

Resultatet för den samlade sjukfrånvaron januari till december 2020 uppgår till 8,6 procent.

Sjukfrånvaro	2018	2019	2020
Totalt	6,7%	6,8%	8,6%
>=60 dagar	54,4%	51,1%	37,1%

Covid-19 påverkan på arbetsmiljö och undervisning.

I vilken utsträckning har coronapandemin (covid-19) påverkat din undervisning?

Värden från Ludvika kommuns enkät till pedagogisk personal i grundskolan 2021. Totalt har 250 pedagoger besvarat enkäten.

Sjukfrånvaron visar att det är korttidsfrånvaron som stigit under året och en stor påverkansfaktor har varit pandemin, covid-19. Att följa restriktioner, hålla avstånd och stanna hemma vid minsta symtom har bidragit till generell ökad frånvaro inom hela skolverksamheten. Varje verksamhet har gjort anpassningar utifrån rådande riktlinjer, förutsättningar och behov. 56,4 procent anser att covid-19 har haft påverkan på undervisningen inom grund- och särskolan.

Elevhälsa

Elevhälsan regleras i Skollagen 2 kap. 25 § enligt följande:

För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande samt stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Det ska även finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Social- och utbildningsförvaltningens skolverksamhet genomförde läsåret 2019/2020 implementering av en kommungemensam elevhälsoplan. Denna ska stödja och säkerställa ett likvärdigt elevhälsoarbete på alla skolenheter. Vid läsårets sista träff för respektive rektorsområdes EHT (Elevhälsoteam) utvärderas läsårets arbete med hjälp av Elevhälsoplanens Skattningsverktyg.

Under läsåret 2020/2021 har denna plan reviderats och arbetet med att implementera *Plan för likvärdig Elevhälsa* sker under höstterminen 2021. Arbetet i vardagspraktiken och fortsatt arbete för gemensamma rutiner runt extra anpassningar, pedagogiska kartläggningar och särskilt stöd samt det systematiska kvalitetsarbetet är fokusområden för elevhälsan i samarbete med rektorerna. Under läsåret har arbetet runt extra anpassningar och särskilt stöd även följts upp vid RAN-samtal 2 (RAN= Resultat, Analys och Ny åtgärd) och är en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Enhetschefen för Centrala Elevhälsan, verksamhetschef IFO och kommunens folkhälsostrateg har ansökt och fått beviljade projektpengar från Finsam, Västerbergslagen. I projektet utbildas instruktörer i ART (Aggression Replacement Training) som är ett manualbaserat preventionsprogram för ungdomar som betar sig aggressivt och har problem med impuls kontroll. ART som arbetsmetod utgör en del i arbetet med att förebygga kränkningar och ge ökad studiero. I maj utbildades 10 instruktörer och i oktober kommer ytterligare 15 att utbildas. Efter avslutat projekt kommer varje rektorsområde att ha ART-instruktörer och IFO 3 nyutbildade instruktörer.

Elevhälsans personal har deltagit i gemensam kompetensutveckling i samverkan med övrig skolpersonal, inom ramen för Skolverkets riktade insatser (SRI), demokratiuppdag/värdegrund.

Personal

Förvaltningen arbetar aktivt med rekryteringar till samtliga verksamheter men satsar även medel på kompetensutveckling. Här kan nämnas satsningen på arbetsintegrerad lärarutbildning för lärare åk F-3, 4-6 i samverkan med PUD – Pedagogiskt utvecklingscentrum vid Högskolan Dalarna.

Vi fortsätter med internrekrytering till speciallärar- och specialpedagogprogrammen, där deltagande lärare efter ansökan och intervju, ges möjlighet att till stor del utbilda sig med ekonomiskt stöd från arbetsgivare och statsbidrag.

Kompetensutveckling

Läsåret 2020/2021 har präglats av fantastiskt arbete i skolverksamheterna utifrån de utmaningar pandemin inneburit. Verksamheterna har haft fokus på kärnverksamheten för att kunna leverera den bästa möjliga undervisningskvalitet utifrån förutsättningar och behov.

Under läsåret har kompetensutveckling genomförts utifrån möjligheter och förutsättningar på enhetsnivå på grund av rådande pandemi. Personal i förskole- och skolverksamhet har deltagit i gemensam kompetensutveckling i samverkan med övrig skolpersonal, inom ramen för Skolverkets riktade insatser (SRI), demokratiuppdrag/värdegrund.

Skolverksamheten har under 2020/2021 i den mån det varit möjligt upprätthållit pågående processer utifrån Kunskapsresan, vårt systematiska kvalitetsarbete. Syftet är att Kunskapsresans innehåll ska bli en naturlig del av alla professioners vardagspraktik samt en gemensam tydlighet med hur vi arbetar i Ludvika kommun.

Samtliga chefer inom skolverksamheten går statliga rektorsutbildningen. Utbildningen påbörjas vanligtvis inom ett år efter anställningen.

Skolstrukturen

Under de kommande fem läsåren beräknas elevantalet inom grundskolan att öka nästan varje år. Ökningen är dock inte på samtliga skolor i kommunen.

Beslut är taget och projektering pågår för att Vasaskolan ska bli en F-5 skola. Lsåret 2021/2022 stannar årskurs 4 kvar på Vasaskolan och läsåret därpå är skolan fullt utbyggd med både årskurs 4 och 5 kvar på Vasaskolan.

Det behövs mer undervisningsyta för Kyrkskolan 7-9 och det pågår ett arbete, tillsammans med Region Dalarna att hela "Lilla Kyrk" i fortsättningen används för undervisning.

Beslut är taget och projektering pågår för att Knutsboskolan återigen ska bli en F-6 skola. Lsåret 2021/2022 stannar årskurs 5 kvar på skolan och läsåret därpå är skolan fullt utbyggd med både årskurs 5 och 6 kvar på Knutsboskolan.

Rektors organisation

Verksamhetschef- och rektorsgrupp skola arbetade fram och fattade beslut under våren 2020 om en rektorsorganisation som kommer genomföras under de

kommande läsåren. Syftet är att skapa en hållbar, långsiktig rektorsorganisation utifrån ett helhetsperspektiv.

Styrkor som synliggjorts under arbetet är en minskad sårbarhet i organisation, fler naturliga möten och en starkare organisation på sikt, samt stora möjligheter att samordna personal och ekonomi. Att skapa intresse för rektorsyrket genom långsiktig kompetensförsörjning utifrån fler biträdande rektorer, möjliggörs genom den nya organisationen.

4 Förbättringsåtgärder från föregående verksamhetsplan

Grundskolan läsåret 2020/2021

Åtgärd	Resultat/effekt/vad det har lett till – Pos./Neg.
Fortsätta implementeringen av Kunskapsresan	Vi ser att kunskapsresan (vårt systematiska kvalitetsarbete) nu börjar sätta sig i vår verksamhet. Läsåret 2020/2021 har utifrån Covid-19 präglats av fokus på kärnverksamheten och undervisning. I strukturer för kunskapsresan har anpassningar gjorts utifrån verksamheternas förutsättningar och möjligheter. Dessa anpassningar har givit oss nya perspektiv, möjligheter och synsätt i vårt fortsatta arbete.
Betyg och bedömning	Arbete kring betyg och bedömning har under läsåret genomförts på enhetsnivå. Inga nationella prov genomfördes för åk 6 och åk 9 under läsåret 2020/2021. Implementering av nya ämnes- och kursplaner har påbörjats inom vår verksamhet. Fortsatt arbete kommer ske under kommande läsår utifrån skolverkets beslut att flytta fram införandet ett läsår.
Trygghet och studiero	Digitalt modularbete "Att motverka rasism i förskolan och skolan" har genomförts i samtliga verksamheter utifrån skolverkets riktade insats (SRI). Behovet kvarstår att fortsatt fokusera på ökad trygghet och studiero. Att utveckla det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Digitalisering	<p>I samband med pandemins utbrott under våren 2020 togs en plan för nätbaserad undervisning fram i syfte att stödja undervisningsformer på distans. Planen är indelad i underkategorierna "Struktur för digital lärmiljö", "tekniska förutsättningar", "kommunikationskanaler" och "support och hjälp" och har under det senaste året fungerat som stödverktyg i digitaliseringsprocessen.</p> <p>Användandet av digitala verktyg, tjänster och läromedel har under året ökat markant som en följd av behovet att undervisa och mötas på nya sätt. Ett exempel är att antal läsningar i tjänsten Polyglutt/Polylino hade ökat med 75% i maj 2020 jämför med i november 2019. En nyckel till att flera skolor tagit sig igenom pandemin på ett bra sätt är förvaltningens systematiska satsning och arbete med Chromebooks och Google Workspace. Erfarenhet och kompetens fanns på plats redan innan pandemins utbrott och i Workspace har det funnits flexibla och effektiva verktyg som har underlättat för övergång till digitala undervisningsformer.</p> <p>Under året har minst en pedagog på varje skolenhet genomgått en certifieringsutbildning för att öka sina kunskaper i Google Workspace for Education.</p> <p>Under året har förvaltningens processida Växeldra byggts ut ytterligare och fungerat som stöd för arbetet med digitalisering.</p>
----------------	--

5 Terminsutvärdering

Analys av resultaten

I slutet av varje termin genomför pedagogerna terminsutvärderingar. Varje pedagog analyserar och utvärderar terminens undervisning och sina resultat. Pedagogerna gör även framåtsyftande reflektioner inför nästa termin för hur undervisningen ska kunna förbättras. Terminsutvärderingen blir ett stöd för förbättringar under kommande termin genom att:

- Arbetslaget analyserar terminsutvärderingen som varje pedagog genomför i slutet av terminen.
- Skolledningen summerar och analyserar resultatet av utvärderingen. Underlaget blir en del av rektors kvalitetsrapport och skolenhetens verksamhetsplan.
- Rektor ger feedback på individ- och gruppnivå.

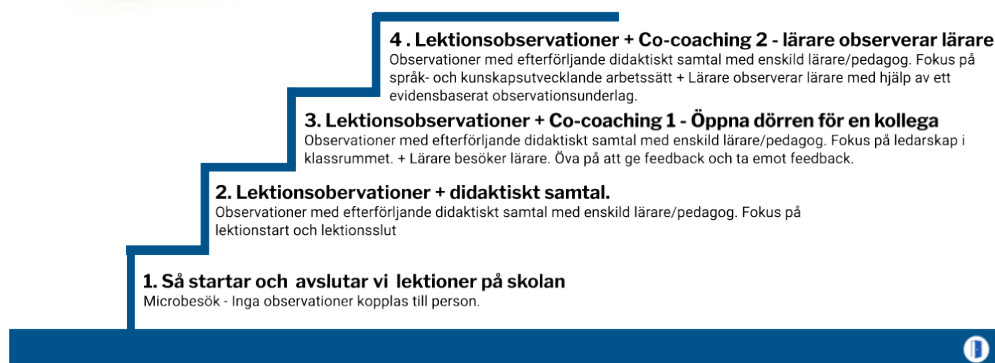
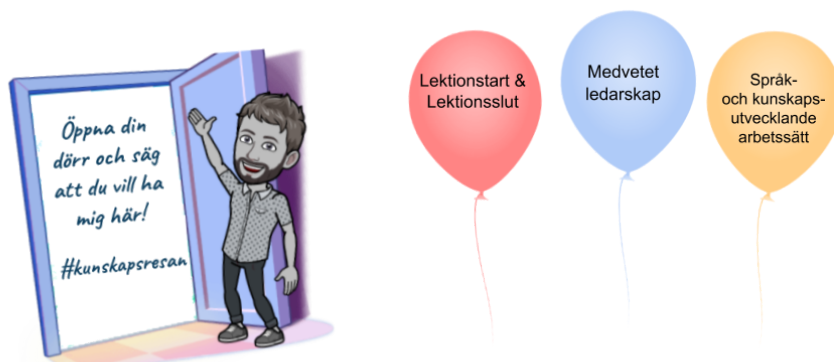
Förbättringsåtgärder utifrån analysen

Vad gäller ämnen som elever behöver mest stöd och hjälp i, kommer flera enheter ha ett fortsatt fokus på svenska/svenska som andraspråk samt matematik. Exempel på åtgärder som rektorerna nämner är att arbeta med ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, där språket alltid sätts i fokus i alla ämnen, att utveckla problemlösningstrategier samt utveckla användningen av digitala verktyg.

Utifrån terminsutvärderingarna ser rektorerna att arbete för ökad trygghet och studiero behöver fortsätta. En viktig del i detta är ledarskapet i klassrummet. Goda relationer är en framgångsfaktor för att må bra och trivas och förebygger konflikter både mellan elever och mellan elever och personal. Samsyn och gemensamma förhållningssätt och bemötande skapar tydlighet kring ramar och rutiner och skapar trygghet för både elever och personal. Att väcka elevers engagemang och göra dem delaktiga i sitt skolarbete ses som viktigt i rektorernas samlade bild.

6 Lektionsobservationer

En viktig del av det pedagogiska ledarskapet och det kollegiala lärandet sker genom lektionsobservationer och didaktiska samtal i Ludvika kommuns skolor. Vi arbetar enligt den kommungemensamma planen för bättre och bättre undervisning, "Öppna din dörr". Det långsiktiga målet är att bygga en kollegial kultur där det är naturligt att studera sin och andras undervisning för att tillsammans utveckla elevernas lärande.

Under läsåret 2020/2021 har lektionsobservationer inte kunnat genomföras helt enligt vår planering på grund av pandemin. Under läsåret genomfördes 85 observationer av medvetet ledarskap i klassrummet.

Observationsunderlaget medvetet ledarskap i klassrummet är uppdelat i fyra områden:

Procedurer, regler och rutiner
Relationer och undervisningsklimat
Förväntningar och motivation
Interventioner

Åtgärder inför nästa läsår

I planen för bättre och bättre undervisning har tidsperspektivet reviderats utifrån pandemin. Under läsåret 2021/2022 fortsätter rektorerna att genomföra lektionsobservationer utifrån observationsunderlaget medvetet ledarskap i klassrummet. Rektor följer upp lektionsobservationerna med didaktiskt samtal med respektive pedagog där individuella utvecklingsområden och mål sätts upp.

7 Resultatuppföljning

7.1 Kunskaper

Elevernas resultat redovisas som måluppfyllelse per ämne för varje årskull, uppnått meritvärde för de elever som gick i åk 6-9 och gymnasiebehörighet för åk 6-9. Därefter följer en analys av resultatet och förslag till åtgärder inför kommande verksamhetsår.

7.1.1 Måluppfyllelse per ämne

Måluppfyllelse (%) per ämne, årskull 2013 (just avslutat åk 1)

Ämne	Årskull 2013 (åk 1)						Förändring senaste termen (procentenheter)
	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	
	"OK" värdet (%) i Unikum HT åk 1	"OK" värdet (%) i Unikum VT åk 1	"OK" värdet (%) i Unikum HT åk 2	"OK" värdet (%) i Unikum VT åk 2	"OK" värdet (%) i Unikum HT åk 3	"OK" värdet (%) i Unikum VT åk 3	
Bild	99%	99%					0%
Engelska							
Idrott och hälsa	99%	98%					-1%
Matematik	85%	92%					7%
Modersmål	97%	93%					-4%
Musik	95%	98%					3%
NO (år 1-3)	99%	99%					0%
SO (år 1-3)	98%	98%					0%
Slöjd							
Svenska	92%	92%					0%
Svenska som andraspråk	81%	69%					-12%
Teknik	99%	93%					-6%

Värden från Unikum.

Måluppfyllelse (%) per ämne, årskull 2012 (just avslutat åk 2)

Ämne	Årskull 2012 (åk 2)						Förändring senaste termen (procentenheter)
	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	
	"OK" värdet (%) i Unikum HT åk 1	"OK" värdet (%) i Unikum VT åk 1	"OK" värdet (%) i Unikum HT åk 2	"OK" värdet (%) i Unikum VT åk 2	"OK" värdet (%) i Unikum HT åk 3	"OK" värdet (%) i Unikum VT åk 3	
Bild	99%	99%	98%	99%			1%
Engelska			96%	97%			1%
Idrott och hälsa	99%	96%	99%	99%			0%
Matematik	89%	93%	91%	90%			-1%
Modersmål	92%	95%	94%	94%			0%
Musik	98%	98%	98%	98%			0%
NO (år 1-3)	94%	95%	97%	98%			1%
SO (år 1-3)	96%	97%	96%	97%			1%
Slöjd							
Svenska	89%	88%	87%	89%			2%
Svenska som andraspråk	61%	74%	78%	78%			0%
Teknik	91%	97%	98%	99%			1%

Värden från Unikum.

Måluppfyllelse (%) per ämne, årskull 2011 (just avslutat åk 3)

Ämne	Årskull 2011 (åk 3)						
	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Förändring senaste terminen (procentenheter)
	"OK" värdet (%) i Unikum HT åk 1	"OK" värdet (%) i Unikum VT åk 1	"OK" värdet (%) i Unikum HT åk 2	"OK" värdet (%) i Unikum VT åk 2	"OK" värdet (%) i Unikum HT åk 3	"OK" värdet (%) i Unikum VT åk 3	
Bild	99%	99%	96%	99%	99%	99%	0%
Engelska			97%	98%	97%	94%	-3%
Idrott och hälsa	99%	99%	98%	99%	95%	88%	-7%
Matematik	89%	89%	90%	92%	90%	90%	0%
Modersmål	75%	92%	88%	93%	93%	92%	-1%
Musik	99%	98%	98%	98%	99%	99%	0%
NO (år 1-3)	97%	94%	93%	94%	93%	94%	1%
SO (år 1-3)	97%	96%	94%	96%	93%	95%	2%
Slöjd					98%	99%	1%
Svenska	88%	89%	90%	90%	83%	91%	8%
Svenska som andraspråk	65%	61%	59%	62%	68%	66%	-2%
Teknik	77%	91%	91%	99%		98%	0%

Värden från Unikum.

Måluppfyllelse (%) per ämne, årskull 2010 (just avslutat åk 4)

Ämne	Årskull 2010, åk 4						
	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Förändring senaste terminen (procentenheter)
	"OK" värdet (%) i Unikum HT åk 4	"OK" värdet (%) i Unikum VT åk 4	"OK" värdet (%) i Unikum HT åk 5	"OK" värdet (%) i Unikum VT åk 5	Andel (%) med A-E HT åk 6	Andel (%) med A-E VT åk 6	
Bild	98%	97%					-1%
Biologi	83%	88%					5%
Engelska	89%	86%					-3%
Fysik	45%	89%					44%
Geografi	64%	89%					25%
Hem- och konsumentkunskap							
Historia	44%	88%					44%
Idrott och hälsa	88%	87%					-1%
Kemi	28%	80%					52%
Matematik	87%	88%					1%
Moderna språk							
Modersmål	83%	78%					-5%
Musik	97%	97%					0%
Religionskunskap	50%	90%					40%
Samhällskunskap	91%	91%					0%
Slöjd	97%	96%					-1%
Svenska	85%	92%					7%
Svenska som andraspråk	60%	54%					-6%
Teknik	80%	92%					12%

Värden från Unikum.

Måluppfyllelse (%) per ämne, årskull 2009 (just avslutat åk 5)

Ämne	Årskull 2009 (åk 5)						Förändring senaste terminen (procentenheter)
	Årskullens utfall "OK" värdet (%) i Unikum HT åk 4	Årskullens utfall "OK" värdet (%) i Unikum VT åk 4	Årskullens utfall "OK" värdet (%) i Unikum HT åk 5	Årskullens utfall "OK" värdet (%) i Unikum VT åk 5	Årskullens utfall Andel (%) med A-E HT åk 6	Årskullens utfall Andel (%) med A-E VT åk 6	
Bild	97%	95%	96%	97%			1%
Biologi	46%	89%	90%	76%			-14%
Engelska	91%	89%	86%	87%			1%
Fysik	54%	84%	56%	91%			35%
Geografi	72%	79%	85%	87%			2%
Hem- och konsumentkunskap							
Historia	71%	80%	62%	87%			25%
Idrott och hälsa	88%	86%	87%	91%			4%
Kemi	68%	82%	81%	74%			-7%
Matematik	83%	81%	81%	82%			1%
Moderna språk							
Modersmål	87%	82%	83%	81%			-2%
Musik	92%	97%	96%	96%			0%
Religionskunskap	53%	90%	85%	88%			3%
Samhällskunskap	66%	84%	86%	87%			1%
Slöjd	98%	98%	97%	97%			0%
Svenska	83%	88%	83%	87%			4%
Svenska som andraspråk	49%	53%	67%	67%			0%
Teknik	72%	94%	91%	93%			2%

Värden från Unikum.

Måluppfyllelse (%) per ämne, årskull 2008 (just avslutat åk 6)

Ämne	Årskull 2008 (åk 6)							Riksnitt åk 6 kommunala skolor Andel (%) med A-E VT 2020	Förändring senaste terminen (procentenheter)	Förändring senaste terminen (procentenheter)
	Årskullens utfall "OK" värdet (%) i Unikum HT åk 4	Årskullens utfall "OK" värdet (%) i Unikum VT åk 4	Årskullens utfall "OK" värdet (%) i Unikum HT åk 5	Årskullens utfall "OK" värdet (%) i Unikum VT åk 5	Årskullens utfall Andel (%) med A-E HT åk 6	Årskullens utfall Andel (%) med A-E VT åk 6				
Bild	98%	98%	97%	94%	95,7%	95,9%	97,1%	0,2%	-1,2%	
Biologi	91%	92%	71%	87%	88,7%	87,3%	92,6%	-1,4%	-5,3%	
Engelska	88%	87%	81%	80%	82,4%	85,2%	88,8%	2,8%	-3,6%	
Fysik	68%	61%	59%	76%	74,1%	87,3%	92,0%	13,2%	-4,7%	
Geografi	83%	89%	86%	86%	90,0%	90,3%	92,3%	0,3%	-2,0%	
Hem- och konsumentkunskap					97,5%	94,4%	96,6%	-3,1%	-2,2%	
Historia	87%	91%	86%	88%	94,1%	87,6%	91,8%	-6,5%	-4,2%	
Idrott och hälsa	90%	87%	83%	83%	84,8%	88,9%	91,6%	4,1%	-2,7%	
Kemi	66%	90%	87%	86%	60,9%	88,3%	91,5%	27,4%	-3,2%	
Matematik	87%	87%	82%	84%	86,9%	85,9%	87,8%	-1,0%	-1,9%	
Moderna språk					92,3%	84,2%	93,5%	-8,1%	-9,3%	
Modersmål	69%	83%	90%	90%	91,0%	95,7%	90,6%	4,7%	5,1%	
Musik	97%	96%	94%	94%	95,1%	96,2%	96,2%	1,1%	0,0%	
Religionskunskap	60%	86%	87%	87%	91,3%	88,9%	92,8%	-2,4%	-3,9%	
Samhällskunskap	90%	91%	87%	85%	92,4%	86,9%	93,0%	-5,5%	-6,1%	
Slöjd	98%	97%	96%	97%	96,8%	97,2%	96,9%	0,4%	0,3%	
Svenska	89%	89%	86%	88%	88,8%	91,3%	92,1%	2,5%	-0,8%	
Svenska som andraspråk	58%	55%	50%	50%	48,9%	43,5%	60,8%	-5,4%	-17,3%	
Teknik	76%	93%	87%	87%	88,8%	89,0%	94,5%	0,2%	-5,5%	

Värden från Unikum och Hypergene, riksnitt har hämtats från Skolverkets statistik.

Måluppfyllelse (%) per ämne, årskull 2007 (just avslutat åk 7)

Ämne	Årskull 2007 (åk 7)								
	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Rikssnitt åk 9 utfall kommunal huvudman	Förändring senaste terminen (procentenheter)	Differens jämfört med rikssnitt (procentenheter)
	Andel (%) med A-E HT åk 7	Andel (%) med A-E VT åk 7	Andel (%) med A-E HT åk 8	Andel (%) med A-E VT åk 8	Andel (%) med A-E HT åk 9	Andel (%) med A-E VT åk 9	Andel (%) med A-E VT 2021		
Bild	96,8%	95,6%					95,8%	-1,2%	-0,2%
Biologi	82,1%	80,1%					91,6%	-1,9%	-11,5%
Engelska	80,3%	75,2%					91,2%	-5,1%	-16,0%
Fysik	90,7%	79,5%					90,8%	-11,2%	-11,3%
Geografi	94,0%	93,9%					92,2%	-0,1%	1,7%
Hem- och konsumentkunskap	96,7%	95,2%					94,7%	-1,6%	0,5%
Historia	89,6%	91,0%					92,1%	1,4%	-1,1%
Idrott och hälsa	88,6%	87,0%					91,9%	-1,6%	-4,9%
Kemi	84,8%	83,3%					90,6%	-1,4%	-7,3%
Matematik	76,3%	79,9%					89,2%	3,7%	-9,3%
Moderna språk	85,2%	85,1%					94,9%	-0,1%	-9,8%
Modersmål	90,8%	80,9%					95,3%	-9,9%	-14,4%
Musik	92,4%	92,0%					95,0%	-0,4%	-3,0%
Religionskunskap	92,3%	94,9%					92,8%	2,5%	2,1%
Samhällskunskap	94,0%	94,2%					92,2%	0,3%	2,0%
Slöjd	95,4%	92,9%					96,2%	-2,5%	-3,3%
Svenska	87,0%	83,2%					94,8%	-3,8%	-11,6%
Svenska som andraspråk	74,1%	65,8%					68,9%	-8,3%	-3,1%
Teknik	92,7%	86,4%					93,5%	-6,3%	-7,1%

Värden från Hypergene, rikssnitt har hämtats från Skolverkets statistik.

Måluppfyllelse (%) per ämne, årskull 2006 (just avslutat åk 8)

Ämne	Årskull 2006 (åk 8)								
	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Rikssnitt åk 9 utfall kommunal huvudman	Förändring senaste terminen (procentenheter)	Differens jämfört med rikssnitt (procentenheter)
	Andel (%) med A-E HT åk 7	Andel (%) med A-E VT åk 7	Andel (%) med A-E HT åk 8	Andel (%) med A-E VT åk 8	Andel (%) med A-E HT åk 9	Andel (%) med A-E VT åk 9	Andel (%) med A-E VT 2021		
Bild	97,1%	93,6%	95,3%	94,9%			95,8%	-0,4%	-0,9%
Biologi	90,8%	83,2%	89,8%	83,5%			91,6%	-6,4%	-8,1%
Engelska	84,2%	78,5%	76,3%	73,1%			91,2%	-3,2%	-18,1%
Fysik	90,4%	85,3%	78,6%	81,3%			90,8%	2,7%	-9,5%
Geografi	92,4%	87,5%	88,5%	85,7%			92,2%	-2,8%	-6,5%
Hem- och konsumentkunskap	95,2%	92,9%	94,9%	91,6%			94,7%	-3,2%	-3,1%
Historia	90,9%	80,4%	80,1%	80,0%			92,1%	-0,1%	-12,1%
Idrott och hälsa	85,7%	86,4%	86,0%	83,8%			91,9%	-2,2%	-8,1%
Kemi	89,0%	82,8%	77,0%	75,6%			90,6%	-1,4%	-15,0%
Matematik	83,1%	79,4%	80,2%	78,8%			89,2%	-1,4%	-10,4%
Moderna språk	85,9%	84,8%	86,6%	83,9%			94,9%	-2,7%	-11,0%
Modersmål	92,0%	91,9%	96,5%	87,9%			95,3%	-8,6%	-7,4%
Musik	92,8%	86,7%	87,5%	89,6%			95,0%	2,2%	-5,4%
Religionskunskap	91,7%	80,6%	79,3%	82,7%			92,8%	3,4%	-10,1%
Samhällskunskap	84,1%	86,3%	84,6%	84,1%			92,2%	-0,6%	-8,1%
Slöjd	97,4%	95,0%	94,2%	93,8%			96,2%	-0,5%	-2,5%
Svenska	91,7%	87,9%	85,3%	83,3%			94,8%	-1,9%	-11,5%
Svenska som andraspråk	63,2%	55,4%	71,7%	69,8%			68,9%	-1,8%	0,9%
Teknik	92,8%	82,8%	89,1%	90,7%			93,5%	1,6%	-2,8%

Värden från Hypergene, rikssnitt har hämtats från Skolverkets statistik.

Måluppfyllelse (%) per ämne, årskull 2005 (just avslutat åk 9)

Ämne	Årskull 2005 (åk 9)									
	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Årskullens utfall	Rikssnitt åk 9 utfall kommunal huvudman	Förändring senaste terminen (procent-enheter)	Differens jämfört med rikssnitt (procent-enheter)
	Andel (%) med A-E HT åk 7	Andel (%) med A-E VT åk 7	Andel (%) med A-E HT åk 8	Andel (%) med A-E VT åk 8	Andel (%) med A-E HT åk 9	Andel (%) med A-E VT åk 9	Andel (%) med A-E VT åk 9	Andel (%) med A-E VT 2021		
Bild	97,3%	95,7%	96,7%	97,1%	95,7%	97,4%	97,4%	95,8%	1,7%	1,6%
Biologi	79,3%	78,2%	76,4%	83,4%	83,6%	88,1%	88,1%	91,6%	4,5%	-3,5%
Engelska	83,9%	82,5%	78,8%	80,1%	85,7%	91,6%	91,2%	91,2%	5,9%	0,4%
Fysik	78,5%	74,6%	76,2%	75,1%	75,1%	80,6%	90,8%	90,8%	5,5%	-10,2%
Geografi	92,7%	91,5%	90,2%	87,9%	89,8%	89,3%	92,2%	92,2%	-0,5%	-2,9%
Hem- och konsumenkunskap	98,0%	94,5%	95,6%	95,1%	95,1%	95,1%	94,7%	94,7%	0,0%	0,4%
Historia	83,9%	91,1%	90,6%	90,0%	86,6%	87,9%	92,1%	91,9%	1,3%	-4,2%
Idrott och hälsa	89,4%	87,6%	87,7%	87,9%	90,5%	90,5%	92,1%	92,1%	0,0%	-1,4%
Kemi	82,6%	83,9%	82,8%	79,2%	85,1%	84,5%	90,6%	90,6%	-0,6%	-6,1%
Matematik	77,3%	78,2%	79,5%	77,5%	85,4%	87,1%	89,2%	89,2%	1,7%	-2,1%
Moderna språk	87,8%	84,2%	86,4%	88,1%	89,6%	92,8%	94,9%	94,9%	3,2%	-2,1%
Modersmål	78,3%	88,1%	89,4%	89,8%	98,0%	95,0%	95,3%	95,3%	-3,0%	-0,3%
Musik	90,7%	85,9%	81,7%	86,3%	88,1%	93,8%	95,0%	95,0%	5,7%	-1,2%
Religionskunskap	86,8%	88,9%	88,5%	87,0%	88,5%	89,9%	92,8%	92,8%	1,4%	-2,9%
Samhällskunskap	86,0%	86,2%	86,5%	86,6%	86,9%	88,9%	92,2%	92,2%	2,0%	-3,3%
Slöjd	96,0%	95,0%	95,7%	95,4%	94,4%	94,1%	96,2%	96,2%	-0,3%	-2,1%
Svenska	87,0%	85,4%	86,8%	90,7%	94,5%	94,1%	94,8%	94,8%	-0,4%	-0,7%
Svenska som andraspråk	76,6%	71,2%	58,8%	50,9%	70,4%	74,5%	68,9%	68,9%	4,1%	5,6%
Teknik	91,9%	77,6%	84,4%	79,9%	78,8%	84,5%	93,5%	93,5%	5,7%	-9,0%

Värden för VT åk 9 och rikssnitt VT 2021 har hämtats från Skolverkets statistik. Övriga värden är från Hypergene.

7.1.2 Genomsnittligt meritvärde (Skolverkets def.)

	Genomsnittligt meritvärde (Skolverkets def.), totalt i kommunen										
	Årskullens utfall HT åk 6	Årskullens utfall VT åk 6	Årskullens utfall HT åk 7	Årskullens utfall VT åk 7	Årskullens utfall HT åk 8	Årskullens utfall VT åk 8	Årskullens utfall HT åk 9	Årskullens utfall VT åk 9	Alla kommuner (ovägt medel) kommunal huvudman Åk 9	Förändring senaste terminen (meritvärde)	Differens jämfört med alla kommuner (meritvärde)
Årskull 2008 (åk 6)	160,8	212,2									
Årskull 2007 (åk 7)	159,8	207,6	195,3	194,0							-1,3
Årskull 2006 (åk 8)	169,7	216,2	195,2	187,6	187,5	187,1					-0,4
Årskull 2005 (åk 9)	151,0	204,8	189,3	188,3	187,2	190,4	205,1	213,0	220,4	7,9	-7,4
Årskull 2004	152,3	200,1	189,1	183,9	184,2	190,3	196,4	212,1	219,6	15,7	-7,5
Årskull 2003			193,4	183,9	190,1	192,4	203,8	212,5	218,4	8,7	-5,9
Årskull 2002			198,0	193,5	186,3	184,0	202,5	210,9	217,7	8,4	-6,8
Årskull 2001			188,3	186,5	186,9	187,4	186,9	192,6	211,5	5,7	-18,9

Värden för VT åk 9 har hämtats från Skolverkets statistik. Värden för "Alla kommuner - kommunal huvudman" har hämtats från Kolada. Övriga värden är från Hypergene.

7.1.3 Gymnasiebehörighet

	Gymnasiebehörighet, totalt i kommunen										
	Årskullens utfall HT åk 6	Årskullens utfall VT åk 6	Årskullens utfall HT åk 7	Årskullens utfall VT åk 7	Årskullens utfall HT åk 8	Årskullens utfall VT åk 8	Årskullens utfall HT åk 9	Årskullens utfall VT åk 9	Alla kommuner (ovägt medel) kommunal huvudman Åk 9	Förändring senaste terminen (gymnasiebehörighet)	Differens jämfört med rikssnitt (gymnasiebehörighet)
Årskull 2008 (åk 6)	76,5%	75,3%									
Årskull 2007 (åk 7)	68,8%	74,4%	63,7%	60,8%							-2,8%
Årskull 2006 (åk 8)	79,4%	76,9%	72,8%	70,5%	65,1%	64,2%					-1,0%
Årskull 2005 (åk 9)	72,3%	78,0%	68,3%	70,8%	68,4%	69,8%	78,3%	84,2%	83,4%	5,9%	0,8%
Årskull 2004			64,0%	68,7%	64,9%	65,9%	68,0%	86,8%	83,0%	18,8%	3,8%
Årskull 2003			66,5%	67,8%	65,2%	73,5%	76,1%	85,6%	81,4%	9,5%	4,2%
Årskull 2002							71,4%	82,1%	81,9%	10,7%	0,2%
Årskull 2001								76,3%	79,4%		-3,1%

Värden för VT åk 9 har hämtats från Skolverkets statistik. Värden för "Alla kommuner - kommunal huvudman" har hämtats från Kolada. Övriga värden är från Hypergene.

7.1.4 Nationella prov och kartläggningar

Åk 3

De nationella proven i årskurs 3 genomfördes under läsåret. En skillnad var dock att det inte skedde någon nationell insamling av elevernas resultat till Statistiska centralbyrån (SCB). De nationella proven i årskurs 3 redovisas inte med en betygspoäng utan värden för olika delprov i ämnena matematik, svenska och svenska som andraspråk.

Cirka 320 elever genomförde de olika delproven i matematik. De delprov där högst andel uppnått kravnivån var inom "Muntlig kommunikation", "Huvudräkning och likhetstecknets betydelse" och "Förståelse för räknesätt". De delprov där lägst andel uppnått kravnivån var inom "Skriftliga räknemetoder, subtraktion" och "Mönster, matematiska likheter".

I svenska var det cirka 230 elever som genomförde de olika delproven. De delprov där högst andel uppnådde kravnivån var inom "Tala: muntlig uppgift" följt av "Enskild högläsning" och "Enskilt textsamtal". Det delprov där lägst andel uppnått kravnivån var inom "Stavning och interpunktion".

I svenska som andraspråk var det 80-90 elever som genomförde de olika delproven. De delprov där högst andel uppnådde kravnivån var inom "Tala: muntlig uppgift" och "Skriva: berättande text". De delprov där lägst andel uppnått kravnivån var inom "Läsa: berättande text" och "Enskilt textsamtal".

På skolorna är resultatet av de nationella proven en viktig utgångspunkt i arbetet med elevernas fortsatta kunskapsutveckling.

Åk 6 och åk 9

Skolverket beslutade att de nationella proven inte skulle genomföras detta läsår för åk 6 och åk 9 utifrån rådande pandemi. Däremot togs ett bedömningsstöd fram som kunde användas i sin helhet eller delar av detta. Flera enheter har använt bedömningsstödet som ett underlag inför bedömning och betygsättning.

7.1.5 Analys av kunskaper och åtgärder inför nästa läsår

Måluppfyllelse per ämne

Vid avstämningarna under läsåret 2020/2021 kunde förvaltningen konstatera att det varit en bra ifyllnad av Unikum från lärarnas sida, vilket är mycket glädjande då det finns ett underlag som skapar goda förutsättningar för analys och nya resultatförhöjande åtgärder. Detta gäller för samtliga skolor och samtliga stadier.

Förbättringsområden finns fortfarande. Många lärare använder möjligheten att använda skolverkets matriser över kunskapskraven för att dokumentera och fylla i "Mer än godtagbara kunskaper". Dock behöver detta område utvecklas ytterligare. Ju yngre eleverna är desto tydligare syns detta mönster. För årskurs 7-9 använder lärarna i större utsträckning "mer än godtagbara kunskaper".

Det finns en tendens att eleverna har förhållandevis goda resultat i praktiska och estetiska ämnen. Det är ett mönster som återfinns även i nationella jämförelser. De teoretiska ämnena har en tendens att ha lägre "OK"-värden i resultatuppföljningen. Detta är som sagt ett mönster även vid nationella jämförelser av betygsättningen.

Svenska som andraspråk är det ämne som har lägst måluppfyllelse genomgående för alla årskullar. Dock skedde en betydande ökning i årskurs 9 (74,5 % med betyg E-A vårterminen 2021). En kompetensutveckling för pedagogisk personal i svenska som andraspråk kommer att ske inom ramen för Skolverkets riktade insatser med start under höstterminen 2021.

Genomsnittligt meritvärde och gymnasiebehörighet

De elever som slutade årskurs 9 till sommaren 2021 föddes år 2005. Vid en analys av deras utveckling under läsåret 2020/2021 framgår att deras kunskaper ökat markant från läsårsstarten i augusti till läsårs slutet i juni. Läsåret 2020/2021 var meritvärdet 213,0 poäng för årskull 2005, (föregående år 212,1 poäng). Alla tre högstadieskolorna har lyft resultatet med eleverna under sista läsåret. Flickorna som är födda 2005 har något högre meritvärde än pojkarna som är födda samma år. Flickorna hade 213,4 poäng och pojkarna hade 212,6 poäng.

Vid sidan om meritvärdet analyserar förvaltningen även gymnasiebehörigheten. I jämförelse med tidigare år så har gymnasiebehörigheten minskat. Den ligger nu på 84,2% (föregående år 86,8%). Förvaltningen noterar att pojkarna som är födda 2005 har en högre gymnasiebehörighet än flickorna som är födda samma år. Gymnasiebehörigheten är 88,7% för pojkar och 80,0% för flickor. När man tittar på dessa procentsatser blir även antalet för de olika årskullarna intressant. I årskull 2004 var det 132 flickor och 141 pojkar jämfört med årskull 2005 där det var 160 flickor och 150 pojkar.

En högre andel flickor saknade gymnasiebehörighet jämfört med det föregående läsåret. Psykisk ohälsa bland ett antal flickor inom årskullen ses som faktor till lägre behörighet. För ett flertal pojkar har utveckling skett i det svenska språket som gynnat samtliga betyg.

Vid en granskning av vilka elever som presterar högst resultat visar det sig att det är flest flickor (16 st) bland de 20 bäst presterande eleverna i årskull 2005.

Fritidshemmets arbete med kunskapsutveckling och måluppfyllelse

Under läsåret har kompetensutveckling genomförts utifrån möjligheter och förutsättningar på enhetsnivå på grund av rådande pandemi. Personal i fritidshemmet har deltagit i gemensam kompetensutveckling i samverkan med övrig skolpersonal, inom ramen för Skolverkets riktade insatser (SRI), demokratiuppdrag/värdegrund.

Rektorer för fritidshemmen följer upp enhetens arbete med det centrala innehållet för fritidshemmet i kvalitetssamtal. Undervisningen i fritidshemmet har planerats, genomförts, utvärderats och dokumenterats enligt rådande styrdokument. Elevenkäter för fritidshemmet visar att eleverna trivs på våra fritidshem och känner sig trygga i fritidshemmets verksamhet.

7.2 Enkäter

Värdena som anges är indexvärden. Vid beräkning av index ges svarsalternativen nedanstående värden. Värdena summeras och delas sedan på antalet svarande. Indexvärdet är ett sammantaget medelvärde för två till tre påståenden inom samma frågeområde.

Stämmer helt och hållet = 10

Stämmer ganska bra = 6,67

Stämmer ganska dåligt = 3,33

Stämmer inte alls = 0

(Vet ej exkluderas från beräkningen)

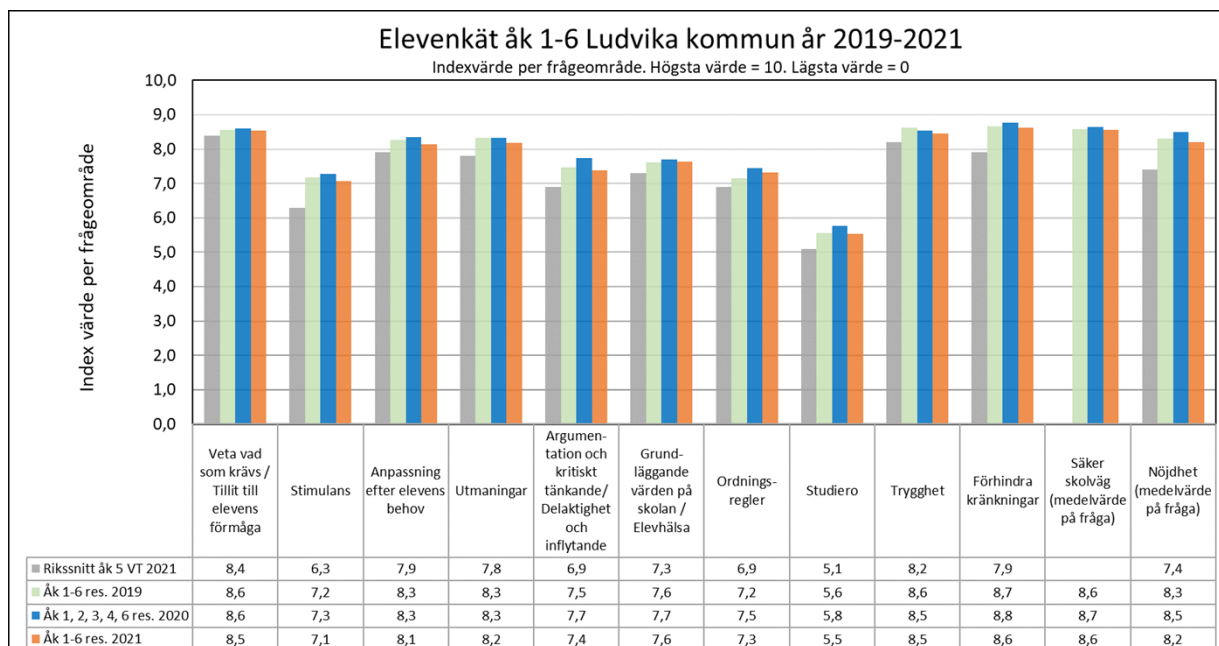
Jämförelse har gjorts med skolinspektionens nationella resultat för VT 2021. Skolinspektionen anger att det sammantagna totala enkätresultatet för alla skolenheter i varje enkätomgång baseras på ett slumpmässigt, nationellt representativt urval. Resultaten baseras således på ett omfattande underlag, med en god spridning av kommunala och fristående skolor över hela landet vilket borgar för att resultaten ger en god nationell bild.

Elevenkäter

Förvaltningen har genomfört elevenkät för åk 1-6 och åk 7-9 under perioden 8 mars till 16 april 2021. Enkäten baseras sedan några år på skolenkäten som Skolinspektionen genomför. Totalt har 1 569 elever i årskurs 1-6 besvarat enkäterna, samt 705 elever i årskurs 7-9. Enkät för elever i fritidshem har genomförts under samma period och den besvarades av 555 elever.

7.2.1 Enkätresultat

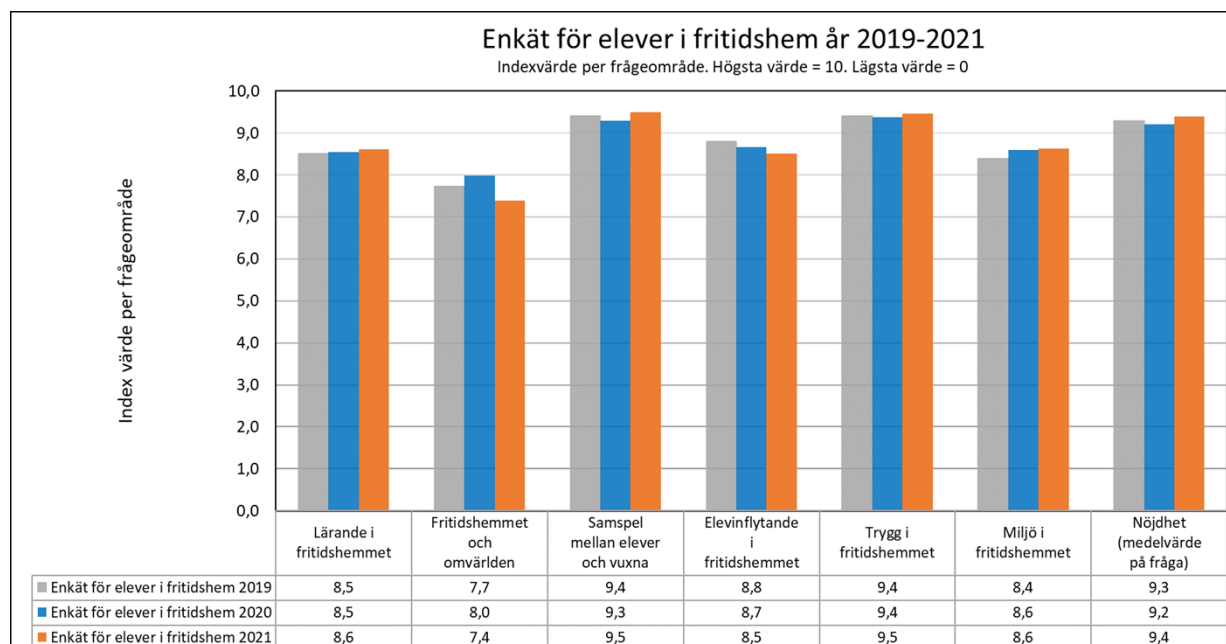
Elevenkät åk 1-6, per frågeområde

Värden från Ludvika kommuns elevenkät och Skolinspektionens Skolenkät.

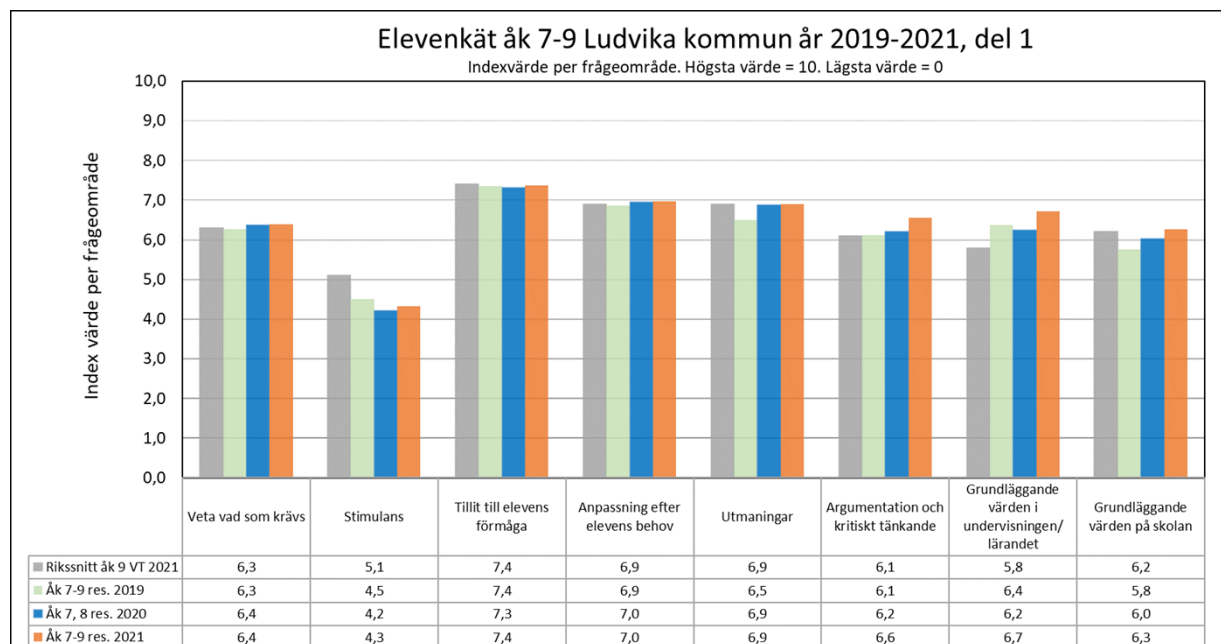

Enkät för elever i fritidshem, per frågeområde

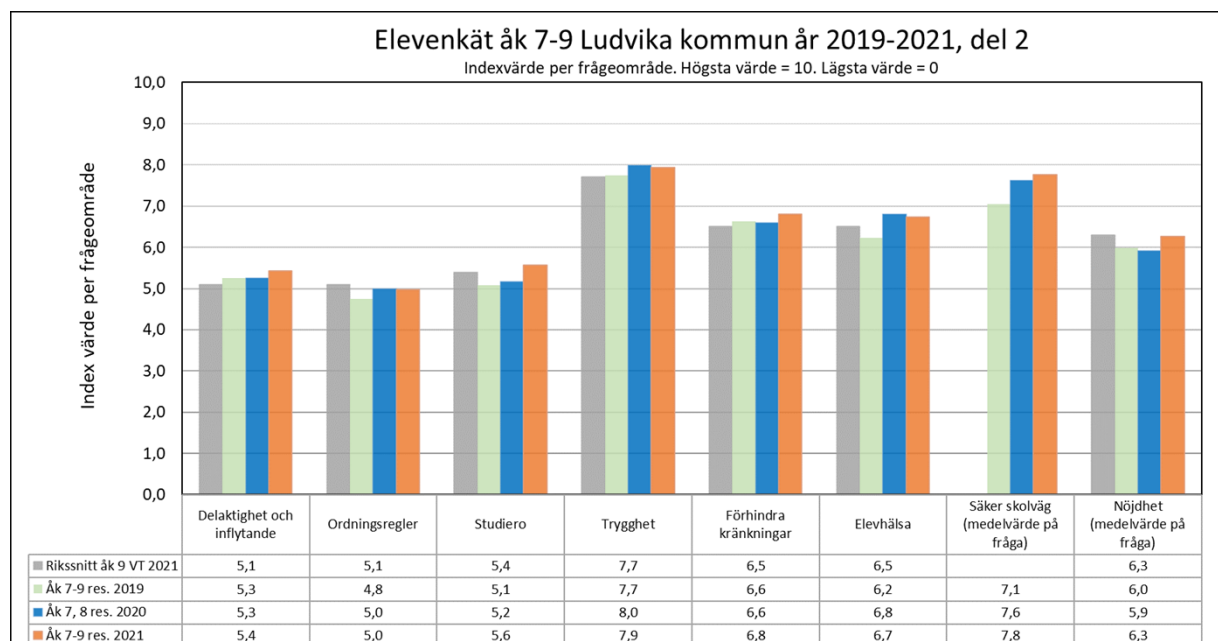
Värden från Ludvika kommuns enkät för elever i fritidshem.

Elevenkät åk 7-9, per frågeområde, del 1

Värden från Ludvika kommuns elevenkät och Skolinspektionens Skolenkät.

Elevenkät åk 7-9, per frågeområde, del 2

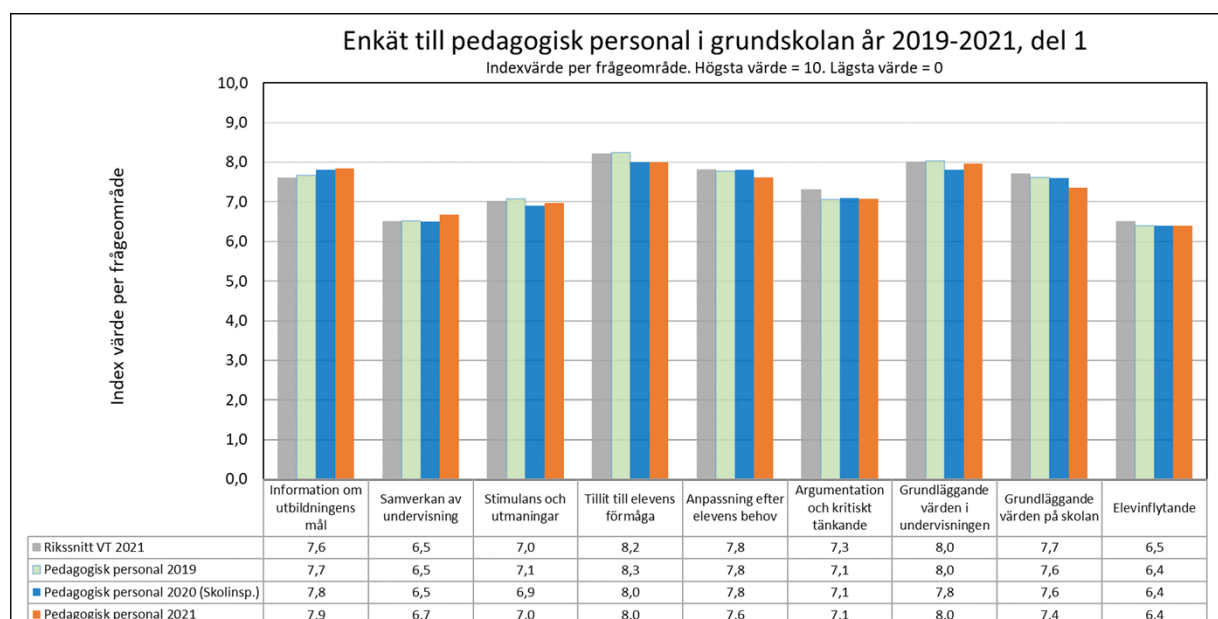

Värden från Ludvika kommuns elevenkät och Skolinspektionens Skolenkät.

Enkät till pedagogisk personal

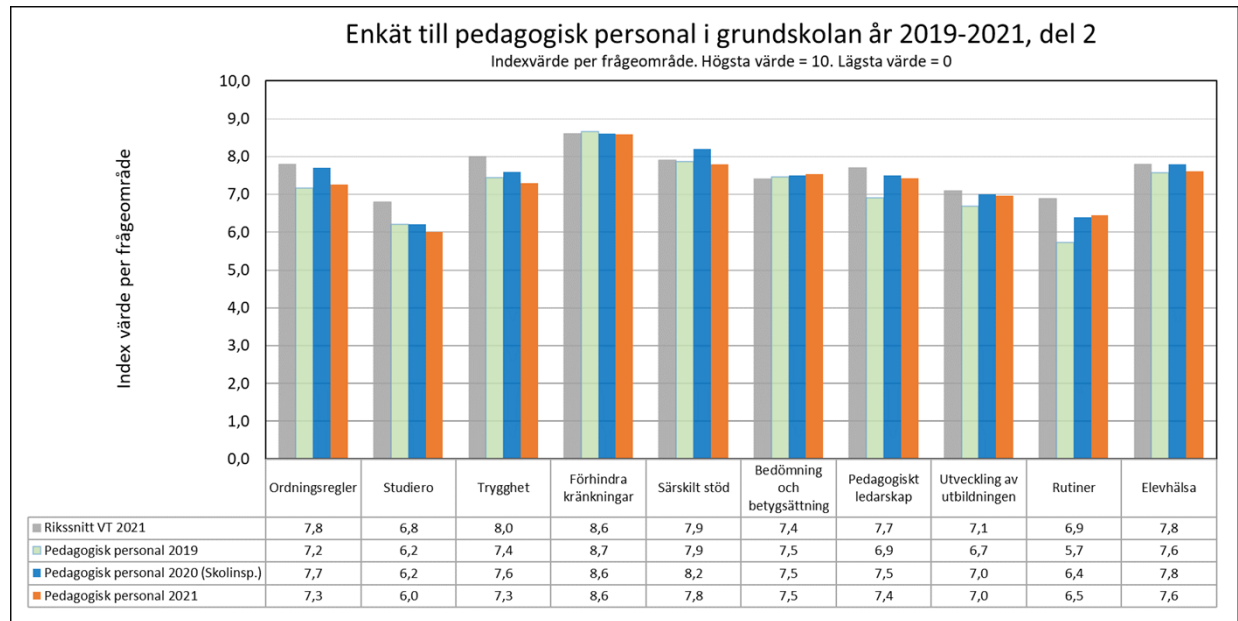
Förvaltningen har genomfört enkät till pedagogisk personal under perioden 8 mars till 16 april 2021. Enkäten baseras sedan några år på skolenkäten som Skolinspektionen genomför. Totalt har 250 pedagoger besvarat enkäten, som innehåller 19 frågeområden.

Enkät till pedagogisk personal i grundskolan, per frågeområde, del 1

Värden från Ludvika kommuns enkät till pedagogisk personal i grundskolan och Skolinspektionens Skolenkät.

Enkät till pedagogisk personal i grundskolan, per frågeområde, del 2

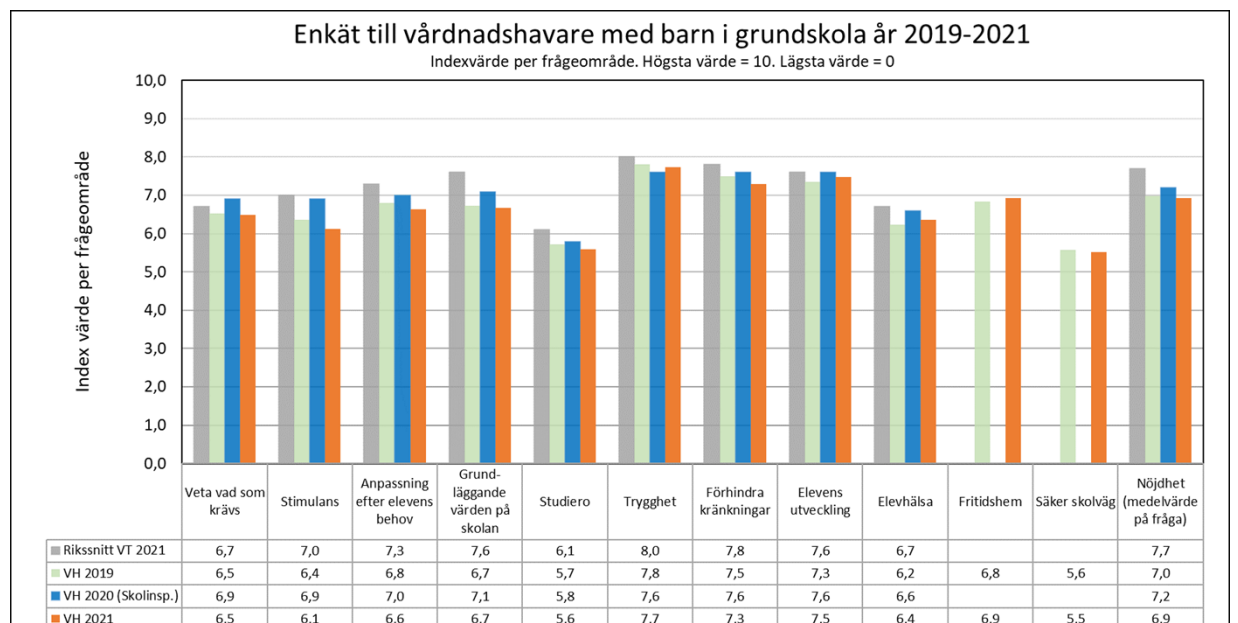

Värden från Ludvika kommuns enkät till pedagogisk personal i grundskolan och Skolinspektionens Skolenkät.

Enkät till vårdnadshavare

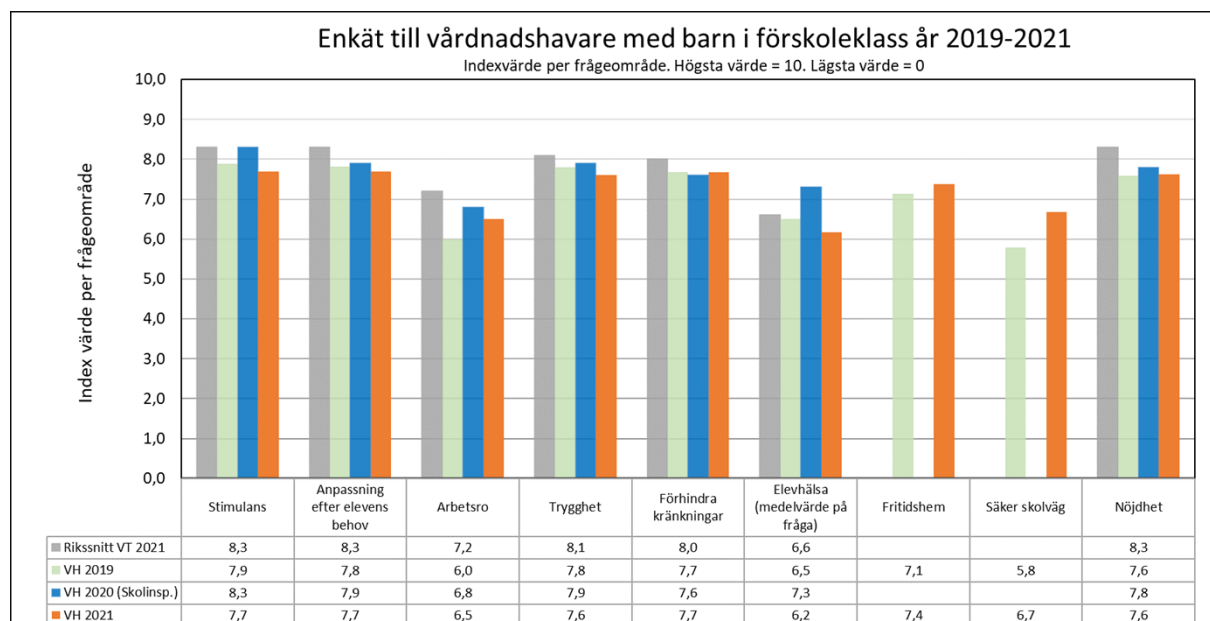
Förvaltningen har genomfört enkät till vårdnadshavare under perioden 8 mars till 16 april 2021. Enkäten baseras sedan några år på skolenkäten som Skolinspektionen genomför. Totalt har 764 vårdnadshavare med barn i grundskola och 113 vårdnadshavare med barn i förskoleklass besvarat enkäten.

Enkät till vårdnadshavare med barn i grundskola, per frågeområde

Värden från Ludvika kommuns enkät till vårdnadshavare med barn i grundskola och Skolinspektionens Skolenkät.

Enkät till vårdnadshavare med barn i förskoleklass, per frågeområde

Värden från Ludvika kommuns enkät till vårdnadshavare med barn i förskoleklass och Skolinspektionens Skolenkät

7.2.2 Analys av enkäter och åtgärder inför nästa läsår

Elevenkäter

Resultaten ger förvaltningen en fingervisning inom vilka områden som det behöver göras övergripande satsningar. Resultatet säger däremot inte att det per automatik är nödvändigt med insatser inom samtliga områden på samtliga skolenheter. Vilka insatser som behöver göras på respektive enhet måste övervägas utifrån varje enhets resultat. Detta är ett analysarbete som förvaltningen uppdrar åt rektor att genomföra, samt föreslå insatser utifrån. Rektors analys och insatser följs upp av förvaltningsledningen vid regelbunden resultatuppföljning. Förvaltningen genomför även insatser på en övergripande nivå.

Årskurs 1-6 uppvisar bättre värden i enkäten än vad årskurs 7-9 gör. Detta gäller även vid en jämförelse med riksnittet. Alla frågeområden i Elevenkät åk 1-6 har högre resultat än riksnitt åk 5 VT 2021. Gällande resultaten för studiero och trygghet är dessa något högre än riksnittet. Vi ser behov av fortsatt arbete kring studiero och stimulans bland de yngre eleverna.

I Elevenkät åk 7-9 är merparten av resultaten i nivå med riksnitt åk 9 VT 2021. Vi ser ett flertal områden som ligger lågt i samklang med riket inom områden knutna till elevers lärmiljö så som exempelvis stimulans och elevers delaktighet.

För Enkät till elever i fritidshem finns inga nationella värden att jämföra med, men resultaten för de olika frågeområdena är höga och visar att eleverna trivs på våra fritidshem och känner sig trygga.

Enkät till pedagogisk personal

Enkät till pedagogisk personal i grundskolan har 19 frågeområden och har besvarats av 250 pedagoger. Merparten av frågeområdena är i nivå med rikssnittet VT 2021. Frågeområdena tillit till elevens förmåga, grundläggande värden i undervisningen och förhindra kränkningar har högst värden. Frågeområdet studiero har låga värden, vilket även är genomgående i andra enkäter och på ett nationellt plan. Förvaltningen har bedömt att studiero ska vara ett av utvecklingsområdena under kommande terminer.

Resultaten för frågeområdena pedagogiskt ledarskap, utveckling av utbildningen och rutiner har ökat jämfört med enkätresultaten för 2019. Förvaltningen bedömer att arbetet med Kunskapsresan, som är vårt sätt att systematiskt bedriva ett utvecklingsarbete som innehåller praktiskt och professionellt stöd på individ-, arbetslags- och ledningsnivå, har påverkat resultatet positivt. Från starten av läsåret 2019/2020 arbetar skolorna efter dokumenten "Skolans rutiner" och "Lärarnas rutiner" som beskriver mer i detalj hur vi gör för att planera och genomföra skolans uppdrag enligt styrdokumentet.

Enkät till vårdnadshavare

Enkät till vårdnadshavare med barn i grundskola har besvarats av 764 vårdnadshavare. De frågeområden som har högst värden är trygghet, förhindra kränkningar och elevens utveckling. Frågeområde studiero har lägst värde.

Enkät till vårdnadshavare med barn i förskoleklass har besvarats av 113 vårdnadshavare. De frågeområden som har högst värden är stimulans, anpassning efter elevens behov och förhindra kränkningar. Även här är värdet för frågeområde arbetsro lågt.

Under läsåret 2021/2022 är fokus för lektionsobservationerna ledarskapet i klassrummet. Rektor följer upp lektionsobservationerna med didaktiskt samtal med respektive pedagog där individuella utvecklingsområden och mål sätts upp. I dessa samtal kommer studiero att beröras med varje undervisande pedagog. Tydlighet och struktur i lektionsupplägg är viktigt för att skapa studiero och fungerande grupper.

Elevnärvaro

Från och med läsåret 2019/2020 har kommunens skolenheter gått över i Skola24 (internetbaserat informationssystem för skolan). Ett digitalt system för närvaroregistrering, frånvaroanmälan och ledighetsansökan. Systemet ger även goda möjligheter till uppföljning för lärare och rektorer samt ett bra analysunderlag på individ, klass, årskurs och skol-enhetsnivå. Skola24 underlättar även arbetet med tjänstefördelning och schemaläggning samt integrerar med Unikum så att vårdnadshavare även får goda möjligheter att få en helhetsbild av sitt barns skolgång.

Under föregående läsår har även kommungemensam rutin för ökad skolnärvaro, "Närvarotrappan", tagits fram. Denna innehåller stöd för skolans personal och rektorerna för att främja närvaro samt upptäcka, utreda och åtgärda frånvaro.

7.3 Övergång och samverkan

Övergången inom grundskola och gymnasium inför läsårsstarten 2020/2021 fungerar fortsatt bra. Rutinerna är väl inarbetade och kommunikationen är tydlig. Överlämningarna mellan förskola och skola följer överlämningsplanen.

7.4 Skolan och omvärlden

Förvaltningen har en plan för arbete med studie- och yrkesvägledning. Planen ska säkerställa att varje elev under sin grundskoletid får den studie- och yrkesvägledning som hen har behov av. Varje skolenhet har en eller flera personer utsedda som ansvarar för att eleverna får studie- och yrkesvägledning. Studie- och yrkesvägledare finns på våra 7-9 enheter.

Studie- och yrkesvägledning sker inom ramen för den ordinarie undervisningen samt i riktade kontinuerliga aktiviteter. I åk 1-3 handlar studie- yrkesvägledningen om att väcka eller behålla den naturliga nyfikenheten hos barn för att öka kunskapen kring omvärlden och förståelsen till varför vi går i skolan. I åk 4-6 är fokus för studie- och yrkesvägledning att ge eleverna framtidsinspiration och att bli medveten om sig själv och medveten om alternativ, hjälp att lära sig fatta beslut

och hjälp med verktyg för själva genomförandet. Åk 7-9 studievägledning handlar till stor del om möjligheternas väg och beslutsprocessen inför gymnasievalet. Att öka medvetenheten kring hur man är, styrkor, utvecklingsbara sidor och förmågan att sätta in sig själv i olika sammanhang och motivera till att se framåt.

Exempel på aktiviteter inom ramen för skola och omvärld som genomförts under läsåret är studiebesök på företag alternativt tagit emot besök från företag för att få information om olika yrken och studievägar. Prova på olika föreningsaktiviteter, kulturupplevelser genom Skapande skola, PRAO i olika årskurser och arbetsmarknadskunskap i åk 9. Studie- och yrkesvägledning inför val av modernt språk i åk 6. Samarbeten har skett med bland annat räddningstjänst, Håll Sverige rent, Svenska Kyrkan, Rädda barnen, Polis och det lokala näringslivet. Covid-19 pandemin har under läsåret begränsat aktiviteter och bl.a. studiebesök och planerad PRAO ställts in.

7.5 Bedömning och betyg

Förvaltningen genomför både enkäter för vårdnadshavare och elever där frågan ställs om det är tydligt vad som förväntas av eleven för att den ska nå kunskapskraven och om eleven får utmaningar för att utvecklas så långt som möjligt. En viktig del av Kunskapsresan är lärarnas rutiner. Där vikt läggs vid formativt arbetssätt och bedömning.

Ett viktigt led i arbetet med betyg och bedömning är att både följa upp resultaten och jobba med insatser på kommun- skol-, årskurs- och/eller individnivå. Utifrån genomförda resultatuppföljningar ser vi att bedömning och betyg är ett område vi fortsatt behöver belysa.

7.6 Rektors ansvar

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet/förskoleenhet ska ledas och samordnas av en rektor vilket stärktes i och med 2010 års skollag. Pedagogiskt ledarskap är **allt** som handlar om att tolka målen samt beskriva aktiviteter för en god måluppfyllelse i relation till de nationella målen i skolan och för att förbättra skolans resultat så att varje elev når så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling. Det betyder att rektor måste ha kunskap om och kompetens för att tolka uppdraget, omsätta det i undervisning, leda och styra lärprocesser, samt skapa förståelse hos medarbetare för samband mellan insats och resultat.

7.7 Resultat läsåret 2020/2021 - sammanfattande analys och åtgärder

Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet och som del av de gemensamma rutiner som implementerats i Ludvika kommun har elevernas resultat och lärarnas undervisning analyserats. Elever, pedagoger och vårdnadshavare har deltagit i det systematiska kvalitetsarbetet genom exempelvis enkäter, terminsutvärderingar, kartläggningar av elever och lektionsobservationer som sedan analyserats.

Måluppfyllelsen visar generellt på goda resultat i bild, hem- och konsumentkunskap samt slöjd. Det är i enlighet med nationella resultat. Teoretiska

ämnen har en tendens att ha lägre värden i måluppfyllelse, vilket även är ett mönster vid nationella jämförelser av betygsättningen.

Svenska som andraspråk är det ämne som har lägst måluppfyllelse genomgående för alla årskullar. Dock skedde en betydande ökning i årskurs 9 (74,5 % med betyg E-A vårterminen 2021). En kompetensutveckling i svenska som andraspråk kommer att ske inom ramen för Skolverkets riktade insatser med start under höstterminen 2021.

En analys av pedagogernas terminsutvärderingar visar att de kunskapskrav som eleverna behöver mest hjälp med, är inom ämnena svenska/svenska som andraspråk, matematik, engelska och idrott och hälsa.

I jämförelse med tidigare år så har gymnasiebehörigheten minskat. Den ligger nu på 84,2% (föregående år 86,8%), vilket dock är något högre än gymnasiebehörigheten för kommunala skolor (alla kommuner, ovägt medel) som var 83,4% vårterminen 2021.

Det genomsnittliga meritvärdet är något högre i jämförelse med föregående år. Det ligger nu på 213,0 poäng (föregående år 212,1 poäng), vilket är lägre än det genomsnittliga meritvärdet för kommunala skolor (alla kommuner, ovägt medel) som var 220,4 vårterminen 2021.

Under läsåret 2020/2021 har lektionsobservationer inte kunna genomföras helt enligt vår planering på grund av coronapandemin. Under läsåret genomfördes 85 observationer av medvetet ledarskap i klassrummet. Under läsåret 2021/2022 fortsätter arbetet med lektionsobservationer enligt planen för bättre och bättre undervisning med fokus på ledarskapet i klassrummet.

Merparten av frågeområdena i enkäterna är i nivå med riksnittet VT 2021. Frågeområdet studiero har låga värden, även på ett nationellt plan. Förvaltningen har bedömt att studiero ska vara ett av utvecklingsområdena under kommande terminer. I pedagogernas enkät har resultaten för frågeområdena pedagogiskt ledarskap, utveckling av utbildningen och rutiner ökat sedan enkätresultaten för 2019. Förvaltningen bedömer att arbetet med Kunskapsresan, har påverkat resultatet positivt.

Ovan påvisar att vi är på rätt väg inom flera delar. Verksamheten kommer fortsätta det strukturerade och målmedvetna utvecklingsarbetet med Kunskapsresan. Trygghet och studiero, demokrati och värdegrund kommer belysas djupare under kommande läsår genom bland annat arbetet med Skolverkets riktade insatser.

Att arbeta vidare med kompetensförsörjning, bibehålla och rekrytera personal med adekvat kompetens samt erbjuda god arbetsmiljö och lokalmässiga förutsättningar för elever och personal är av största vikt.

8 Verksamhetsplan - Förbättringsåtgärder för läsåret 2021/2022

Grundskolan läsåret 2021/2022

Åtgärd	Detta ska det leda till - Resultat/effekt/mål	Aktiviteter
Fortsätta implementeringen av Kunskapsresan	Likvärdig utbildning. Fokus på bättre undervisning och högre måluppfyllelse för eleverna.	Fortsätta och utveckla pågående processer. Stärka Kunskapsresans delar för bättre och bättre undervisning.
Betyg och bedömning	Likvärdig betygssättning och bedömningar inom kommunens skolverksamheter.	Implementering av nya ämnes- och kursplaner samt fortsatt arbete med att stärka kompetens och likvärdighet inom betyg och bedömning.
Trygghet och studiero	Tryggare arbetsmiljö för elever och personal.	Utveckla det förebyggande och hälsofrämjande arbetet samt stärka kompetens inom området. Stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet för personal och elever.
Digitalisering	En likvärdig, inkluderande och mer tillgänglig utbildning. Att vi har en adekvat digital kompetens hos elever och personal. Säkerställa att pedagogisk support finns tillgänglig för verksamheten.	Öka användning av, och kompetens, i gemensamma verktyg och tjänster. T.ex. öka användning i Glerups digitala läromedel, Binogi och pedagogiska tjänster i Google Workspace. Öka kompetens och vana för all personal i att använda assisterande teknik i undervisningen för att stötta elever i behov av anpassningar och särskilt stöd. Exempelvis genom att öka användningen av Appwriter och inbyggda tillgänglighetsverktyg i Google Workspace och Chromebooks. Utbilda nyckelpersoner på varje enhet i att använda assisterande teknik i undervisningen. Tydligare samordna och tillgängliggöra pedagogisk support och utbildningsinsatser.

Social- och utbildningsnämnden

Uppföljningsrapport kvalitet IFO, tertial 2 2021

Förvaltningens förslag till beslut

Social- och utbildningsnämnden godkänner redovisningen i rapporten.

Sammanfattning

Rapporten visar att 58 rapporterade avvikelser har behandlats inom IFO under andra tertialet. Några visar att lagstadgad tid för förhandsbedömning respektive barn- och ungdomsutredning överskridits. Andra rapporter handlar om utbetalning och att bidrag hos annan huvudman inte varit sökta. Brister har även uppmärksammats gällande registrering, arkivering och sekretess. Insatser och beslut har inte följts upp inom utsatta tidsram. Vidtagna förbättringsåtgärder har varit föremål för diskussion inom berörda enheterna samt inom IFO ledningsgrupp. Åtgärder har skett och kommunicerats när bristerna uppmärksammats. Utöver det arbetas det med utveckling av befintliga rutiner för en rättssäker handläggning. Ingen enskild bedöms ha lidit negativa konsekvenser i sådan omfattning att en anmälan enligt Lex Sarah varit befogad inom IFO.

Klagomål som behandlats under andra tertialet är sex. Fem av den har kommit via IVO och ett direkt till verksamheten. Klagomålen har handlat om bemötande, delaktighet, synpunkter på handläggare och familjehem. Treparsamtal har erbjudits och genomförts när det varit möjligt. Rutiner har skapats för att möta efterfrågan av kontakt. Enhetscheferna har även som rutin att kontrollera och analysera dokumentationen i ärendet. För att kunna förbättra verksamheten på bästa sätt.

IFO har haft 20 beslut om bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som överklagats och avgjorts i domstol under andra tertialet, 18 domar avslår klientens överklagan, en dom bifaller överklagan från klient, en dom ger inte socialnämnden prövning i kammarrätten.

Beskrivning av ärendet

Socialstyrelsen författningssamling SOSFS 2011:9, Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, ställer krav på att den som bedriver socialtjänst ska utreda avvikelser, inkomna klagomål och synpunkter. Den som bedriver socialtjänst är skyldig att utan dröjsmål dokumentera, utreda och avhjälpa eller undanröja ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande. Inkomna avvikelserrapporter, klagomål och synpunkter ska sammanställas och analyseras

för att kunna upptäcka mönster eller trender som indikerar brister i verksamheten. På grundval av resultatet ska nödvändiga åtgärder vidtas för att säkra verksamhetens kvalitet. Verksamheten bedriver egenkontroll vad gäller. Uppföljning och analys av inkomna avvikelserapporter, Lex Sarah utredningar, klagomål och synpunkter inom IFO samt domar i förvaltningsdomstol. Dessa delges social- och utbildningsnämnden tre gånger per år samt i den årliga kvalitetsberättelsen.

Avvikelser

Den som bedriver socialtjänst är skyldig att utan dröjsmål dokumentera, utreda och avhjälpa eller undanröja ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande. Denna rapport avser 1 maj – 31 augusti 2021. Under denna period har 58 avvikelserapporter inkommit till IFO ledningsgrupp. Avvikelserna kan ha upptäckts tidigare än angiven period. Rapporterna lämnas för sammanställning först när avvikelsen är utredd och åtgärdad av berörd enhetschef.

Fyra rapporter handlar om utredningstid som överskridits i barn- och ungdomsutredningar. Överskridanden handlar vid tre av dem om ny information i slutskedet av utredningstiden (en familj) som behövde behandlas, den andra var för att beakta en tonårings delaktighet i val av familjehem. Sex förhandsbedömningar avseende anmälan barn har överskridits den lagstadgade 14 dagarna. Orsaken har främst varit att vårdnadshavare och barn inte kommit till föreslagna tider. Någon handlar även om misstag i handläggningen. Ny rutin har upprättats för de förhandsbedömningar där vårdnadshavare avbokar eller ändra tider under förhandsbedömningen och det leder till ett överskridande av den lagstadgade tiden. Enligt lagtext i 11 kap 1§ socialtjänstlagen kan det vid sådana tillfällen godtas som synnerliga skäl till ett överskridande. Detta skrivs ner direkt i journalen och ska inte längre ses som en avvikelse. Bedömning görs att ingen person lidit men av avvikelserna för utredningar och förhandsbedömningar.

Två rapporter handlar om avvikelser kring utbetalningar. En utbetalning av en hyresskuld till fel giro. Den andra visar att beviljade pengar inte har utbetalats på rätt sätt till vårt Swedbank konto, klient har inte berörts av dessa avvikelser. När felet upptäckts har det genast rättats till. Föreslagna åtgärder är genomgång på APT på enheten och uppföljning genom förste socialsekreterare. Bedömning görs att felaktigheterna inte direkt har berört den enskilde.

Tolv rapporter handlar om avvikelser kring registrering och arkiv. Bland annat att ett par handlingar upptäckts i fel journal vid gallring i arkivet och att fel resurs registrerad i verksamhetssystemet. Vid upptäckt har felet genast rättats till och ingen bedöms ha lidit men. Två gamla avvikelserapporter från 2019 har återkommit där det framkommer att planerade åtgärder inte genomförts. Detta medför att två ungdomar som haft Tf nr i sitt personnummer inte registrerats om i sin akt utan ny akt har upprättats när personerna fått sitt fullständiga personnummer. Samma person har därför två akter med olika personnummer vilket innebär svårigheter om den enskilde skulle begära ut sina handlingar,

ärendena berörs även av våra gallringsregler. Hade felaktigheterna åtgärdas när det upptäckte hade en överföring av uppgifter kunna göras, i dagsläget jobbar vi med att hitta bästa lösningen för att den enskilde inte ska kunna bli drabbad av det inträffade.

Sju rapporter handlar om avvikelser kring sekretess. De flesta handlar om kommunens postgång och att sekretessmarkerad post öppnats av obehöriga när post inkommit till fel myndighet. Vid ett par tillfällen har sekretessmarkerad post öppnats i stadshuset och sedan skickats fel, elevhälsans post har kommit till IFO och öppnats där. Utöver det har öppnad sekretessmarkerad post inte lagts i ett slutet kuvert när det skickats vidare. Vi ett tillfälle har en personal scannat en sekretesshandling. Direkt åtgärd när felaktigheterna uppmärksammat med sekretess och postgång sammankallades ett möte där verksamhetschef för IFO, chef för elevhälsan och stadshusets kanslichef medverkade. Mötet tydliggjorde vad som ska gälla i var och en verksamhet och gemensamt. Efter har inga nya avvikelser uppkommit. Bedömningen görs att ingen enskild har lidit men.

Tolv rapporter handlar om avvikelser i handläggningen. Ett faderskapsbrev inkom efter två månader till IFO. Sänd post till skatteverket om gemensam vårdnad har inte kommit fram, nytt utskick har fått göras vid ett par tillfällen. Felaktighet angående barn vårdnadshavare uppmärksammades och åtgärdades direkt inför IU. Beslut om förlängning utredningstid har inte lyfts till IU inom rätt tidsram. En avvikelse handlar om att ansvarig missat att kontakta Nämndens ordförande för underskrift av nytt placeringsbeslut. Inkommen överklagan blir lagt till handläggare istället för att hanteras enligt rutin för överklagan. Felet uppmärksammas inom överklagningstidens tidsram. Beslut om ekonomiskt bistånd har fattats på fel § och en klient har inte fått del av sitt beslut. Föreslagna åtgärder handlar om fortsatta genomgång på ärendeträffar och APT kring rutiner för handläggning av ansökningar och överklagningar.

Femton rapporter handlar om avvikelser kring genomförande av insats. Allt fler insatser ges med tidsbestämda beslut. Ett flertal avvikelser handlar om att de inte avslutats eller följts upp för nytt beslut inom insatsens tidsram. Något övervägande om placering och några öppenvårdsinsatser har inte övervägts inom tidsramen om sex månader. Öppenvårdsinsatser och tillsättande av kontaktpersoner har i några fall inte verkställts inom tre månader. Vid upptäckt har felen rättats till. Anmälan av icke verkställt beslut till IVO har gjorts enligt gällande bestämmelser. Fortsatta åtgärder handlar om genomgångar på APT och månatliga genomgångar med förste socialsekreterare av insatser som ska följas upp. Bedömning görs att ingen person lidit men.

Under perioden har även nio verksamhetsavvikelser inkommit som handlar om att för mycket ekonomiskt bistånd utbetalats, samtliga handlar om små summor. Dessa gäller fel i normberäkning, ej ansökta bostadsbidrag och bostadstillägg, missat CSN bidrag och att enheterna inte meddelat varandra när barn placerats. Åtgärder har vidtagits genom att på APT träffar och

ärendegenomgångar lyfta vikten av att klienten söker sina berättiga bidrag och se till att rutinen om att överlämna information mellan enheterna fungerar.

Det arbete som gjorts under lång tid på enheten med att rätt bistånd ska beviljas har gett effekt. I nuläget pågår ett arbete med att implementera de nya riktlinjerna för ekonomiskt bistånd som antas av nämnden den 27 oktober 2021 och som ska gälla framåt. Riktlinjerna ger stöd för en korrekt handläggning.

Några avvikelser har utelämnats i denna sammanställning med hänvisning till sekretessen.

Utredning enligt lex Sarah

Under tertialet har inte någon Lex Sarah utredning genomförts.

Klagomål och synpunkter

Socialtjänsten är skyldig att ta emot och utreda klagomål och synpunkter på verksamheten samt vidta nödvändiga åtgärder för att säkra verksamhetens kvalitet. Under andra tertialet 2021 har sex klagomål behandlats inom IFO. Klagomål och synpunkter kan ha inkommit tidigare än angiven period. Rapporterna lämnas för sammanställning först när klagomålet eller synpunkten är utredd och åtgärdad av berörd enhetschef.

Klagomål som har inkommit från IVO är fem och ett klagomål har inkommit direkt till verksamheten. IVO har överlämnat klagomålet till verksamheten för hantering, IVO kan komma att följa upp hanteringen av dessa klagomål vid en kommande inspektion.

Något klagomål handlar bemötande och agerande vid hembesök. Något är anonymt och kan inte åtgärdas. Treparsamtal har erbjudits men avböjts i vissa fall. Enhetschef har även gått igenom dokumentationen i ärendet och fört samtal med berörd personal för att följa eventuella brister som behöver åtgärdas.

Några klagomål kommer från placerade ungdomar. De handlar om att ungdomarna inte känns sig lyssnade på, att de inte fått som de önskat eller att de inte haft tillräcklig kontakt med sin handläggare. Treparsamtal har genomförts och klagomålen har behandlats med de berörda, ansvarig handläggare och enhetschef. Rutiner över regelbunden telefonkontakt har upprättats med vissa. Klagomål från vårdnadshavare har inkommit där de påtalar bister hos handläggare och barnens familjehem. Klagomålet har utretts på ett flertal sätt både genom trepartssamtal samt med noga och täta uppföljning med så väl vårdnadshavare som familjehem av både handläggare och enhetschef.

Egenkontroll – domar i förvaltningsdomstolar

IFO har haft 20 beslut om bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som överklagats och avgjorts i domstol under perioden 1 maj – 31 augusti 2021.

Antal överklagade beslut om bistånd som avgjorts i domstol	20
Domstol avslår överklagan från klient (förvaltningsrätt)	18
Domstol bifaller överklagande från klient (förvaltningsrätt)	1
Domstol ger ej socialnämnd prövningsrätt (kammarrätt)	1

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut medför inte några kostnader.

Ann-Sofie Andersson

Verksamhetschef IFO

Bilagor

1. Avvikelser tertial 2 2021

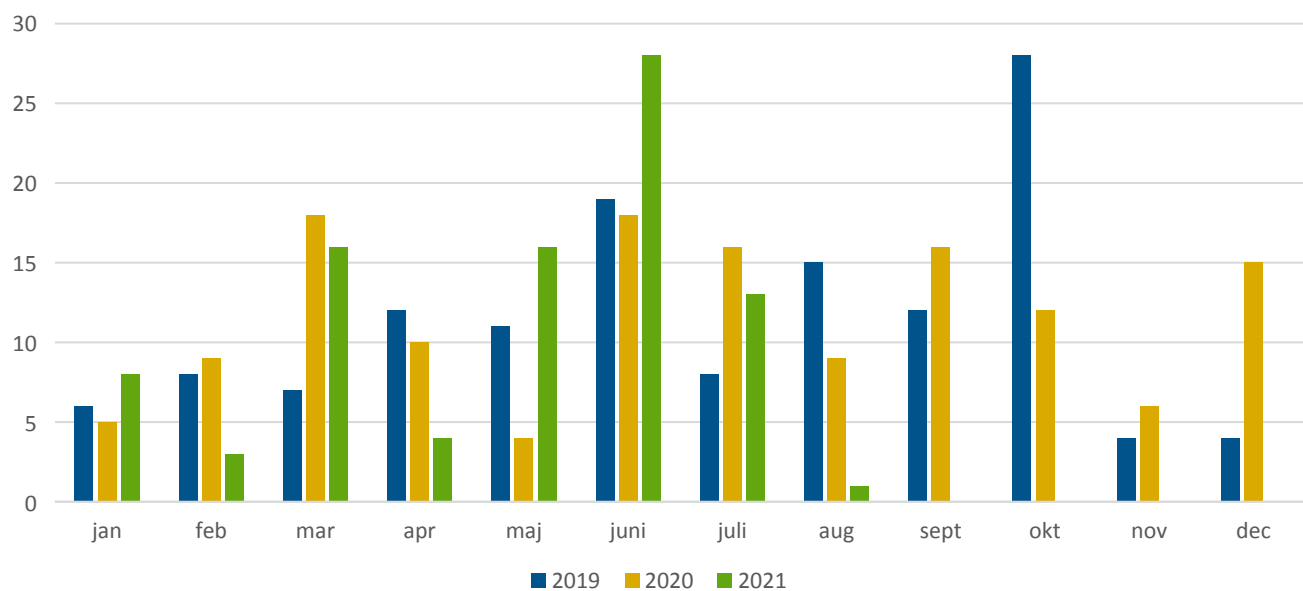
Beslut skickas till

Verksamhetschef

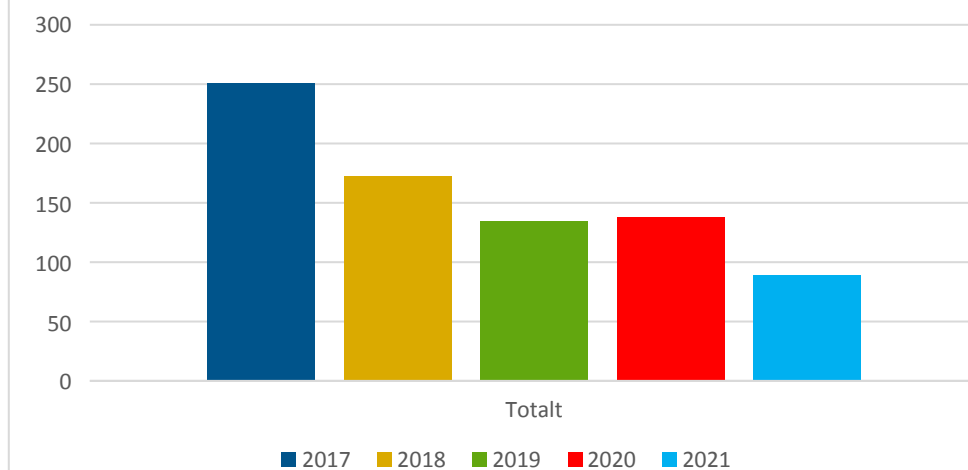
Verksamhetscontroller

Akten

Avvikelser IFO 2019 -2021 (avser händelsemånad)

Avvikelser totalt 2017-2021

Komprimerad nyckeltalsrapport IFO 2021:3 - fokus månadsstatistik

Förvaltningens förslag till beslut

Social- och utbildningsnämnden noterar rapporten.

Sammanfattning

Rapporten avser en kvartalsuppföljning av de tre stora myndighetsutövande verksamhetsområdena, ekonomiskt bistånd, barn och unga samt missbruk och beroende med analys.

Antal hushåll och antal vuxna personer som erhållit ekonomiskt bistånd har sjunkit något under senaste kvartalet. De främsta anledningarna till att hushållen avslutats är arbete, annan ersättning, stöd som lett till självförsörjning samt utflytt från kommunen.

Inflödet av så väl aktualiseringar och inledda utredningar gällande barn och unga ligger på en hög nivå, antal inledda utredningar har ökat med 50% för kvartal 2 och 3, 2021 i förhållande till samma period 2020. Antal placeringar har under kvartalet sjunkit samtidigt som insatserna på hemmaplan har ökat.

Både aktualiseringarna och inledda utredningar inom missbruk och beroendevården har ökat markant under kvartal 3, 2021 i förhållande till samma period 2020. Aktualiseringar med 36% och utredningar med 70%.

Konsekvenser av de ökade volymerna är en ansträngd arbetssituation för personalen på främst utredningsenheten med ökad sjukfrånvaro, högre personalomsättningen och avvikelser på grund av tidsbrist. Konsulttjänster måste användas för att klara lagstiftningskraven, det är även svårt att rekrytera socionomer med erfarenheter från arbetsområdet.

Beskrivning av ärendet

Rapport avser i stort endast en kvartalsuppföljning av de tre stora myndighetsutövande verksamhetsområdena, ekonomiskt bistånd, barn och unga samt missbruk och beroende med analys. Den övergripande och fullständiga nyckeltalsrapport som vanligtvis rapporteras kvartalsvis utgår detta kvartal på grund av aktuell personalsituation på IFO, planen är att den återkommer i sin helhet vid nästa uppföljningstillfälle för helåret 2021.

Ekonomiskt bistånd**Ekonomiskt bistånd, antal hushåll**

År	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December
2018	715	730	740	729	747	743	767	778	741	733	731	736
2019	773	710	749	762	742	751	744	734	694	684	695	689
2020	722	712	708	737	704	708	707	704	688	666	637	619
2021	610	599	597	590	579	590	593	595	563	–	–	–

Ekonomiskt bistånd, antal vuxna biståndsmottagare, ålder 18-65 år

År	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December
2018	932	962	971	960	971	972	1003	1017	969	960	954	964
2019	1041	945	993	1022	990	999	981	988	922	896	895	885
2020	986	965	955	994	945	960	942	942	909	873	815	787
2021	794	781	782	780	758	771	765	768	726	–	–	–

Analys ekonomiskt bistånd

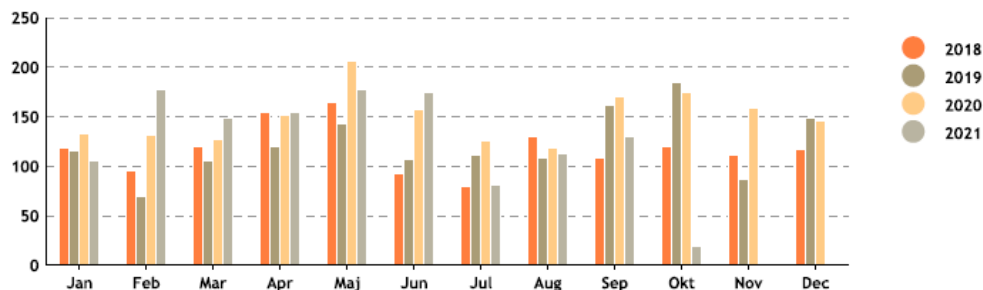
Antal hushåll och antal vuxna personer som erhållit ekonomiskt bistånd det tredje kvartalet i år ligger på ungefär samma nivå som det andra kvartalet. Dock ser vi en liten minskning av både antal hushåll och antal vuxna personer som erhållit ekonomiskt bistånd i september månad. De främsta anledningarna till varför hushållen avslutats under det tredje kvartalet är att individer kommit ut i arbete, erhållit annan ersättning eller fått stöd som lett till självförsörjning samt att flera individer har flyttat från Ludvika Kommun.

Barn- och ungdomsvården

Månadsstatistik, barn- och ungdomsvården (uttagen 2021-10-06)

Aktualiseringar

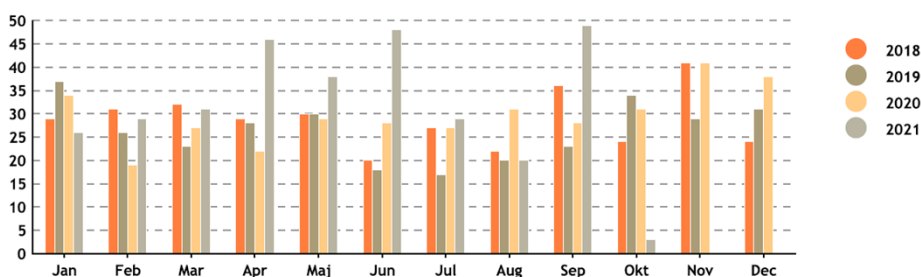
År: 2021 | Aktualiseringstyp: Alla aktualiseringstyper | Aktualiseringsorsak: Barn- Och Unga Inkl Ekb | Valt mått: Antal aktualiseringar jämförelse

	2018	2019	2020	2021
Alla perioder	1 413	1 461	1 801	1 283
Jan	119	115	133	105
Feb	96	69	132	178
Mar	120	105	127	149
Apr	154	120	152	155
Maj	164	143	206	178
Jun	92	107	158	175
Jul	80	112	125	81
Aug	130	109	118	113
Sep	109	161	170	130
Okt	120	184	175	19
Nov	112	87	159	
Dec	117	149	146	

Utredningar

Valt mått: Antal utredningar | Från vem: Alla aktualisering av | Status: Påbörjade | Utredningstyp: Barn- Och Ungdomsutredningar

DATUM	Totalt Antal placerade barn och unga	Antal av dessa i familjehem (egna/konsulent)	Antal av dessa på institution	Antal av dessa i eget stödboende	Antal av dessa i externt stödboende	Antal i annat boende	Antal enligt SoL	Antal enligt LVU
210131	93	68 (46/22)	12	8	5	0	62	31
210228	95	69 (45/24)	13	8	5	0	64	31
210331	97	71 (47/24)	14	7	5	0	63	34
210430	96	70 (46/24)	12	9	5	0	64	32
210531	95	70 (46/24)	13	7	5	0	64	31
210630	96	70 (49/21)	14	7	5	0	65	31
210731	91	68 (46/22)	12	6	5	0	59	32
210831	89	67 (45/22)	11	6	5	0	57	32
210930	88	67 (44/23)	12	5	4	0	60	28

Analys barn och ungdomsvården

Inflödet av aktualiseringar gällande barn och unga ligger på en hög nivå detta kvartal likt tidigare kvartal 2021, men inte fullt lika högt som för 2020. Den mest markanta ökningen skedde mellan åren 2019 till 2020 och var då 23%.

Antalet inledda utredningar har ökat kvartal 3 i förhållande till motsvarande kvartal 2020 med 16 %. Vid analys av de höga utredningssiffrorna från såväl kvartal 2 som 3, 2021 mot samma period 2020 har antalet inledda utredningar ökat med 50% från 150 till 225 under denna sexmånads period. En liten del av ökningen beror på att ny utredning alltid inleds vid omplacering av barn och ungdomar. Den stora ökningen handlar om att det är mer omfattande och komplex problematik i orosanmälningar för barn och unga som kräver beslut om utredning för att belysa barns behov, föräldrars förmåga, ungdomars betanden och hur barn och ungdomars vårdbehov ska tillgodoses. Vi ser ingen tendens att de ökade volymerna inom barn och ungdomsvården ska sjunka även om det visar ojämna antal under olika månader.

Antalet placerade barn och unga har under kvartal 3 2021 sjunkit med 8 placeringar i förhållande till kvartal 2 2021. Detta trots det höga inflödet av utredningsärenden. Det innebär även att våra egna insatser inom öppenvården har ökat.

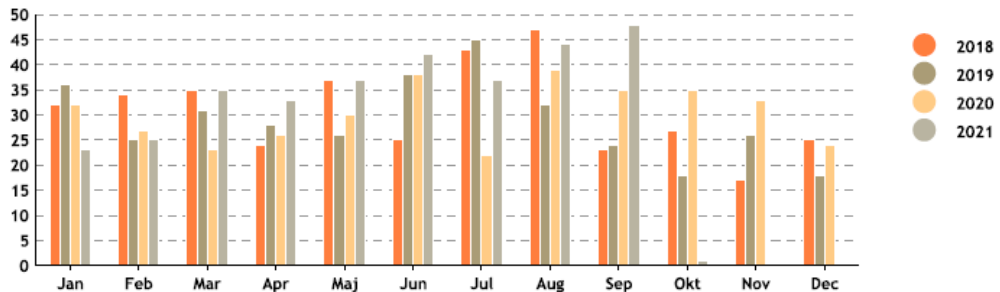
Konsekvenser i nuläget innebär att arbetssituationen för personalen inom området barn och unga är hårt ansträngd, sjukfrånvaron ökar, personalomsättningen ökar och konsulttjänster måste användas för att klara lagstiftningskraven, utöver det är det svårt att rekrytera socionomer med erfarenheten.

Missbruks- och beroendevård

Månadsstatistik missbruk och beroende (uttagen 2021-10-06)

Aktualiseringar

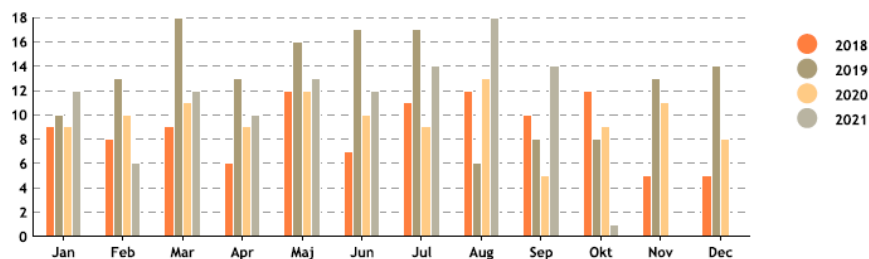
År: 2021 | Aktualiseringstyp: Alla aktualiseringstyper | Aktualiseringsorsak: Missbruk | Valt mått: Antal aktualiseringar jämförelse

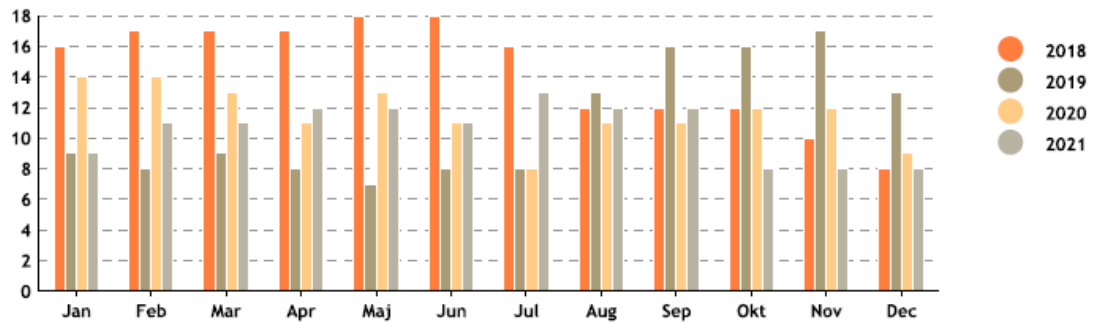
	2018	2019	2020	2021
Alla perioder	369	347	364	325
Jan	32	36	32	23
Feb	34	25	27	25
Mar	35	31	23	35
Apr	24	28	26	33
Maj	37	26	30	37
Jun	25	38	38	42
Jul	43	45	22	37
Aug	47	32	39	44
Sep	23	24	35	48
Okt	27	18	35	1
Nov	17	26	33	
Dec	25	18	24	

Utredningar

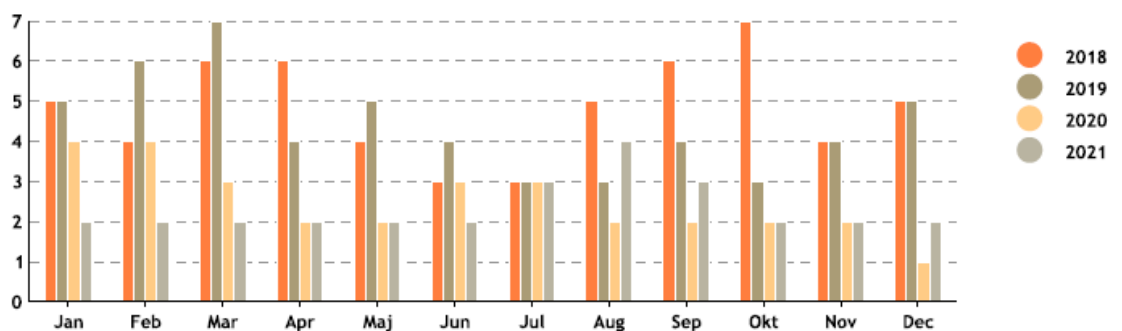
Valt mått: Antal utredningar | Aktualiseringsorsak: Missbruk | Från vem: Alla aktualisering av | Status: Påbörjade | Utredningstyp: Vuxenutredningar

Insatstyp: Placering institution, SoL, missbruk | Valt mått: Antal Insatser

Insatstyp: LVM Institutionsplacering | Valt mått: Antal Insatser

Analys missbruk- och beroendevården

Aktualiseringarna inom området har under kvartal 3, 2021 ökat med 36% i förhållande till samma kvartal 2020. En något lägre ökning kan ses även från kvartalet 2, 2021 i förhållande till 2020 den är 19 %. Sammanför man de två senaste kvartalen och analyserar ökningen av aktualiseringar ligger det på en 27% ökning med 51 fler aktualiseringar.

Inledda utredningar inom området missbruk och beroendevård är det som ökat mest. Antal utredningar under kvartal 3, 2021 i förhållande till samma kvartal 2020 har ökat med 70% från 27 till 46. Även föregående kvartal 2021 hade en viss ökning i förhållande till samma kvartal 2020.

Antalet frivilliga placeringar enligt SoL ligger något högre medans LVM placeringar ligger i samma nivå under kvartal 3 2021 som 2020.

Arbetsituationen för de socialsekreterare som arbetar med missbruk och beroende är ansträngt och påverka så väl möjligheten att följa upp sina insatser och arbeta aktivt med att förebygga och förkorta placeringar och ge insatser på hemmaplan. Ett flertal avvikelser har uppmärksammats som kan härledas till de ökade volymerna inom området. Konsekvenser i nuläget innebär att konsulttjänster kommer att behövas tas in för att klara lagstiftningskraven.

Ekonomiska konsekvenser

Rapporten i sig innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Camilla Sömsk
Förvaltningschef

Ann-Sofie Andersson
Verksamhetschef

Godkännande av länsövergripande överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa

Arbetsutskottets förslag till beslut

1. Social- och utbildningsnämnden godkänner den länsövergripande överenskommelsen om samverkan för barns och ungas hälsa.
2. Beslutet gäller under förutsättning att samtliga ingående parter fattar likalydande beslut.

Beskrivning av ärendet

Den länsövergripande överenskommelsen utgör ett lagstadgat styrdokument för att stödja Region Dalarna och Dalarnas 15 kommuner, avseende samverkan rörande barns och ungas hälsa.

Ytterst sett handlar det om att tillsammans utveckla en behovsanpassad, personcentrerad och sammanhållen stöd- och vårdkedja av hög kvalitet för barn, unga och unga vuxna. Överenskommelsen ska stödja den regionala och lokala nivån i samverkansfrågor rörande barns och ungas hälsa. Överenskommelsen innehåller även delar som rör unga vuxna till och med 24 år.

Överenskommelsens giltighetstid är tre år och träder i kraft 1 januari 2022.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad den 6 oktober 2021.

Underlag för rekommendation ÖK BoU Valfärdsrådet.pdf 210819.

Länsövergripande överenskommelse – Barn och unga final.pdf 210818.

Minnesanteckningar Valfärdsrådet 210826.

Missiv länsövergripande överenskommelse barn och unga.pdf 210907.

Beslut skickas till

Social- och utbildningsnämnden

Social- och utbildningsnämnden

Länsövergripande överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa

Förvaltningens förslag till beslut

1. Social- och utbildningsnämnden godkänner den länsövergripande överenskommelsen om samverkan för barns och ungas hälsa.
2. Beslutet gäller under förutsättning att samtliga ingående parter fattar likalydande beslut.

Sammanfattning

Den länsövergripande överenskommelsen utgör ett lagstadgat styrdokument för att stödja Region Dalarna och Dalarnas 15 kommuner, avseende samverkan rörande barns och ungas hälsa.

Ytterst sett handlar det om att tillsammans utveckla en behovsanpassad, personcentrerad och sammanhållen stöd- och vårdkedja av hög kvalitet för barn, unga och unga vuxna. Överenskommelsen ska stödja den regionala och lokala nivån i samverkansfrågor rörande barns och ungas hälsa. Överenskommelsen innehåller även delar som rör unga vuxna till och med 24 år.

Överenskommelsens giltighetstid är tre år och träder i kraft 1 januari 2022.

Beskrivning av ärendet

Överenskommelser om barns och ungas hälsa har tidigare reglerats i flera olika regionala överenskommelser. Denna skrivelse är en ny och bredare överenskommelse mellan Region Dalarna och Dalarnas 15 kommuner om samverkan gällande barns och ungas hälsa/ohälsa ur ett helhetsperspektiv. Överenskommelsen gäller såväl fysisk som psykisk hälsa och ett främjande, förebyggande som behandlande perspektiv, från basnivå till specialistnivå. Överenskommelsen ska stödja den regionala och lokala nivån i samverkansfrågor rörande barns och ungas hälsa. Överenskommelsen innehåller även delar som rör unga vuxna till och med 24 år.

I oktober 2019 beslutade Länschefsnätverket för förvaltningschefer att en ny länsövergripande överenskommelse avseende barns och ungas hälsa skulle tas fram. Bakgrunden var att den lagstadgade överenskommelsen om barn och unga med psykisk ohälsa och/eller psykisk funktionsnedsättning hade löpt ut och skulle revideras, samtidigt som det fanns ett flertal andra styrdokument

avseende samverkan kring barn och unga. I mars 2020 tillsattes en arbetsgrupp som bestod av representanter från kommunerna och regionen. Arbetsgruppen har bestått av representanter från socialtjänst, skola, elevhälsa, BUM, BUP, habilitering, mödra- och barnhälsovård och ungdomsmottagning. Till arbetet har även referensgrupp varit knuten. Brukarmedverkan i arbetet har säkerställts på olika sätt.

Överenskommelsen har varit ute på remiss och inkomna synpunkter har beaktats och inkluderats i överenskommelsen.

Överenskommelsen utgör ett länsövergripande styrdokument för Region Dalarnas hälso- och sjukvård och Dalarnas kommuner, med yttersta syfte att utveckla en behovsanpassad, personcentrerad och sammanhållen stöd- och vårdkedja av hög kvalitet för barn, unga och unga vuxna.

Överenskommelsens giltighetstid är tre år och träder i kraft 1 januari 2022.

Länschefsnätverket beslutade att godkänna den nya överenskommelsen på sammanträde i juni 2021 och har sedan lämnat det vidare för beslut av Valfärdsrådet i augusti 2021.

Syftet med överenskommelsen är:

- att stärka samverkan mellan huvudmännen, kommun och region, gällande barns och ungas hälsa/ohälsa, så att barn, unga och i förekommande fall deras vårdnadshavare, upplever att de får ett adekvat, snabbt och sammanhållet stöd utifrån behov.
- att klargöra huvudmännens specifika ansvarsområden tillika områden som förutsätter ett gemensamt ansvar för vård- och stödinsatser gällande barns och ungas hälsa/ohälsa för att på så vis tillgodose individens behov av stöd utifrån ett helhetsperspektiv.
- att utveckla verksamheter genom att tillämpa bästa tillgängliga evidens- och erfarenhetsbaserad kunskap i mötet med den enskilda individen.

Ytterst sett handlar det om att tillsammans utveckla en behovsanpassad, personcentrerad och sammanhållen stöd- och vårdkedja av hög kvalitet för barn, unga och unga vuxna.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut medför inte några kostnader.

Camilla Sömsk
Förvaltningschef

Ann-Sofie Andersson
Verksamhetschef IFO

Bilagor

1. Underlag för rekommendation ÖK BoU Vårdsrådet.pdf 210819
2. Länsövergripande överenskommelse – Barn och unga final.pdf 210818
3. Minnesanteckningar Vårdsrådet 210826
4. Missiv länsövergripande överenskommelse barn och unga.pdf 210907

Beslut skickas till

Verksamhetschef IFO
Nämndsekreterare (EH)
Region Dalarna, Tanja Mårtensson
Akten

Underlag för rekommendation

Datum: 2021-08-19

Dnr: RD20/04734

Länsövergripande överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa

Välfärdsrådet beslutar att rekommendera kommunerna och regionen:

att godkänna Länsövergripande överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa.

att beslutet gäller under förutsättning att samtliga ingående parter fattar likalydande beslut.

Sammanfattning

I oktober 2019 beslutade Länschefs nätverket för förvaltningschefer (Länschefs nätverket) att en ny länsövergripande överenskommelse avseende barns och ungas hälsa skulle tas fram. Bakgrunden var att den lagstadgade överenskommelsen om barn och unga med psykisk ohälsa och/eller psykisk funktionsnedsättning hade löpt ut och skulle revideras, samtidigt som det fanns ett flertal andra styrdokument avseende samverkan kring barns och ungas hälsa. Dessa överlappade delvis varandra eller var obsoleta. I mars 2020 godkändes ett uppdragsdirektiv av Länschefs nätverket varvid representanter till en arbetsgrupp nominerades av kommunerna och regionen.

Arbetsgruppen har bestått av representanter från socialtjänst, skola, elevhälsa, BUM, BUP, habilitering, mödra- och barnhälsovård och ungdomsmottagning. Till arbetet har även referensgrupp varit knuten. Brukarmedverkan i arbetet har säkerställts på olika sätt.

Överenskommelsen har utsänts på remiss till ett stort antal remissinstanser varvid huvuddelen av lämnade synpunkter har beaktats och inkluderats i överenskommelsen.

Överenskommelsen utgör ett länsövergripande styrdokument för Region Dalarnas hälso- och sjukvård och Dalarnas kommuner, med yttersta syfte att utveckla en behovsanpassad, personcentrerad och sammanhållen stöd- och vårdkedja av hög kvalitet för barn, unga och unga vuxna.

Överenskommelsens giltighetstid är tre år och träder i kraft 1 januari 2022.

Länschefs nätverket beslutade att godkänna den nya överenskommelsen på sammanträde 11 juni 2021 och skicka vidare beslutet för Välfärdsrådets beslut om rekommendation.

Underlag för rekommendation

Datum: 2021-08-19

Dnr: RD20/04734

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Barn och unga möter många instanser med betydelse för hälsan under sin barndom och sina ungdomsår. Det ofödda barnet kommer i stort sett alltid i kontakt med mödrahälsovården (MHV) och senare med barnhälsovården (BHV). Vidare möter barn och unga tandvården, förskolan, grundskolan, elevhälsan, gymnasieskolan, vårdcentralen, inklusive samtalsmottagningen för barn och unga/SBU ungdomsmottagningen/ungdomshälsan (UM/UH) och vid behov habiliteringen (HAB), barn- och ungdomsmedicinska mottagningen (BUM), logopedimottagningen, barn- och ungdomspsykiatri (BUP) samt socialtjänsten. Inte sällan krävs insatser från flera aktörer i samverkan och barnets, ungdomens eller den unge vuxnes hälsa behöver ses i ett helhetsperspektiv.

I Dalarna har samverkan hitintills reglerats i flera olika överenskommelser för separata verksamheter eller insatser. Denna överenskommelse är en ny och bredare överenskommelse mellan Region Dalarna och Dalarnas 15 kommuner om samverkan gällande barns och ungas hälsa/ohälsa ur ett helhetsperspektiv. Överenskommelsen gäller såväl fysisk som psykisk hälsa och ett främjande, förebyggande som behandlande perspektiv, från basnivå till specialistnivå. Överenskommelsen ska stödja den regionala och lokala nivån i samverkansfrågor rörande barns och ungas hälsa. Överenskommelsen innehåller även delar som rör unga vuxna till och med 24 år.

Syftet med överenskommelsen är:

- att stärka samverkan mellan huvudmännen, kommun och region, gällande barns och ungas hälsa/ohälsa, så att barn, unga och i förekommande fall deras vårdnadshavare, upplever att de får ett adekvat, snabbt och sammanhållet stöd utifrån behov.
- att klargöra huvudmännens specifika ansvarsområden tillika områden som förutsätter ett gemensamt ansvar för vård- och stödinsatser gällande barns och ungas hälsa/ohälsa för att på så vis tillgodose individens behov av stöd utifrån ett helhetsperspektiv.
- att utveckla verksamheter genom att tillämpa bästa tillgängliga evidens- och erfarenhetsbaserad kunskap i mötet med den enskilda individen.

Ytterst sett handlar det om att tillsammans utveckla en behovsanpassad, personcentrerad och sammanhållen stöd- och vårdkedja av hög kvalitet för barn, unga och unga vuxna.

Underlag för rekommendation

Datum: 2021-08-19

Dnr: RD20/04734

Målgruppen för överenskommelsen är:

- Alla barn upp till och med 17 år.
- Barn och unga upp till och med 20 år som vårdas utanför det egna hemmet.
- Barn upp till och med 17 år med psykisk funktionsnedsättning.
- Unga och unga vuxna upp till och med 24 år utifrån ungdomsmottagningens/ungdomshälsans uppdrag.
- Barn, unga och unga vuxna som ingår i elevhälsans målgrupp.

Gällande barn och unga upp till och med 20 år som vårdas utanför det egna hemmet liksom barn upp till och med 17 år med psykisk funktionsnedsättning, har kommuner och region en lagstadgad skyldighet att ingå överenskommelser om samverkan.

Målen med överenskommelsen är:

- att alla barns, ungas och unga vuxnas bästa uppnåeliga hälsa ska säkerställas i hela länet.
- att förskola, skola, region och socialtjänst samordnar sitt arbete med barn, unga och familjer, gällande såväl främjande och förebyggande arbete som vid indikerat behov av stöd, så att barn, unga och familjer i Dalarna får rätt hjälp i rätt tid.
- att tidiga insatser ges i barnets/den unges naturliga miljö och med samlad kunskap om dennes hela levnadssituation.
- att överenskommelsen ska utgöra grund för framtagande och implementering av lokala samverkansöverenskommelser i varje enskild kommun gällande barn, unga och unga vuxna.

En förutsättning för att lyckas i arbetet är att det i varje kommun finns en tydlig struktur för samverkansfrågor för parterna i överenskommelsen gällande barn, unga och unga vuxna som inkluderar politisk nivå och tjänstemannanivå.

Följande tidigare dokument utgår och ersätts av denna nya överenskommelse:

- "Länsövergripande överenskommelse om samverkan och samarbete inom Dalarna, Barn och unga, 0 t.o.m. 17 år med psykisk ohälsa och/eller psykisk funktionsnedsättning". Giltig fr.o.m. 2017-01-01 t.o.m. 2019-12-31.
- "Länsövergripande överenskommelse om ungdomsmottagningar". Giltig fr.o.m. 2016-11-01 t.o.m. 2019-10-31.

Underlag för rekommendation

Datum: 2021-08-19

Dnr: RD20/04734

Gällande placerade barn har nedanstående dokument utgått och ersatts av avsnitt 6 i överenskommelsen i kombination med "Länsövergripande rutin vid hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet".

- "Regional samverkansrutin vid familjehemsplacering, för socialtjänst, BVC, förskola och skola.
- "Länsövergripande överenskommelse om läkarundersökning- för barn som placeras med [stöd av SoL/LVU]".
- "Länsövergripande överenskommelse om hälsoundersökning".

I överenskommelsen tydliggörs dels huvudmännens lagstadgade ansvarsområden enskilt och gemensamt i samverkan, dels hur arbetet kan utvecklas och genomföras utifrån bästa tillgängliga evidens- och erfarenhetsbaserad kunskap (vetenskap, professionell erfarenhet och den enskildes erfarenheter, önskemål och situation). Vidare utgör den regionala samverkansöverenskommelsen en grund och ett stöd för att ta fram lokala samverkansöverenskommelser inom varje kommun.

Överenskommelsen är framtagen i bred samverkan mellan kommunerna i Dalarna och Region Dalarna. I oktober 2019 beslutade Länschefs nätverket för förvaltningschefer (Länschefs nätverket) att en ny länsövergripande överenskommelse avseende barns och ungas hälsa skulle tas fram. I mars 2020 godkändes ett uppdragsdirektiv av Länschefs nätverket varvid representanter till en arbetsgrupp nominerades av kommunerna och regionen. Arbetsgruppen har bestått av representanter från socialtjänst, skola, elevhälsa, BUM, BUP, habilitering, mödra- och barnhälsovård och ungdomsmottagning. Till arbetet har en referensgrupp varit knuten. Brukarmedverkan i arbetet har säkerställts genom att Barn- och ungdomspsykiatri (BUPs) brukarråd samt att genom stormöte med ett stort antal ungdomsutvecklare från sex olika kommuner i Dalarna. Den regionala samverkans- och stödstrukturen, RSS Dalarna har varit ett stöd i arbetet. RSS Dalarna verkar på länsnivå med kunskapsstyrning inom socialtjänst och hälso- och sjukvård samt med att stödja samverkan mellan länets femton kommuner och Region Dalarna. RSS drivs genom Avdelningen för Hälsa och välfärd i Region Dalarna.

Överenskommelsen har utsänts på remiss till ett stort antal remissinstanser varvid huvuddelen av lämnade synpunkter har beaktats och inkluderats i överenskommelsen.

Överenskommelsens giltighetstid är tre år och träder i kraft 1 januari 2022.

Länschefs nätverket beslutade att godkänna den nya överenskommelsen på sammanträde 11 juni 2021 och skicka vidare beslutet för Välfärdsrådets beslut om rekommendation.

Länsövergripande överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa

- Alla barn upp till och med 17 år
- Barn och unga upp till och med 20 år som vårdas utanför det egna hemmet
- Barn upp till och med 17 år med psykisk funktionsnedsättning
- Unga och unga vuxna upp till och med 24 år utifrån ungdomsmottagningens/ungdomshälsans uppdrag
- Barn, unga och unga vuxna som ingår i elevhälsans målgrupp

Giltig fr.o.m.
2022-01-01

Giltig t.o.m.
2025-01-01

Diarienummer
RD20/04734

Versionsnummer
Version 1

För verksamhet
Länets kommuner och Region Dalarna

Godkänd av
Länsnätverket för förvaltningschefer 2021- 06-11
Välfrädrådet 2021-08-26

Dokumenttyp Länsövergripande överenskommelse	Dokumentnamn Länsövergripande överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa.
Giltig från och med 2022-01-01	Giltig till och med 2025-01-01
Ansvarig för revidering Region Dalarna	Diarienummer: RD20/04734
Version Version 1	Godkänd av Länsnätverket för förvaltningschefer 2021-06-11 Välfärdsrådet 2021-08-26
Dokumenthistorik Dokument som har utgått: "Länsövergripande överenskommelse om samverkan och samarbete inom Dalarna, Barn och unga, 0 t.o.m. 17 år med psykisk ohälsa och/eller psykisk funktionsnedsättning". Giltig fr.o.m 2017-01-01 t.o.m. 2019-12-31. "Länsövergripande överenskommelse om ungdomsmottagningar" Giltig fr.o.m. 2016-11-01 t.o.m. 2019-10-31. "Regional samverkansrutin vid familjehemsplacering, för socialtjänst, BVC, förskola och skola. Giltig fr.o.m. 2013-12-17 tills revidering är gjord". "Länsövergripande överenskommelse om läkarundersökning- för barn som placeras med [stöd av SoL/LVU]. Giltig fr.o.m. 2016-01-01 tills revidering är gjord utifrån nya BBIC". "Länsövergripande överenskommelse om hälsoundersökning giltig fr.o.m. 2019-02-08 till 2020-01-31".	Parter ☐ Region Dalarna ☐ Avesta kommun ☐ Borlänge kommun ☐ Falu kommun ☐ Gagnefs kommun ☐ Hedemora kommun ☐ Leksand kommun ☐ Ludvika kommun ☐ Malung-Sälens kommun ☐ Mora kommun ☐ Orsa kommun ☐ Rättviks kommun ☐ Smedjebackens kommun ☐ Säters kommun ☐ Vansbro kommun ☐ Älvdalens kommun Kommunerna benämns i överenskommelsen gemensamt <i>kommunerna</i> och var för sig <i>kommun</i> . Region Dalarna benämns <i>regionen</i> . Kommunerna och Region Dalarna benämns gemensamt <i>parterna</i> eller <i>huvudmännen</i> .

Underskrift:

_____
Ulrika Gärdback
Ordförande Länsnätverket för förvaltningschefer

_____
Jeanette Hjortsberg
Vice ordförande Länsnätverket för förvaltningschefer

_____
Sofia Jarl
Ordförande Välfärdsrådet

_____
Susanne Berger
Vice ordförande Välfärdsrådet

Innehåll

1.	Inledning	5
1.1	Bakgrund	5
1.2	Syfte med överenskommelsen	6
1.3	Målgrupp	6
1.4	Gemensamma mål med överenskommelsen	6
1.5	Framtagande av den regionala överenskommelsen	7
1.5.1	Dalarnas samverkans- och stödstruktur	7
1.6	Utgående dokument	8
1.7	Definitioner av begrepp i dokumentet	8
2.	Utgångspunkter	9
2.1	Jämställdhet och jämlikhet	9
2.2	God och nära vård	9
2.3	Skyldighet att samverka	10
2.4	Barns bästa, barns rätt till information och att uttrycka sin åsikt	10
3.	Gemensamt ansvar för kommun och region	10
3.1	Främjande, förebyggande, tidig upptäckt och tidiga insatser	11
3.1.1	Ofödda barn	12
3.1.2	Barnhälsovård	12
3.1.3	Förskola	13
3.1.4	Skola	13
3.1.5	Tidiga insatser vid missbruk hos barn och unga	13
3.1.6	Suicidprevention och stöd till efterlevande	13
3.2	Sammanhållna verksamheter och arbetssätt	14
3.2.1	Samverkan 0-6 år	14
3.2.2	Samverkan 6-12 år	15
3.2.3	Samverkan 13-24 år	15
3.2.4	Barnahus	16
3.3	Barn som tillhör personkrets LSS	16
3.4	Ansvar för hjälpmedel	17
3.5	Barn som anhöriga	17
3.6	Samordnad individuell plan	17
3.7	Samverkan vid utskrivning från slutenvård	18
3.8	Sekretess	18
3.9	Orosanmälan	19

4.	Kommunens ansvar	20
4.1	Socialtjänst	20
4.2	Skola	20
5.	Regionens ansvar	20
6.	Särskilt för barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet	21
6.1	Definition av boendeformer	21
6.2	Folkbokföring	21
6.3	Samverkan och ansvarsfördelning inför vård utanför det egna hemmet	22
6.3.1	Samverkan mellan skola och socialtjänst	22
6.3.2	Samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst	22
6.4	Under placering	24
6.5	Vid avslut	24
6.6	Kostnadsansvar	24
7.	Lokala överenskommelser	25
7.1	Framtagande av lokala överenskommelser	25
7.2	Innehåll i lokala överenskommelser	26
8.	Implementering	28
9.	Uppföljning	28
9.1	Systematisk uppföljning och analys	28
10.	Avvikelser och hantering av tvister	29
10.1	Avvikelser	30
10.2	Tvist på regional nivå	30
10.3	Tvist på lokal nivå	30
11.	Giltighetstid	31
12.	Ikraftträdande	31
13.	Utvärdering och revidering	32

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Denna överenskommelse utgör ett länsövergripande styrdokument för Region Dalarnas hälso- och sjukvård och Dalarnas kommuner, med syfte att stödja den regionala och lokala nivån i samverkansfrågor rörande barns och ungas hälsa. Dokumentet innehåller även delar som rör unga vuxna till och med 24 år.

Överenskommelsen utgör en grund för lokala samverkansöverenskommelser i varje kommun, mellan den enskilda kommunen och regionen, utifrån specifika förutsättningar och behov på den lokala nivån.

Barn och unga möter många instanser med betydelse för hälsan, under sin barndom och sina ungdomsår. Det ofödda barnet kommer i stort sett alltid i kontakt med mödrahälsovården (MHV) och barnet senare med barnhälsovården (BHV).

Vidare möter barn och unga tandvården, förskolan, grundskolan, elevhälsan, gymnasieskolan, vårdcentralen, inklusive samtalsmottagningen för barn och unga/SBU, ungdomsmottagningen/ungdomshälsan (UM/UH) och vid behov habiliteringen (HAB), barn- och ungdomsmedicinska mottagningen (BUM), logopedimottagningen, barn- och ungdomspsykiatri (BUP) samt socialtjänsten.

Inte sällan krävs insatser från flera aktörer i samverkan och barnets, ungdomens eller den unge vuxnes hälsa behöver ses i ett helhetsperspektiv.

Barns rätt till bästa uppnåeliga hälsa slås fast i FN:s konvention om barnets rättigheter, artikel 24, liksom att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet vid alla beslut och insatser som rör barn, artikel 3¹. Från och med 1 januari 2020 är FN:s konvention om barnets rättigheter svensk lag. Det är den viktigaste reformen för barn i Sverige på 30 år. För att på bästa möjliga sätt understödja barns- och ungas hälsa krävs samarbete och samverkan mellan aktörerna.

I Dalarna har samverkan hittills reglerats i flera olika överenskommelser för separata verksamheter eller insatser, varav flera har löpt ut (se vidare 1:6).

¹ Se regeringen.se. Rapport (2018) "Konventionen om barnets rättigheter. Svenska".

Detta dokument är en ny och bredare överenskommelse mellan Region Dalarna och Dalarnas 15 kommuner om samverkan gällande barns och ungas hälsa/ohälsa ur ett helhetsperspektiv.

Överenskommelsen gäller såväl fysisk som psykisk hälsa och ett såväl främjande, förebyggande som behandlande perspektiv, från basnivå till specialistnivå.

1.2 Syfte med överenskommelsen

Syftet med överenskommelsen är:

- att stärka samverkan mellan huvudmännen, kommun och region, gällande barns och ungas hälsa/ohälsa, så att barn, unga och i förekommande fall deras vårdnadshavare, upplever att de får ett adekvat, snabbt och sammanhållet stöd utifrån behov.
- att klargöra huvudmännens specifika ansvarsområden tillika områden som förutsätter ett gemensamt ansvar för vård- och stödinsatser gällande barns och ungas hälsa/ohälsa för att på så vis tillgodose individens behov av stöd utifrån ett helhetsperspektiv.
- att utveckla verksamheter genom att tillämpa bästa tillgängliga evidens- och erfarenhetsbaserad kunskap i mötet med den enskilda individen.

Ytterst sett handlar det om att tillsammans utveckla en behovsanpassad, personcentrerad och sammanhållen stöd- och vårdkedja av hög kvalitet för barn, unga och unga vuxna.

1.3 Målgrupp

Målgruppen för överenskommelsen är:

- Alla barn upp till och med 17 år
- Barn och unga upp till och med 20 år som vårdas utanför det egna hemmet²
- Barn upp till och med 17 år med psykisk funktionsnedsättning³
- Unga och unga vuxna upp till och med 24 år utifrån ungdomsmottagningens/ungdomshälsans uppdrag
- Barn, unga och unga vuxna som ingår i elevhälsans målgrupp

1.4 Gemensamma mål med överenskommelsen

Målen med överenskommelsen är:

- att alla barns, ungas och unga vuxnas bästa uppnåeliga hälsa ska säkerställas i hela länet.
- att förskola, skola, region och socialtjänst samordnar sitt arbete med barn, unga och familjer, gällande såväl främjande och förebyggande arbete som vid indikerat behov av stöd, så att barn, unga och familjer i Dalarna får rätt hjälp i rätt tid.
- att tidiga insatser ges i barnets/den unges naturliga miljö och med samlad kunskap om dennes hela levnadssituation.

---

² Kommuner och regioner är enligt lag skyldiga att ingå överenskommelser om samverkan kring målgruppen, se avsnitt 2.3.

³ Motsvarande som enligt fotnot 2.

- att överenskommelsen ska utgöra grund för framtagande och implementering av lokala samverkansöverenskommelser i varje enskild kommun gällande barn, unga och unga vuxna.

En förutsättning för att lyckas i arbetet är att det i varje kommun finns en tydlig struktur för samverkansfrågor för parterna i överenskommelsen gällande barn, unga och unga vuxna som inkluderar politisk nivå och tjänstemannanivå.

1.5 Framtagande av den regionala överenskommelsen

Denna överenskommelse är framtagen i bred samverkan mellan kommunerna i Dalarna och Region Dalarna inom ramen för Dalarnas samverkans- och stödstruktur (se 1.5.1). Arbetet har letts av en utvecklingsledare från Avdelningen för hälsa och välfärd i Region Dalarna och haft sin utgångspunkt i en arbetsgrupp och en referensgrupp.

Grupperna har bestått av representanter från bl.a. socialtjänst, skola, elevhälsa, BUM, BUP, habilitering, mödra- och barnhälsovård och ungdomsmottagning. Representanterna i såväl arbetsgrupp som referensgrupp har varit utsedda av Länsnätverket för förvaltningschefer (se 1.5.1) genom en nomineringsprocess.

En självklar utgångspunkt i arbetet med överenskommelsen har varit barnrättsperspektivet i enlighet med FNs konvention om barnets rättigheter ⁴.

Artikel 12 slår fast barnets rätt till åsiktsfrihet och rätten att bli hörd. Praktiskt har detta beaktats genom att i referensgruppen inkludera brukarrörelsen genom Barn- och ungdomspsykiatrins (BUPs) brukarråd samt att genom ett stormöte med ett stort antal ungdomsutvecklare från sex olika kommuner i Dalarna inhämta synpunkter om samverkan.

När frågor kring samverkan enligt denna överenskommelse fortleddes planeras och följs upp ska brukarföreträdare ges möjlighet till delaktighet och inflytande på regional nivå och om möjligt även på lokal nivå.

1.5.1 Dalarnas samverkans- och stödstruktur

Den regionala samverkans- och stödstrukturen, RSS Dalarna, verkar på länsnivå med kunskapsstyrning inom socialtjänst och hälso- och sjukvård samt med att stödja samverkan mellan länets femton kommuner och Region Dalarna. RSS drivs genom Avdelningen för hälsa och välfärd i Region Dalarna.

En samordning av arbetet inom RSS sker också med regionens system för kunskapsstyrning⁵.

RSS Dalarna är uppbyggd genom olika grupperingar:

- **Välfärdsrådet** är ett politiskt samverkansorgan på övergripande och strategisk nivå för länets socialtjänst och hälso- och sjukvård⁶.

---

⁴ Se regeringen.se. Rapport (2018) "Konventionen om barnets rättigheter. Svenska".

⁵ Målet med kunskapsstyrning är att nå en mer kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård och omsorg av hög kvalitet. Kunskapsstyrningens delar (kunskapsstöd, uppföljning och analys samt stöd till verksamhetsutveckling och ledarskap) främjar en evidensbaserad praktik (EBP). Läs mer om kunskapsstyrningen på SKR:s hemsida och Region Dalarnas hemsida.

⁶ Välfärdsrådets ledamöter utgörs av ordförande i socialnämnd eller motsvarande nämnd från länets femton kommuner. Regionens ledamöter består av presidiet i Region Dalarnas hälso- och sjukvårdsnämnd (se Instruktion, på Region Dalarnas hemsida för samarbetspartners (PLUS)).

- **Länsnätverket för förvaltningschefer** ("Länschefsnätverket") är ett samverkansorgan på högsta tjänsteledningsnivå för länets socialtjänst och hälso och sjukvård⁷.
- **Lokala arbetsgrupper (LAG) och referensgrupper** utgör operativa arbetsgrupper som består av adekvata kompetenser/funktioner från kommuner och regionen. LAG får uppdrag av Länschefsnätverket⁸.

1.6 Utgående dokument

Följande tidigare dokument utgår och ersätts av denna nya överenskommelse:

- "Länsövergripande överenskommelse om samverkan och samarbete inom Dalarna, Barn och unga, 0 t.o.m. 17 år med psykisk ohälsa och/eller psykisk funktionsnedsättning". Giltig fr.o.m. 2017-01-01 t.o.m. 2019-12-31.
- "Länsövergripande överenskommelse om ungdomsmottagningar". Giltig fr.o.m. 2016-11-01 t.o.m. 2019-10-31.

Gällande placerade barn har nedanstående dokument utgått och ersatts av avsnitt 6 i denna överenskommelse i kombination med "Länsövergripande rutin vid hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet".

- "Regional samverkansrutin vid familjehemsplacering, för socialtjänst, BVC, förskola och skola. Giltig fr.o.m. 2013-12-17 tills revidering är gjord".
- "Länsövergripande överenskommelse om läkarundersökning- för barn som placeras med [stöd av SoL/LVU]. Giltig fr.o.m. 2016-01-01 tills revidering är gjord utifrån nya BBIC".
- "Länsövergripande överenskommelse om hälsoundersökning giltig fr.o.m. 2019-02-08 till 2020-01-31".

1.7 Definitioner av begrepp i dokumentet

Samverkan: en process som är ämnad att skapa *nytänkande, nytt agerande, ny förståelse och nytt lärande i en specifik fråga*. Samverkan innebär ett gemensamt agerande och *gemensam handling*⁹. Samverkan skapas genom delaktighet, lyhörd dialog, förståelse för varandras förutsättningar och ett gemensamt ansvar för helheten¹⁰. Samarbete innebär gemensamt bedrivet arbete som gäller en avgränsad uppgift¹¹. I samverkan och samarbete sker kunskapsutbyte vilket också berikar professionerna och möjliggör att resurserna används mer effektivt.

Samordning: koordination av resurser och arbetsinsatser för att erhålla högre kvalitet och större effektivitet¹².

⁷ I Länschefsnätverket representeras kommunerna av högsta chefstjänstemannaledning från socialtjänstförvaltningen (eller dylik förvaltning). Regionen representeras av chefer inom hälso- och sjukvårdsledningen (se Arbetsordning, på Region Dalarnas hemsida för samarbetspartners (PLUS)).

⁸ Benämningen LAG är hämtat från det nationella systemet för kunskapsstyrning och ska inte förväxlas med en LAG som kan utses för att motsvara grupperingar på sjukvårdsregional (s.k. RAG) eller nationell nivå (s.k. NAG).

⁹ Partnerskapet som verkar inom kunskapsstyrningsfrågor för socialtjänst och näraliggande hälso- och sjukvård använder denna definition. Läs mer om Partnerskapet på SKR:s hemsida. Källa: Bottheim, K. & Zingmark, A. (u.å.). Samverkansmodellen – en modell för att leda samverkan strategiskt. Länka Consulting. Läs mer om samverkan i rapporten "Dimensioner för framgångsrik samverkan".

¹⁰ Unilink. Samverkansmodellen En modell för att leda samverkan strategisk- Dimensioner för framgångsrik samverkan.

¹¹ Socialstyrelsens termbank

¹² Socialstyrelsens termbank

Länsövergripande samverkansöverenskommelse: En länsgemensam skriftligt undertecknad överenskommelse mellan varje kommun och Region Dalarna som reglerar och beskriver hur de två huvudmännen ska samverka och samarbeta.

Barn: Individer under 18 år.

Barn och unga: I detta dokument används begreppen barn och unga med betydelsen alla barn och unga upp till och med 20 år.

Unga vuxna: I detta dokument används begreppet i betydelsen individer i åldern 21 till och med 24 år.

Hälsa: Ett tillstånd av fullständigt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande, inte endast frånvaro av sjukdom eller funktionsnedsättning¹³. I dokumentet inkluderas fysisk, psykisk, social, sexuell och oral hälsa.

Funktionsnedsättning: En nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga¹⁴.

Förebyggande arbete: Avser här både att undvika framtida ohälsa och att undvika att ett tillstånd förvärras.

Främjande arbete: Avser här att erbjuda och möjliggöra en god hälsa för samtliga barn, unga och unga vuxna.

2. Utgångspunkter

Överenskommelsen utgår från FN:s Konvention om mänskliga rättigheter¹⁵, Barnkonventionen¹⁶ och Agenda 2030¹⁷.

2.1 Jämställdhet och jämlikhet

Överenskommelsen har sin utgångspunkt i jämställdhet och jämlikhet. Det handlar om att alla barn, unga och unga vuxna (oavsett kön, könsidentitet, könsuttryck, ålder, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning eller sexuell läggning) i lika stor utsträckning får främjande och förebyggande insatser, utredning, vård, stöd eller behandling utifrån sina behov. Vården/insatsen ska hålla en god kvalitet oavsett vem den enskilde är^{18 19}.

2.2 God och nära vård

Överenskommelsens ligger i linje med den ambition som finns relaterat till den nationella satsningen God och nära vård avseende delaktighet, närhet och rätt vård i rätt tid^{20 21}. Omställningen mot en God och Nära vård har sin utgångspunkt i de många fördelar som finns med att arbeta med mer sammanhållna verksamheter och arbetssätt. Ett helhetsperspektiv på barns och ungas hälsa är centralt, så att sammanhållna insatser som håller över tid åstadkoms.

¹³ Världshälsorganisationen, WHO

¹⁴ Socialstyrelsens hemsida- Stöd i arbetet- Stöd inom funktionshinderområdet

¹⁵ Regeringskansliets hemsida – Informationsmaterial (2012) "FN:s konventioner om mänskliga rättigheter".

¹⁶ Socialstyrelsens hemsida- Stöd i arbetet. "Barnets rättigheter och barnkonventionen".

¹⁷ Regeringskansliet- "Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling".

¹⁸ SKR- rapporten:(O)jämställdhet i hälsa och vård - en genusmedicinsk kunskapsöversikt.

¹⁹ Jämställ.nu

²⁰ Regeringskansliet -En sammanhållen god och nära vård för barn och unga.

²¹ Regeringskansliet. Statens offentliga utredningar. "God och nära vård - En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem SOU 2020:19".

Det finns ett starkt ömsesidigt samband mellan hälsa, lärande och trygghet, varför det är viktigt att inkludera alla dessa perspektiv i verksamheter och arbets sätt som rör barns och ungas hälsa och utveckling.

Samverkansfrågor gällande barn och unga kommer att vara en del av den övergripande strategiska planen för God och Nära vård i Dalarna.

2.3 Skyldighet att samverka

Myndigheter har en allmän skyldighet att inom sitt verksamhetsområde samverka med andra myndigheter²². Särskild skyldighet att samverka gäller t.ex. barn som far illa eller riskerar att fara illa²³. Kommuner och regioner är även enligt lag skyldiga att ingå överenskommelser om samarbete gällande tre målgrupper:

1. Personer med psykisk funktionsnedsättning (5 kap. 8 § SoL och 16 kap. 3 § HSL).
2. Personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar (5 kap. 9 a § SoL och 16 kap. 3 § HSL).
3. Barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet (5 kap. 1 d § SoL och 16 kap. 3 § HSL).

Denna överenskommelse om samverkan innefattar de lagstadgade samarbetsöverenskommelser som huvudmännen är skyldiga att ingå gällande målgrupperna under punkt 1 och 3 ovan. Den innefattar också andra målgrupper som finns nämnda i punkt 1.3 Målgrupp i detta dokument.

Gällande personer med psykisk funktionsnedsättning finns en separat länsövergripande överenskommelse som gäller från 18 år²⁴. Målgruppen under punkt 2 ovan, d.v.s. personer som missbrukar, regleras i separat regional överenskommelse²⁵.

2.4 Barns bästa, barns rätt till information och att uttrycka sin åsikt

Vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Vid bedömningen av barnets bästa ska hänsyn tas till barnets åsikter. Samverkansarbetet ska genomsyras av barns möjlighet till inflytande och delaktighet.

Med utgångspunkt i barnkonventionen ansvarar varje verksamhet för att ge barnet en möjlighet att uttrycka sin mening och att deras åsikter ska beaktas utifrån ålder och mognad, se vidare Socialstyrelsens kunskapsstöd om att bedöma barns mognad för delaktighet²⁶. Med utgångspunkt i detta bör barn och unga i Dalarna involveras både i det enskilda ärendet men också i utvecklingen av samverkansarenor och verksamheter som riktar sig till barn och unga.

3. Gemensamt ansvar för kommun och region

Kommunerna ansvarar för att klargöra ansvarsområden och skapa samarbetsrutiner för verksamheter inom kommunen. Regionen har motsvarande ansvar inom regionen.

---

²² 8 § Förvaltningslag (2017:900).

²³ 5 kap § 8 HSL- Hälso- och sjukvårdslag (2017:30), 14 kap. 1 § SoL- Socialtjänstlag (2001:453), 29 kap. 13 §. Skoll- Skollag (2010:800).

²⁴ Läs mer på Region Dalarnas hemsida för samarbetspartners (PLUS). "Länsövergripande överenskommelse om samverkan för kommuner och region i Dalarnas län kring personer med psykiska funktionsnedsättningar från 18 år".

²⁵ Läs mer på Region Dalarnas hemsida för samarbetspartners (PLUS). "Länsövergripande överenskommelse om samverkan rörande personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar".

²⁶ Socialstyrelsens kunskapsstöd (2015) "Bedöma barns mognad för delaktighet".

Varje verksamhet ansvarar för insatser inom ramen för sitt ansvarsområde och gällande lagstiftning. Kommunen har enligt socialtjänstlagen det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp de behöver, men det inskränker inte det ansvar som vilar på andra huvudmän.

Samverkan ska ske på alla nivåer, från förebyggande och hälsofrämjande arbete till specialistvård.

Varje verksamhet och varje enskild medarbetare ska arbeta enligt definitionen av samverkan (punkt 1.7) och därmed arbeta för att individens hälsa ses i en helhet och att barnet eller den unge inte "faller mellan stolarna". Det är inte alltid helt tydligt vem som har ansvar för vad och ofta går ansvaren ihop och är gemensamma – därför måste parterna tillsammans skapa en bra helhetslösning för den enskilde utifrån dennes behov.

Alla ska ha en grundläggande hållning om att hjälpa till och bistå med barnet, ungdomen eller den unge vuxne i centrum.

Detta sker t.ex. genom att varje verksamhet och medarbetare

- tar reda på vilka andra insatser som ges
- anpassar sina egna insatser till vad som erbjuds i övrigt
- initierar samverkan när det finns behov

3.1 Främjande, förebyggande, tidig upptäckt och tidiga insatser

Det främjande och förebyggande arbetet för barns och ungas hälsa behöver prioriteras i Dalarna för att gynna hälsan hos alla barn, unga och unga vuxna oavsett kön, ålder och bakgrund.

Tidig upptäckt och tidiga insatser kan handla om att intervensera tidigt i ett barns liv. Det kan även handla om att komma in tidigt i en problemutveckling eller innan ett problem har utvecklats hos barnet, den unge eller den unge vuxne. Parterna har ett gemensamt ansvar för detta. Viktiga aspekter för att möjliggöra tidig upptäckt och tidiga insatser är hög tillgänglighet och låg tröskel till stöd, hjälp och vid behov också behandling.

Det är viktigt att inte bara lägga fokus på att upptäcka symtom och minska riskfaktorer i barns, ungas och unga vuxnas liv, utan även att stärka skyddande faktorer. Det kan röra sig om olika nivåer gällande inre faktorer, i närmiljön och i samhället i stort, t.ex. att kartlägga och stärka familjens och nätverkets egna resurser.

Det är särskilt viktigt att uppmärksamma barn, unga och unga vuxna som har eller riskerar att utveckla psykisk eller fysisk ohälsa och/eller funktionsnedsättning.

Den fysiska och psykiska hälsan är tätt sammankopplade. Det är särskilt viktigt att vara uppmärksam på den kroppsliga hälsan hos barn och unga med psykisk funktionsnedsättning då de inte alltid söker eller får rätt tillgång till hälso- och sjukvård och samtidigt utgör en riskgrupp för att i förlängningen utveckla allvarliga sjukdomstillstånd, inte minst livsstilsrelaterade sjukdomar.

Att omsorgspersonerna i barnets eller ungdomens närmiljö får bästa möjliga stöd ligger i barnets eller ungdomens intresse. Ju yngre barnet är desto större del av insatserna görs genom föräldrarna.

3.1.1 Ofödda barn

Om en gravid kvinna har kontakt med någon av huvudmännens verksamheter behöver eventuella risker för det ofödda barnet speciellt beaktas och behov av samverkan med andra aktörer särskilt övervägas.

Ofödda barn riskerar att bli särskilt utsatta då barnet blir egen juridisk person först efter förlossning. Områden som särskilt behöver belysas i det avseendet är förälders riskbruk/missbruk, psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning samt bristande föräldraförmåga. Möjlighet finns att söka stöd hos socialtjänsten och de blivande föräldrarna bör motiveras till detta om behov finns. Den blivande föräldern kan då lämna en ansökan om stöd till socialtjänsten. Socialtjänsten ansvarar för att ansökan handläggs inom rätt verksamhet utifrån ansökans innehåll samt att det fattas beslut om eventuellt bistånd.

I de fall det finns identifierade riskfaktorer i föräldraförmågan som medför en oro för det ofödda barnet (se ovan) och den blivande föräldern själv inte söker stöd eller hjälp, bör den som känner oro för det ofödda barnet göra en orosanmälan till socialtjänsten. Om andra barn finns i familjen ska också detta beaktas i anmälan.

I socialtjänstens bedömning av anmälan ska risker för skada på det ofödda barnet kunna vägas in och även verksamheter som missbruk och socialpsykiatri kan behöva involveras om oron handlar om förälders egna missbruk eller psykiska ohälsa.

Då förutsättningarna för socialtjänsten att bedriva arbete mot den enskildes egen vilja är begränsad, är det särskilt viktigt att ny orosanmälan görs när barnet är fött, där riskfaktorer har identifierats under graviditeten och oron kvarstår (se vidare avsnitt 3.9 Orosanmälan).

Om den psykiska hälsan hos den blivande föräldern behöver bedömas av läkare för exempelvis ställningstagande till Lag om psykiatrisk tvångsvård (LPT) tas en kontakt med vårdcentral eller psykiatri.

3.1.2 Barnhälsovård

I Dalarna finns runt 19 000 barn i åldern 0-6 år och 99 % deltar i barnhälsovårdens program. Barnhälsovårdens mål är att bidra till bästa möjliga fysiska, psykiska och sociala hälsa för barn. Detta genom att främja barns hälsa och utveckling, förebygga ohälsa hos barn, samt tidigt identifiera och initiera åtgärder vid problem med barns hälsa, utveckling och uppväxtmiljö.

För att uppnå målen behöver barnhälsovården erbjuda insatser till alla barn och föräldrar och ytterligare förstärkta insatser till barn och föräldrar när det finns behov. Insatserna finns beskrivna i det nationella barnhälsovårdsprogrammet²⁷.

En viktig målsättning med programmets utformning är att bidra till en jämlik och rättvis barnhälsovård för alla barn i Sverige.

---

²⁷Läs mer på hemsidan för Rikshandboken barnhälsovård, nationella barnhälsovårdsprogrammet.

3.1.3 Förskola

I Dalarna går cirka 85 % av 1-5 åringarna i förskola. Detta gör förskolan till en viktig arena för främjande och förebyggande arbete, liksom tidig upptäckt och tidiga insatser för barn med risk att utveckla fysisk- eller psykisk ohälsa. I förskolans kontakter med föräldrar och vårdnadshavare är det viktigt att både upptäcka riskfaktorer men också att arbeta proaktivt för att förbättra barnens möjlighet att undvika ohälsa.

Förskolan bör på detta sätt fungera som en arena för att se till barnets hela hälsa och för samverkan med andra aktörer.

Exempelvis kan föräldramöten eller motsvarande användas för att andra aktörer som socialtjänst eller hälso- och sjukvården ska kunna ha en dialog med föräldrar på generell nivå.

3.1.4 Skola

Vid 6 års ålder börjar alla barn i den obligatoriska 10-åriga skolan. Detta gör förskoleklass, grundsärskolan, specialskolan och grundskolan till en mycket viktig arena för främjande och förebyggande arbete.

Inom de obligatoriska skolformerna samt gymnasieskolan finns alltid en elevhälsa med medicinsk-, psykologisk-, psykosocial- och specialpedagogisk kompetens. Tillsammans med ordinarie undervisning är elevhälsan av stor vikt för att tidigt upptäcka barn- och unga i riskgrupp.

Även i de obligatoriska skolformerna och gymnasieskolan kan skolan bidra till att andra aktörer som socialtjänst och/eller hälso- och sjukvården ska kunna föra dialog med föräldrar. Dessutom kan exempelvis föräldraskapsstöd ordnas av skolan.

I Dalarna finns en rutin för ansvarsfördelning mellan skola, BUP och HAB för barn och ungdomar med misstänkt utvecklingsrelaterad funktionsnedsättning²⁸.

3.1.5 Tidiga insatser vid missbruk hos barn och unga

I Dalarna finns en överenskommelse om samverkan mellan kommun och region gällande personer som missbrukar²⁹. Denna inkluderar även barn, unga och unga vuxna. Barn 13 - 17 år och unga vuxna 18 - 29 år med missbruk och beroende, lyfts också fram som en särskilt sårbar grupp.

3.1.6 Suicidprevention och stöd till efterlevande

Fortfarande sker omkring 1 200 suicid per år i Sverige. Av de som dog av suicid under 2019 var 5 barn under 15 år³⁰. Stöd till efterlevande är mycket viktigt liksom arbete för suicidprevention.

Tidigare har suicidprevention setts främst som ett uppdrag för psykiatrin men på senare tid har denna bild breddats för att inkludera både kommunala verksamheter och andra regionala verksamheter samt den ideella sektorn. Riksdagen uppmanar till ett stort och brett samhällsengagemang där alla aktörer hjälper till utifrån sitt perspektiv för att kunna främja hälsa och förebygga ohälsa³¹.

²⁸ Rutin för ansvarsfördelning mellan Skola BUP och HAB, Barn och ungdomar med misstänkt utvecklingsrelaterad funktionsnedsättning (under revidering)

²⁹ Länsövergripande överenskommelse om samverkan rörande personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar, RD21/00238

³⁰ Folkhälsomyndigheten Suicidprevention, statistik om suicid.

³¹ Folkhälsomyndigheten (2008) "Ett nationellt Handlingsprogram för suicidprevention".

I Region Dalarna finns en handlingsplan för suicidprevention³².

3.2 Sammanhållna verksamheter och arbetssätt

Genom utökad samverkan mellan regionen och kommunerna finns goda möjligheter att bättre hålla samman delar av första linjen och basverksamheter för barn och unga under ett gemensamt övergripande paraply, där verksamheterna för olika åldersgrupper länkar i varandra.

Risken att insatser tappas bort i övergångar mellan verksamheter och olika stadier i skolan minskar. SKR:s arbete för barn och ungas psykiska hälsa³³ har visat att samverkan och samordning också blir mer kostnadseffektivt och socialt hållbart ur ett vidare perspektiv.

I länet pågår ett flertal utvecklingsarbeten som syftar till att kunna ge barn och unga en mer sammanhållen vård- och stödkedja. En förutsättning för att åstadkomma detta är att utveckla samverkan mellan aktuella huvudmän och dess vårdverksamheter samt samordna olika slag av vård- och stödinsatser för barn och unga.

Målsättningen är, som med allt utvecklingsarbete, att pröva arbetsformer och arbetssätt, att synliggöra kvalitet och likvärdighet och se vad det leder till. Genom att följa upp, analysera och dokumentera kan vi bidra till att utveckla kunskap om vad som leder till framgång. Framgångsrika utvecklingsarbeten och verksamheter bör implementeras och erbjudas över hela länet (anpassat efter lokala behov och förutsättningar).

I det nedanstående beskrivs några exempel på pågående utvecklingsarbeten i länet.

3.2.1 Samverkan 0-6 år

Familjecentraler

En familjecentral är en fullt ut samlokaliserad verksamhet inkluderande mödrahälsovård, barnhälsovård, kommunal öppen förskola och socialtjänst. I de flesta fall är det en del av socialtjänstens förebyggande verksamhet som ingår. De olika ingående delarna samverkar utifrån barns och familjers behov och har gemensamma öppettider i så stor utsträckning som möjligt.

En familjecentral bedriver en verksamhet som är hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande. Familjecentralen riktar sig till familjer som väntar barn eller har barn yngre än sex år. Till den obligatoriska basen med fyra verksamheter kan andra lokala aktörer knytas och målgruppen kan då eventuellt utvidgas och likaså uppdraget.

En samordnarfunktion liksom en aktiv lednings- och/eller styrgrupp är viktig för att få den dagliga samverkan att fungera på familjecentralen, liksom för att få familjecentralen att utvecklas mot de gemensamma målen. Målen ska finnas beskrivna i verksamhetsplanen.

Några av de främsta vinsterna med familje-centraler är möjligheten till ett generellt föräldraskapsstöd och tidig upptäckt av behov samt möjligheten att tidigt sätta in insatser.

Region Dalarna har ambitionen att tillsammans med kommunerna starta familjecentraler så att det finns minst en i varje kommun.

---

³² Strategi för suicidprevention, Region Dalarna RD RD20/04570

³³ SKRs hemsida Barn och ungas psykiska hälsa.

Samverkansteam

Barnhälsoteam (BHT) är ett samverkansteam för barn 2-5 år med representation från barnhälsovård, specialistvård och kommun som finns i vissa kommuner, för närvarande t.ex. i Ludvika. Teamets uppgift är att erbjuda konsultation men också besluta om utredning och insatser.

Very important babies (VIB) är ett arbetssätt/en samverkansmodell för ett helhetsstöd till familjen, med planering under och efter graviditet för föräldrar och barn. Samverkande parter är mödrahälsovården (MHV), barnhälsovården (BHV), individ- och familjeomsorgen (IFO) och öppenvårdspsykiatrin. Andra aktörer kan kallas vid behov. VIB finns t.ex. i Vansbro.

3.2.2 Samverkan 6-12 år

För denna målgrupp finns behov av att utveckla en modell för mer sammanhållna verksamheter och arbetssätt. I skolan finns elevhälsan med specialpedagogisk, social, psykologisk och medicinsk kompetens.

Det är en stabil bas av tvärprofessionella team som finns i skolan och där man skulle kunna samordna/samverka närmare med delar av primärvården (inklusive Samtalsmottagning Barn och Unga) och socialtjänsten.

Det är önskvärt att utveckla en elevhälso-/skolbaserad sammanhållen barnhälsa för barn i lägre skolåldrar, då det finns stora vinster med att ge tidiga hälsofrämjande och förebyggande, samt vissa behandlande insatser där barnen finns³⁴.

I övergången mellan barn- och ungdomshälsa bör det vara barnets mognad och behov som styr tillhörighet, d.v.s. möjlighet till flytande åldersgränser i övergångar.

I Falu kommun finns "Tillsammans för varje barn", en verksamhet som bedrivs mellan barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och Region Dalarna. Syftet är att nå en förbättrad samverkan mellan de tre aktörerna när det gäller att främja barn och ungas välmående och förbättra barn och ungas hälsa.

Förebilden för arbetssättet är den så kallade Skottlandsmodellen och GIRFEC (Getting it right for every child). "Tillsammans för varje barn" vänder sig till barn från 6 år upp till 18 år.

3.2.3 Samverkan 13-24 år

Ungdomsmottagningar ska finnas i alla kommuner i Dalarna och det övergripande målet är att stärka unga och unga vuxnas identitetsutveckling genom att främja fysisk, psykisk, social och sexuell hälsa. Ungdomsmottagningen är till för alla ungdomar från omkring 13 år t.o.m. 24 år och den unge söker hjälp av egen fri vilja.

Följande personalsammansättning utgör grund för verksamheten: barnmorska med forskrivningsrätt, kurator och läkare. Utöver detta kan mottagningen utifrån lokala behov, resurser och förutsättningar ha tillgång till andra personalkategorier.

Ungdomsmottagningen är och ska vara ett gemensamt ansvar för Region Dalarna och länets samtliga kommuner. Verksamheten behöver utvecklas och förstärkas för att tillgodose ungdomars och unga vuxnas behov.

---

³⁴ Skollagen 2 kap. 28 § "Elever som avses i 27 § (red. F-klass till gymnasiet) får vid behov anläta elevhälsan för enkla sjukvårdsinsatser" samt delbetänkandet gällande Sammanhållen god och nära vård för barn och unga.

Därför pågår nu ett arbete för att i varje kommun i Dalarna skapa en sammanhållen Ungdomshälsa, som är lätt tillgänglig och erbjuder samordnade verksamheter/resurser för ungdomar och unga vuxna.

Dagens Ungdomsmottagning blir navet i Ungdomshälsan, som förstärks med resurser från andra aktörer i basen/första linjen, främst Primärvård (inklusive delar av Samtalsmottagning Barn och Unga), Elevhälsa och Socialtjänst.

Ungdomshälsan ska arbeta utifrån "Hälsa-Lärande-Trygghet", vara en samverkansform med en gemensam grundsyn som genomsyrar verksamheterna och om möjligt vara samlokaliserad. Ungdomshälsan ska precis som nuvarande Ungdomsmottagning arbeta generellt hälsofrämjande och förebyggande, samt med att tidigt identifiera olika former av hälsoproblem hos riskgrupper, enskilda ungdomar och unga vuxna.

Målgrupperna ska via en ingång lätt och snabbt få hjälp, stöd och vid behov också behandling. Verksamheten ska bedrivas både "fysiskt" och digitalt.

Förutsättningar ska skapas för att kunna erbjuda jämlika och likvärdiga insatser av hög kvalitet i hela länet.

Pilotprojekten (Borlänge och Leksand) är grunden för det fortsatta arbetet med ungdomshälsa i Dalarna.

Se vidare kommande inriktningsdokument "Vision sammanhållen Barn- och Ungdomshälsa" från Styrgruppen Ungdomshälsa Dalarna.

3.2.4 Barnahus

Barnahus Dalarna finns i Borlänge. Målgruppen för Barnahus är barn och ungdomar upp till och med 17 år som utsatts för våldsbrott i nära relationer eller sexualbrott oavsett relation. På Barnahus i Dalarna sker även rådgivning till personer som i sin yrkesverksamhet möter barn. Följande huvudmän samverkar i Barnahus i en gemensam lokal: Dalarnas alla kommuner, Region Dalarna, Polis och Åklagare.

3.3 Barn som tillhör personkrets LSS

LSS- lagen om stöd och service till personer med vissa funktionshinder ³⁵, är en rättighetslag med målet att den som har en funktionsnedsättning ska kunna leva sitt liv på samma villkor som andra. För att bli beviljad en insats enligt LSS måste barnet, den unge eller den unge vuxne tillhöra en personkrets som definieras i lagen och det ska finnas ett behov av insatsen. I väntan på beslut om insatser enligt LSS kan barnet ha rätt till insatser enligt SoL.

En insats enligt LSS kan ges endast om personen i fråga begär den. Att en person omfattas av LSS inskränker inte rätten till insatser som den enskilde kan ha enligt någon annan lag, utan personen i fråga ska fortsatt ha tillgång till det stöd och skydd som annan lagstiftning kan medföra.

---

³⁵ Sveriges riksdag Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

3.4 Ansvar för hjälpmedel

Se överenskommelsen om rehabilitering, habilitering och hjälpmedel i Dalarnas län³⁶ samt den policy som finns för hjälpmedel i skolan (under framtagande).

3.5 Barn som anhöriga

Enligt 5 kap.7 § HSL har Hälso- och sjukvården ett lagstadgat ansvar att stödja barn som anhöriga enligt nedan.

Av lagrummet följer att ett barns behov av information, råd och stöd särskilt ska beaktas om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med

4. har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning,
5. har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada, eller
6. har ett missbruk av alkohol, annat beroendeframkallande medel eller spel om pengar.

Detsamma gäller om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med oväntat avlider^{37 38}.

Socialtjänsten har genom sitt ansvar för att barn får en trygg uppväxt 5 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) samt att arbeta förebyggande en viktig uppgift i att både upptäcka och stödja barn som anhöriga när föräldrar har missbruk/beroende, psykisk ohälsa eller andra allvarliga svårigheter som kan påverka föräldraskapet och barns hälsa och utveckling³⁹. Se vidare överenskommelsen för vuxna med psykisk funktionsnedsättning⁴⁰.

I socialtjänstlagen finns stöd för att Socialnämnden ”ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder” 5 kap. 10 § socialtjänstlagen (2001:453). Denna lag nämner inte uttryckligen barnet. Samverkan mellan verksamheter som riktar sig till barn respektive vuxna är viktigt.

3.6 Samordnad individuell plan

En samordnad individuell plan, SIP, är ett viktigt verktyg för samverkan. Syftet med SIP är ökat inflytande och ökad delaktighet för den enskilde, samtidigt som den förbättrar samordningen och ger en helhetsbild av den enskildes situation. SIP är inte bara en plan eller ett möte, det är en hel arbetsprocess med olika steg. Den kan vara lång och sträcka sig över flera år eller över en kortare tid.

Situationer där det är särskilt viktigt med en samordnad planering är:

- När det är **svårt för familjen att samordna** vårdkontakter
- När **fler kompetenser** behövs för att komma fram till hur man bäst kan hjälpa
- När **ansvarsfördelning** behöver tydliggöras
- När stödet behöver ges i **särskild ordningsföljd**
- När en **insats förutsätter en annan insats**.

³⁶ Länsövergripande överenskommelse och anvisning Rehabilitering, habilitering inklusive hjälpmedel i Dalarnas län RD 2016/154

³⁷ Sveriges riksdag Hälso- och sjukvårdslag (2017:30).

³⁸ Även om det inte i lagen specifikt är uttryckt, gäller detta även barn till föräldrar som har andra funktionsnedsättningar än psykiska.

³⁹ Socialstyrelsens hemsida- Stöd till anhöriga och anhörigstöd.

⁴⁰ Läs mer på Region Dalarnas hemsida för samarbetspartners (PLUS) "Länsövergripande överenskommelse om samverkan rörande personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar".

Behov av SIP kan finnas för många barn och unga, men barn med funktionsnedsättningar och placerade barn lyfts särskilt i stödmaterial framtaget av SKR⁴¹. Det vill säga barn som ofta har flera pågående kontakter inom kommun och region som kan behövas samordnas.

Det är viktigt att arbetet med SIP görs så att mötena blir förutsägbara och trygga för barnet och familjen. Det kan ibland behövas andra typer av möten för detta; informations-, motivations-, konsultations- eller samverkansmöten.

För att initiera en SIP behövs samtycke från den berörda, ett möte utan samtycke och delaktighet är ingen SIP. Initiativ till SIP kan tas av den enskilde, närstående eller av personal inom parternas verksamheter.

För att underlätta arbetet med tidiga insatser är det en fördel om även skolan kan vara initiativtagare till SIP. Socialtjänst och hälso- och sjukvård har sitt ansvar vad gäller att initiera och kalla till SIP reglerat i lagstiftning. Skolans möjlighet att kunna kalla till SIP behöver regleras i den lokala överenskommelsen.

För att arbetet med SIP ska bli ett bra verktyg för samverkan genomförs med fördel gemensamma utbildningar om SIP, inkluderande syfte och arbetssätt samt i vilka sammanhang SIP är lämpligt att använda.

Upprättande och uppföljning av SIP ska ske enligt de riktlinjer som antagits i Dalarna, se vidare Dalarnas styrdokument för arbetet med SIP⁴².

3.7 Samverkan vid utskrivning från slutenvård

I Dalarna finns en regional överenskommelse om Samverkan för trygg och effektiv utskrivning från slutenvård- SUS⁴³ samt Riktlinjer för samverkan vid in- och utskrivning⁴⁴. När det gäller barn och unga är det i första hand vårdnadshavarna som involveras vid utskrivningen, men när det finns behov av insatser från socialtjänsten initieras även kontakt med socialtjänsten enligt fastställd rutin.

Nyfödda barn med omfattande behov av hälso- och sjukvårdsinsatser, riskerar att bli kvar i slutenvården under lång tid pga. behov av stöd i hemmet i form av assistans och egenvård. Notera att vistelse på BB i samband med förlossning är att betrakta som slutenvård. Inför utskrivning från sjukhus är det viktigt att så tidigt som möjligt i processen genom SIP-möte klargöra ansvarsfördelning och arbetsflöde mellan kommun och region samt skapa säkerhet och trygghet över tid för den/de som ska utföra egenvården. Målgruppen ska inte ligga kvar på sjukhus i onödan och efter utskrivning få tryggade insatser i hemmet.

3.8 Sekretess

Respektive samverkande part förbinder sig att iaktta den sekretess som gäller inom sitt verksamhetsområde⁴⁵. För att underlätta samverkan mellan parterna ska rutiner upprättas med iakttagande av gällande lagstiftning. Om barnet behöver samtycka tillsammans med vårdnadshavaren beror på barnets ålder och mognad.

---

⁴¹ SKRs hemsida Uppdrag psykisk hälsa – SIP.

⁴² Läs mer på Region Dalarnas hemsida för samarbetspartners (PLUS) "Riktlinje för SIP".

⁴³ Läs mer på Region Dalarnas hemsida för samarbetspartners (PLUS) "Länsövergripande överenskommelse mellan Region Dalarna och kommunerna i Dalarna. Samverkan vid utskrivning från slutenvård- och sjukvård".

⁴⁴ Läs mer på Region Dalarnas hemsida för samarbetspartners (PLUS) "Riktlinjer för all samverkan vid in- och utskrivning av patienter i slutenvård i Dalarnas län. Informationsöverföring och upprättande av samordnad individuell plan (SIP)".

⁴⁵ 25 och 26 kap. Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), SOL.

Från vilken ålder som barn förfogar över sin integritet och sekretess kan skilja sig åt utifrån barnets ålder och mognad och kommunens och regionens olika rutiner. Unga över 18 år förfogar själva över sitt samtycke och sin sekretess. Det är i samverkan viktigt att tydligt respektera individens/familjens integritet och självbestämmande och att arbeta med samtycke.

3.9 Orosanmälan

Enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) är alla myndigheter och yrkesverksamma vars verksamhet rör barn och unga skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Detsamma gäller även andra myndigheter inom hälso- och sjukvården, annan rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet, socialtjänsten, Kriminalvården, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen. Anmälningsplikten gäller alla anställda, även de som inte direkt arbetar med barn. Anmälningsplikten gäller även yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet gällande barn och unga samt all annan verksamhet inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens område.

Det finns vissa lägen då orosanmälan görs utan familjens vetskap, särskilt gällande uppgift om våld och sexuella övergrepp⁴⁶.

Anmälningsskyldiga är också skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av stöd och skydd (14 kap. 1 § Socialtjänstlagen⁴⁷). Orosanmälan är personlig och kan inte överlåtas till någon annan.

Socialtjänsten bör enligt lagrummet erbjuda barnet, vårdnadshavaren och den som gjort anmälan ett möte om det är lämpligt utifrån barnets bästa. Socialnämnden får informera den som gjort anmälan om att utredning har inletts, inte har inletts eller redan pågår. Sådan information ska på begäran lämnas till anmälaren om det med hänsyn till omständigheterna inte är olämpligt.

Enligt LVM- Lagen om vård av missbrukare i vissa fall⁴⁸, skall en läkare genast göra anmälan till socialnämnden, om han eller hon i sin verksamhet kommer i kontakt med en person som missbrukar som kan antas vara i behov av omedelbart omhändertagande eller vård enligt LVM och läkaren bedömer att personen inte kan beredas tillfredsställande vård eller behandling genom läkarens egen försorg eller i övrigt inom hälso- och sjukvården.

Läkaren har således anmälningsskyldighet om personen i fråga inte vill vårdas för sitt missbruk (t.ex. inte går med på frivillig avgiftning) eller allvarliga komplikationer av missbruket eller om det finns en överhängande risk för att personen till följd av sitt tillstånd kommer att allvarligt skada sig själv eller någon närstående.

Anmälningsskyldigheten vid LVM gäller för läkare i både privat och offentlig tjänst och gäller för vuxna med missbruk. (Observera särskilt gravida med missbruk, se avsnitt 3.1.1). För barn gäller istället orosanmälan enligt SoL (se vidare överenskommelsen om missbruk⁴⁹).

---

⁴⁶ 25 kap. 11-14 § SOL

⁴⁷ 14 kap. 1 § SOL.

⁴⁸ Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall.

⁴⁹ Läs mer på Region Dalarnas hemsida för samarbetspartners (PLUS) "Länsövergripande överenskommelse om samverkan rörande personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar".

4. Kommunens ansvar

Viktiga delar av kommunernas ansvar gällande samtliga målgrupper i överenskommelsen är att:

4.1 Socialtjänst

- Bedriva främjande, förebyggande och uppsökande verksamhet
- Erbjuder serviceinsatser
- Utredda behov av insatser enligt SoL
- Bevilja insatser till barn, unga och föräldrar i öppenvård
- Besluta om placeringar utanför det egna hemmet enligt SoL eller LVU⁵⁰
- Utredda behov av och genomföra insatser till personer som enligt LSS-personkrets har rätt till särskilt stöd och service för att klara sin dagliga livsföring.

4.2 Skola

- Tillhandahålla stöd för att målen i läroplanen ska uppfyllas. Skollagen reglerar huvudman och rektors ansvar för elevers lärande och allmänna utveckling. Rektor på varje skola har det yttersta ansvaret för varje elev och beslutar både om utredning av elevens behov och om de insatser som bedöms nödvändiga.
- Tillhandahålla elevhälsan som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas⁵¹.
- Erbjuder minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller⁵².

5. Regionens ansvar

Viktiga delar av Region Dalarnas ansvar gällande samtliga målgrupper i överenskommelsen är att:

- Medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador genom att erbjuda hälso- och sjukvårdsinsatser enligt HSL i såväl öppen som sluten vård.
- Ansvara för insatser enligt LPT- lagen om psykiatrisk tvångsvård⁵³, inom slutenvård och i vissa fall öppenvård.
- Råd och stöd enligt LSS- lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade⁵⁴, avseende insatser från olika professioner inom Habiliteringen och i vissa fall också inom BUP.

---

⁵⁰ Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

⁵¹ Skollag (2010:800) 2 kap. § 25.

⁵² Skollag (2010:800) 2 kap. § 27.

⁵³ Lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård.

⁵⁴ Lag (1993:287) om stöd och service för vissa funktionshindrade

- Erbjudande av främjande, förebyggande, stödande och behandlande insatser till familj och närstående. Särskilt beakta barns behov av information råd och stöd när barn är anhöriga vid allvarlig sjukdom/skada/missbruk och oväntad död.

6. Särskilt för barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet

Barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet är en särskilt sårbar grupp. Placerade barn och unga har som grupp betraktat sämre fysisk och psykisk hälsa och sämre tandhälsa än barn i allmänhet. De har också sämre skolresultat.

Det är därför viktigt att samverkan fungerar så att de får sina behov inom områdena hälsa och utbildning tillgodosedda.

All samverkan ska ske på ett för barnet och familjen rättssäkert sätt där samtycke till kontakt är nödvändigt i de flesta situationer.

Detta avsnitt redogör för samverkan och ansvarsfördelning vid placering. Det gäller samtliga placeringsformer oberoende av om det är i ett familjehem, HVB eller stödboende, både frivilliga placeringar enligt SoL och placering enligt LVU. Gällande placering på HVB finns även en övergripande samverkansöverenskommelse⁵⁵.

6.1 Definition av boendeformer:

Familjehem – enskilt hem med uppdrag att ta emot barn för stadigvarande vård och fostran, och som inte bedrivs yrkesmässigt.

Jourhem – enskilt hem som vid upprepade tillfällen tar emot barn för tillfällig vård och fostran.

HVB – hem för vård och boende – hem inom socialtjänsten som tar emot enskilda för vård eller behandling och som samtidigt är ett boende. Bedrivs enskilt eller i offentlig regi.

Stödboende – verksamhet inom socialtjänsten som tar emot enskilda i åldern 16-20 år i eget boende med individanpassat stöd.

Särskilda ungdomshem - Särskilda ungdomshem bedrivs av staten (Statens Institutionsstyrelse - SiS) och är i huvudsak avsedda för barn och unga som vårdas med stöd av 3 § LVU på grund av eget beteende. Men även barn och unga som beretts vård enligt 2 § LVU (brister i hemmiljö) eller som vårdas enligt SoL (frivillig vård) kan vara inskrivna där. SiS-hem är de enda som i vissa fall har möjlighet till tvångsåtgärder.

6.2 Folkbokföring

Grundregeln för folkbokföring vid placering är:

- HVB-/stödboendepacering: barnet är fortsatt folkbokförd hos föräldrar/vårdnadshavare i sin hemkommun.
- Familjehemsplacering: barnet är inledningsvis folkbokförd hos föräldrar/vårdnadshavare i hemkommunen, men vid stadigvarande placering i familjehemmet ska som regel folkbokföringen ändras.

---

⁵⁵ Läs mer på Region Dalarnas hemsida för samarbetspartners (PLUS) "Länsövergripande överenskommelse om ansvarsfördelning när kommunen beslutar om placering på hem för vård eller boende (HVB)".

- Om folkbokföringen ändras till annat län tar den nya regionen över vårdansvaret. Det får dock inte leda till en bruten vårdkedja.

6.3 Samverkan och ansvarsfördelning inför vård utanför det egna hemmet

Denna samverkansfas påbörjas innan barnet eller den unge har blivit placerad, om det inte handlar om en akut placering där tid inte alltid finns för samverkan inför placering. I dessa fall ska samverkan ske så snabbt som möjligt efter placering. Socialtjänsten ska verka för att samverkan ska ske med både skola och hälso- och sjukvården.

Socialstyrelsen har tillsammans med Skolverket utarbetat en vägledning för placerade barns skolgång och hälsa⁵⁶.

6.3.1 Samverkan mellan skola och socialtjänst

Socialstyrelsen, Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten har utarbetat modellen SAMS⁵⁷. Både vägledningen (under punkt 6.3) och SAMS ska följas i Dalarnas arbete med barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet.

Under utredningstiden har socialtjänsten rätt att genom konsultation eller begäran om utlåtande ta in underlag från förskola/skola/elevhälsa. Dessa underlag bidrar till val av placeringsform och inriktning på vården.

Det är viktigt att utbildningsförvaltningen i elevens hemkommun får information om att en elev ska byta skola i så god tid som möjligt innan bytet sker, för att få förutsättningar att ta ansvar för elevens skolplikt och rätt till utbildning. Genom detta ges förutsättningar för en obruten skolgång för eleven.

6.3.2 Samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst

På samma sätt som man samverkar kring barnets skolgång är det viktigt att skapa förutsättningar för en obruten vårdkedja vid placering. Barnets behov av såväl generella som specialiserade insatser inom hälso- och sjukvården behöver säkras. Kontakter behöver tas så att informationsöverföring kan ske på lämpligt sätt utifrån förutsättningarna.

I detta sammanhang är det även viktigt att tänka på behov av information till den som bedömt att läkemedelsbehandling kan utföras som egenvård då förutsättningarna förändras.

Gällande samverkan med BUP sker detta via berörd BUP-mottagning, som vid behov tillsätter resursgruppssamordnare. Vid hälso- och sjukvårdsinsatser på psykiatrisk specialistnivå skriver BUP/VUP⁵⁸ vid behov remiss till den BUP/VUP som finns i den region barnet placeras i. Medicinsk uppföljning sker enligt befintliga rutiner.

Habiliteringen, BUM eller annan vårdgivare som barnet har kontakt med remitterar vid behov till motsvarande aktör i den region där barnet placeras.

Om behov och samtycke finns upprättas en SIP för att på ett bra sätt kunna samordna de insatser som ges under placeringstiden. Se avsnitt 3.6 (Samordnad individuell plan). Underlag är de planer som respektive verksamhet har skyldighet att upprätta.

---

⁵⁶ Socialstyrelsen (2013) "Placerade barns skolgång och hälsa – ett gemensamt ansvar".

⁵⁷ Skolverket "SAMS Samverkan socialtjänst skola. Obruten skolgång för placerade barn".

⁵⁸ Barn- och ungdomspsykiatri/Vuxenpsykiatri.

Socialtjänsten har rätt att begära in underlag från hälso- och sjukvården under pågående utredning av ett barns behov inom fysisk, psykisk och oral hälsa (14 kap. 1 § 3 st SoL). Uppgifterna kan begäras in endera muntligt med stöd av BBIC konsultationsdokument eller genom att begära skriftliga utlåtanden från hälso- och sjukvården.

Dessa utlåtanden kan också vid behov behöva kompletteras med tre olika läkar- och/eller hälsoundersökningar som socialtjänsten har rätt att begära in.

1) Hälsoundersökning i samband med placering

Socialtjänsten ska i samband med placering, om det inte är obehövt, begära en hälsoundersökning omfattande fysisk och psykisk hälsa samt tandhälsa till barn eller en ung person i åldern 18–20 år^{59 60}.

För att kunna göra bedömningen att det är obehövt ska det vara väl dokumenterat genom till exempel en nyligen genomförd hälsoundersökning. Socialtjänsten ska använda dokumentet "BBIC Begäran om hälsoundersökning" vid inhämtande av dessa uppgifter från hälso- och sjukvården.

Hälsoundersökningen ska resultera i ett väl underbyggt underlag gällande fysisk och psykisk hälsa samt tandhälsa, som den fortsatta samplaneringen kan bygga på.

Socialtjänsten har ett uppdrag att verka för att placerade barn och unga får den hälso- och sjukvård som de behöver, men det är regionen som tillhandahåller vården.

Hälsoundersökning ger därmed ett underlag för att tydliggöra ansvars- och kostnadsfördelning och SIP är sedan verktyget för fortsatt samplanering och uppföljning.

För samverkan vid hälsoundersökning finns en regional rutin som ska följas; Länsövergripande rutin vid hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet⁶¹.

2) Läkarundersökning vid ansökan om vård enligt LVU

Läkarundersökning ska, om den av särskilda skäl inte anses obehövt, äga rum innan nämnden ansöker om vård enligt 4 § LVU.

Uppgifterna som kommer fram under undersökningen syftar dels till att ge ett underlag för om nämnden behöver ingripa till skydd för barnet eller den unge med stöd av LVU, dels för att kunna planera för rätt innehåll i vården.

Eftersom det inte finns något beskrivet hur omfattande en läkarundersökning inför ansökan om vård med stöd av LVU ska vara är det oftast nödvändigt att även begära en hälsoundersökning senare i processen, detta för att få en mer heltäckande bild av behoven kring den fysiska och psykiska hälsan samt tandhälsan.

I Dalarna är det samma ingång till vården som används när socialnämnden beslutar om läkarundersökning med stöd av 32 § LVU som vid hälsoundersökning. Undantag kan vara då barnet har eller har haft en annan pågående kontakt inom Region Dalarna som bedöms mer lämplig för att ge ett bra underlag inför ansökan om vård med stöd av LVU.

⁵⁹ Lag (2017:209) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet.

⁶⁰ Sveriges riksdag "Allmänna råd (HSLF_FS 2019:19) om hälsoundersökningar av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet".

⁶¹ "Länsövergripande rutin vid hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet, RD 20/01207"

3) Hälsoundersökning för asylsökande barn

Den länsövergripande rutinen (fotnot 60) inkluderar även asylsökande barn och ungdomar som placeras.

Alla asylsökande barn ska genomgå en särskild hälsoundersökning för asylsökande. Om barnet ska placeras utanför det egna hemmet ska barnet även genomgå hälsoundersökningen för barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet, som berör andra områden än hälsoundersökningen för asylsökande.

Om "Hälsoundersökningen för asylsökande barn" varit lika heltäckande som beskrivs i "Allmänna råd för hälsoundersökning av barn som vårdas utanför det egna hemmet" och i nära anslutning till placering, kan den möjligen anses vara tillräcklig grund för fortsatt planering av barnets eller den unges behov.

6.4 Under placering

Under placeringstiden har socialtjänsten ett omfattande uppföljningsansvar. De ska bland annat särskilt uppmärksamma barnets hälsa och skolgång. För att kunna göra detta krävs fortsatt samverkan då andra huvudmän ansvarar för insatserna.

Aktuell BUP-mottagning eller BUPs resursgruppssamordnare ansvarar för uppföljning av den psykiatriska vården under vistelsetiden och samverkar med socialtjänst och skolan. I förekommande fall ansvarar även HAB och andra vårdgivare för sin uppföljning.

SIP som upprättats följs upp med den regelbundenhet som bedöms lämplig i det aktuella fallet. Vid behov av omplacering är det viktigt att på samma sätt som vid en ny placering verka för en obruten skolgång och vårdkedja.

6.5 Vid avslut

Barn som varit placerade utanför det egna hemmet har vid avslut samma behov som inför placering för att ge förutsättningar för obruten skolgång och obruten vårdkedja. Det är viktigt att detta arbete påbörjas i god tid för att ge så bra förutsättningar som möjligt inför en flytt hem till vårdnadshavare eller till annan placeringsform eller boendeform. Det är viktigt att påbörjade insatser inte avbryts utan kan fortgå utifrån de behov som finns. Tidigare SIP följs upp eller en ny upprättas.

6.6 Kostnadsansvar

Kommunen ansvarar för, beslutar om och finansierar boendet och alla sociala insatser som barnet/ungdomen behöver. Regionen ansvarar för, beslutar om och finansierar de hälso- och sjukvårdsinsatser som barnet/ungdomen behöver. Detta inkluderar att regionen ansvarar för kostnaden för vissa undersökningar som begärs av socialtjänsten se 6.3.2.

Principen för kostnadsansvar vid placering utanför det egna hemmet motsvaras av huvudmännens ansvar enligt gällande lagstiftning (HSL, SoL, LSS, LVU, LVM, Skollagen).

I Dalarna gäller att vardera partens ansvar ska vara klarlagt innan placering sker och utgå från huvudmännens ansvar för insatserna. Ingen part kan i efterhand åberopa kostnadstäckning om inte detta ansvar klart framgår av skriftlig kostnadsfördelning. Undantag från detta är när placeringen sker akut, då kostnadsfördelningen och folkbokföringskommun bör vara klarlagt senast en månad efter placeringen. Kostnaden för akutplaceringen ligger kvar på placerande huvudman till dess att ansvars- och kostnadsfördelning fastställts.

Om kostnadsfördelningen inte kan överenskommas är det respektive huvudmans ansvar att säkerställa att individen får de insatser som behövs under tiden den fastställs. Regionen kommer i första hand tillgodose behovet av hälso- och sjukvård genom remiss till aktuellt BUP/annan sjukvård. Vid undantagsfall där remiss ej är möjlig och extern vård krävs, upprättar region och kommun separata avtal med HVB/SiS.

7. Lokala överenskommelser

Dalarnas femton kommuner har alla skilda förutsättningar, behov (både gällande kompetens och utveckling), resurser och samverkansformer. Det är därför viktigt att de enskilda kommunerna och Region Dalarnas verksamheter inom varje kommun tillsammans formulerar lokala överenskommelser. Syftet är att omsätta den regionala överenskommelsen i praktiken på lokal nivå och uppnå dess syfte och mål.

Det handlar alltså om hur arbetet görs lokalt, av vem och när. Genom att de lokala samverkansöverenskommelserna tar sin utgångspunkt i den regionalt framtagna överenskommelsen, säkerställs förutsättningarna för att invånarna i hela länet ges en likvärdig och jämlik vård och omsorg.

De skriftliga lokala överenskommelserna i respektive kommun ska klargöra hur samverkan sker och hur den lokala ansvarsfördelningen mellan kommunens och regionens verksamheter ser ut. Tydliggörande bör ske av de lokala strukturer och rutiner som behövs för att komplettera den regionala samverkansöverenskommelsen.

Den bör inkludera förebyggande- och främjande verksamhet, tidiga insatser, tidiga tecken, utredning, vård, insatser, stöd och behandling och beakta relevanta nationella kunskapsstöd så som nationella vård- och insatsprogram samt övriga nationella riktlinjer. För att den lokala överenskommelsen ska vara användbar är det viktigt att den är så konkret som möjligt och tydligt beskriver hur samverkan på den lokala nivån ska ske i praktiken.

Det är viktigt att både den lokala överenskommelsen (med denna regionala överenskommelse som ram), liksom övriga avtal som tecknas mellan huvudmännen föregås av politiska beslut och i förekommande fall att budgetanslag finns. Det kan gälla avtal om t.ex. verksamheter där parterna förbinder sig att tillskjuta resurser i form av personal, ersättningar och/eller lokaler.

Detsamma gäller anställningar eller andra överenskommelser som innebär ianspråktagande av personalresurser (t.ex. tjänsteköp, utlån). Överenskommelser och avtal ska alltid undertecknas av behöriga firmatecknare. Förutom att skriftligt tydliggöra lokala strukturer, rutiner och arbetssätt kan processen med att ta fram en lokal överenskommelse ge tillfälle till analys och identifikation av förbättringsområden.

7.1 Framtagande av den lokala överenskommelsen

Det är viktigt att den lokala överenskommelsen tas fram i en gemensam process av de båda huvudmännen i den enskilda kommunen. Lokala överenskommelser ska tas fram för de lagstadgade områdena (se avsnitt 2.3 Skyldighet att samverka).

Det är valfritt hur många överenskommelser som utformas, som separata dokument eller, om lokala förutsättningar finns och ingen målgrupp riskerar att tappas bort, slås samman till ett gemensamt dokument. I arbetet bör berörda verksamheter involveras, till exempel genom redan befintliga lokala samverkansgrupper med företrädare för berörda verksamheter.

Den påskrivna lokala överenskommelsen diarieförs av respektive huvudman. I regionens diarium ska hänvisning till den länsövergripande överenskommelsen för barns och ungas hälsa göras genom att ange diarienumret RD20/04734 på den lokala överenskommelsen för målgruppen.

7.2 Innehåll i lokala överenskommelser

DE SKRIFTLIGA LOKALA ÖVERENSKOMMELSERNA KAN INNEHÅLLA FÖLJANDE AVSNITT

FRAMTAGANDE/ARBETET MED DEN LOKALA ÖVERENSKOMMELSEN:

Beskrivning av hur framtagandet av den lokala överenskommelsen (ÖK) har gått till samt hur den kompletterar den regionala samverkansöverenskommelsen och andra nationella kunskapsstöd:

Exempelvis: Vilka verksamheter och funktioner/personer har varit involverade? Hur har arbetet gått till? Hur har den förankrats lokalt? På vilket sätt (konkret) kompletterar den lokala ÖK den regionala ÖK och nationella kunskapsstöd?

LEDNING OCH ORGANISATION:

Beskrivning av den lokala samverkansorganisationen:

Exempelvis: Hur och när samverkar vi lokalt kring målgruppen, det vill säga vilka verksamheter och funktioner medverkar på olika nivåer (övergripande-, verksamhets- och individnivå)?

Hur och när är den högsta ledningen involverad (politisk- resp. tjänsteledning)? Vem/vilka samordnar arbetet lokalt (praktiskt sett)? Hur och när sker samverkan lokalt (i praktiken)? Hur och vad registreras i Synergi? Hur löser vi ev. uppkomna lokala tvister? Vilka andra aktörer involveras utöver socialtjänst och hälso- och sjukvård (andra verksamheter inom kommunen, Kriminalvården, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen m.fl.)?

Hänvisning till och beskrivning av lokala rutiner och riktlinjer, m.m.

Exempelvis: Vilka riktlinjer, samverkansdokument, avtal, rutiner (blanketter?) finns redan och var finns de? Behöver de uppdateras och/eller saknas några?

Vilka ska användas och när och av vem? Hur sker en gemensam dokumenthantering? Finns det lokala avtal för t.ex. familjecentral och ungdomsmottagning/ungdomshälsa?

LOKAL LÄGESBILD FÖR MÅLGRUPPEN:

Beskrivning av den lokala kontexten för målgruppen:

Exempelvis: Hur ser problematiken ut vad gäller dess omfattning m.m.? Aktuell statistik uppdelat på olika målgrupper och kön, ålder och annan bakgrund. Vilka når vi och när vi inte idag? Ev. inventering av beskrivning av bakgrund och historik kring samverkansarbetet kring målgruppen i vår kommun.

LOKALT UTBUD AV INSATSER:

Beskrivning av de lokala förutsättningarna att ge olika former av vård och omsorg:

Exempelvis: Vilka insatser finns lokalt? Hur speglar dessa behov från olika målgrupper? Vilka saknas? Vilka bör utvecklas och hur görs det?

Beskrivning av det lokala arbetet med samordnande individuella planer (SIP):

Exempelvis: Vem kan initiera? Var och när sker träffen? Hur sker inbjudan? Vem dokumenterar och följer upp?

SÄRSKILDA BESKRIVNINGAR AV KOMPLEXA FRÅGOR:**Beskrivning av hur jämställdhet och jämlikhet, barns rättigheter samt inflytande och delaktighet för målgrupperna (såväl barn som vuxna och närstående) integreras i den lokala överenskommelsen:**

Exempelvis: Hur integreras ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv tillika barns rättigheter? Hur involveras individerna och närstående (både barn och vuxna) i olika nivåer inom verksamheten?

Beskrivning av hur särskilda omständigheter och särskilt sårbara målgrupper prioriteras i det lokala arbetet:

Exempelvis: Vilka är de? Hur synliggörs särskilt barn och unga? Behövs särskilda insatser för några av målgrupperna och hur utvecklas de?

Beskrivning av förändrings- och förbättringsarbete:

Exempelvis: Hur tillämpas en evidensbaserad praktik i verksamheterna? Hur används senast tillgängliga kunskap i nationella kunskapsstöd t.ex.?

Pågår ett lokalt utvecklingsarbete som syftar till förändring/förbättring? Om inte, vad skulle kunna initieras? Hur och när initieras det?

IMPLEMENTERING, SYSTEMATISK UPPFÖLJNING OCH ANALYS:**Beskrivning av det lokala implementeringsarbetet av den lokala överenskommelsen:**

Exempelvis: Hur görs ÖK'n känd inom berörda verksamheter? Hur säkerställs att de används av alla som berörs? Hur hålls arbetet i över tid? Behövs kompetensutveckling för vem och när?

Beskrivning av arbetet med systematisk uppföljning och analys inom ramen för det lokala samverkansarbetet:

Exempelvis: Vilka mål är satta lokalt utifrån överenskommelsens övergripande mål? Hur och när görs uppföljning och analys? Vem/vilka medverkar och ansvarar? När och hur ska uppföljning ske? Hur dokumenteras det? Hur redovisas arbetet till ledningen? Används könsuppdelad statistik när det är relevant? Vem följer upp att överenskommelsen är implementerad? Har överenskommelsen följts upp enligt punkt 9 (Uppföljning)?

8. Implementering

Implementering avser de tillvägagångssätt som används för att införa nya metoder i en ordinarie verksamhet. Implementering säkerställer att metoderna används så som det var avsett och sker med varaktighet⁶².

Både den politiska och högsta tjänstemannaledningen i Region Dalarna och Dalarnas kommuner har det yttersta ansvaret för att denna överenskommelse implementeras i samtliga berörda verksamheter och att personalen ges möjlighet att arbeta i enlighet med överenskommelsens uppställda syfte, mål och förutsättningar.

Ansvaret för att överenskommelsen blir väl förankrad ända ut i mötet med individerna åligger den lokala nivån. För att överenskommelsen ska kunna tillämpas på lokal nivå nära individerna med behov, krävs således en organiserad samverkan mellan huvudmännen på alla nivåer i organisationerna; från högsta ledningsnivå, till lokala ledningsfunktioner, till samverkansgrupperingar och till enskild personal/anställd.

---

⁶² Socialstyrelsens hemsida. Kunskapsguiden.se - Implementering; "Om implementering" (2012).

Kopplingen till lokala överenskommelser behöver därvid vara tydlig. Faser i implementeringsprocessen kan vara: Behovsinventering, införande, användning och vidmakthållande⁶³.

En avgörande förutsättning för en lyckad implementering av överenskommelser är att den sker i samverkan mellan huvudmännen.

Den regionala samverkans- och stödstrukturen (RSS) kan ge ett övergripande stöd för implementering på regional nivå.

9. Uppföljning

Uppföljning är viktigt för att följa upp implementeringen av samverkansöverenskommelsen. Uppföljning är också en viktig del i arbetet med en evidensbaserad praktik och för att kunna höja kvaliteten i verksamheten. Resultat behöver följas upp och analyseras systematiskt för att verksamheterna ska kunna förändra och förbättra arbetet.

Ett redskap i arbetet är nyckeltal och indikatorer. Indikatorer är viktiga att mäta för att ta reda på om målen med insatserna uppnås och om olika insatser fungerar olika bra för olika grupper oavsett kön, ålder och andra bakgrundsfaktorer. Det är därför avgörande att könsuppdelad individbaserad statistik används och att andra indelningar görs om inte särskilda skäl emot föreligger.

9.1 Systematisk uppföljning och analys

Systematisk uppföljning handlar om att löpande beskriva och mäta den enskildes behov och problem, insatser och resultat⁶⁴. Nyttan och användningen av systematisk uppföljning kan delas in i tre nivåer: i det direkta arbetet med individer (individuell uppföljning), på verksamhetsnivå för att utveckla verksamheten (verksamhetsuppföljning) och på nationell nivå i form av exempelvis öppna jämförelser och kvalitetsindikatorer⁶⁵.

Överenskommelsen ska årligen följas upp av parterna inom ramen för det lokala samverkansarbetet och uppföljningen ska dokumenteras och bör kommuniceras till samtliga verksamheter som berörs inom Region Dalarna och Dalarnas kommuner.

Ledningen för Region Dalarna och Dalarnas kommuner har det yttersta ansvaret för att överenskommelsen följs upp. Ansvariga chefer ute i verksamheterna ansvarar för att förbättringsåtgärder initieras och genomförs. Ett övergripande stöd i systematisk uppföljning och ett regionalt analysarbete utifrån jämförelser kan ges från den regionala stödstrukturen, RSS.

UPPFÖLJNING AV MÅLEN PÅ LOKAL NIVÅ

För att följa upp målen enligt denna överenskommelse bör olika indikatorer tas fram som innehåller uppgifter om barns, ungas och unga vuxnas hälsa. Flertalet indikatorer kan hämtas från Koladas nyckeltal (könsuppdelat) och när det gäller hälsoindikatorer är det ett basalt krav att dessa ska vara vetenskapligt baserade, viktiga för barns och ungas hälsa nu och/eller i framtiden samt på bästa sätt spegla barnens/de ungas hälsa och dess bestämningsfaktorer⁶⁶.

Indikatorer kan även tas fram för att mäta hur det lokala samverkansarbetet fortlöper.

⁶³ Socialstyrelsens hemsida. Kunskapsguiden.se - Faser i en implementeringsprocess.

⁶⁴ Socialstyrelsens hemsida. Kunskapsguiden.se – Systematisk uppföljning.

⁶⁵ Socialstyrelsens hemsida (juni 2014) - Systematisk uppföljning, beskrivning och exempel.

⁶⁶ Se t.ex. SKRs hemsida Mål och indikatorer för Strategi för hälsa 2022.

Utifrån denna överenskommelse kan exempelvis följande indikatorer följas upp årligen:

- Andel elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%) Kolada ID: N15428.
- 17 åringar folkbokförda i Sverige som fullföljt grundskolan. Ej placerade/placerade andel (%) Kolada ID: U33606.
- Invånare 17-24 år som varken arbetar eller studerar, län, andel (%) Kolada ID: U60700.
Invånare 0-24 år som vårdats i slutenvård med psykiatrisk diagnos, antal/100 000 Kolada ID: N74900.
- Uppgift om i vilken utsträckning samtliga kallade verksamheter har deltagit på SIP-mötena (procent av totala antalet SIP-möten).
- En sammanställning av antal SIP gällande barn och unga upp till och med 17 år inkluderande kön, ålder samt om man har fullföljt planeringen i SIP:en.
- En sammanställning av antal placerade barn och unga inkluderande kön och ålder.
- Uppgift om hur stor andel (%) av placerade barn uppdelat på juridiskt kön som har hälsoundersökts i samband med placering.
- Hur många lokala avvikelser som utretts och även synergier som kopplas till den regionala överenskommelsen och vad de rör (ej personuppgifter eller andra uppgifter som kan härledas till en specifik individ).
- Om lokal överenskommelse har träffats och vilka implementeringsåtgärder som har genomförts.

10. Avvikelsehantering och hantering av tvister

10.1 Avvikelser

Respektive huvudman har system för avvikelser och ansvarar för att utreda i vilken mån avvikelser kräver förändring av rutiner, handläggning, samverkan eller bemötande.

Synergi är regionens kvalitets- och avvikelssystem som även kommunerna i Dalarna har tillgång till. I det kan avvikelser registreras riktade från en kommun till regionen eller omvänt.

Kommunerna har personer som har behörighet att registrera och handlägga avvikelser i Synergi; ofta medicinskt ansvarig sköterska (MAS), medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) eller socialt ansvarig samordnare (SAS). Regionens medarbetare har alla själva möjlighet att registrera i Synergi, men utsedda handläggare inom regionen hanterar ärendet vidare till ansvarig verksamhet.

Syftet med att göra avvikelser inom synergisystemet är inom ramen för denna överenskommelse att upptäcka svårigheter i samverkan. Det kan gälla otydliga och/eller felaktiga rutiner, brister i arbetssätt, bemötande m.m. och är en del i att kvalitetssäkra arbetet. Därför är det viktigt att motivera all personal att observera och lägga märke till avvikelser samt rapportera dessa till synergihandläggare.

Syftet är inte att klandra andra eller sig själv utan detta är en viktig hörnsten i hur verksamheterna kan utvecklas.

Mot denna bakgrund är det därför mycket viktigt att avvikelser utreds (på ett professionellt sätt) och att utredningarna blir tydliga och om möjligt, generaliserbara, så att fler kan ta del av dem i sitt lärande.

För att göra avvikelser gällande samverkan kring barns och ungas hälsa är det viktigt att de rapporteras på ett likvärdigt sätt. För att avvikelsen ska kunna kopplas till denna överenskommelse ska den som är utsedd handläggare inom Synergi fylla i enligt följande:

Händelsekategorisering: Samordnad vårdplanering

Rubrik på ärendet: Brister i samverkan utifrån Länsövergripande överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa

För att få en samlad bild av länets avvikelser rörande samverkan gällande denna överenskommelse, begärs övergripande statistik via regionens Synergisupport ut i samband med utvärdering av överenskommelsen, av den person som ansvarar för utvärderingen (se avsnitt 13 Utvärdering och revidering).

10.2 Tvist på regional nivå

Den regionala samverkansöverenskommelsen har sin grund i lagstiftning om krav på samverkan mellan kommun och region kring personer med psykisk funktionsnedsättning (5 kap. 8 § SoL och 16 kap. 3 § HSL) samt barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet (5 kap. 1 d § SoL och 16 kap. 3 § HSL).

Endera part kan under pågående avtalstid påtala brister i följsamhet av denna regionala samverkansöverenskommelse av annan part.

Tvist med anledning av denna regionala samverkansöverenskommelse hanteras i första hand av Länsnätverket för förvaltningschefer. Påtalad/e brist/er aviseras genom kontakt med Styrgruppen för Länschefsnätverket minst en månad (1) i förväg och ska sedan skriftligen tillställas Styrgruppen för Länschefsnätverket. Styrgruppen bereder ärendet och lämnar förslag till beslut av lösning av tvisten som Länschefsnätverket tar ställning till och fattar beslut om.

Länschefsnätverket kan eventuellt föreslå revidering, tillägg och/eller ändring av samverkansöverenskommelsen av enklare innebörd som inte påverkar överenskommelsens huvudsakliga innehåll vad gäller t.ex. dess syfte och mål (se avsnitt 13 Utvärdering och revidering).

Om ärendet inte kan uppklaras inom ramen Länschefsnätverket, förs ärendet till Valfärdsrådet. Presidiet för Valfärdsrådet bereder ärendet och lämnar förslag till rekommendation om lösning av tvisten som Valfärdsrådet tar ställning till och fattar beslut om. Valfärdsrådet kan också ge Länschefsnätverket i uppdrag att genomföra en revidering, tillägg och/eller ändring av samverkansöverenskommelsen i de avseenden utifrån vilka tvisten uppkommit.

Om Valfärdsrådet alltjämt inte finner en samsyn och lösning av hur tvisten kan lösas kan Valfärdsrådet under pågående giltighetstid besluta om att omförhandling ska ske av samverkansöverenskommelsen i sin helhet. Valfärdsrådet kan ge Länschefsnätverket uppdrag om omförhandling och framtagande av ny samverkansöverenskommelse.

10.3 Tvist på lokal nivå

Tvister på lokal nivå kan uppkomma med anledning av Synergiärenden, utifrån lokala överenskommelser eller övriga samverkansavtal om t.ex. kostnads- och ansvarsfördelning (som har stöd i lag) m.m.

Lokala tvister hanteras i första hand av tjänsteledningen från regionen och kommunen inom berörd kommun, utan deltagande av individen.

Ärenden angående tvister hanteras enligt respektive verksamhets rutiner och delegationsordningar och i enlighet med förekommande lokal överenskommelse. Lösning och beslut av tvisten bör dokumenteras i respektive verksamhets dokumentationssystem.

Om de lokala parterna alltjämt inte kommer överens förs ärendet vidare till Länschefsnätverket för förvaltningschefer (Länschefsnätverket). Styrgruppen för Länschefsnätverket för förvaltningschefer ansvarar för att bereda ärendet och lämna förslag till beslut av lösning av tvisten.

Om ärendet inte uppklaras inom ramen för Länschefsnätverket, förs ärendet till Valfärdsrådet. Presidiet för Valfärdsrådet bereder ärendet och lämnar förslag till rekommendation om tvistens lösning. Om den berörda kommunen och regionen fortsatt inte når enighet i ärendet får tvisten avgöras i allmän domstol.

11. Giltighetstid

Denna överenskommelse gäller från 2022-01-01 – 2025-01-01. Om inte en ny samverkansöverenskommelse tagits fram innan giltighetstidens upphörande men en utvärdering och revidering har påbörjats i enlighet med p.13 (Utvärdering och revidering) förlängs samverkansöverenskommelsen automatiskt med 12 månader.

12. Ikraftträdande

Denna överenskommelse skall undertecknas skriftligen av parterna genom ordförande och vice ordförande i Länschefsnätverket för förvaltningschefer och i Valfärdsrådet.

Valfärdsrådet lämnar beslut om rekommendation till kommuner och region att godkänna överenskommelsen. Överenskommelsen ska godkännas av parternas respektive beslutande organ. Varje part beslutar om ordningen för beslut om godkännande av denna överenskommelse.

13. Utvärdering och revidering

Länschefnätverket kan initiera och fatta beslut om ändringar och tillägg av enklare innebörd till samverkansöverenskommelsen som inte påverkar överenskommelsens huvudsakliga innehåll vad gäller t.ex. dess syfte och mål. Det kan till exempel avse språkliga justeringar, anpassningar till förändringar i lagstiftningstext, formuleringar i nationella riktlinjer m.m. Sådana ändringar ska dokumenteras och biläggas samverkansöverenskommelsen. Valfördrådet skall informeras om sådana ändringar.

Samverkansöverenskommelsen skall revideras vart tredje år från och med ikraftträdandet av denna samverkansöverenskommelse. I samband med en revidering skall även en utvärdering av samverkansöverenskommelsen genomföras.

Länschefsnätverket beslutar om uppdrag avseende utvärdering och revidering av samverkansöverenskommelsen.

Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen
Ledningsstöd och strategi
Avdelningen för Hälsa och välfärd (RSS Dalarna)

Minnesanteckningar

Datum: 2021-08-27

Dnr: RD21/01391

Välfärdsrådets möte den 26 augusti 2021

Tid: 9-12

Plats: Teams

Närvarande: Sofia Jarl Region Dalarna (ordförande), Susanne Berger Avesta, Crister Carlsson Region Dalarna, Irene Homman Gagnef, Kenneth Dahlström Leksand, Åsa Bergkvist Ludvika, Fredrik Ollén Rättvik, Camilla Andersson Sparring Falun, Anita Nordström Borlänge, Anette Eriksson Älvdalen, Stina Munters Vansbro, Sune Hemmingsson Säter, Annelie Hultgren Vansbro, Håkan Yngström Orsa, Håkan Frank Ludvika, Brita Sohlin Malung-Sälens, Malin Höglund Mora, Matilda Kilström Smedjebacken, Elin Norén, Region Dalarna.

Närvarande tjänstepersoner: Tanja Mårtensson, Stefan Nielsen, Linda Haglund Region Dalarna samt föredragande enligt nedan.

1. Mötets öppnande

Välfärdsrådet beslutade:

att öppna mötet.

2. Godkännande av dagordning

Välfärdsrådet beslutade:

att godkänna dagordningen.

3. Val av justerare

Välfärdsrådet beslutade:

att välja Irene Homman till justerare.

4. Föregående minnesanteckningar 210527

Välfärdsrådet beslutade:

att lägga minnesanteckningarna till handlingarna.

Minnesanteckningar

Datum: 2021-08-27

Dnr: RD21/01391

5. Rapport: Aktuellt läge Covid och vaccination. Bilaga 3

Föredragande: Roger Larsson, Chefsläkare Region Dalarna

Beläggning på lasaretten har haft en avtagande trend sedan påsk v. 18. Idag finns ingen patient på IVA, nio ineliggande på slutenvården i åldrarna 30-90 år. Av dem är de flesta ovaccinerade. De som är vaccinerade har ofta flera bakomliggande sjukdomar.

Vi ser en ökande trend vad gäller provtagningar mot Covid-19 i augusti vilket är väntat i och med skolstart. Flera orter är fullbokade för provtagning. I de fall det konstateras smitta i en klass är det viktigt att inte alla föräldrar ringer vårdcentralen och bokar tid utan låter de utsedda smittspårarna sköta spårning av smitta och anvisa tid till vårdcentral för test. Med ökad testning följer även en ökande trend av positiva testfall, förvisso från låga nivåer men det skiljer sig mycket mellan kommunerna.

Blickar vi ut i omvärlden ser vi att Sverige har den lägsta smittspridningen i Norden vilket är ett trendbrott. Det sker en kraftig ökning av antal vårdinläggningar i flera länder i världen, bl.a USA och Israel och av dem är en stor majoritet ovaccinerade. Deltavarianten står för ca 92% av alla testfall i Dalarna. Nationellt har ca 33000 fall av Covid konstaterats bland vaccinerade vilket är väntat och helt i linje med vaccinernas skyddseffekt på 92-95%. Man har kortat ner dosintervall från 7 v till 3-5 v i olika åldersgrupper för att öka på takten att få fler fullvaccinerade. Forskning har även visat på att skyddseffekten bland yngre inte försämras av ett kortare dosintervall. Det har varit en stor minskning av antal dödsfall till följd av Covid-infektion som en direkt vaccineffekt.

Deltavarianten är mer smittsam än tidigare virusvarianter och ger ett något lägre vaccinskydd men två doser ändå bästa skyddet som finns att tillgå.

I Dalarna har 84% över 18 år fått första dosen och 64% den andra dosen. Från och med denna vecka ska även 16-17-åringar inkluderas i FoHM rapporter. Idag har ca 41% av 16-17-åringarna fått minst en dos vaccin men det finns en stor eftersläpning i registreringen. Vaccinationstäckning är ca 87% bland personer födda i Sverige och 58% övriga världen för Dalarnas del och den trenden syns även i resten av landet. FoHM kommer att öppna upp sina rapporter för att kunna segmentera ut vilka bostadsområden med lägst vaccinationstäckning för att bättre kunna rikta insatser lokalt.

Samarbetet med kommunerna har fungerat mycket bra under hela tiden av pandemin.

Välfärdsrådet beslutade:

att lägga informationen till handlingarna.

Minnesanteckningar

Datum: 2021-08-27

Dnr: RD21/01391

6. **Beslut om rekommendation: Länsövergripande överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa, Bilaga 4**

Föredragande: John Steen, Utbildningschef Hedemora kommun, Magnus Norddahl, Sektionschef Falu kommun, Håkan Landpers, Verksamhetsutvecklare UM

I oktober 2019 beslutade Länschefsnätverket för förvaltningschefer (Länschefsnätverket) att en ny länsövergripande överenskommelse avseende barns och ungas hälsa skulle tas fram. Bakgrunden var att den lagstadgade överenskommelsen om barn och unga med psykisk ohälsa och/eller psykisk funktionsnedsättning hade löpt ut och skulle revideras, samtidigt som det fanns ett flertal andra styrdokument avseende samverkan kring barns och ungas hälsa. Dessa överlappade delvis varandra eller var obsoleta. I mars 2020 godkändes ett uppdragsdirektiv av Länschefsnätverket varvid representanter till en arbetsgrupp nominerades av kommunerna och regionen.

Arbetsgruppen har bestått av representanter från socialtjänst, skola, elevhälsa, BUM, BUP, habilitering, mödra- och barnhälsovård och ungdomsmottagning. Till arbetet har även referensgrupp varit knuten. Brukarmedverkan i arbetet har säkerställts på olika sätt. Överenskommelsen har utsänts på remiss till ett stort antal remissinstanser varvid huvuddelen av lämnade synpunkter har beaktats och inkluderats i överenskommelsen.

Överenskommelsen utgör ett länsövergripande styrdokument för Region Dalarnas hälso- och sjukvård och Dalarnas kommuner, med yttersta syfte att utveckla en behovsanpassad, personcentrerad och sammanhållen stöd- och vårdkedja av hög kvalitet för barn, unga och unga vuxna.

Överenskommelsens giltighetstid är tre år och träder i kraft 1 januari 2022.

Länschefsnätverket beslutade att godkänna den nya överenskommelsen på sammanträde 11 juni 2021 och skicka vidare beslutet för Valfärdsrådets beslut om rekommendation.

I ärendet redovisades följande dokument:

- a) Underlag för rekommendation
- b) Länsövergripande överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa

Alla föredragande presenterade bildspelet och redogjorde för olika delar av överenskommelsen.

Valfärdsrådet beslutade

att rekommendera kommunerna och regionen att godkänna Länsövergripande överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa,

Minnesanteckningar

Datum: 2021-08-27

Dnr: RD21/01391

att beslutet gäller under förutsättning att samtliga ingående parter fattar likalydande beslut.

7. Rapport: Om arbetet till en Färdplan – länsgemensam strategi för God och nära vård i Dalarna, Bilaga 5, 6

Föredragande: Ewa Welén Processledare Styrgrupp GNV, Annika Olofsson, Projektledare God och nära vård, Region Dalarna

Länsnätverket för förvaltningschefer (Länschefs nätverket) och Välfärdsrådet beslutade under våren 2020 att bilda en gemensam styrgrupp mellan kommunerna och regionen för framtagandet av en strategi/färdplan mot en God och Nära vård i Dalarnas län. Strategin/färdplanen kommer att hanteras i likhet med andra regionala överenskommelser och ett beslut om en rekommendation i Välfärdsrådet kan preliminärt ske under början av 2022.

Föredragande presenterade sig själva och berättade om färdplanens innehåll utifrån bildspel, bilaga 5 och 6.

Välfärdsrådet beslutade:

att lägga informationen till handlingarna.

8. Rapport från den regionala samverkans- och stödstrukturen, RSS

Föredragande: Tanja Mårtensson, Avdelningschef hälsa och välfärd Region Dalarna (RSS Dalarna)

Tanja presenterade ett bildspel om pågående aktiviteter inom RSS. Bilaga 7

Välfärdsrådet beslutade:

att lägga informationen till handlingarna.

9. Rapport från Regionens hälso- och sjukvårdsnämnd i ärenden med beröring mot kommunerna

Föredragande: Sofia Jarl

Information lämnas om besluten på Hälso- och sjukvårdsnämndens möte om

- Utveckling av bassängverksamhet/vattenträning
- Handlingsplan för sköra äldre
- Arbetet med utökade öppettider inom primärvården

Handlingar och protokoll finns tillgängliga på Region Dalarnas webb.

Välfärdsrådet beslutade:

att lägga informationen till handlingarna.

Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen
Ledningsstöd och strategi
Avdelningen för Hälsa och välfärd (RSS Dalarna)

Minnesanteckningar

Datum: 2021-08-27

Dnr: RD21/01391

10. Övriga frågor

Från flera kommuner lyfts problem med SIP där öppenvårdspsykiatri inte deltar i lokala samverkansmöten vilket leder till att samarbetet funkar dåligt. Tanja får i uppdrag att föra frågan vidare till Styrgruppen för Länschefsnätverket.

Inför 2022 framförs önskemål om samordning med Hjälpmedelsnämndens sammanträden då flera ledamöter i VFR är ledamöter även i HJN.

11. Mötets avslutande

Länsövergripande överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa

I oktober 2019 beslutade Länschefsnätverket för förvaltningschefer (Länschefsnätverket) att en ny länsövergripande överenskommelse avseende barns och ungas hälsa skulle tas fram.

Den nya överenskommelsen utgör ett länsövergripande styrdokument för Region Dalarnas hälso- och sjukvård och Dalarnas kommuner, med yttersta syfte att utveckla en behovsanpassad, personcentrerad och sammanhållen stöd- och vårdkedja av hög kvalitet för barn, unga och unga vuxna.

På möte den 26 augusti 2021 beslutade Välfärdsrådet att rekommendera kommunerna och regionen:

att godkänna Länsövergripande överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa

att beslutet gäller under förutsättning att samtliga ingående parter fattar likalydande beslut.

Välfärdsrådet är ett politiskt samverkansorgan på övergripande och strategisk nivå för länets socialtjänst och hälso- och sjukvård.

I ärendet bifogas följande dokument:

- a) Underlag för rekommendation, Välfärdsrådet
- b) Minnesanteckningar Välfärdsrådet 210826 (p.6)
- c) Länsövergripande överenskommelse om samverkan för barns och ungas hälsa.

Tanja Mårtensson
Avdelningschef Hälsa och välfärd (RSS Dalarna), Region Dalarna
tanja.martensson@ltdalarna.se
Tfn: 076-6954462

Antagande av reviderade riktlinjer för stödboendeverksamheten i Ludvika kommun

Arbetsutskottets förslag till beslut

1. Social- och utbildningsnämnden stryker de två sista meningarna i riktlinjernas punkt 11 ”Tillsyn” (sid 5) så att punkten får följande lydelse: Inspektionen för vård och omsorg (IVO) utövar regelbunden tillsyn över stödboenden som tar emot barn eller unga.
2. Social- och utbildningsnämnden antar efter ändringen de reviderade riktlinjerna för stödboende.

Beskrivning av ärendet

Revidering av riktlinjer gällande stödboendeverksamheten i Ludvika Kommun.

En ny placeringsform, stödboende för barn och unga i åldern 16-20 år, infördes i socialtjänstlagen den 1 januari 2016. Syftet med placeringsformen är att under trygga former träna och förbereda den unge för ett självständigt boende och vuxenliv. Övergripande mål för verksamheten är att kunna erbjuda unga en placeringsform med individuellt utformat stöd på hemmaplan. Målgruppen är barn och unga i åldern 16-20 år som bedöms kunna bo i ett eget boende med anpassat stöd, och som inte har behov av sådana vård- och behandlingsinsatser som motiverar en placering i HVB.

Den unge ska efter avslutad insats klara sin dagliga livsföring, fungera i skola, arbete eller annan sysselsättning, kunna hantera sin egen ekonomi, ha ett socialt nätverk samt ha en meningsfull fritid.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad den 29 september 2021.

Riktlinjer för stödboendeverksamheten i Ludvika Kommun.

Behandling

Håkan Frank (M) yrkar att de två sista meningarna stryks i riktlinjernas punkt 11 ”Tillsyn” (sid 5) så att punkten får följande lydelse: Inspektionen för vård och omsorg (IVO) utövar regelbunden tillsyn över stödboenden som tar emot barn eller unga.

Ordförande frågar om arbetsutskottet kan föreslå social- och utbildningsnämnden att besluta enligt eget yrkande och finner att arbetsutskottet beslutat enligt detta.

Beslut skickas till
Social- och utbildningsnämnden

Social- och utbildningsnämnden

Riktlinjer för stödboendeverksamheten i Ludvika Kommun

Förvaltningens förslag till beslut

Social- och utbildningsnämnden antar de reviderade riktlinjerna för stödboende.

Beskrivning av ärendet

Revidering av riktlinjer gällande stödboendeverksamheten i Ludvika Kommun.

En ny placeringsform, stödboende för barn och unga i åldern 16-20 år, infördes i socialtjänstlagen den 1 januari 2016. Syftet med placeringsformen är att under trygga former träna och förbereda den unge för ett självständigt boende och vuxenliv. Övergripande mål för verksamheten är att kunna erbjuda unga en placeringsform med individuellt utformat stöd på hemmaplan. Målgruppen är barn och unga i åldern 16-20 år som bedöms kunna bo i ett eget boende med anpassat stöd, och som inte har behov av sådana vård- och behandlingsinsatser som motiverar en placering i HVB.

Den unge ska efter avslutad insats klara sin dagliga livsföring, fungera i skola, arbete eller annan sysselsättning, kunna hantera sin egen ekonomi, ha ett socialt nätverk samt ha en meningsfull fritid

Camilla Sömsk
förvaltningschef

Ann-Sofie Andersson
verksamhetschef IFO

Bilagor

Riktlinjer för stödboendeverksamheten i Ludvika Kommun

Beslut skickas till

Styrdokument

Verksamhetschef IFO

Akten

Riktlinjer för stödboendeverksamheten i Ludvika kommun

Dokumentnamn Riktlinjer för stödboendeverksamheten		Dokumenttyp Lokal riktlinjer	Omfattning Social- och utbildningsnämnden
Dokumentägare Verksamhetschef	Dokumentansvarig Enhetschef, Verksamhetssamordnare	Publicering [Skriv text här]	
Författningsstöd [Skriv text här]			
Beslutad SUN oktober 2016		Beslutsinstans Social- och utbildningsnämnden	Diarienummer 2021/514
Revideringar	Vad revideringen avsett		
2017-10-11	Stödboendeverksamhet i kommunen		
2018-	Stödboendeverksamhet i kommunen		

2019-01	Stödboendeverksamhet i kommunen
2021-10-27 §	Stödboendeverksamhet i kommunen

1 Inledning

En ny placeringsform, stödboende för barn och unga i åldern 16-20 år, infördes i socialtjänstlagen¹ (SoL) och socialtjänstförordningen² med utgångspunkt från propositionen³ stödboende – en placeringsform för barn och unga den 1 januari 2016. Det huvudsakliga syftet med placeringsformen är att under trygga former träna och förbereda den unge för ett självständigt boende och vuxenliv. Målgruppen är barn och unga i åldern 16-20 år som bedöms kunna bo i ett eget boende med anpassat stöd, och som inte har behov av sådana vård- och behandlingsinsatser som motiverar en placering i HVB. De anses också vara så pass mogna och självständiga att familjehemsplacering inte bedöms lämplig. Unga i åldern 16–17 år får tas emot i ett stödboende endast om det finns särskilda skäl, 6 kap. 1 § SoL. Insatsen stödboende är ett bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL.

2 Nämndens ansvar

Varje kommun ansvarar för att det ska finnas tillgång till stödboenden enligt 6 kap. 2 § SoL. Socialnämnden har ett övergripande ansvar för barn och unga som placeras i ett stödboende på motsvarande sätt som nämnden har för placerade i t ex HVB. Socialnämnden ska noga följa vården, 6 kap.7b § SoL och se till att det finns en särskilt utsedd socialsekreterare som ansvarar för kontakterna med den unge, 6 kap. 7c § SoL. Inför en placering i ett stödboende ska socialtjänsten göra en individuell bedömning om det är en lämplig placeringsform för den unge eller om den unge har behov av vårdinsatser som motiverar en annan placeringsform. Nämnden behöver bilda sig en uppfattning om den unge har förmågan att klara den nivå av självständighet som krävs för placering i stödboende samt noga överväga eventuella risker till följd av ett boende med mindre närvaro av personal. I likhet med vad som gäller inför placering i familjehem eller HVB ska vårdplan och en genomförandeplan upprättas enligt 11 kap. 3 § SoL.

Socialnämnden behöver iaktta större försiktighet vid placering av unga i stödboende i förhållande till personer som är myndiga. Skälen för detta är främst att personer under 18 år är att betrakta som en särskild skyddsvärd grupp och att det kan finnas risker med att placera en minderårig i ett boende med mindre närvaro av och kontakt med personal⁴.

3 Övergripande mål för verksamheten

Att kunna erbjuda unga en placeringsform med individuellt utformat stöd på hemmaplan.

---

¹ Socialtjänstlagen 2001:453

² Socialtjänstförordningen 2001:937

³ Proposition 2015/16:43

⁴ aa

4 Kommunens stödboende

Kommunen erbjuder stödboendeplatser i möblerade träningslägenheter där majoriteten av lägenheterna består av ett rum och kök. Vissa lägenheter består av två rum och kök, där disponerar varje ungdom ett eget rum men delar på övriga utrymmen. Ungdomar som erbjuds och samtycker till insatsen anvisas en ledig plats utifrån socialstyrelsens krav på lämplighetsbedömning enligt 3 kap. 11 § socialtjänstförordningen⁵.

Ungdomen erhåller innan inskrivning muntlig och skriftlig information om de regler som gäller för boende i stödboende. Personalen vid stödboendet identifierar tillsammans med ungdomen dennes behov av stöd inom olika livsområden och planerar för hur stödet ska genomföras.

5 Unga som kan vara aktuella för stödboende

Ensamkommande unga 18-20 år som tidigare anvisats till kommunen och beviljats uppehållstillstånd av Migrationsverket innan 18-årsdagen. Barn och unga i åldern 16-20 år som bedöms kunna bo i ett boende med anpassat stöd, och som inte har behov av sådana vård- och behandlingsinsatser som motiverar en placering i HVB. Den unge anses även vara så pass mogen och självständig att en familjehemsplacering inte bedöms lämplig. Bedömning ska dock göras om den unge har behov av kompletterande insatser i öppenvård. Barn och unga i åldern 16-20 år som bedöms vara i behov av med anpassat stöd efter avslutad HVB- eller familjehemsplacering. Bedömning ska dock göras om den unge har behov av kompletterande insatser i öppenvård.

6 Mål för den unge

Den unge ska efter avslutad insats ha förutsättningar att klara ett eget boende och vara självförsörjande. Klara sin dagliga livsföring, fungera i skola, arbete eller annan sysselsättning, kunna hantera sin egen ekonomi, ha ett socialt nätverk samt ha en meningsfull fritid.

7 Den unges försörjning

Placerade ungdomars ekonomi, omkostnader, handläggs av ansvarig socialsekreterare. Omkostnaden som ska utgå beräknas utifrån riksnormen för ekonomiskt bistånd och den åldersgrupp ungdomen befinner sig i (15-18 år eller 19-20 år) med avdrag för de bidrag som ungdomen har, exempelvis CSN eller barnpension. Det gäller personliga kostnader samt gemensamma hushållskostnader för en person. Hyreskostnader och liknande boendekostnader ingår i dygnskostnaden. Har ungdomen extrajobb eller sommarjobb ska de inkomsterna som grund, inte räknas av. Den inkomsten bör ungdomen spara till exempelvis körkort och en grund att stå på vid flytt till eget boende. Vid inkomster över ett prisbasbelopp per kalenderår, kan omkostnaden komma att reduceras.

---

⁵ aa

8 Biståndet stödboende upphör när

- Målen med insatsen enligt genomförandeplanen är uppfyllda.
- Den unge fyller 20 år och kan bli självförsörjande genom ansökan om studiemedel från CSN (lån och bidrag) för studier på folkhögskola, Komvux eller annan utbildning på grundskola, gymnasium eller annan eftergymnasial utbildning.
- Den unge väljer att avsluta sina grund- eller gymnasiestudier eller väljer en lägre studietakt som inte berättigar till studiebidrag från CSN.
- Den unge blir självförsörjande eller får erbjudande om eget boende.
- Utskrivning kan ske om den unge inte följer regler och rutiner för boendet.
- Omedelbar utskrivning kan ske vid hot eller hot om våld.
- Ensamkommandes föräldrar anländer till Sverige och den unge studerar på grund- eller gymnasieskola eller annan jämförbar grundutbildning

9 Personal

Boendepedagogerna vid stödboendet ska ha den utbildning, erfarenhet och personliga lämplighet som behövs för att kunna utföra arbetsuppgifterna. Då beläggningen i stödboendet kan skifta, arbetar boendepedagogerna inom stödboendet även med beviljade insatser enligt 4 Kap 1§ Sol exempel: boendestöd, kvalificerade kontaktpersoner, familjeärenden.

10 Kvalitetssäkring

Av socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd⁶ om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete framgår att den som bedriver socialtjänst ska ansvara för att det ledningssystem som ska finnas innehåller de processer och rutiner som behövs för att säkerställa att verksamheten uppfyller de krav som ställs⁷.

11 Tillsyn

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) utövar regelbunden tillsyn över stödboenden som tar emot barn eller unga⁸. Vid den senaste tillsynen av stödboendet den 10 juni 2021, som bland annat omfattade ungdomars uppfattning av att bo på stödboendet, om verksamheten som erbjuds är trygg och säker och om vistelsen upplevs som meningsfull. Av beslutet den 9 september 2021 framkommer att IVO inte uppmärksammat några brister inom de områden som tillsynen omfattat.

---

⁶ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (2011:9)

⁷ Kvalitetsledningssystem för individ och familjeomsorgen 2017

⁸ aa

Referenslista

Föräldrabalken (1949:381)
Socialtjänstlagen (2001:453)

Kvalitetsledningssystem för Individ- och familjeomsorgen i Ludvika kommun 2017.

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa mm HSLF-FS 2016:56

Regeringens proposition (2015/16:43) *Stödboende – en ny placeringsform för barn och unga.*

Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd SOSFS 2011:9 *om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.*

Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd SOSFS 2012:11 *Socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem, jourhem, stödboende och hem för vård eller boende.*

Socialstyrelsen föreskrift och allmänna råd (HSLF-FS 2016:56) *om stödboende.*

Socialtjänstförordningen (2001:937).

Antagande av riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd, individ- och familjeomsorgen (IFO)

Arbetsutskottets förslag till beslut

1. Social- och utbildningsnämnden fastställer riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd, individ- och familjeomsorgen daterad 4 oktober 2021.
2. Riktlinjerna ersätter de tidigare riktlinjerna daterade 31 augusti 2011, antagna av social- och utbildningsnämnden.

Beskrivning av ärendet

Individ- och familjeomsorgen har tagit fram nya riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad den 4 oktober 2021.

Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd, daterad 4 oktober 2021.

Behandling

En redaktionell ändring görs i punkt 2.2.5 under rubriken ”Överskjutande inkomst från tidigare månader” stycke tre (sid 12), första meningen ska ha lydelse:

”Vid nyansökan är det rimligt att titta på inkomster **en till två** månader tillbaka...”

_____

Beslut skickas till

Social- och utbildningsnämnden

Social- och utbildningsnämnden

Antagande av Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd, Individ- och familjeomsorgen (IFO)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Social- och utbildningsnämnden fastställer riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd, individ- och familjeomsorgen daterad 4 oktober 2021.
2. Riktlinjerna ersätter de tidigare riktlinjerna daterade 31 augusti 2011, antagna av social- och utbildningsnämnden.

Beskrivning av ärendet

Individ- och familjeomsorgen har tagit fram nya riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd.

Ann-Sofie Andersson
Verksamhetschef

Kajsa Tengström
Enhetschef

Bilagor

1. Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd, daterad 4 oktober 2021.

Beslut skickas till

Verksamhetschef IFO
Personal IFO
Kommunstyrelsens förvaltningskansli för publicering
Akten

Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd

Dokumentnamn Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd		Dokumenttyp Riktlinjer	Omfattning Individ- och familjeomsorgen
Dokumentägare Verksamhetschef	Dokumentansvarig Verksamhetschef	Publicering Kommunal författningssamling	
Författningsstöd Socialtjänstlagen, med flera.			
Beslutad SUN 2021-10-27 §	Bör revideras senast [Skriv datum här]	Beslutsinstans [Skriv text här]	Diarienummer SUN 2021/527
Beslutade revideringar	Vad revideringen avsett	Diarienummer vid revideringen	

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Lagstiftning.....	5
1.2	Principer för handläggningen	5
2	Utgångspunkter för arbetet.....	7
2.1	Vägledning mot egen försörjning	7
2.2	Utredning och dokumentation	8
2.2.1	Hembesök.....	9
2.2.2	Informationsinhämtning via sociala medier	9
2.2.3	Den enskildes ansvar för att medverka till utredningen	10
2.2.4	Den enskildes ansvar att medverka till sin försörjning	10
2.2.5	Inkomst- och beräkningsperiod	10
2.3	Beslut	12
2.3.1	Beviljande beslut.....	12
2.3.2	Avslagsbeslut.....	12
2.4	Felaktiga utbetalningar och återkrav	13
2.4.1	Översiktlig ärendegång.....	13
2.5	Samverkan med andra myndigheter.....	15
2.6	Barnrättsperspektiv och barnkonsekvensanalyser	15
2.7	Anmälan om oro för barn.....	15
2.8	Anmälan om god man eller förvaltare.....	16
2.9	Underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.....	16
2.10	Jämställdhetsperspektiv.....	16
2.11	Våld i nära relationer	16
2.12	Lex Sarah.....	17
3	Olika grupper rätt till ekonomiskt bistånd	18
3.1	Gifta och sambor	18
3.1.1	Gifta men ej sammanboende	18
3.2	Sammanboende med hushållsgemenskap	18
3.3	Barn och ungdomar	19
3.3.1	Delad bostad och ungdom med egen inkomst som bor hemma	19
3.3.2	Gymnasiestuderande ungdom	19
3.3.3	Underårig som bildat familj.....	19
3.3.4	Hushåll där barn bor växelvis hos föräldrarna.....	20
3.3.5	Ensamkommande skolungdomar.....	20
3.3.6	Ungdomar i kommunens stödboende verksamhet	20
3.4	Utländska medborgare.....	20
3.4.1	Personer med uppehållstillstånd i Sverige	20
3.4.2	Personer som saknar uppehållstillstånd eller uppehållsrätt i Sverige.....	21
3.5	Personer som vistas på annan ort	21
3.6	Personer som befinner sig i en akut nödsituation.....	21
3.6.1	Akuta matpengar	21
3.7	Inskrivna på sjukhus, behandlingshem eller anstalt	22
3.7.1	Boendekostnad	23
3.7.2	Vid vårdtid på högst 6 månader	23
3.7.3	Vid faktisk vårdtid som överstiger 6 månader	23
3.7.4	Intensivövervakning med elektronisk kontroll – s.k. Fotboja	23

3.7.5	<i>Kontraktsvård</i>	24
3.7.6	<i>Samhällstjänst</i>	24

4 Krav på att bidra till sin försörjning utifrån förmåga 25

4.1	Arbetslösa	25
4.1.1	Vid aktualisering	25
4.1.2	Att stå till arbetsmarknadens förfogande	26
4.1.3	Arbetslösa med a-kassa	27
4.1.4	Arbetsföra 4 kap. 4 §	27
4.2	Nyanlända	28
4.3	Personer med ohälsa och arbetshinder av sociala skäl	28
4.3.1	Personer med nedsatt eller outredd arbetsförmåga	28
4.3.2	Personer med missbruksproblematik	29
4.4	Studerande	29
4.4.1	Kurslitteratur	30
4.4.2	Studerande som har familj	30
4.4.3	Studerande under studieuppehåll	31
4.4.4	SFI	31
4.4.5	Ungdomar under 21 år	31
4.5	Företagare	31
4.6	Föräldralediga	32
4.7	Pensionärer	32
4.8	Personer med tillgångar	32
4.8.1	Faktiska tillgångar	32
4.8.2	Hemmavarande barn och skolungdomars tillgångar	33
4.8.3	Bil och andra lätt realiserbara tillgångar	33
4.8.4	Bostad som har ett ekonomiskt värde	34
4.8.5	Rådrom för att sälja bostad	34

5 Försörjningsstöd 35

5.1	Riksnormen	35
5.2	Skäl till att beräkna riksnormen till en högre nivå	35
5.2.1	Merkostnader för särskild kost vid vissa sjukdomar	36
5.2.2	Merkostnader för umgänge med barn	36
5.2.3	Övriga skäl till merkostnader	36
5.3	Skäl till att beräkna riksnormen till en lägre nivå	36
5.4	Övrigt försörjningsstöd – skäliga kostnader utanför riksnormen	37
5.5	Boende	37
5.5.1	Skälig boendekostnad	37
5.5.2	Skälig boendeyta	37
5.5.3	Kostnad för vattenförbrukning	37
5.5.4	Andrahandskontrakt	37
5.5.5	Inneboende	38
5.5.6	Delad bostad	38
5.5.7	Egenägd bostad	39
5.5.8	Boendeberäkning vid egenägd fastighet	39
5.5.9	Byte till dyrare bostad	39
5.5.10	Rådrom för att sänka boendekostnad	40
5.5.11	Vuxet kvarboende barn eller föräldrar boende hos vuxet barn	40
5.5.12	Ungdom utan egna inkomster som tecknat hyresavtal	41
5.5.13	Hyresdel för personer med hushållsgemenskap	41
5.5.14	Förälder boende hos barn	41
5.5.15	Övriga boendeformer	41
5.5.16	Tillfälligt boende	41
5.5.17	Planering med den sökande som beviljats kostnad för tillfälligt boende	42
5.5.18	Skälig kostnad för tillfälligt boende	42

5.6	Hushållsel.....	42
5.7	Hemförsäkring	43

5.8	Arbetsresor	43
5.8.1	<i>Bilkostnad</i>	44
5.9	Medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa	44
6	Bistånd till livsföring i övrigt	45
6.1	Hälso- och sjukvård	45
6.1.1	<i>Läkemedel</i>	45
6.2	Tandvård	46
6.2.1	<i>Akut tandvård</i>	46
6.2.2	<i>Icke akut tandvård</i>	46
6.2.3	<i>Förebyggande tandvård</i>	47
6.3	Glasögon och linser	47
6.4	Internetuppkoppling	48
6.5	Hemutrustning	48
6.5.1	<i>Specifik hemutrustning</i>	49
6.5.2	<i>Full hemutrustning</i>	49
6.6	Spädbarnsutrustning	50
6.7	Kostnader för flytt, magasinering och sanering	50
6.7.1	<i>Flyttkostnader</i>	50
6.7.2	<i>Kostnad för magasinering</i>	51
6.7.3	<i>Kostnad för sanering</i>	51
6.8	Lokala resor utöver arbetsresor	51
6.9	Umgängesresor	52
6.10	Rekreation samt utgifter vid ferier, högtider och bemärkelsedagar	52
6.10.1	<i>Rekreation</i>	52
6.10.2	<i>Lägerverksamhet m.m. för barn</i>	53
6.10.3	<i>Utgifter i samband med bemärkelsedagar och högtider</i>	53
6.11	Fritidsutrustning till barn och skolungdomar	53
6.12	Kostnader för kommunal service, juridisk hjälp samt övriga avgifter	53
6.12.1	<i>Avgifter för kommunal service</i>	53
6.12.2	<i>Avgifter för juridisk hjälp</i>	53
6.12.3	<i>Ansökningsavgifter för uppehållstillstånd och medborgarskap</i>	53
6.12.4	<i>Legitimation och bankavgift</i>	54
6.12.5	<i>Övriga avgifter</i>	54
6.13	Begravningskostnad	54
6.13.1	<i>Resa till begravning</i>	55
6.14	Skulder	55
6.14.1	<i>Hyses- och elskulder</i>	56
6.14.2	<i>Övriga skulder</i>	56
7	Referenslista	57

1 Inledning

Detta dokument innehåller anvisningar för arbetet med ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen. Det är Social- och utbildningsnämnden i Ludvika kommun som har ansvar för handläggningen av ekonomiskt bistånd. I dokumentet används begreppet socialtjänsten för detta ansvar.

Syftet med riktlinjerna är likabehandling i kommunen när det gäller såväl bidragsnivå och förutsättningar för rätt till ekonomiskt bistånd. Riktlinjerna ska ge stöd och vägledning för arbetet.

Riktlinjerna anger vad som är skälig levnadsnivå i normalfallet men ska inte tolkas som absoluta regler. Enligt socialtjänstlagen ska en individuell behovsprövning alltid göras och om sakliga skäl föreligger motiverar detta avsteg från riktlinjerna. Utgångspunkten vid den individuella behovsprövningen är vad som skiljer den enskilde från andra i samma situation med hela kommunen som jämförelseunderlag. Även de krav som ställs på den biståndssökande ska anpassas efter dennes individuella förmåga och förutsättningar.

Det är inte möjligt att i dess riktlinjer beskriva alla olika sorters situationer eller behov som kan tänkas uppstå. Riktlinjerna beskriver vanligt förekommande situationer och behov. I övrigt får en individuell prövning göras. Undantag kan alltid göras i akuta situationer eller för situationer när någon riskerar att hamna i nöd.

Rättsliga utslag i domstol finns inte kontinuerligt inarbetade i riktlinjerna men måste fortlöpande beaktas.

1.1 Lagstiftning

Arbetet med ekonomiskt bistånd är en del av socialtjänsten och arbetet utgår därmed från socialtjänstlagen. Detta innefattar ett krav på god kvalitet och personal med lämplig utbildning och erfarenhet.

De lagar som främst reglerar verksamheten är socialtjänstlagen (SoL), förvaltningslagen (FL) och offentlighets- och sekretesslagen (OSL).

Andra lagar som är av vikt för arbetet är kommunallagen (KL), äktenskapsbalken (ÄktB), sambolagen, föräldrabalken (FB), socialförsäkringsbalken och bidragsbrottslagen m.fl.

Verksamheten regleras även genom kommunens riktlinjer och styrdokument.

Vägledning ska inhämtas från Socialstyrelsens allmänna råd och från Socialstyrelsens Ekonomiskt bistånd: Handbok för socialtjänsten, 2021.

Vägledning ska också erhållas från prejudicerande domar som exempelvis kan sökas i rättsdatabas på internet.

1.2 Principer för handläggningen

Arbetet ska bedrivas rättssäkert och med tro på människans resurser.

Handläggning och beslut ska präglas av respekt för den enskilde.

Det finns tre vägledande principer i socialtjänstens arbete:

- **Helhetssyn**

Socialtjänsten ska se på individen ur ett helhetsperspektiv. En helhetsbedömning av den sökandes behov och förmågor ska alltid göras. Att en person har försörjningsproblem kan bero på andra sociala problem. Det är därför en viktig uppgift för den som arbetar med ekonomiskt bistånd att uppmärksamma även andra bakomliggande problem, för att kunna erbjuda rätt stöd.

Hur förvaltningen internt organiserar sitt arbete ska inte ha någon betydelse för den enskilde. Finns det behov av flera typer av bistånd är det förvaltningens sak att samordna allt bistånd som ges.

- **Frivillighet och självbestämmande**

Den enskilde bestämmer själv om personen vill ta emot en viss social tjänst eller inte. Detta innebär dock inte att socialtjänsten ska vara kravlös. Till socialtjänstens uppdrag hör att motivera den enskilde till olika typer av lämpliga insatser.

- **Normalisering, kontinuitet, flexibilitet och närhet**

Socialtjänstens insatser ska utformas så att den enskilde inte känner sig stämplad eller utpekad. Närhetsprincipen innebär att insatserna ska i första hand vara så nära hemmet som möjligt och i andra hand utanför hemmet. Det är viktigt att insatserna utformas efter den enskildes förutsättningar och behov. Kontinuitet är också viktigt, att den enskilde möter samma personal så långt det är möjligt.

2 Utgångspunkter för arbetet

Socialtjänstlagens portalparagraf 1 kap. 1 § inleds med:

”Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.”

Socialtjänsten ska arbeta på solidaritetens och demokratins grund för att främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Arbetet ska stärka den enskildes och grupperns egna resurser.

Socialtjänstens arbete gällande ekonomiskt bistånd innebär därmed att insatserna behöver utformas på ett sådant sätt att personer blir självförsörjande så snabbt som möjligt. Insatserna ska inte bara tillfälligt avhjälpa försörjningsproblemet utan även främja att den enskilde i framtiden kan vara självförsörjande.

Genom det ekonomiska biståndet ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå. I förarbeten till lagen sägs att nivån inte ska överstiga vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig. Vad som är skäliga kostnader när det gäller de dagliga levnadsomkostnaderna inom ramen för riksnormen finns angivet i lagen. Vad som kan anses vara skälig levnadsnivå utöver riksnormen anges i lagen och i dessa riktlinjer. Det gäller såväl kostnader inom försörjningsstödet som ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt.

De allra flesta som har behov av försörjningsstöd saknar ett arbete. Den största andelen av dessa personer är arbetsföra och oförhindrade att börja arbeta direkt. Den enskilde ska skyndsamt erbjudas en insats för att öka den enskildes möjligheter att få ett arbete.

2.1 Vägledning mot egen försörjning

Enskilda ska kunna försörja sig genom arbete och vid behov stöttas för att klara detta. Det innebär att individens förmågor sätts i fokus, snarare än oförmågor. Utgångspunkten är att människor både vill och kan ta ansvar för sin egen försörjning. Därför blir verksamhetens främsta uppgift att genom aktiva insatser och genom motivations- och förändringsarbete skapa förutsättningar för den enskilde att ta detta ansvar.

Den enskilde ska erbjudas relevanta insatser och krav ska ställas på motprestationer utifrån den enskildes förutsättningar. Insatser ska tillhandahållas både för att rehabilitera icke arbetsföra personer samt för att stärka arbetsföra personers anställningsbarhet och återinträde på

arbetsmarknaden. Krav på deltagande i en viss aktivitet ska alltid föregås av en individuell bedömning av den biståndssökandes behov och förmåga.

De insatser som ska erbjudas är beroende av vilket hinder för självförsörjning den enskilde har. Förutsättningar ska skapas för den enskildes inflytande och delaktighet i planeringen. Fokus ska ligga på att undanröja försörjningshindret och den snabbaste vägen till egen försörjning. Detta innebär att individen kan behöva välja bort en önskad insats till förmån för ett enkelt arbete. Arbetssättet ska vara strukturerat och i personakten skall det framgå vilka krav på motprestationer socialtjänsten ställer för att försörjningsstöd ska beviljas.

2.2 Utredning och dokumentation

Arbetet med ekonomiskt bistånd innebär i hög utsträckning myndighetsutövning med krav på rättssäkerhet, gemensamt förhållningssätt och likvärdiga bedömningar. Prövningen av rätten till bistånd görs i flera steg och en individuell behovsprövning ska alltid göras.

Följande frågeställningar ska utredas:

- **Är förutsättningarna för bistånd uppfyllda?**

En bedömning ska göras av om den sökande kan anses uppfylla de krav som kan ställas på henne eller honom i syfte att uppnå självförsörjning.

- **Kan behovet av bistånd tillgodoses på annat sätt?**

Annat sätt kan exempelvis vara genom försörjningsskyldiga, genom inkomster eller tillgångar, genom socialförsäkringsförmåner, studiestödsformer eller andra ersättningar. I vissa fall ska behovet tillgodoses genom andra huvudmän såsom Försäkringskassan, regionen, Migrationsverket eller Kriminalvården.

- **Vilket bistånd ska beviljas?**

Utöver riksnormen som fastställs av regeringen ska med utgångspunkt från lagen och kommunens riktlinjer en bedömning göras av vilket behov som föreligger, och vad som är en skälig levnadsnivå för den enskilde.

- **Förebygga felaktiga utbetalningar**

Genom noggrann handläggning ska felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd motverkas. Felaktiga utbetalningar kan uppkomma av olika orsaker. En felaktig utbetalning kan uppstå till följd av att den sökande medvetet lämnar oriktiga uppgifter, genom att den sökande saknar kunskap om regelsystemet eller genom brister i ärendehantering. Felaktiga utbetalningar ska förebyggas genom tydlig information och vägledning till de sökande om vad som gäller samt genom noggranna kontroller.

Uppgifter som alltid ska kontrolleras är identitet, uppehållstillstånd/uppehållsrätt, boende, folkbokföring, vårdnadshavare för barn i hushållet och om personen är anmäld som arbetssökande på Arbetsförmedlingen. Kontroll av inkomster och tillgångar, exempelvis

bilinnehav, företag och fastigheter ska också alltid göras. Detta görs genom kontroll i SSBTEK och Infotorg.

Erfarenhet har visat på några omständigheter som kan leda till felaktiga utbetalningar och som särskilt bör uppmärksammas. Det gäller att sökanden egentligen är sammanboende, att barn uppges ingå i hushållet, att sökanden inte vistas i landet, att den sökande samtidigt uppbär ekonomiskt bistånd i annan kommun, har inkomster av svartarbete eller undanhåller tillgångar.

Det ska alltid göras nödvändiga kontroller redan innan beslut om utbetalning fattas. I de fall den enskilde obehörigt fått ekonomiskt bistånd eller fått bistånd med för högt belopp ska biståndet alltid återkrävas när det är möjligt enligt lag.

Om det finns anledning att anta att ett bidragsbrott har begåtts i samband med ansökan om ekonomiskt bistånd ska polisanmälan göras enligt gällande delegationsordning.

- **Korreakta registreringar i socialregistret**

För att möjliggöra resultatuppföljning och planering ska anvisningarna för registrering av alla uppgifter i socialregistret följas noggrant. Det gäller bland annat försörjningshinder, arbetsmarknadsinsatser, orsak till ansökan och orsak till avslut.

2.2.1 Hembesök

Ibland behöver socialtjänsten göra hembesök för att utreda rätten till ekonomiskt bistånd.

Justitieombudsmannen har gjort tydliga uttalanden att den enskildes samtycke alltid ska inhämtas inför ett hembesök. Den enskilde ska informeras om syftet med hembesöket innan hembesöket sker.¹

I de fall den enskilde inte ger samtycke till hembesök ska beslut fattas utifrån befintligt utredningsunderlag. Om det finns risk att ansökan kan komma att avslås om ett hembesök inte kan genomföras ska den enskilde upplysas om det.

2.2.2 Informationsinhämtning via sociala medier

JO menar att det inte finns några formella hinder att socialtjänsten hämtar in offentliga, dvs. allmänt tillgängliga, uppgifter om biståndssökanden från internet. JO ser heller inga formella hinder mot att detta sker utan den sökandens samtycke. Trots att det inte krävs samtycke bör socialtjänsten informera om att man kan komma att hämta in eller kontrollera uppgifter på t.ex. internet. De grundläggande principer som gäller för socialtjänstens verksamhet ska iakttas även vid informationsinhämtning från internet. Utredningen ska alltid genomföras med respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet.²

---

¹ JO 2009/10 s. 249 och JO 2011/12 s.377.

² JO beslut 2015-01-15, dnr 2611-2013

2.2.3 Den enskildes ansvar för att medverka till utredningen

För att socialtjänsten ska kunna fullgöra sitt utredningsansvar behöver den enskilde medverka till sin utredning. För att utreda rätten till bistånd måste socialsekreteraren kunna bedöma den enskildes försörjningsförmåga inför varje beslut. Den enskilde ansvarar för att förse socialtjänsten med de underlag som är nödvändiga för att utreda rätten till bistånd. Den enskilde behöver också lämna samtycke till att socialtjänsten får ta de kontakter som krävs för utredningen. I den enskildes ansvar ingår också att komma på besök som socialtjänsten kallar till och att medverka aktivt till att upprätta en genomförandeplan mot egen försörjning. Som regel ger det grund för att avslå ansökan, om den enskilde utan giltigt skäl uteblir från besök, eller i övrigt inte lämnar in det underlag som behövs för utredningen.

2.2.4 Den enskildes ansvar att medverka till sin försörjning

För att vara berättigad till försörjningsstöd ska den sökande stå till arbetsmarknadens förfogande. Detta innebär att den enskilde är inskriven på Arbetsförmedlingen, aktivt söker arbete och följer upprättad planering samt vid behov deltar i praktik, av kommunen anordnad arbetsverksamhet, svenskundervisning eller annan lämplig insats i enlighet med upprättad genomförandeplan.

För att socialtjänsten ska ställa andra krav än de som ställs på arbetslösa ska problematiken vara allvarlig och omfattande. Sådana skäl är exempelvis ett allvarligt missbruk eller svår psykisk ohälsa. Personer som av socialtjänsten bedöms som att de av sociala eller medicinska skäl är förhindrade att arbeta har oftast ett behov av insatser från andra enheter inom socialtjänsten och/eller från regionen.

För att vara berättigad till försörjningsstöd ska dessa personer medverka till planering i syfte att bli arbetsföra eller medverka till att få annan ersättning ur det generella socialförsäkringssystemet.

Personer med en sjukdomsbild som behöver försörjningsstöd ska kunna få samma insatser som personer med sjukpenning. Det är inte sjukdomen i sig som bedöms utan arbetsförmågan. För att arbetsförmåga ska godkännas vid sjukdom ska en person ha ett relevant utlåtande som styrker oförmåga att arbeta eller delta i aktiviteter. Insatser ska erbjudas i samverkan med vårdcentral, Försäkringskassan och psykiatrimottagning. Det är viktigt att personer med försörjningsstöd får samma rehabiliteringsmöjligheter som personer med sjukpenning. För att vara berättigad till försörjningsstöd ska personen medverka till behandling och rehabilitering i syfte att bli arbetsför. Vid långvarig eller kronisk sjukdom krävs medverkan till att erhålla ersättning ur det generella socialförsäkringssystemet.

2.2.5 Inkomst- och beräkningsperiod

Behov av försörjningsstöd beräknas i normalfallet genom att normen läggs ihop med godkända tilläggsbelopp för hyra, hushållsel, hemförsäkring, arbetsresor, avgift för A-kassa och fackföreningsavgift. På så sätt erhålls hushållets totala

norm. Från denna avräknas hushållets alla nettoinkomster månaden innan ansökningsmånaden. Mellanskillnaden utgör hushållets behov av försörjningsstöd. Vid nybesök kan det vara nödvändigt att göra en grundligare utredning. Det kan t.ex. vara lämpligt att värdera inkomsterna olika beroende på hur hushållets ekonomi sett ut en tid bakåt och vid vilka tidpunkter olika inkomster erhållits.

Avdrag för förskott på lön eller förmåner ska inte täckas med försörjningsstöd. Undantag kan göras i de fall utredningen visar att förskottet tagits på grund av omständigheter som normalt skulle ha beaktats vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd. Restriktiviteten inskränker inte socialtjänstens skyldighet att ge tillfälligt bistånd till livsuppehållet om annars en akut nödsituation skulle uppstå.

Generellt reducerar samtliga inkomster försörjningsstödet, med vissa undantag.

Inkomster som delvis reducerar försörjningsstödet:

- Stipendier som inte är villkorade eller riktade till särskilda ändamål. Bedömning av hur ett stipendium ska reducera försörjningsstödet får göras från fall till fall.

Inkomster som inte reducerar försörjningsstödet:

- Merkostnadsersättning, det är viktigt att kontrollera vilka kostnader ersättningen ska täcka, då dessa kostnader således inte ska täckas av ekonomiskt bistånd.
- Extra tillägg till studiebidrag för gymnasiestuderande ungdomar.
- Inackorderingstillägg vid gymnasiestudier på annan ort.
- Ersättning för omkostnader i samband med ett åtagande t.ex. familjehemsersättningens omkostnadsdel.
- Försäkringsersättning eller skadestånd, ekonomisk del avsett för särskilt ändamål som t.ex. ersättning för läkar- eller tandvårdsbehov som uppkommit av skadan.
- Skatteåterbäring räknas inte som inkomst om den tagits i anspråk av Kronofogdemyndigheten.
- Fondmedel och stipendier som utbetalats efter en social bedömning.

Överskjutande inkomst från tidigare månader:

Huvudprincipen är att inkomster som överstiger hushållets behov enligt norm den ena månaden överförs som inkomst till nästkommande månad.

Tillämpning av denna princip förutsätter dock att den sökande känner till kommunens beräkningsgrunder. För sökande som aldrig eller inte under lång tid varit i kontakt med socialtjänsten kan socialtjänsten inte kräva att personen i förväg ska planera och anpassa sin ekonomi efter nivå med försörjningsstöd.

En ansökan om ekonomiskt bistånd kan i denna situation inte kategoriskt avslås

med hänvisning till ett normöverskott som uppkommit genom summering av sökandens inkomster flera månader bakåt. Om det tidigare överskottet varit stort ska dock en särskild prövning göras.

Det bör påpekas att en person som vid sista inkomstillfället vet att han inte har sin försörjning tryggad framåt har ett eget ansvar att efter förmåga planera för de nödvändigaste utgifterna. En person som exempelvis fått avgångsvederlag motsvarande sex månadslöner får anses ha ett eget ansvar att sörja för sin försörjning under motsvarande tid fram till nytt arbete eller till utbetalning av arbetslöshetsersättning.

Vid nyansökan är det rimligt att titta på inkomster en till två månader tillbaka för att kunna göra en helhetsbedömning av sökandens ekonomiska situation. Det är med hänsyn till eventuella överskott viktigt att de sökande kontinuerligt, men särskilt i början av kontakten, får information om regler för beräkning av försörjningsstöd och att i princip alla inkomster räknas, som exempelvis retroaktiva utbetalningar och överskjutande skatt. Har den sökande varit medveten om hur socialtjänsten räknar i samband med prövning av försörjningsstöd kan ansökan avslås om personen haft inkomst över eller i nivå med normen.

Arbetsinkomst för skolungdomar:

Hemmavarande barns och skolungdomars inkomster av eget arbete ska enligt 4 kap. 1a § SoL inte beaktas som inkomst till den del som understiger ett prisbasbelopp per kalenderår. Till skolungdomar räknas ungdomar under 21 år som studerar i grundskolan, gymnasieskolan eller annan jämförlig grundutbildning.

Ekonomisk ersättning till hushåll som har uppdrag som familjehem:

Vid beräkning av familjens behov av försörjningsstöd ska det placerade barnet och omkostnadsersättningen inte tas med. Den del av ersättningen som utgör arvode, ska efter avdrag för skatt betraktas som inkomst och reducera behovet av försörjningsstöd. För familjehem som blivit särskilt förordnad vårdnadshavare enligt avtal gäller samma beräkningsätt som för familjehem.

2.3 Beslut

En ansökan som inkommit till socialtjänsten muntligen eller skriftligen ska alltid hanteras skyndsamt och ett beslut ska alltid fattas. Om det är osäkert om det är en ansökan eller inte, ska den alltid tolkas som en ansökan och beslut fattas.

2.3.1 Beviljande beslut

Om den sökande bedöms uppfylla de kriterier som krävs för att rätten till bistånd ska infalla ska ett beviljande beslut fattas. Beslutet ska innehålla varför den sökande uppfyller dessa kriterier samt att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Det ska innehålla vilken summa den sökande beviljats samt för vilken månad.

2.3.2 Avslagsbeslut

Om den sökande inte bedöms uppfylla förutsättningarna för rätt till ekonomiskt bistånd ska ansökan avslås. Efter bedömning i det enskilda fallet kan reducerat försörjningsstöd beviljas för att tillgodose basala behov såsom exempelvis mat, hyra och el för att ge sökanden möjlighet att reda upp den omedelbara situationen.

Ett avslagsbeslut innebär oftast att den sökandes livsvillkor påverkas, och även när försörjningsstödet avslås helt eller delvis bör alla lämpliga insatser och stöd till egen försörjning sättas in.

I de fall hushållet har barn ska en barnkonsekvensanalys göras i avslagsbeslutet.

2.4 Felaktiga utbetalningar och återkrav

Fel ska så långt det är möjligt förebyggas genom noggrannhet i handläggningen, men om fel ändå uppstår är målsättningen att kommunen ska få tillbaka de felaktigt utbetalda pengarna och förhindra att bistånd fortsatt betalas ut på felaktiga grunder. Även i en utredning om felaktig utbetalning ska den enskildes samtycke till att kontroller görs alltid eftersträvas. I vissa fall behöver socialtjänsten ändå ta kontakter utan den enskildes samtycke för att kunna fullgöra sin verksamhet, i detta fall att utreda och återkräva felaktiga utbetalningar och att polisanmäla misstänkta bidragsbrott. Om det står klart att den enskilde inte medverkar till utredningen får nödvändiga kontroller göras och kontakter tas utan samtycke från den som utreds. Detta ska dock alltid göras med omdöme och kontakten ska vara direkt kopplad till misstänkt felorsak. Kontakterna ska röja så lite som möjligt om den enskildes kontakt med socialtjänsten, annars riskeras sekretessbrott. Socialtjänsten tar i dessa fall kontakter med stöd av 10 kap. 2 § OSL som ger kommunen rätt att ta de kontakter som är nödvändiga för att kunna genomföra utredningen samt bedöma om förutsättningar föreligger för att göra en polisanmälan enligt bidragsbrottslagen. I kontakten med andra myndigheter kan socialtjänsten åberopa deras uppgiftsskyldighet enligt 11 kap. 11 § SoL eller generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL.

2.4.1 Översiktlig ärendegång

Nedan redogörs kortfattat för de olika momenten i utredningen för att utröna om felaktig utbetalning eller bidragsbrott föreligger:

- **Indikation på felaktig utbetalning**

Socialtjänsten kan få kännedom om misstänkta felaktigheter antingen genom att det upptäcks internt eller via uppgifter från annan myndighet eller privatperson.

Underrättelser och anmälningar som är uppenbart grundlösa, oläsliga eller rör personer som aldrig varit aktuella inom socialtjänsten föranleder i regel inte någon åtgärd. Uppgifter utifrån kan komma skriftligt eller muntligt. Om information kommer in muntligt ska den skrivas ner. Uppgifterna kan även grunda sig på en iakttagelse, t.ex. då en socialsekreterare möter en sökande som arbetar fast personen uppger sig vara arbetslös.

- **Förhandsbedömning**

Skulle samma beslut om utbetalning ha fattats om de omständigheter som nu är kända hade varit kända vid utbetalningstillfället? Om så inte är fallet kan det antas att en felaktig utbetalning har skett.

- **Inleda utredning**

Om förhandsbedömningen visar att det finns anledning att anta att en felaktig utbetalning har gjorts, eller hade kunnat komma att göras pga. uppsåtligt felaktiga uppgifter, ska en utredning inledas. Utredningen ska ligga till grund för beslut om återkrav och eventuell bidragsbrottsanmälan. Huvudregeln är att socialtjänsten ska ha den enskildes samtycke för att inleda utredning om den enskilde. En utredning om felaktig utbetalning är ett undantag från denna huvudregel. Socialtjänsten behöver inte den enskildes samtycke för att inleda sådan utredning. Utredningen är en sammanställning av fakta som syftar till att göra det möjligt för nämnden eller delegaten att fatta ett korrekt beslut för att ta tillvara kommunens intresse samt bedöma om förutsättningar föreligger för att göra en polisanmälan enligt bidragsbrottslagen.

- **Utredning till grund för beslut om återkrav**

Kontroller och vad som övrigt framkommit i ärendet dokumenteras i journalanteckning och sammanställs därefter i en utredning som ska kommuniceras med den det gäller.

Av utredningen ska det framgå:

- Att nämnden överväger att återkräva felaktigt utbetalt belopp.
- Hur mycket pengar som felaktigt har utbetalats, för vilken period samt utbetalningsdatum.
- Anledningen till utredningen.
- Vad som framkommit i utredningen och hur.
- Sammanfattande motivering om grunden för återbetalningsskyldigheten dvs. 9 kap. 1 § SoL.

- **Kommunicering**

Utredning och övervägande gällande beslut om återkrav ska sammanställas och kommuniceras muntligt eller skriftligt med den det gäller. Den enskilde ska ha möjlighet att yttra sig och eventuella synpunkter ska dokumenteras och vägas in i utredningen innan beslut om återkrav fattas. Ett stort ansvar kan läggas på den enskilde att själv styrka sina uppgifter.

- **Beslut**

Beslut om återkrav fattas enligt 9 kap. 1 § SoL. Den person beslutet gäller ska underrättas om beslutet. Beslutet går ej att överklaga.

Om den enskilde inte betalar in återkravet fattas beslut om ersättningstalan enligt 9 kap. 3 § SoL.

2.5 Samverkan med andra myndigheter

I arbetet med ekonomiskt bistånd är vi skyldiga att samverka för den enskildes bästa. För att kunna göra detta behöver personen lämna samtycke till samarbete och informationsöverlämning mellan socialtjänsten och andra myndigheter.

Samverkan är viktigt för att kunna ge den enskilde rätt stöd och insatser. Genom samverkan kan socialtjänsten få en helhetssyn på den enskildes situation och behov. Samverkan och samordning av stöd och insatser är viktigt för att undvika att personer hamnar i en gråzon mellan olika myndigheter. Utan samverkan och samordning kan det leda till att den enskilde skickas runt bland olika myndigheter och de insatser som den enskilde erhåller blir kortsiktiga och ineffektiva. Det är därför av vikt att socialtjänsten tar ansvar för att samordna insatser för att undvika att den enskilde inte får det stöd som behövs. En samordnad individuell plan (SIP) ska upprättas när den enskilde har behov av insatser både från socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Kommun och regionen har en skyldighet att sammankalla, efter samtycke från den enskilde, till en samordnad individuell planering när behov finns.³

2.6 Barnrättsperspektiv och barnkonsekvensanalyser

I hushåll där det finns barn och ungdomar ska deras situation alltid uppmärksammas ur ett barnrättsperspektiv. Detta är särskilt viktigt när familjen haft ett långvarigt biståndsbehov. När beslut rör barn ska det särskilt beaktas vad hänsynen till barnens bästa kräver. I ärenden gällande matpengersökningar, elskulder, hyresskulder, umgängesresor samt för kostnader som direkt rör barn ska en barnkonsekvensanalys alltid göras innan beslut fattas. Vid alla beslut oavsett bifall eller avslag som rör barn ska det dokumenteras att denna analys har gjorts. När socialtjänsten ger skäligt rådrom för att sänka boendekostnad och där det finns barn behöver en barnkonsekvensanalys göras.

I en barnkonsekvensanalys är det viktigt att vårdnadshavarna ges möjlighet att ta sitt försörjningsansvar, både på kort och på lång sikt.

I Socialstyrelsens handbok gällande ekonomiskt bistånd finns ett omfattande kapitel som handlar om barnrättsperspektivet och om barnkonventionen där viktiga perspektiv och grundprinciper kan inhämtas för handläggningen.⁴

2.7 Anmälan om oro för barn

När det finns misstanke eller kännedom om att ett barn far illa ska det alltid göras en orosanmälan till Utredningsenhetens mottagning enligt 14 kap. 1 § SoL. Oro för att barn far illa kan grunda sig i förhållanden som påverkar vårdnadshavarens omsorgsförmåga, exempelvis missbruk eller psykisk ohälsa. Men det kan också vara oförmåga att planera familjens ekonomi och boende samt brister i att ta sitt försörjningsansvar som vårdnadshavare. Kännedom eller misstanke om att ett barn utsatts för eller bevittnat våld i en nära relation ska

³ Socialstyrelsen. Ekonomiskt bistånd: Handbok för socialtjänsten. 2021, s. 29-31.

⁴ Socialstyrelsen. Ekonomiskt bistånd: Handbok för socialtjänsten. 2021, s.40-45.

alltid anmälas. Skyldigheten att göra orosanmälan gäller för alla barn som vistas i Ludvika kommun, oavsett hemort eller medborgarskap.

2.8 Anmälan om god man eller förvaltare

Om det framkommer att en enskild har ett behov av förvaltare eller god man ska socialsekreteraren hjälpa att ansöka eller anmäla till överförmyndarnämnden.

Detsamma gäller om det finns anledning att tro att en förälder inte kommer att förvalta sitt barns egendom på ett betryggande sätt. Anmälan ska även göras till överförmyndarnämnden om en enskild inte längre bör ha god man eller förvaltare.

Socialnämndens anmälningsskyldighet i dessa fall framgår av 5 kap. 3 § socialtjänstförordningen och 15 § 6 punkten i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

2.9 Underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

Socialtjänsten har, som kommunen i sin helhet, en skyldighet att meddela andra myndigheter om en ekonomisk ersättning/bidrag kan antas betalats eller riskerar att betalas ut felaktigt.

2.10 Jämställdhetsperspektiv

När socialtjänsten handlägger ekonomiskt bistånd ska handläggningen präglas av ett perspektiv av jämställdhet. Alla sökande ska få en bedömning på sin ansökan, samt erbjudas insatser utifrån sina egna förutsättningar och sina egna mål, inte utifrån könsbaserade föreställningar om försörjningsförmåga. Kraven på den enskilde att bidra till sin egen försörjning ska utformas oberoende av kön. Det gäller exempelvis kraven på att ställa sig till arbetsmarknadens förfogande efter föräldradedighet.

2.11 Våld i nära relationer

Våldsutsatta personer ska erbjudas stöd och hjälp från socialtjänsten. I arbetet med ekonomiskt bistånd är det viktigt att uppmärksamma det behov av hjälp som kan finnas i bidragshushållen i samband med våld i nära relationer eller i samband med hedersrelaterat våld.

Vid bedömning av rätten till bistånd i form av exempelvis skyddat boende får den hjälpbehövandes ekonomi inte avgöra om behövliga biståndsinsatser ska beviljas eller ej. Vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd ska däremot alltid behovsbedömningen kompletteras med en ekonomisk prövning dvs. om den hjälpbehövande själv har inkomster eller tillgångar som kan tillgodose dennes ekonomiska behov. Att hänvisa till den andra partnerns försörjningsskyldighet är olämpligt i det akuta skedet.

Vid handläggning av ekonomiskt bistånd utgörs samhörigheten i socialregistret av hushållet och i samband med våld i nära relation är det lämpligt att istället lägga upp separata akter.

En person kan snabbt behöva flytta på grund av våld i nära relation eller andra övergrepp, och ibland till annan kommun. En våldsutsatt som flyttar till Ludvika kommun ska behandlas som en person som redan är bosatt i kommunen.⁵

2.12 Lex Sarah

Enligt bestämmelserna om Lex Sarah i 14 kap. 3 § SoL, är personal inom socialtjänsten skyldig att anmäla missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande, som rör en person som är föremål för insatser inom verksamheten. Ansvariga för verksamheten ska utreda och avhjälpa missförhållandet samt informera nämnden om det inträffade. Ett allvarligt missförhållande ska snarast anmälas till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Anmälningar som rör ekonomiskt bistånd handlar oftast om brister som att t.ex. vägra att ta emot eller att utreda en ansökan, bryta bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt, långa handläggningstider, otydliga beslut eller ändring av gynnande beslut. JO har vid många tillfällen påpekat hur viktigt det är att en ansökan om bistånd alltid får ett beslut, och att beslutet inte dröjer längre än nödvändigt. Det kan innebära en risk för missförhållanden om beslut och utbetalning dröjer trots att ansökningen har lämnats in i god tid. Följden kan bli svårigheter för den enskilde att t.ex. betala hyran i tid, vilket kan medföra betalningsanmärkningar eller andra problem. Även brister i bemötandet kan innebära ett missförhållande i verksamheten som ska rapporteras.⁶

---

⁵ För mer information se Socialstyrelsens handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer. 2016.

⁶ Socialstyrelsen. Ekonomiskt bistånd: Handbok för socialtjänsten. 2021, s.28.

3 Olika grupperns rätt till ekonomiskt bistånd

3.1 Giftna och sambor

Det finns två typer av sammanboende med hushållsgemenskap. Den ena typen är vuxna som oavsett kön lever under äktenskapsliknande förhållanden. Mellan dessa gäller hushållsgemenskap som innebär ett ömsesidigt ansvar för alla kostnader i hushållet. En gemensam ansökan och bådars sammanräknade inkomster ska ligga till grund för beräkning av biståndsbehov. Det innebär t.ex. att om bara den ena parten har inkomst får denne stå för sin sammanboendes kostnader så långt inkomsten räcker. Först därefter kan eventuellt kompletterande bistånd beviljas.

Om man räknar separat på någon som lever i denna typ av hushållsgemenskap ska normen för makar/sammanboende användas och hälften av övriga gemensamma utgifter räknas in i månadsbehovet.

3.1.1 Giftna men ej sammanboende

Giftna makar är enligt lagstiftning försörjningspliktiga gentemot varandra.⁷ Försörjningsplikten kvarstår även om makarna har skilda hushåll. Prövningen av ekonomiskt bistånd ska utgå från denna princip om ömsesidig försörjningsplikt. Den gemensamma inkomsten ligger till grund för bedömning av bistånd och hänsyn ska inte tas till fördyrade omkostnader på grund av skilda hushåll. Även under betänketid vid skilsmässa är makar försörjningspliktiga gentemot varandra och gemensamma barn oavsett hur de väljer att bo. Underhållsskyldighet gentemot övriga familjemedlemmar går före familjemedlemmarnas rätt till ekonomiskt bistånd.

Endast om det är uppenbart olämpligt att makarna har gemensam ekonomi, exempelvis vid våld i nära relation, eller då någon av makarna är oförmögen att ta sitt ansvar för resten av familjen ska principen om gemensam försörjningsplikt frångås. Undantag kan även göras vid akuta nödsituationer. Försörjningsplikt kan inte hävdas gentemot den som får försörjningsstöd.

3.2 Sammanboende med hushållsgemenskap

Denna hushållstyp gäller personer som bor ihop och delar vissa kostnader men inte har ekonomiskt ansvar för varandra, t.ex. vuxna barn som bor kvar hemma, vänner eller nära släktingar som delar lägenhet.

Konstruktionen på denna norm innebär att de personliga kostnaderna inom normen beviljas som för ensamstående, men de hushållsgemensamma kostnaderna beviljas endast med den andel av hushållet som den sökande utgör, barnen inräknade. Hushållsgemenskap gäller normalt från den dag sammanflyttning sker.

Om sammanboendet är oplanerat och osäkert kan undantag från principen om ekonomisk hushållsgemenskap göras upp till 6 månader. Avsteg från principen kan också göras om det ur rehabiliteringssynpunkt eller av andra sociala skäl

---

⁷ Äktenskapsbalken 6 kap.

framstår som viktigt med delad ekonomi. Hushållsgemenskap gäller till dess parterna flyttar isär. Under vissa förhållanden gäller den även efter parterna flyttat isär.⁸

3.3 Barn och ungdomar

3.3.1 Delad bostad och ungdom med egen inkomst som bor hemma

För personer som delar boende och har viss hushållsgemenskap men ej lever under äktenskapsliknande förhållande tillämpas personlig kostnad sen delas hushållsgemensamma kostnaderna på antal i bostaden. Normtypen är aktuell för t.ex. kamrater som delar lägenhet, föräldrar som bor hos barn eller ungdomar med egen inkomst som bor kvar hemma. I dessa fall beror normbeloppets storlek på antal personer som bor i bostaden. Vid fastställande av hushållsstorlek ska samtliga hushållsmedlemmar inklusive underåriga barn medräknas.

3.3.2 Gymnasiestuderande ungdom

Föräldrarna har försörjningsskyldighet för ungdomar i åldern 18 till 20 år som studerar grundutbildning/gymnasium. I de fallen ska den unge räknas in i familjens behov och aktuell norm ska användas. Försörjningsplikten enligt föräldrabalken gäller till dess studierna avslutas eller den unge fyller 21 år och oavsett om den unge har egen bostad eller inte.⁹

Socialtjänsten ska normalt inte vid bistandsprövning ta hänsyn till den extra kostnad det innebär att gymnasiestuderande ungdom har eget boende.

Undantag ska göras endast om det finns synnerliga skäl till att den unge inte kan bo kvar hemma. I möjligaste mån ska den unge ingå i föräldrarnas hushåll, men ibland kan det finnas skäl att se ungdomen som ett eget hushåll. Även i det senare fallet ska om möjligt föräldrarnas ekonomi och förmåga att bidra till den ungdomens kostnader utredas.

Att utan medgivande från vårdnadshavarna bistå barnet ekonomiskt bör dock vara en åtgärd som endast bör användas i undantagsfall.

Sociala förmåner som underhållsstöd och barnbidrag eller studiebidrag ska alltid komma ungdomen till godo. Möjligheten att utse en god man kan beaktas om den ungdomens intressen särskilt behöver bevakas. Om ungdomen fyllt 16 år kan ungdomen själv ansöka om god man.

3.3.3 Underårig som bildat familj

Föräldrar har kvar sitt försörjningsansvar för underårigt barn även om den underåriga själv blir förälder. Föräldrarna har däremot inget försörjningsansvar för sitt barnbarn. Vid giftermål övertar partnern försörjningsplikten för underårig eller gymnasiestuderande upp till 21 år. Om partnern inte kan fullgöra sin försörjningsplikt (primär försörjningsplikt) har den underåriges föräldrar försörjningsplikt (sekundär försörjningsplikt).

⁸ Läs mer under 3.1.1 Giftna men ej sammanboende.

⁹ Föräldrabalken 7 kap. 1 §

3.3.4 Hushåll där barn bor växelvis hos föräldrarna

Om barnet eller barnen bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna ska halva barnbidraget räknas som inkomst och halva normen som utgift. Även övriga utgifter för barnet är förutsättningen att kostnaden delas mellan föräldrarna, exempelvis beviljas övrigt ekonomiskt bistånd med halva barnomsorgsavgiften, medicinkostnaden etc.

3.3.5 Ensamkommande skolungdomar

Ungdomar som fyllt 18 år och som saknar föräldrar i Sverige, kan beviljas försörjningsstöd till sitt uppehälle så länge de studerar på ungdomsgymnasium. De räknas som ensamstående vuxna.

3.3.6 Ungdomar i kommunens stödboendeverksamhet

Ungdomar som beviljats stödboende genom socialtjänsten i Ludvika erhåller bistånd till sin försörjning genom insatsen och har därför inte rätt till försörjningsstöd. Se separat rutin för ekonomi - stödboende.

3.4 Utländska medborgare

När en person har uppehållstillstånd eller uppehållsrätt i Sverige har de rätt till ekonomiskt bistånd om övriga förutsättningar är uppfyllda. Nordiska medborgare har samma rättigheter som en svensk medborgare att ansöka om försörjningsstöd i Sverige.

EU/EES-medborgare har oftast rätt att vara i Sverige under tre månaders tid. EU/EES-medborgare som arbetar, söker arbete eller är egna företagare har uppehållsrätt längre än de första tre månaderna, deras familjemedlemmar har då även uppehållsrätt. Även om den enskilde inte blir självförsörjande på sitt arbete räknas den enskilde ändå som arbetstagare och har därmed uppehållsrätt. För att räknas som arbetssökande behöver den enskilde ha en reell chans att få ett arbete samt söka aktivt. I Socialstyrelsens handbok gällande ekonomiskt bistånd finns en tabell som beskriver vilka som har uppehållsrätt.¹⁰

Utländska medborgare med viseringsplikt ska ha uppehållstillstånd eller visum redan vid inresa.

Om en svensk medborgare gifter sig med en medborgare från annat EU-land eller annat utomnordiskt land, ska denne ha sökt och beviljats uppehållstillstånd i Sverige innan inresa i landet. Detta krävs dock inte om medborgaren från annat EU-land själv uppfyller kriterierna för att ha uppehållsrätt genom t.ex. en anställning i Sverige.

3.4.1 Personer med uppehållstillstånd i Sverige

Utländska medborgare med uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige och som vistas här har samma rätt till bistånd som svenska medborgare. Utländsk medborgare som söker ekonomiskt bistånd ska alltid kunna uppvisa gällande beslut om uppehålls- och arbetstillstånd.

---

¹⁰ Socialstyrelsen. Ekonomiskt bistånd: Handbok för socialtjänsten. 2021, s. 54.

Utländska medborgare med uppehållstillstånd för besök ska bedömas på samma sätt som utländska medborgare som befinner sig tillfälligt i landet. För utländsk medborgare utan viseringsplikt krävs denna typ av uppehållstillstånd efter tre månaders vistelse i Sverige. Utländska medborgare med viseringsplikt ska ha denna typ av uppehållstillstånd redan vid inresan.

Studenter ska inte beviljas ekonomiskt bistånd annat än i undantagsfall, i en akut nödsituation. Uppehållstillståndet har beviljats under förutsättningen att försörjningen är tryggad under vistelsen i landet.

3.4.2 Personer som saknar uppehållstillstånd eller uppehållsrätt i Sverige

Utländska medborgare som tillfälligt vistas i Sverige, t.ex. turister, affärsresande och säsongarbetare ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat. I princip föreligger rätt till ekonomiskt bistånd i en nödsituation och kommunen är skyldig att pröva biståndsbehovet i de fall behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Det yttersta ansvaret skulle i det enskilda fallet kunna ge den enskilde matpengar samt en biljett till hemlandet.

För utförligare information om utländska medborgare se kapitel i Socialstyrelsens handbok gällande ekonomiskt bistånd.¹¹

3.5 Personer som vistas på annan ort

För att ha rätt till ekonomiskt bistånd i Ludvika kommun behöver man vistas i Ludvika kommun och följa den planering den sökande har med socialtjänsten. Vid särskilda skäl kan den enskilde medges rätt att vistas på annan ort eller i utlandet, dessa särskilda skäl kan vara till exempel trängande familjeangelägenheter. Om den enskildes planering inte är att stå till arbetsmarknadens förfogande ska detta vägas in i bedömningen. Den enskilde får inte förlora några inkomster på grund av resan.

3.6 Personer som befinner sig i en akut nödsituation

I en akut nödsituation har vistelsekommunen det yttersta ansvaret att se till att den enskilde får det stöd och hjälp den behöver. En akut nödsituation menar rättspraxis är situationer som uppstår oväntat och oförutsett. Det kan till exempel handla om våld i nära relation eller plötslig sjukdom. Bosättningskommunen har sedan ansvaret för de stödinsatser som behövs.

3.6.1 Akuta matpengar

Beslut om akut bistånd ska i möjligaste mån föregås av sedvanlig utredning. Kontoöversikt och kontoutdrag med aktuell kontoställning samt senaste månadens transaktioner ska uppvisas. Är tiden mycket knapp bör i vart fall följande överväganden göras:

- Är det en akut nödsituation?

---

¹¹ Socialstyrelsen. Ekonomiskt bistånd: Handbok för socialtjänsten. 2021, s. 48-55.

- Finns barn i familjen?
- Finns sjukdom hos sökanden som skulle kunna förvärras om personen inte får ekonomisk hjälp?
- Har sökanden medicinska eller sociala problem som medför svårigheter att ta eget ansvar för sin situation?
- Känner sökanden till socialtjänstens normer och beräkningsgrunder och har den sökande tidigare fått information om dem?
- Kan behovet tillgodoses på annat sätt?
- Är behovet av ekonomisk hjälp återkommande trots egen försörjning?

Akut bistånd till hushåll som regelmässigt har inkomster över försörjningsstödsnivå ska prövas restriktivt och endast beviljas för att avvärja en akut nödsituation eller om den sökande bedöms vara förhindrad att själv ta ansvar för sin ekonomi och sin livssituation.

Om behovet av akut bistånd är upprepat och det finns barn i hushållet ska särskilt uppmärksammas om behovet kan vara ett uttryck för att det kan finnas anledning till oro för barnens hälsa och utveckling.

Tappad plånbok är i första hand en försäkringsfråga. Kopia på polisanmälan begärs in tillsammans med kontoöversikt och aktuella kontoutdrag. Endast nödprövning görs. En bedömning görs utifrån det fakta som framgår av polisanmälan och det den enskilde framför i sin ansökan till socialtjänsten. Ett avslag på sökt bistånd skall fattas om det är uppenbart att fakta kring den beskrivna situationen inte är trovärdig. Sökande som upprepat tappar pengar eller blir bestulen ska informeras om hur den sökande i fortsättningen kan förvara sina pengar så att inte samma situation uppstår igen. Detta gäller även i andra fall då det är uppenbart att beskrivningen av en situation inte stämmer.

3.7 Inskrivna på sjukhus, behandlingshem eller anstalt

För personer inskrivna inom kriminalvården ska Kriminalvårdsmyndigheten svara för alla kostnader under verkställighetstiden. För hyra och andra kostnader förknippade med eventuell bostad gäller i vissa fall särskilda regler som beskrivs nedan. Sökandens möjlighet till inkomst från arbete inom kriminalvårdsanstalten ska alltid utredas innan ekonomiskt bistånd beviljas.

Personer som är häktade, inklusive de som genomgår rättspsykiatrisk undersökning, får häktesbidrag från kriminalvården och ska inte beviljas fickpengar.

I samband med avslutning av kriminalvård ligger ansvaret för bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL på folkbokföringskommunen under en övergångsperiod.¹² En rimlig övergångsperiod kan vara ca 1 månad. Därefter har vistelsekommunen ansvaret.

---

¹² Socialtjänstlagen 16 kap. 2 §.

Den som genomgår rättspsykiatrisk vård eller är omhändertagen enligt smittskyddslagen har rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som personer inskrivna för vård inom socialtjänsten. Observera att dömda till rättspsykiatrisk vård har kvar rätten till sjukpenning, pension, bostadsbidrag, etc.

3.7.1 Boendekostnad

Personer som är häktade kan ha rätt till bistånd från socialtjänsten till hyra om inte behovet kan tillgodoses på annat sätt. En sedvanlig ekonomisk prövning ska alltid göras. Personer som är dömda till kriminalvård kan i vissa fall beviljas bistånd till hyra under verkställighetstiden. Vägledande vid prövning ska vara den sökandes hyresförhållande, straffets längd, egen förmåga att betala hyran eller del av hyran samt rehabiliteringsaspekten.

3.7.2 Vid vårdtid på högst 6 månader

Ekonomiskt bistånd till hyra kan beviljas om det är olämpligt eller omöjligt att hyra ut lägenheten i andra hand. I fall den sökande hyr andrahandslägenhet eller inneboenderum kan bistånd beviljas om hyresrätten kvarstår efter frigivning. Om hyresavtal sägs upp kan det bli aktuellt med bistånd till kostnad för förvaring av bohaget. Denna kostnad bör ses i förhållande till kostnad för nyanskaffning av möbler och husgeråd i kombination med förvaring av en mindre del personligt lösöre.

3.7.3 Vid faktisk vårdtid som överstiger 6 månader

Ekonomiskt bistånd till kostnad för hyra beviljas inte när den faktiska strafftiden överstiger 6 månader. Den sökande ska försöka få sin lägenhet utthyrd i andra hand eftersom bostad efter frigivning är betydelsefull för fortsatt rehabilitering. Om den sökande inte kan hyra ut sin lägenhet i andra hand kan ekonomiskt bistånd beviljas under uppsägningstid om inte behovet kan tillgodoses på annat sätt.

3.7.4 Intensivövervakning med elektronisk kontroll – s.k. Fotboja

Fotboja förekommer dels som påföljd vid korta straff och dels som ett led i frigivningsförberedelserna, s.k. IÖV-utsluss. Beroende av om fotbojan är en påföljd vid ett kort straff eller som ett led i frigivningsförberedelserna bedöms rätten till ekonomiskt bistånd olika.

Personer som avtjänar straff med fotboja jämställs med frivårdsklient och har exempelvis rätt att fortsätta uppbära eventuell pension eller sjukpenning, dock inte ersättning från A-kassa. Om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt har personen rätt till ekonomiskt bistånd från kommunen till sin försörjning under verkställigheten med fotboja. Om verkställigheten med fotboja upphävs och övergår till anstaltsvård gäller i stället reglerna för inskrivna inom kriminalvården.

Ekonomiskt bistånd till eventuella merkostnader på grund av intensivövervakningen, såsom avgifter, telefoninstallation eller resor till och från aktiviteter, ska inte beviljas då dessa bekostas av Kriminalvårdsmyndigheten.

Vid IÖV-utsluss som är en del av frigivningsförberedelserna är personen fortfarande inskriven på anstalt och har inte rätt till ekonomiskt bistånd för sin försörjning, utan reglerna för inskrivna inom kriminalvården gäller.

3.7.5 Kontraktsvård

Kontraktsvård är ett alternativ till fängelse som innebär att den dömda får genomgå missbruksbehandling där kriminalvården och socialtjänsten upprättar en gemensam behandlingsplan. Vid behandling på institution har Kriminalvården kostnadsansvaret för fram till tänkt dag för villkorlig frigivning och har då ansvar för samtliga kostnader. När kostnadsansvaret övergår till socialtjänsten görs sedvanlig prövning av rätten till ekonomiskt bistånd.

Om behandlingen sker i öppenvård bekostar kriminalvården enbart den behandling och kontroll som följer av behandlingsplanen. Den enskildes behov av försörjningsstöd ska prövas av socialtjänsten. Kontraktsvård är en påföljd och om den enskilde avbryter eller missköter den uppgjorda behandlingsplanen gäller i stället reglerna för inskrivna inom kriminalvården.

3.7.6 Samhällstjänst

Samhällstjänst är en dom till skyddstillsyn med föreskrift att utföra oavlönat arbete hos ideella föreningar, organisationer eller kyrkor och är ett alternativ till fängelse. Samhällstjänsten ska utföras under den dömdes fritid, t.ex. kvällar eller veckoslut, under kontroll av frivårdsmyndigheten. Den dömda kan behålla sitt ordinarie arbete/studier eller vara aktivt arbetsökande. Det faktum att en bidragssökande person är dömd till samhällstjänst ska inte påverka socialtjänstens krav på den sökande att stå till arbetsmarknadens förfogande på heltid, och t.ex. delta i praktik.

4 Krav på att bidra till sin försörjning utifrån förmåga

Av förarbetena till lagen framgår att den enskilde är skyldig att efter förmåga bidra till sin försörjning. Detta innebär bland annat att socialtjänsten kan kräva att arbetslösa som söker ekonomiskt bistånd aktivt söker arbete och deltar i insatser som bedöms främja möjligheterna att få arbete.

Socialtjänsten kan även som en del i utredningen kräva att den enskilde deltar i praktik eller arbetsträning. Kraven på en arbetslös biståndssökande person kan ingå som ett led i prövningen antingen jämlikt 4 kap. 1 § SoL eller jämlikt 4 kap. 4 och 5 §§ SoL. Det är viktigt att det i utredning och beslut klargörs vilka lagrum som tillämpas.

4.1 Arbetslösa

Socialtjänsten kan som huvudregel kräva att en arbetslös person står till arbetsmarknadens förfogande på heltid och att denne tar anvisat arbete. Den biståndssökande måste vara aktivt arbetssökande och ta varje lämpligt arbete.

På den som arbetar deltid kan krav ställas på heltidsarbete, om det är möjligt att få. I kravet på den enskilde ingår också att denne deltar i insatser, exempelvis arbetsmarknadsutbildning, praktik eller arbetsrehabiliterande åtgärder för att höja sin kompetens och förbättra sina möjligheter att få ett arbete. Även grundutbildning i svenska och arbetsökarverksamheter räknas hit.

Socialtjänsten kan som huvudregel inte kräva motprestation i form av oavlönad heltidssysselsättning som inte är att betrakta som arbete, arbetsmarknadspolitisk åtgärd, praktik eller kompetenshöjande åtgärd.

Socialtjänsten kan dock ställa krav på deltagande i praktiskt arbete när det ingår som en tidsbegränsad del i en utredning och är motiverat utifrån den enskildes situation. Krav på deltagande i en viss aktivitet ska alltid föregås av en individuell bedömning av den biståndssökandes behov och förmåga.

De allmänna reglerna om möjligheten att ställa krav på biståndssökande kan inte i samma utsträckning användas för människor som har allvarliga missbruksproblem eller svår psykisk ohälsa. När det gäller personer som helt eller i stor utsträckning vägrar medverka i socialtjänstens arbete för att utarbeta en genomförandeplan kan detta dock utgöra grund för att reducera biståndet. Den enskilde ska ges en noggrann information om kravens innebörd och vad som blir konsekvensen om kraven inte följs. Det kan vara lämpligt med någon form av skriftlig bekräftelse på att sökanden fått informationen. För all arbetsträning och praktik som sker med stöd av 4 kap. 1 och 4 §§ SoL ska samverkan ske med Arbetsförmedlingen och/eller Arbetsmarknads- och integrationsenheten, så att denna kompetens tas tillvara i bedömning om vad som är lämplig utformning.

4.1.1 Vid aktualisering

Fokus ska ligga på att undanröja försörjningshindret. Vid den första kontakten ska sökanden informeras om att personer vars försörjning kommer att upphöra ska aktivt söka arbete från tidpunkten då de får vetskap om att deras

försörjning ska upphöra. Efter att sådan information givits ska även i dessa fall den arbetssökande på ett trovärdigt sätt redogöra för de arbeten som den sökande har sökt. På begäran ska sökanden visa platsannonser, personliga brev, eventuella svar från arbetsgivare etc. Sökanden ska vara inskriven på arbetsförmedlingen.

Om den arbetslöse har blivit arbetslös på grund av att denne har sagt upp sig själv är huvudprincipen att försörjningsstöd inte ska kompensera för den avstängning från arbetslöshetsersättning som det medför att säga upp sig på egen begäran. Om den arbetslöse i övrigt uppfyller förutsättningarna är denne berättigad till försörjningsstöd först från den dag rätten till arbetslöshetsersättning inträder. Om den sökande åberopar att denne har haft synnerliga skäl för att säga upp sig ska denne alltid uppmanas att i första hand försöka få avstängningen från arbetslöshetsersättning hävd. En bedömning ska alltid göras i det enskilda fallet. För personer som har sagt upp sig på egen begäran men inte har rätt till arbetslöshetsersättning gäller motsvarande princip, dvs. om den arbetslöse i övrigt uppfyller förutsättningarna är denne berättigad till försörjningsstöd först från den dag rätten till arbetslöshetsersättning skulle ha inträtt om denne hade omfattats av sådan ersättning.

4.1.2 Att stå till arbetsmarknadens förfogande

Den som är arbetslös och bedöms som arbetsför ska stå till arbetsmarknadens förfogande och söka arbete aktivt. Detta innebär att vara anmäld på Arbetsförmedlingen och söka arbete i hela riket.

Krav ska ställas på att den arbetslöse som saknar försörjning ska söka vilket arbete som helst som den sökande anses kunna klara av. Det kan även gälla tillfälliga och mindre kvalificerade arbeten som den sökande omgående ska kunna ta. Det är bra om socialtjänsten uppmanar till och underlättar för flytt till arbete. Med utgångspunkt i barnets bästa och utifrån kunskapen om att barn med yrkesarbetande föräldrar har bättre förutsättningar i sina liv än barn i bidragstagande familjer, kan det även vara motiverat att även barnfamiljer flyttar för att föräldrarna ska kunna långsiktigt försörja sig genom arbete. Arbetets varaktighet och omfattning måste då övervägas, liksom konsekvenserna av en flytt för eventuella övriga familjemedlemmar.

Den som är arbetslös och söker försörjningsstöd ska erbjudas stöd i sitt arbetssökande genom strukturerade insatser från socialtjänsten för att öka anställningsbarheten. En planering ska göras tillsammans med den enskilde och en tidsbegränsad genomförandeplan ska upprättas.

Av genomförandeplanen ska framgå vilka krav på motprestationer socialtjänsten ställer för att försörjningsstöd ska kunna utgå. Socialtjänsten ska verka för att den arbetslöse aktiverar egna resurser. För att nå ett gott resultat för den enskilde är det viktigt att krav kombineras med aktiva och stödjande insatser. I arbetet ska stöd- och motivationssamtal ingå. Krav kan ställas att den arbetslöse ska delta i arbetssökarverksamhet i enlighet med upprättad genomförandeplan. Det är viktigt att den som deltar i arbetssökarverksamhet genom aktivt deltagande utnyttjar insatsens möjligheter. Erbjudandet innebär

exempelvis att den arbetssökande får tillgång till handledare, coachning, svenskundervisning eller kompetenshöjande praktik.

Genomförandeplanen ska regelbundet följas upp och eventuella korrigeringar ska göras i samband med utvärderingen. Om den enskilde inte bedöms uppfylla kraven för rätt till försörjningsstöd kan denne många gånger behöva mer stöd eller andra insatser. Den som uppmanas att delta i arbetssökarverksamhet, praktik, arbetsträning eller annan sysselsättning ska delta i detta. Om den enskilde inte bedöms uppfylla kraven att stå till arbetsmarknadens förfogande, exempelvis genom att inte söka arbete eller genom att vägra delta arbetspraktik eller arbetssökarverksamhet, påverkar detta rätten till försörjningsstöd för hela hushållet.

Detsamma gäller vid frånvaro från aktivitet utan dokumenterat giltigt skäl. Vid frånvaro pga. sjukdom mer än sju dagar (inklusive helgdagar) ska sjukdomen styrkas med läkarintyg på 8:e dagen. Efter 6 tillfällen med korttidsfrånvaro eller efter 4 veckors sjukskrivning ska ett rehabiliteringsarbete påbörjas. På motsvarande sätt ska sjukdom styrkas vid frånvaro för vård av sjukt barn. Skriftlig dokumentation ska alltid uppvisas beträffande besök hos läkare eller myndighet som hindrar deltagande i sysselsättning.

Ordinarie förskolas eventuella semesterstängning utgör inget hinder för att stå till arbetsmarknadens förfogande, eftersom föräldrarna alltid erbjuds plats på alternativ förskola.

Beträffande ledighet från sysselsättning i samband med helgdagar är det de av riksdagen beslutade helgdagarna som gäller.

Den som studerar på SFI, betraktas som arbetslös och registreras som arbetslös utan ersättning. Svenskstudierna är i dessa fall en av flera möjliga insatser för att öka den enskildes möjligheter till anställning. Samma krav på motprestationer ska ställas som för arbetslösa i övrigt enligt ovan, och den sökande ska när som helst vara beredd att avbryta kursen för att påbörja erbjudet arbete.

4.1.3 Arbetslösa med a-kassa

Bidragstagare som har ersättning från A-kassa eller ALFA-kassa riskerar att förlora denna ersättning om de deltar i kommunal aktivering. Det är olika regler som gäller beroende på vilken a-kassa den sökande tillhör. Den sökande måste ha fått ett godkännande från sin a-kassa, vilket ska styrkas med ett intyg, för att kunna delta i av kommunen anordnad verksamhet. Konsekvensen av att annars ställa krav på att denna grupp ska delta i aktiviteter är att behovet av försörjningsstöd kan öka.

4.1.4 Arbetsföra 4 kap. 4 §

I 4 kap. 4 § socialtjänstlagen finns utvidgade möjligheter att ställa vissa krav på den enskilde som får försörjningsstöd. Bestämmelsen gäller endast de som är mer långvarigt arbetslösa och som inte kan få lämplig arbetsmarknadsåtgärd och som inte heller bedöms kunna få någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom rimlig tid. Långvarig arbetslöshet kan leda till sådana problem att

det utifrån individuella omständigheter bedöms innebära särskilda skäl för insatser.

Syftet med praktik eller andra kompetenshöjande åtgärder ska vara att förhindra passivisering i ett långvarigt biståndsberoende. Deltagandet ska vara ett led i en medveten strategi att närma sig arbetsmarknaden och krav på en viss aktivitet ska föregås av en individuell bedömning av den enskildes behov och förmåga. Insatsen ska vara tidsbegränsad och ska dokumenteras i en genomförandeplan.

4.2 Nyanlända

De sökande med uppehålls- eller arbetstillstånd ska visa underlag gällande tillståndet från Migrationsverket. Nyanlända sökande som har rätt till insatser inom etableringsprogrammet ska delta i programmet på heltid om det inte finns medicinska skäl till att undantas från kravet. Sökanden som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte har påbörjat eller fullföljt etableringsprogrammet, alternativt inte deltar i programmet på heltid, ska redovisa Arbetsförmedlingens beslut om detta. Den sökande ska även inkomma med aktuellt medicinskt underlag som styrker nedsättningen av arbetsförmågan. Detta för att nämnden ska kunna söka statlig ersättning för det ekonomiska bistånd som betalas ut till personen.

Nyanlända som inte omfattas av etableringsprogrammet, men som saknar tillräckliga språkkunskaper, ska läsa SFI för att vara berättigade till ekonomiskt bistånd.

4.3 Personer med ohälsa och arbetshinder av sociala skäl

Människor har i regel betydande resurser även då det finns problem av något slag. För att socialtjänsten ska ställa andra krav än de som ställs på arbetslösa enligt ovan, ska problematiken vara allvarlig och omfattande. Sådana skäl är allvarligt missbruk, svår psykisk ohälsa eller dokumenterad arbetsoförmåga pga. sjukdom. Personer med denna problematik har oftast behov av insatser från andra enheter inom socialtjänsten eller från regionen. För att vara berättigad till försörjningsstöd ska den enskilde medverka i planering i syfte att bli arbetsför eller medverka till att få annan ersättning ur det generella socialförsäkringssystemet.

4.3.1 Personer med nedsatt eller outhärdad arbetsförmåga

För att arbetsoförmåga vid sjukdom ska godkännas ska en person ha ett relevant utlåtande som styrker oförmåga att arbeta eller delta i sysselsättning, helt eller delvis. Det är inte sjukdomen i sig som bedöms utan arbetsförmågan. Arbetslösa som är sjuka ska om det utifrån medicinsk utredning bedöms lämpligt erbjudas rehabiliterande insatser. Insatser ska erbjudas i form av samverkan med vårdcentral, psykiatrimottagning och Försäkringskassan. Den som inte kan arbeta på grund av sjukdom ska erbjudas arbetsrehabilitering till lämpligt arbete eller motiveras ansöka om sjukersättning. För att vara berättigad till försörjningsstöd ska personen medverka till behandling och rehabilitering i syfte att bli arbetsför. Arbetslösa som är sjukskrivna på deltid ska delta i sysselsättning i förhållande till sjukskrivningens omfattning.

När det gäller personer med svår psykisk ohälsa och beteendemässiga störningar måste socialtjänsten först utreda de grundläggande problemen innan ställning tas till hur socialtjänsten på bästa sätt kan stärka den enskildes framtida försörjningsförmåga. I arbetet med personer med svår psykisk ohälsa är det oftast nödvändigt att samverka med andra enheter inom socialtjänsten och med regionen. Personer med lindrigare psykiska problem kan det ställas krav på deltagande i praktik eller arbetsträning enligt 4 kap. 4 § SoL. Detta ska inte ersätta vård och behandling, men insatserna kan vara ett komplement eller ett led i rehabilitering. De krav som ställs ska vara relevanta och sakligt grundade på behov av kompetensutveckling.

4.3.2 Personer med missbruksproblematik

De allmänna reglerna om möjligheten att ställa krav på biståndssökande kan inte i samma utsträckning användas för människor som har allvarliga missbruksproblem. Vägrar dessa personer helt eller i stor utsträckning att medverka i socialtjänstens arbete för att utarbeta en genomförandeplan kan detta utgöra grund för att reducera biståndet.

Socialtjänsten kan inte ställa krav på att en person med allvarligt missbruksproblem ska följa en viss behandlingsplan för att vara biståndsberättigad. Däremot kan det ställas krav på att personer som visserligen har pågående missbruk, men som inte visar att de av medicinska skäl är arbetsoförmögna, deltar i utformningen av sin genomförandeplan och följer den planeringen.

4.4 Studerande

Utgångspunkten är att vuxenstuderande inte står till arbetsmarknadens förfogande och därför inte är berättigade till försörjningsstöd. Om den sökande studerar vid nyansökan bör det dock alltid ges möjlighet att fullgöra påbörjad termin eller kurs under förutsättning att den sökande uppfyller övriga kriterier för att vara berättigad ekonomiskt bistånd.

Vuxenutbildning ska finansieras genom det statliga studiemedelssystemet eller med aktivitetsstöd via Arbetsförmedlingen. Försörjningsstöd ska som huvudregel inte beviljas som studiefinansiering för reguljär utbildning eftersom detta kan medföra en inläsningseffekt. Detta genom att utbildningen blir ett mål i sig och den enskilde förlorar fokus på det primära målet självförsörjning genom arbete. Det snabbaste sättet till egen försörjning innebär ibland att individen får välja bort en önskad insats till förmån för ett enkelt arbete.

Försörjningsstöd ska inte beviljas vid annat än korta tidsbegränsade kurser inom ramen för de insatser som erbjuds arbetslösa, där den sökande samtidigt söker arbete. Den sökande ska när som helst vara beredd att avbryta kursen för att påbörja erbjudet arbete.

Om en person i undantagsfall, efter individuell behovsprövning, beviljas ekonomiskt bistånd av socialtjänsten för vuxenstudier ska denne ändå alltid söka studiemedlets bidragsdel.

För att vara aktuell för möjligheten att erhålla ekonomiskt bistånd vid viss vuxenutbildning på grund- eller gymnasienivå ska följande kriterier ligga till grund vid bedömningen:

- Har sammanhängande uppburit ekonomiskt bistånd längre än ett år
- Är långtidsarbetslös
- Ingår i jobb- och utvecklingsgarantin
- Har sökt alla förmåner som kan erhållas via Centrala Studiestödsnämnden (CSN), både bidrags- och lånedel
- Förlorar inga andra socialförsäkringsförmåner till följd av studierna
- Har inga redan påbörjade studier
- Studierna förväntas leda till arbete och egen inkomst
- Har språkliga förutsättningar att genomföra studierna
- Har hälsomässiga förutsättningar att genomföra studierna
- Har visat vilja och motivation och besitter personliga egenskaper som ger reell chans att fullfölja studierna med godkänt resultat
- Utbildningen överensstämmer med den enskildes mål för sitt yrkesliv

En individuell bedömning ska alltid göras, andra kriterier kan tillkomma utöver ovanstående grund.

En förutsättning är att övriga grundläggande kriterier för rätten till ekonomiskt bistånd är uppfyllda. Familjeförsörjare med långvarigt biståndsmottagande är prioriterad grupp i urvalet.

Om personen påbörjat andra arbetsmarknadsutbildningar utan att fullfölja dessa behöver orsaken till detta beaktas i bedömningen och ställningstagande tas varför nuvarande utbildning förväntas ge bättre resultat.

Bedömningen av ovanstående punkter kan ske i samråd med Arbetsmarknads- och integrationsenheten, studie- och yrkesvägledare samt vid behov Arbetsförmedlingen.

4.4.1 Kurslitteratur

Om ekonomiskt bistånd beviljas den sökande trots studier kan även rimlig kostnad för böcker och annat studiematerial beviljas. Möjligheten att inköpa begagnade läromedel ska undersökas och utgångspunkten ska vara vad studerande i allmänhet har möjlighet att bekosta.

4.4.2 Studerande som har familj

Försörjningsstöd beviljas som huvudregel inte under pågående studier. I familjer med två vuxna som båda saknar arbete, där den ena personen studerar med fullt studiemedel, dvs. uppstår lånedel, bidragsdel och eventuella tillägg, och den andra personen uppfyller förutsättningarna för rätt till försörjningsstöd kan familjen beviljas försörjningsstöd som komplettering till studiemedlen. Om

den studerande däremot har faktiska möjligheter att få ett arbete som medför stadigvarande försörjning, kan det vara rimligt att den sökande söker arbete för att bidra till familjens försörjning. Den studerande bör dock alltid ges möjlighet att fullgöra påbörjad termin eller kurs.

4.4.3 Studerande under studieuppehåll

För att ha rätt till försörjningsstöd ska studerande kunna visa att de i god tid sökt feriearbete/sommarjobb då inkomstbortfallet är en förutsägbar situation som de kunnat planera för.

Studiemedlen ska täcka levnadsomkostnaderna under terminerna t.o.m. den dag terminen slutar enligt studiemedelsbeslutet. Först därefter inträder rätt till försörjningsstöd. Högskolestuderande har inget uppehåll mellan hösttermin och vårtermin och ska därför inte beviljas försörjningsstöd för studieuppehåll.

Den som väntar inkomst av arbete eller arbetslöshetsersättning ska beviljas försörjningsstöd mot återbetalning enligt 9 kap. 2 § SoL.

4.4.4 SFI

SFI-studerande ska vara inskrivna på Arbetsförmedlingen och aktivt arbetssökande på deltid.

4.4.5 Ungdomar under 21 år

Föräldrarna har försörjningsskyldighet för ungdomar som går i skolan till dess den unge fyller 21 år.¹³ Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan samt annan jämförlig grundutbildning.

Gör den unge ett uppehåll i sin skolgång är föräldrarna inte underhållsskyldiga under uppehållet men underhållsskyldigheten träder in igen om och när barnet återupptar skolgången. Vid lov eller tid då barnet på grund av sjukdom är förhindrad att delta i utbildningen anses i praxis utgöra tid då skolgång pågår. Underhållsskyldigheten upphör alltså inte under sommarlovet mellan två årskurser i skolan. I de fall föräldrarna har försörjningsplikt ska ungdomen räknas in som barn i hushållet om det inte finns särskilda skäl för att ungdomen ska ha bistånd som eget hushåll. För ungdomar som fyllt 18 år som i stället för gymnasiestudier väljer att börja läsa på SFI gäller samma regler som för övriga vuxna, och de ska hanteras som eget hushåll. Ungdomar som fyllt 18 år och som saknar föräldrar med försörjningsansvar, exempelvis ensamkommande flyktingbarn, kan beviljas försörjningsstöd till sitt uppehälle.

4.5 Företagare

Ekonomiskt bistånd beviljas inte till den som är egen företagare. Aktiebolag representerar en realiserbar tillgång liksom vissa handelsbolag och enskilda firmor. En del enskilda firmor representerar ingen tillgång och bedriver i princip ingen verksamhet. I dessa fall ska den sökande avregistrera firman hos bolagsverket och patent- och registreringsverket, alternativt skatteverket. Den

---

¹³ Föräldrabalken 7 kap. 1 §.

sökande ska skriva in sig på Arbetsförmedlingen och ställa sig till arbetsmarknadens förfogande för att bli berättigad till ekonomiskt bistånd.

Undantag kan göras i följande fall:

- I en akut nödsituation
- Sökande med fria yrken såsom exempelvis konstnärer, författare, artister, och frilansarbetare har ofta F-skattsedel eftersom detta är ett krav från deras uppdragsgivare. Deras ansökan om försörjningsstöd eller annat ekonomiskt bistånd ska prövas på samma sätt som för andra hel- eller deltidsarbetslösa och samma krav på motprestationer ska ställas.

4.6 Föräldralediga

Föräldrarna ska ta ut full föräldrapenning till dess barnomsorgsplats erbjuds. Fyra veckor får sparas fram till det år föräldrapenningen senast får tas ut. Sparade dagar kan användas bl.a. till barnets inskolning i förskoleverksamhet eller skola. Barnet ska så snart det är möjligt anmälas till barnomsorgskön och bekräftelse på platsansökan ska visas upp. Så snart det är praktiskt möjligt ska den hemmavarande föräldern ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. Detta innebär att när barnomsorgsplats erbjuds ska den accepteras.

Den som har försörjningsstöd i avvaktan på plats i förskoleverksamhet är skyldig att ta första anvisning av plats, även i annan del av kommunen än där familjen är bosatt om avståndet är rimligt, för att ha rätt till fortsatt bistånd. Undantag får göras om det bedöms föreligga sociala, psykiatriska eller medicinska skäl. För tid efter det att barnomsorgsplats erhållits föreligger ingen rätt att vara föräldraledig viss tid. Lagen om föräldraledighet reglerar endast förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare.

4.7 Pensionärer

Personer som är 65 år och äldre som ansöker om försörjningsstöd ska hänvisas till Pensionsmyndigheten för att ansöka om bostadstillägg/äldreförsörjningsstöd. Om försörjningsstöd beviljas i avvaktan på beslut ska beviljat ekonomiskt bistånd återsökas via särskild blankett.

4.8 Personer med tillgångar

Alla realiserbara tillgångar ska användas för den enskildes försörjning innan den sökande har rätt till bistånd. Med realiserbara tillgångar menas bankmedel, aktier eller andra värdepapper, fordon, båt, fastighet, dyrbara konst- eller samlarföremål, etc. Eventuella tillgångar kan framgå av inkomstdeklaration eller hemförsäkringsbrev.

4.8.1 Faktiska tillgångar

Vid bedömningen av om den sökande själv kan tillgodose sitt behov genom egna tillgångar, ska endast de tillgångar som personen förfogar över eller kan få tillgång till beaktas. Vissa inkomster och tillgångar bör inte påverka rätten till bistånd. Om den sökande har en privat pensionsförsäkring eller ett

pensionssparkonto ska den sökande nyttja möjligheten till löpande utbetalningar från försäkringen/sparkontot från den ålder då det är möjligt. När det gäller försäkringsersättningar och skadestånd som den sökande får för att kompensera ekonomiska förluster och som inte utgör ersättning för inkomstbortfall, ska dessa beaktas om den sökande inte använder pengarna till att ersätta det en enskilde har förlorat. Bankmedel eller fast egendom som inte kan överlåtas på grund av en bestämmelse i ett gåvobrev eller testamente ska ej heller medräknas.

4.8.2 Hemmavarande barn och skolgångdomars tillgångar

Om barn har inkomster i form av exempelvis barnpension eller inkomst av kapital, som ränta och avkastning, ska de avräknas mot hela familjens försörjningsstödsbehov. Barns tillgångar i form av kapital, fastighet eller dylikt ska inte räknas om de står under överförmyndarens kontroll, om inte överförmyndaren ger sitt samtycke till uttag.

Ett barn är aldrig försörjningsskyldigt för sina föräldrar, dock kan barnets inkomster, tillgångar och kapital räknas av för barnets försörjning och barnets del i boendekostnader. Barn får dock ha sparade medel upp till 15 % av prisbasbeloppet. Läs mer om arbetsinkomst för skolgångdomar.¹⁴ .

4.8.3 Bil och andra lätt realiserbara tillgångar

Om den enskilde äger en bil eller en annan lätt realiserbar tillgång ska socialtjänsten utreda om den enskilde ska sälja tillgången för att vara berättigad till ekonomiskt bistånd. Detta gäller även avställda bilar och andra fordon. Följande kriterier ska vara uppfyllda för att den enskilde ska få behålla en bil:

- Den enskilde behöver ha bilen i sitt arbete.
- Den enskilde har en daglig verksamhet och bor i ett område där allmänna kommunikationer saknas, inte har en rimlig turtäthet eller inte finns inom rimligt avstånd från bostaden.
- Om bilen är nödvändig för att kunna skjutsa barnet eller barnen till förskoleverksamheten.
- Den enskilde har en sjukdom eller funktionsnedsättning som medför behov av bil.

Om personen bedöms ha behov av bil, ska krav ställas på att byta till en billigare bil om bilens värde bedöms överstiga ett prisbasbelopp. Om personen har en funktionshinderanpassad bil bör bilen inte bedömas som en realiserbar tillgång oavsett värde.

Den enskilde ska ges skälig tid att sälja bilen. En månad bör i regel vara en tillräcklig tid för detta. Beslut om skäligt rådrom med besvärshänvisning ska fattas. Vid krav på försäljning av en realiserbar tillgång bör eventuellt bistånd beviljas enligt 4 kap. 2 § SoL med villkor om återbetalning enligt 9 kap. 2 § 2

---

¹⁴ Finns att läsa under rubriken 2.2.5 Inkomst- och beräkningsperiod.

stycket SoL. Särskild delegationsordning gäller för beslut om bistånd enligt 4 kap. 2 § SoL.

4.8.4 Bostad som har ett ekonomiskt värde

En villa eller bostadsrätt bör betraktas som en realiserbar tillgång om försäljning ger ett intäktsöverskott som motiverar åtgärden samt om det går att ordna med ett annat boende. Trots att ett intäktsöverskott gör det skäligt att sälja en bostad kan det finnas andra skäl till att försäljning är olämplig. Till exempel när det rör sig om ett kortare biståndsbehov. Bistånd bör ges med villkor om återbetalning. Även del i fritidshus/hus ska räknas som realiserbar tillgång såvida det inte finns ett skrivet förbehåll som förhindrar försäljning.

4.8.5 Rådrom för att sälja bostad

Vid krav på bostadsbyte ska den sökande få ett separat beslut om skäligt rådrom för att sälja bostad med besvärshänvisning. Som regel bedöms fyra månader vara en skälig tid, i enlighet med rättspraxis. Under rådromsperioden godtas som regel den faktiska boendekostnaden. Den sökande ska redovisa varje månad vilka åtgärder sökande har vidtagit för att sälja bostaden samt hitta en annan bostad. Om rådrommet passerar utan att den sökande har sålt bostaden, ger det grund för att avslå biståndsansökan helt. Undantag ska göras om den sökande trots aktiva åtgärder inte har lyckats få bostaden såld, på grund av omständigheter som den enskilde inte råder över, exempelvis en svag bostadsmarknad i glesbygd. I så fall kan rådrommet förlängas.

5 Försörjningsstöd

Ekonomiskt bistånd består av två delar, försörjningsstöd och livsföring i övrigt. Försörjningsstöd definieras i 4 kap. 3 § SoL. Försörjningsstödet består av två delar, riksnorm och övrigt försörjningsstöd till skäligen kostnader för ett antal regelbundet återkommande behovsposter.

5.1 Riksnormen

Den del av försörjningsstödet som utgör riksnorm beslutas varje år av regeringen och är lika i hela landet. Riksnormen omfattar poster av personliga kostnader som är någorlunda lika för alla. Livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning och telefon är kostnader som omfattas av riksnormen.

Följande poster ingår i riksnormen:

- **Livsmedel:** Utgångspunkten är en näringsmässig fullvärdig och varierad kost för dagens samtliga måltider.
- **Kläder och skor:** Avser att täcka det vardagliga behovet av kläder och skor för alla årstider, något festligare tillfällen samt för vanliga sport- och fritidsaktiviteter.
- **Lek och fritid:** Avser kostnader för fritidsaktiviteter som anses rimligt att alla får möjlighet till inklusive viss motion och kultur. I posten ingår även cykel, skidutrustning för längdåkning och skridskor. För yngre barn beräknas att cykel och skidskor köps begagnat.
- **Hälsa och hygien:** Avser kostnader för den personliga hygien som tvål, tandkräm, blöjor etc. Kostnaderna omfattar även hårklippning. Kostnad för preventivmedel ingår inte.
- **Förbrukningsvaror:** Avser varor som behövs för rengöring av bostaden samt vård och skötsel av kläder och skor.
- **Dagstidning och telefon:** Avser kostnader för till exempel helårsprenumeration av dagstidning och kostnader för telefoni. Kostnader för kabel-tv, internet och dator ingår inte.
- **Barn- och ungdomsförsäkring:** Avser kostnad för försäkring för barn och ungdomar. Ingår inte i riksnormen för vuxna.

5.2 Skäl till att beräkna riksnormen till en högre nivå

Om det i enskilt fall finns särskilda skäl kan försörjningsstödet enligt norm beräknas till en högre nivå. Det gäller när någon har förhöjda kostnader för en eller fler av posterna som ingår i riksnormen och om dessa kostnader inte täcks av annan ersättning som merkostnadsersättning, omvårdnadsbidrag eller andra ersättningar.

5.2.1 Merkostnader för särskild kost vid vissa sjukdomar

Skälet till behov av särskild kost ska alltid styrkas med läkarintyg. Tillägg görs enligt Konsumentverkets beräkningar av merkostnader för särskild kost vid vissa sjukdomar. Om den sökande har väsentligt ökade matkostnader ska möjligheten till merkostnadsersättning undersökas. Vid vissa sjukdomar kan den sökande vara i behov av särskilt näringstillskott. I de fall näringstillskottet är ordinerat av läkare kan normen höjas med merkostnaden om det inte står klart att näringstillskottet ersätter vanlig mat och inte innebär någon merkostnad.

Avser inte högre kostnader i samband med anorexi och bulimi enligt ett avgörande från Högsta Förvaltningsdomstolen.¹⁵

5.2.2 Merkostnader för umgänge med barn

Umgängesbarn bör räknas med som medlemmar i hushållet där de stadigvarande bor samt hos umgängesföräldern. Beräkning av omkostnader för barn ska beräknas efter det antalet dagar där barnet vistas hos föräldern. Vid en sådan beräkning riskerar inte barnet eller umgängesföräldern att missgynnas. Om barnet bor växelvis hos föräldrarna ska inkomster och utgifter delas lika även kostnader för exempelvis barnomsorg och medicin.

Kostnader för umgängesperioder som överstiger fem sammanhängande dygn eller överstiger sju dygn under en månad ska i första hand regleras mellan föräldrarna eller via att Försäkringskassan meddelas för reglering av underhållsstödet.

5.2.3 Övriga skäl till merkostnader

Andra omständigheter som kan vara ett skäl för att beräkna riksnormen till en högre nivå kan vara om den sökande betalar avgift för skolmåltider, har höga livsmedelskostnader på grund av att kosten är inräknad i en avgift, exempelvis vid sjukhusvård. Det kan även vara om en sökande på grund av funktionsnedsättning eller andra skäl har ökade kostnader för exempelvis fritidsaktiviteter eller telefon och kostnaden inte kan tillgodoses genom annan ersättning eller bidrag. Även i de fall när merkostnader är en förutsättning för att umgänge med barn ska kunna ske, vid tillfälligt behov av att köpa kläder och skor, eller i de fall den sökande har extra höga kostnader för kläder, telefon etc. som beror på att den sökande är eller har varit utsatt för våld i nära relation eller annat brott.

5.3 Skäl till att beräkna riksnormen till en lägre nivå

I enskilda fall, om det finns särskilda skäl, kan kostnaderna enligt riksnormen beräknas till en lägre nivå enligt 4 kap. 3 § SoL. Det kan exempelvis vara att den sökande befinner sig i en akut nödsituation eller att den sökande inte har vissa kostnader som ingår i försörjningsstödet. Det kan exempelvis vara en person

---

¹⁵ RÅ 1995 ref 52

som befinner sig på heldygnsvård, normen för försörjningsstödet reduceras då med vad som ingår i vårdkostnaden.¹⁶ Se aktuella normer på separat blad.

5.4 Övrigt försörjningsstöd – skäliga kostnader utanför riksnormen

Skäliga kostnader som ingår i försörjningsstödet utöver riksnormen är kostnadsposter för boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa. Vid behov ska skälig kostnad för följande kostnadsposter ingå i försörjningsstödet. Vid bedömning av vad som är en skälig kostnad ska en individuell bedömning göras i relation till vad människor i allmänhet har råd att kosta på sig.

5.5 Boende

5.5.1 Skälig boendekostnad

Skälig boendekostnad är vad en låginkomsttagare på orten har möjlighet att kosta på sig. I Ludvika kommun ska det kommunala bostadsbolagets tillgång på lägenheter och dess hyreskostnader vara vägledande. En individuell bedömning kring den sökandes unika situation tillsammans med vägledande lokala förutsättningar och övriga omständigheter ska alltid göras i samband med bedömning av skälig boendekostnad.

Avgift för parkeringsplats eller garage som ingår i hyran godtas inte. Inte heller avgift för medlemskap i hyresgästförening godtas. Kostnad för kabel-TV och andra tillval ska inte godtas utom i de fall då den sökande inte har kunnat styra tillvalet.

5.5.2 Skälig boendeyta

Tillsammans med boendekostnaden ska även prövas om storleken på bostaden är skälig. Vägledande boendestandard, köket oräknat, är 2 personer per rum, vuxen eller barn. Vid fler än ett barn ska en individuell bedömning ske, varvid det ska beaktas att barn med stigande ålder kan ha behov av möjlighet till avskildhet. Även umgängesbarn bör tas hänsyn till då barnet även behöver utrymme hos sin umgängesförälder.

5.5.3 Kostnad för vattenförbrukning

Om det inte ingår vatten i hyran ska den faktiska kostnaden för vattenförbrukning beviljas under förutsättningen att kostnaden är skälig utifrån hushållets storlek.

Svenskt vatten¹⁷ har ett beräknat medelvärde kring vattenförbrukning och vägledning ska därmed hämtas därifrån avseende skälig vattenförbrukning. Om vattenförbrukningen bedöms vara hög ska den sökande ges möjlighet att sänka sin vattenförbrukning innan en del av kostnaden avslås.

¹⁶ Se mer under rubriken 3.7 Inskrivna på sjukhus, behandlingshem eller anstalt.

¹⁷ <https://www.svensktvatten.se/medlemsservice/kampanjer/hallbar-vattenanvandning/hur-anvands-materialet/fakta-om-vattenforbrukning/>

5.5.4 Andrahandskontrakt

För andrahandsboende gäller samma regler beträffande skälig standard och kostnad samt krav på flytt som vid förstahandskontrakt. Under förutsättningen att hyreskostnaden är skälig ska den faktiska hyran som avtalats om godtas. Uppgifter som behövs i utredningen ska i första hand komma från den sökande. Socialtjänsten kan även i samverkan med lokala hyresvärdar skaffa sig kunskap om hyresnivåerna för olika lägenhetsstorlekar för att kunna utreda skälig boendekostnad. Vad en skälig kostnad för andrahandsuthyrning är regleras i hyreslagen¹⁸ där skälig kostnad är vad förstahandshyresgästen betalar i hyra plus eventuella tillägg om högst 15 procent av hyran avseende möbler och utrustning.

Ett av fastighetsägaren godkänt andrahandskontrakt ska eftersträvas, men kan inte krävas, utom i de fall då hushållet genom att hyra utan godkänt andrahandskontrakt går miste om bostadsbidrag. Det gäller barnfamiljer och personer 18-28 år som genom bostadsbidrag kan tillgodose sitt behov helt eller delvis på annat sätt än genom försörjningsstöd.

Ett skriftligt avtal mellan sökanden och förstahandshyresgästen ska alltid uppvisas. Detta bör innehålla överenskommelse om hyrestidens längd, uppsägningstid, hyrans storlek och vad som ingår i hyran. Lägenhetens adress ska framgå.

Om andrahandskontraktet inte är godkänt av fastighetsägaren bör hembesök med samtycke göras. Detta för att kontrollera kontraktets riktighet, att lägenheten existerar, antalet boende i bostaden och att personen kan anses vistas i kommunen. Den sökande ska vara folkbokförd på adressen.

5.5.5 Inneboende

Vad som anges i detta avsnitt gäller inte inneboende hos nära släkting eller delad bostad med någon typ av hushållsgemenskap.

För att betraktas som ett separat hushåll i normberäkningssammanhang ska den sökandes hushåll som huvudregel disponera ett eget rum i bostaden. Hyran för inneboenderum ska bedömas utifrån vad den sökande disponerar enligt uppvisat avtal med hyresvärderna. Den faktiska hyran ska beviljas om den inte är oskälig. Vad gäller skälig kostnad för inneboenderum finns det reglerat i hyreslagen¹⁹. En skälig kostnad för hyra avseende en inneboende ska vara proportionerlig för den yta som den inneboende disponerar samt eventuellt tillägg för möbler.²⁰

Vid inneboende i någon form bör hembesök med samtycke göras för att kontrollera avtalets riktighet, antalet boende i bostaden och att personen kan anses vistas i kommunen. Den sökande ska vara folkbokförd på adressen.

---

¹⁸ Jordabalken 12 kap. 40 § andra stycket 3 och 55 § fjärde stycket.

¹⁹ Jordabalken 12 kap. 55 § fjärde stycket.

²⁰ Läs mer under rubriken 5.5.4 Andrahandskontrakt.

5.5.6 Delad bostad

I de ärenden när den sökande delar bostad med fler personer ska hyreskostnaden delas med antal personer folkbokförda på adressen. Detta gäller när den sökande saknar eller har begränsad hushållsgemenskap. Enligt en dom från Kammarrätten i Göteborg²¹ är det antalet som är folkbokförda på adressen som ska delas med den faktiska hyran, oavsett om den sökande påstår att övriga folkbokförda på adressen bor där eller inte.

5.5.7 Egenägd bostad

Bostadsrätt eller villa är en realiserbar tillgång om den genom försäljning kan ge inkomst till försörjningen. Detta gäller även om bostadsrätten förvärvats genom ombildning från hyresrätt till bostadsrätt. Om biståndsbehovet bedöms bli långvarigt, mer än tre månader, kan detta utgöra skäl till försäljning av bostaden. Krav ska då ställas på att bostaden lämnas till mäklare för försäljning.²²

I övrigt gäller vad som ovan sägs om hyreslägenheter beträffande skälig kostnad, krav på flytt och överväganden i samband med det samt att besvärshänvisning ska lämnas.

Som boendekostnad för bostadsrätt räknas månadsavgiften till bostadsrättsföreningen plus räntan på eventuellt bolån för lägenheten. I boendekostnad för villa ingår tillsammans med räntan eventuella kostnader för vatten, uppvärmning, sophämtning, försäkring och tomträttsavgäld.

Sökande med lån på bostad ska alltid uppmanas söka skattejämkning för räntekostnaden. Detta då 30 procent av räntekostnaden är avdragsgill i deklarationen och återfås till låntagaren vid skatteåterbäring. Den sökande kan därför genom skattejämkning delvis själv tillgodose sitt behov genom att samma år ta ut skatteförmånen. Räntekostnaden kan beviljas i sin helhet om den sökande har skattejämkning.

Amortering på lån beviljas inte då amorteringen utgör kapitalbildning.

5.5.8 Boendeberäkning vid egenägd fastighet

Bedöms behovet av bistånd vara kortvarigt eller är det en nyansökan tas de faktiska kostnaderna för villan med i beräkningen och godtas i tre månader. Efter tre månader beviljas kostnad för boende enligt boendeberäkning. Boendeberäkning görs genom att man räknar ut vilken driftskostnad och räntekostnad boendet kostar per år och dividerar med tolv. Då får man fram en månadskostnad som innebär att de faktiska kostnaderna kanske är lägre någon månad men högre en annan månad, detta förutsätter att den enskilde ansvarar för att spara pengar den månad boendekostnaden de facto är lägre till förmån för den månad då kostnaden är högre.

5.5.9 Byte till dyrare bostad

Om någon som har försörjningsstöd anser sig ha skäl att behöva byta bostad under pågående biståndsperiod och detta medför ökad boendekostnad bör

²¹ Kammarrätten i Göteborg 2019-02-04 mål nr 2448-18, 2449-18.

²² Läs mer under rubriken 4.8.4 Bostad som har ekonomiskt värde.

detta ske i samråd med socialtjänsten. Samrådet med socialtjänsten kan dock inte ses som ett krav. Om den sökande har flyttat till en bostad med dyrare boendekostnad ska behovet prövas för att se om bytet var nödvändigt för att den sökande ska uppnå skälig levnadsnivå. Görs bedömningen att den sökande hade en skälig levnadsnivå innan bostadsbytet och bostadsbytet inte var nödvändigt för att den sökande ska uppnå skälig levnadsnivå beviljas den bostadskostnad som den sökande hade innan bostadsbytet.

Skäl till att den sökande är i behov av en dyrare bostad kan exempelvis vara på grund av starka sociala skäl, medicinska eller ekonomiska skäl. Det kan även vara på grund av att den nuvarande bostaden har en dålig standard, eller att den sökande har varit utsatt för brott såsom våld i nära relation. Byte till dyrare bostad kan även bero på trångboddhet.

5.5.10 Rådrom för att sänka boendekostnad

Om boendekostnaden bedöms vara oskälig och behovet av försörjningsstöd inte bedöms vara tillfälligt (högst tre månader) ska den sökande uppmanas sänka bostadskostnaden. När socialtjänsten bedömer att den sökande ska byta till ett billigare boende innebär det ett förvaltningsrättsligt beslut som kan överklagas och därför ska en besvärshänvisning bifogas.

Innan ett hushåll ställs inför kravet att förändra sin boendesituation ska följande förhållanden beaktas:

- Bostadens storlek i förhållande till familjemedlemmarnas antal.
- Sociala konsekvenser av en flytt. Det gäller både barnfamiljer och ensamstående vuxna med sociala problem. För barnfamiljer måste konsekvenser för t.ex. skolgång, barnomsorg och socialt nätverk beaktas.
- Sökandens ålder och hälsotillstånd samt möjlighet att klara av en flytt.
- Om bostaden är särskilt anpassad till en boendes funktionsnedsättning.
- Sökandens möjlighet att bli godkänd som hyresgäst vid byte p.g.a. exempelvis arbetslöshet eller betalningsanmärkningar.
- Bostadens bytesvärde.

Om socialtjänsten efter ovanstående överväganden kommer fram till att sökanden ska uppmanas ändra sin bostadssituation ska skäligt rådrom ges för att genomföra flytten eller på annat sätt sänka boendekostnaden. Skäligt rådrom är 4 månader som kan förlängas om sökanden under denna tid påbörjat byte av bostaden, aktivt medverkar till att hitta en billigare bostad eller på annat sätt försöker sänka sina kostnader för boendet.

Om sökanden har oskäligt hög boendekostnad och bedöms kunna flytta men avstår från försök att sänka sin boendekostnad ska bistånd till hyran nedsättas i nivå med vad som ovan sägs om vägledande hyreskostnad.

5.5.11 Vuxet kvarboende barn eller föräldrar boende hos vuxet barn

Kvarboende vuxet barn avser person som fyllt 18 år, bor kvar hos förälder och där föräldrarna inte har ett försörjningsansvar.

Vuxet kvarboende barn ansöker om försörjningsstöd:

När kvarboende vuxen person ansöker om ekonomiskt bistånd till kostnad för boende kan bistånd beviljas i vissa fall. Det kvarboende vuxna barnet kan beviljas boendekostnad om föräldrarna har en högre boendekostnad på grund av att det vuxna barnet bor kvar. Detta kan exempelvis vara att föräldrarna bor kvar i en större bostad eller att de helt eller delvis förlorar bostadsbidrag/bostadstillägg.

Det kan även vara då det kvarboende vuxna barnet tidigare har haft inkomst och då tidigare en period själv betalt hyresdel. Perioden ska inte ligga mer än tre månader bakåt i tiden och vara av minst tre månaders varaktighet.

Föräldrar ansöker om försörjningsstöd där de har ett kvarboende vuxet barn som bor hemma:

I de fall där föräldrar ansöker om försörjningsstöd och det även bor kvarboende vuxet barn i bostaden är utgångspunkten att den ska stå för sin del av boendekostnaden. Om det kvarboende vuxna barnet inte har möjlighet på grund av låg inkomst kan den ansöka om ekonomiskt bistånd för egen del.

5.5.12 Ungdom utan egna inkomster som tecknat hyresavtal

Huvudregeln är att bistånd till boendekostnad inte beviljas om hyresavtalet tecknas under period då den sökande saknar inkomst och möjlighet att själv betala hyran. Undantag från huvudregeln kan göras om det föreligger starka sociala skäl eller extrem trångboddhet. Individuell bedömning behöver göras i det enskilda fallet.

5.5.13 Hyresdel för personer med hushållsgemenskap

Hyresdelen räknas ut enligt Försäkringskassans beräkningsmodell där varje rum räknas som två enheter och köket som en enhet.

Exempel: Den sökande disponerar ett rum i sina föräldrars bostad om fyra rum och kök, dvs. den sökande disponerar två av totalt nio enheter. Hela bostadskostnaden är 6 000 kr per månad. Den sökandes andel av bostadskostnaden bör då beräknas som $(2/9 \times 6000) = 1\,333$ kr per månad.

5.5.14 Förälder boende hos barn

Endast om bostaden införscaffas för att föräldern ska få plats och boendekostnaden då ökat ska bistånd till hyresdel beviljas eller om barnet förlorar bostadsbidrag/bostadstillägg. Hyresdelen beräknas då enligt ovan.

5.5.15 Övriga boendeformer

Med övriga boendeformer menas tredjehandskontrakt, campingboende, hyra av stuga, husvagn eller båt, inneboende hos kamrat som bor i 2:a hand, hotell, etc. Bistånd till boendekostnader ska i dessa fall prövas mycket restriktivt och

beviljas endast om den sökande har mycket stora svårigheter att få annat boende och socialtjänsten inte kan erbjuda något alternativ.

5.5.16 Tillfälligt boende

Med tillfälligt boende avses vandrarhem, campingstuga, husvagn eller i undantagsfall hotell. Tillfälligt boende ska endast beviljas under en begränsad period och till sökande som av särskilda skäl inte kan ordna ett boende på den reguljära bostadsmarknaden eller till sökande som har hamnat i en akut nödsituation. Den sökande ska i första hand ha uttömt sina möjligheter att ordna tillfälligt boende hos släkt eller vänner.

Bistånd för tillfälligt boende ska beviljas för en mycket begränsad period, utifrån en individuell bedömning av vilken tid som krävs för att den enskilde ska hitta ett annat boende. Beslut om skäligt rådrum för att sänka boendekostnaden fattas inte för tillfälligt boende.

Ekonomiskt bistånd till kostnad för tillfälligt boende kan även beviljas till personer som har blivit utsatta för våld i nära relation och som inte är i behov av ett skyddat boende.

Personer som friges efter att ha verkställt ett fängelsestraff ska i god tid innan frigivningen ha planerat för sitt boende med stöd av frivården. Om den enskilde inte tagit emot det stöd som finns att få via frivården, bedöms den enskilde som regel inte ha rätt till ekonomiskt bistånd för tillfälligt boende.

5.5.17 Planering med den sökande som beviljats kostnad för tillfälligt boende

I samband med att den enskilde beviljas tillfälligt boende ska den sökande informeras om vilka krav som ställs på att söka bostad aktivt på den reguljära bostadsmarknaden och en planering kring detta ska upprättas tillsammans med den sökande. Om den sökande inte har hittat ett annat boende när den beviljade perioden är slut och ansöker om fortsatt bistånd till tillfälligt boende, ska ansökan bedömas utifrån om den sökande uppfyllt de krav som ställdes vid föregående beslut.

5.5.18 Skälig kostnad för tillfälligt boende

Ekonomiskt bistånd till kostnad för tillfälligt boende beviljas för det billigaste alternativet som tillgodoser en skälig levnadsnivå för den sökande. Kostnaden ska styrkas med kostnadsförslag. Om den sökande har fått bistånd för tillfälligt boende för en tidigare period bör den sökande styrka att den kostnaden har betalats.

5.6 Hushållsel

Bistånd beviljas till faktisk kostnad utifrån att den är att bedöma som en skälig kostnad utifrån en individuell bedömning av vad som är en skälig kostnad för den biståndsökande. Vid bedömning av skälig kostnad utöver den fasta kostnaden för hushållsel ska utgångspunkten vara Konsumenternas energimarknadsbyrås förbrukningsberäkningar. Då elpriserna varierar är den beräknade medelsförbrukningen av hushållsel för olika hushållsstorlekar

vägledande, men får inte ses som ett tak. Möjlighet till individuella bedömningar ska finnas. Sökande ska ha ett aktivt elavtal och anvisningspris godtas inte efter att sökande har fått information, och vid behov vägledning kring hur man tecknar ett elavtal.

I Konsumenternas energimarknadsbyrås beräkning²³ av normal elförbrukning hänvisar de till att enligt Statistiska centralbyrån har en mindre lägenhet en årsförbrukning om ca 2000 kWh och större lägenheter har årsförbrukning om ca 5000 kWh. Det framgår även att normal elförbrukning för villa som uppvärms med el är om ca 20000 kWh per år. Om villan inte värms upp med el är en normal årsförbrukning om ca 5000 kWh.

Denna riktlinje avser hushållsel vid boende i lägenhet med varmhyra samt boende i hus med annan uppvärmning än el. Kostnaden för hushållselen kan numera variera mellan kommuner och hushåll beroende på den avreglerade elmarknaden och enskildas möjligheter att själv välja elleverantör.

När en bidragssökande uppvisar en förbrukning som bedöms som hög elförbrukning ska en diskussion föras med den sökande om tänkbar anledning till den höga elförbrukningen.

5.7 Hemförsäkring

Bistånd beviljas med faktisk kostnad till grundförsäkring som omfattar rättsskydd, ansvar, överfall och egendomsskydd. Egendomsskydd beviljas maximalt för ett lösoresbelopp på 300 000 kr. I de fall den sökande har års- eller halvårsinbetalningar ska denne uppmanas begära månadsinbetalningar. Möjlighet till nedsatt premie via fackförening ska beaktas.

Extra försäkringar såsom allrisk-, oturs- och hemplusförsäkring etc. ingår inte i vad som betecknas som grundförsäkring.

Alla som är folkbokförda på en adress och har en hushållsgemenskap täcks av lägenhetsinnehavarens hemförsäkring. Inneboende ska uppmanas skaffa en egen hemförsäkring. Konsumentverkets kostnadsberäkning²⁴ för hemförsäkring kan användas som vägledande underlag vid bedömning om skälig kostnad för hemförsäkring.

5.8 Arbetsresor

Bistånd till arbetsresor beviljas inom ramen för försörjningsstödet till busskort med kollektivtrafik om behov av resa föreligger för att kunna arbeta eller för att kunna delta i regelbundna aktiviteter för att komma i arbete. Det kan även gälla för de sökande som arbetstränar, deltar i SFI eller andra studier samt resor till praktik. Personer som arbetar eller deltar i arbetssökarverksamhet inom gångavstånd från bostaden har inte rätt till bistånd för arbetsresor. Den sökande

²³ <https://www.energimarknadsbyran.se/el/dina-avtal-och-kostnader/elkostnader/elforbrukning/>

²⁴ [https://www.konsumentverket.se/om-konsumentverket/var-
verksamhet/privatekonomi/kostnadsberakningar/](https://www.konsumentverket.se/om-konsumentverket/var-verksamhet/privatekonomi/kostnadsberakningar/)

kan beviljas kostnad för arbetsresor om avståndet från bostaden till sysselsättning/arbetet är 4 km eller längre.

Behov av busskort kan finnas vid regelbundna resor av andra skäl än arbetsrelaterade, såsom exempelvis behandling eller rehabilitering, men kostnaden avser då inte arbetsresor.²⁵

Beroende på hur frekvent behovet av resor är kan bidrag beviljas antingen till enkelbiljett eller till månadskort. Kostnaden för nödvändigt antal enkelbiljetter ska jämföras med kostnaden för månadskort och det billigaste alternativet ska väljas.

Avseende resor till och från arbetsintervjuer behöver den sökande i första hand ansöka om bidrag till dessa från Arbetsförmedlingen. Den sökande kan även i vissa fall erhålla ersättning från Arbetsförmedlingen om personen deltar i ett program. Detta gäller kostnader för resor som överstiger ett visst belopp. Den sökande kan då beviljas ekonomiskt bistånd till kostnad för egen avgiften.

5.8.1 Bilkostnad

Det finns de sökande som arbetar och som av den anledningen är i behov av bil.²⁶ För de sökande där socialtjänsten har godkänt bilinnehav på grund av arbete eller annan orsak (ej på grund av bilens ringa värde) och där den sökande inte kan använda kollektivtrafiken bör socialtjänsten vid beräkningen av ekonomiskt bistånd godta skäliga kostnader för bensin, skatt, försäkring och besiktning.

5.9 Medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa

Bistånd till avgift till fackförening och/eller arbetslöshetskassa ska beviljas med det belopp som gäller för den organisation den sökande tillhör. Den sökande ska dock innan beslut fattas uppmanas att undersöka och återkomma med besked om möjlighet till reducerad avgift.

---

²⁵ Läs mer under rubriken 6.8 Lokala resor utöver arbetsresor.

²⁶ Läs mer under rubriken 4.8.3 Bil och andra lätt realiserbara tillgångar.

6 Bistånd till livsföring i övrigt

Ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt avser alla de behov som den sökande har för att uppnå en skälig levnadsnivå, utöver försörjningsstödet. Individuella bedömningar ska alltid göras i det enskilda fallet för varför den sökande är i behov biståndet som inte omfattas av försörjningsstödet. Sådana omkostnader som avser livsföring i övrigt är exempelvis kostnad för hälso- och sjukvård, tandvård, glasögon, hemutrustning, flyttkostnader etc.

Vissa av ändamålen ingår vanligtvis i en skälig levnadsnivå om kostnaden är skälig och sökanden i övrigt uppfyller förutsättningarna för försörjningsstöd. Det gäller löpande kostnader för läkarvård, medicin, barnomsorg och färdtjänst.

När det gäller rätten till bistånd för övriga ändamål krävs särskilda förutsättningar. Utgångspunkten för bedömningen är vad en låginkomsttagare i allmänhet kan bekosta. En noggrann prövning ska ske av om behovet kan tillgodoses på annat sätt eller till lägre kostnad. Den sökandes tidigare och väntade möjligheter att själv tillgodose behovet ska alltid beaktas vid prövningen.

6.1 Hälso- och sjukvård

Ekonomiskt bistånd beviljas till kostnader för hälso- och sjukvård samt sjukresor som ingår i högkostnadsskyddet. Det kan exempelvis vara patientavgifter inom öppenvården, med ett maximalt tak på egenavgiften inom högkostnadsskyddet under en tolv månaders period. Andra kostnader som kan beviljas är exempelvis vårdavgift vid inläggande sjukvård. Ekonomiskt bistånd beviljas inte till kostnad för uteblivet/sent avbokat besök.

Bistånd beviljas efter sedvanlig ekonomisk prövning till egenavgiften för läkarföreskrivna hjälpmedel som t.ex. hörapparat, batterier, etc., om behovet inte kan tillgodoses via regionen eller Försäkringskassan.

Resor till och från sjukvården är som regel kostnadsfri inom kollektivtrafiken mot uppvisande av kvitto/kallelse. Ekonomiskt bistånd till kostnad för resor till och från sjukvård beviljas endast om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Kostnader för kiropraktik eller naprapatbehandling kan beviljas om behovet av naprapat eller kiropraktor är ordinerat av läkare om behovet inte kan tillgodoses genom någon behandling som omfattas av högkostnadsskyddet.

6.1.1 Läkemedel

Ekonomiskt bistånd till kostnad för egenavgift för läkemedel som omfattas av lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner beviljas samt eventuellt kostnader för resor som är nödvändiga för att den sökande ska kunna hämta ut läkemedel eller hjälpmedel etc.

Det kan i undantagsfall vara skäligt att bevilja ekonomiskt bistånd till läkemedel som inte omfattas av läkemedelsförmåner exempelvis preventivmedel samt maskmedicin, skabbmedel och lusmedel. En bedömning av hjälpbehov och omfattning av detta för den sökandes situation behöver göras i det enskilda fallet.

6.2 Tandvård

Tandvårdskostnader kan beviljas inom ramen för livsföring i övrigt. För att ekonomiskt bistånd till kostnad för tandvård ska beviljas ska kostnaden vara skälig och åtgärden vara nödvändig för att den sökande ska uppnå skälig levnadsnivå. Individuell bedömning ska göras.

6.2.1 Akut tandvård

Med akut tandvård avses nödvändigt behov av behandling vid värk, infektiösa tillstånd och traumaskador. Exempel på behandling kan vara tandutdragning, akut rotbehandling, temporära fyllningar, enstaka fyllningar för att undanröja värk. Detta är behandling som oftast måste utföras omedelbart. Kostanden beviljas utan kostnadsförslag i de fall ett sådant inte kan inväntas. Det ska av tandvårdsfakturan eller genom kontakt med behandlande tandläkare framgå att behovet av behandling var akut. Det bör uppmärksammas att det faktum att det står ”akut besök” på fakturan inte i sig innebär att behovet av behandling var akut.

6.2.2 Icke akut tandvård

När den sökande har erhållit försörjningsstöd under en längre tid kan även annan tandvård än akut beviljas om det är nödvändigt för att uppnå godtagbar tuggförmåga, förhindra väsentligt försämrad tandstatus samt är en förutsättning för att fungera socialt och kunna arbeta. Bistånd till nödvändig tandvård kan beviljas personer som under lång tid har haft försörjningsstöd eller inkomster i nivå med normen och som inte inom rimlig tid förväntas öka sina inkomster.

Följande ska beaktas vid ansökan om bistånd till tandvård:

- Omfattningen av tandvården och kostnaden ska jämföras med vad en låginkomsttagare har råd att bekosta.
- Behandlingen ska omfattas av statligt tandvårdsstöd enligt 1 kap. 3 § lagen om statligt tandvårdsstöd. Att en föreslagen behandling omfattas av statligt tandvårdsstöd, eller godkänts i Försäkringskassans förhandsprövning, innebär dock inte att detta kan ligga till grund för om ekonomiskt bistånd enligt SoL ska beviljas till kostnaden eller ej.
- Folktandvårdens prislista för de åtgärder som debiteras ska vara vägledande.
- Tandvården ska utföras av tandläkare som är uppförd på Försäkringskassans förteckning.
- Kostnadsförslag ska begäras samt röntgenbilder och innefatta kopia på eventuellt beslut på förhandsprövning av Försäkringskassan.
- Konsulttandläkare anlitas av socialtjänsten vid ansökningar om dyrare eller mer omfattande tandvård från 5000 kronor.
- En individuell bedömning ska även göras av den enskildes förmåga att sköta sin tandhygien, exempelvis i samband med missbruk.

Avgift för narkos eller annan motsvarande smärtlindring kan ingå i tandvårdskostnaden för personer med extrem tandvårdsrädsla. Denna ska vara styrkt med läkarintyg. Det ska även vara styrkt att personen inte kan tillgodogöra sig regionens terapiprogram för behandling av tandvårdsrädsla inom ramen för den öppna hälso- och sjukvårdens avgiftsregler och högkostnadsskydd.

Sökande som har egen inkomst över försörjningsstödsnivå men ändå ansöker om bistånd till tandvårdskostnad kan beviljas ekonomiskt bistånd för nödvändig tandvård i vissa fall. Om kostnad och omfattning är skäligen beviljas bistånd till den del av kostnaden som överstiger vad den sökande kan betala med sitt normöverskott under 6 månader. I första hand ska den sökande dock hänvisas till avbetalning hos tandläkaren.

Ett beslut om bistånd till tandvård sträcker sig ofta över flera månader men ska alltid tidsbegränsas. Rätten till ekonomiskt bistånd ska prövas månad för månad och när beslut fattas som löper över flera månader ska en omprövningsklausul alltid skrivas in i beslutet. Tandvård som utförts före ansökan ska inte beviljas utan betraktas som en skuld. Om det tillkommer nya kostnader under behandlingsplanen för omfattande tandvård behöver den sökande inkomma med ett nytt kostnadsförslag för dessa åtgärder.

Vid utmätning ska i första hand ansökan ske om nedsättande av utmätningsbelopp hos Kronofogdemyndigheten.

6.2.3 Förebyggande tandvård

Ekonomiskt bistånd till kostnad för förebyggande tandvård i form av basundersökning kan beviljas vartannat år till de sökande som är långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd (tio månader eller längre). Den sökande behöver inte inkomma med kostnadsförslag utan inkommer med underlag i efterhand.

6.3 Glasögon och linser

Om den sökande har behov av glasögon och behovet inte kan tillgodoses genom bidrag som lämnas enligt 8 kap. 7 § hälso- och sjukvårdslagen (2007:30) och lagen (2016:35) om bidrag för glasögon till vissa barn och ungdomar, ska detta styrkas med intyg och kostnadsförslag från optiker. Skälig kostnad för glasögon är lägsta paketpriset hos optiker som tillgodoser den sökandes behov. Bistånd till vanliga läsglasögon för personer med avtagande synskärpa på grund av ålder. Behovet kan tillgodoses inom ramen för riksnormens post för hälsa och hygien.

Bistånd till specialslipade eller specialbehandlade glas, såsom färgade eller extra tunna glas, beviljas ej, om behovet inte är styrkt av läkarordination. Den extra kostnaden godtas om speciell slipning eller behandling är det enda alternativet för att korrigera sökandens synfel. Kostnad för ögonlinser godtas om det är det enda alternativet för sökanden och behovet är styrkt med läkarintyg.

För att den sökande ska beviljas ekonomiskt bistånd till kostnad för glasögon ska den sökande ha varit långvarigt aktuell eller har inkomster i nivå med försörjningsstöd. Om den sökande varit självförsörjande tidigare bör den sökande ha kunnat planera för sin ekonomi. Har den sökande fått väsentligt förändrad syn kan en individuell bedömning göras i det enskilda fallet.

När den sökande har erhållit försörjningsstöd långvarigt är grundprincipen att det ska gå minst två år mellan beviljande av bistånd till nya glasögon. Har den enskilde fått väsentligt förändrad syn tidigare än angiven period kan bistånd beviljas till byte av glas eller nya glasögon. Den sökande ska styrka detta med intyg och det billigaste alternativet är avgörande.

Vid utmätning ska i första hand ansökan ske om nedsättning av utmätningsbelopp hos Kronofogdemyndigheten.

6.4 Internetuppkoppling

Enligt avgörande i Högsta Förvaltningsdomstolen²⁷ är internetuppkoppling att betrakta som skälig levnadsnivå och prövas som en kostnad för livsföring i övrigt. Internetuppkoppling kan fås genom bredband, mobilt bredband eller via internetdelning genom mobiltelefonens uppkoppling.

Ekonomiskt bistånd till kostnad för internetuppkoppling med faktisk kostnad, maximalt 0,5 procent av prisbasbeloppet per månad. Vid bedömning av den faktiska kostnaden ska det utredas att det endast är internetuppkoppling som ingår i den faktiska kostnaden.

För sökande som är inneboende delas den faktiska kostnaden för internetuppkoppling med antalet boende i bostaden om inte kostnaden ingår i upprättat inneboendekontrakt.

6.5 Hemutrustning

Inom begreppet livsföring i övrigt ingår bistånd till kostnad för möbler och husgeråd. Det går inte att fastställa vad som är skälig hemutrustning för alla utan bedömning måste göras i det enskilda fallet. Det är upp till den sökande att själv välja inköpsställe av sin hemutrustning, men utgångspunkten är vad folk i allmänhet har råd att bekosta.

För att kunna bedöma behovet av hemutrustning kan det ibland bli nödvändigt att göra hembesök.

Följande ska övervägas innan den sökande beviljas bistånd till hemutrustning:

- Är behovet akut och nödvändigt för att sökanden med kort varsel ska kunna flytta in i bostaden?
- Kommer sökanden att inom rimlig tid själv kunna skaffa sig eller komplettera en hemutrustning?

---

²⁷ Högsta Förvaltningsdomstolen 2017 ref. 23

- Vilka möjligheter har sökanden haft att spara till eller planera för boende och hemutrustning?
- Om behovet av bistånd är föranlett av en orsak som kan täckas av hemförsäkring ska detta alltid prövas i första hand.
- När det gäller barnfamiljer ska det beaktas om särskilt behov finns hos barnen.
- Vilken hjälp kan den sökande få av nätverket?
- Har den sökande utnyttjat rätten till bodelning vid separation/skilsmässa?

Unga människor som flyttar hemifrån ska normalt inte kunna få bistånd av samhället till grundutrustning. Utgångspunkten är att barnet/ungdomens utrustning medföljer när de flyttar hemifrån till eget boende.

Flyktingar eller utländska medborgare som fått uppehållstillstånd p.g.a. anknytning till flykting, ska hänvisas att ansöka om hemutrustningslån hos CSN.

6.5.1 Specifik hemutrustning

Om den sökande söker om en specifik hemutrustning behöver ansökan om biståndet utredas enligt ovan. Om den kostnaden är längre än nedanstående beviljas den faktiska kostnaden.

Specifik hemutrustning beviljas enligt nedanstående (avser procent av prisbasbelopp):

Säng inklusive madrass: 2 %

Köksbord och stolar: 1 %

Skrivbord och stol (beviljas endast till skolbarn- och ungdomar): 1 %

Soffa: 2 %

Soffbord/Tv-bänk: 0,5 % per styck

Fullt husgeråd: 1 %

Dammsugare och övrig städutrustning: 1 %

TV: 1 %

Dator: 3 %

Smartphone: 2 %

Ekonomiskt bistånd kan även beviljas till kostnad för reparation av befintlig hemutrustning om det krävs för att den sökande ska kunna upprätthålla en skälig levnadsnivå.

6.5.2 Full hemutrustning

Bistånd till full hemutrustning utredas enligt ovan och bedömas restriktivt samt beviljas endast om det finns särskilda skäl eller om behovet är akut och inte kan tillgodoses på annat sätt.

Full hemutrustning beviljas enligt nedanstående (avser procent av prisbasbeloppet):

Ensamstående 12 %

Sambo/gifta 14 %

För varje barn 4 %

Exempel: En ensamstående vuxen med två barn = 20 % av prisbasbeloppet.

6.6 Spädbarnsutrustning

Den som under en längre tid haft försörjningsstöd eller inkomster i nivå med normen kan beviljas bistånd till del av eller full grundutrustning för spädbarn. Biståndet prövas utifrån det faktiska behovet och sökandens egna möjligheter att tillgodose behovet, exempelvis genom arv från syskon eller lån av utrustning från anhöriga.

Bistånd till hel spädbarnsutrustning beviljas med maximalt 8 % av prisbasbeloppet och ska täcka kostnad för nödvändig spädbarnsutrustning i samband med barnets födelse. Om den sökande i ett senare tillfälle vill ansöka om mer utrustning till barnet kan det beviljas som kompletterande hemutrustning. Spädbarnsutrustning innefattar bland annat säng med sängutrustning, skötbädd med tillbehör, barnvagn med tillbehör samt badutrustning.

Spädbarnsutrustning beviljas enligt nedanstående (avser procent av prisbasbeloppet):

Säng inklusive madrass, sängkläder och tillbehör: 2 %

Barnvagn med tillbehör: 3 %

Bärsele: 0,5 %

Badutrustning: 0,25 %

Skötbädd med tillbehör: 0,25 %

Grunduppsättning av kläder: 1 %

Övrig utrustning såsom nappflaskor etc.: 1 %

Bistånd till begagnad sittvagn kan beviljas om behovet inte kan tillgodoses genom försäljning av befintlig liggvagn.

6.7 Kostnader för flytt, magasinering och sanering**6.7.1 Flyttkostnader**

Bistånd till flyttkostnader kan beviljas till sökande som har försörjningsstöd eller inkomster i motsvarande nivå om flytten är nödvändig för att den sökande ska uppnå en skälig levnadsnivå. Detta kan vara på grund av hälsoskäl, sociala omständigheter eller på grund av att sökandens möjligheter att bli självförsörjande genom flytten ökar eller att flytten skulle medföra att sökandens boendekostnader minskar.

Kostnad beviljas för hyra av släpvagn eller mindre lastbil inklusive försäkring, kostnader för bensin och flyttlådor. Den sökande behöver uppvisa kvitto. I de

fall där det finns omfattande särskilda skäl såsom hög ålder, sjukdom eller andra skäl till att den sökande inte kan genomföra flytten på egen hand kan ekonomiskt bistånd till kostnad för flyttfirma beviljas.

I samband med att ekonomiskt bistånd till flyttkostnad beviljas ska den sökande styrka att den gamla bostaden har sagts upp samt inkomma med det nya hyreskontraktet.

6.7.2 Kostnad för magasinering

Bistånd till kostnad för tillfällig magasinering av bohag kan beviljas om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Den sökande som tillfälligt saknar bostad ska i första hand uttömma möjligheten att förvara sina tillhörigheter hos släkt och vänner. Om den möjligheten inte finns för den sökande kan ekonomiskt bistånd till kostnad för magasinering beviljas under förutsättningen att den sökande inom skäligen tid kommer att erhålla en ny bostad. Beslutet ska tidsbegränsas och omprövas vid behov. Det är den enskilde som ska stå för kontraktet gentemot magasineringsfirman.

Bedömningen ska även grunda sig på bohagets skick och storlek samt om kostnaderna för magasineringen överstiger kostnaden för nyanskaffning av bohag med undantag för de personliga tillhörigheterna.

Om ekonomiskt bistånd utgår till magasinering av bohag beviljas kostnaden som faktisk boendekostnad.

6.7.3 Kostnad för sanering

Ekonomiskt bistånd till kostnad för sanering av bostad kan beviljas om det råder mycket särskilda skäl. Det kan exempelvis vara att en sanering behöver göras för att den sökande ska kunna ta emot hjälp och stöd från annan huvudman såsom sjukvård eller vård- och omsorgsförvaltningen. Beslut gällande ekonomiskt bistånd till kostnad för sanering ska alltid föranleda diskussion och samråd med 1:e socialsekreterare/enhetschef.

6.8 Lokala resor utöver arbetsresor

Den sökande kan beviljas ekonomiskt bistånd till andra lokala resor som inte är arbetsresor. Detta kan exempelvis vara att den sökande beviljas ekonomiskt bistånd till kostnad för resor till besök på olika myndigheter exempelvis möte hos Försäkringskassan, besök på socialtjänsten etc. Detta förutsätter att avståndet överstiger gångavstånd (4 km eller längre) alternativt att den sökande har annan problematik som gör att den sökande är i behov av att resa med kollektivtrafiken. Ekonomiskt bistånd kan då beviljas till den faktiska kostnaden för enkelbiljetter om det understiger kostnaden för ett månadskort.

Busskort till barn- och skolungdomar kan tillgodoses genom skolresor som administreras av skolan. Ekonomiskt bistånd till busskort kan beviljas om skolan avslagit ansökan om skolresor och om skolan ligger på sådant avstånd från hemmet att resor är nödvändiga. För gymnasieungdomar kan även behovet tillgodoses genom extra tillägg till studiebidraget som ungdomar i familjer med

låga inkomster kan ha rätt till. Vid övriga resor gäller samma riktlinje som för vuxna.

6.9 Umgängesresor

Bistånd till skälig kostnad för umgängesresor kan beviljas om det krävs för att ett barn ska kunna träffa sin förälder som bor på annan ort, vilket även kan betyda utomlands. Det är umgängesföräldern som har det primära ansvaret för att bekosta dessa resor, men även boendeföräldern ska vara med och dela på kostnaderna utifrån sin ekonomiska förmåga.²⁸ Socialtjänsten bör ta hänsyn till avgörande i domstol som reglerar umgänget eller annat umgängesavtal om sådant finns. Det kan uppstå övriga kostnader i samband med umgänge som bör beviljas om sådana är nödvändiga för att umgänget ska kunna ske.

Även barn med förälder som vistas i fängelse har rätt till umgänge med denne. Om föräldrarna tillsammans inte har råd eller inte kunnat komma överens om hur reskostnaderna ska betalas, kan bistånd till kostnad för umgängesresa beviljas. Reskostnaderna ska jämföras med vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att bekosta. Barnkonsekvensanalys ska alltid göras i beslut som rör barn.

6.10 Rekreation samt utgifter vid ferier, högtider och bemärkelsedagar

6.10.1 Rekreation

Rekreation avser sådana aktiviteter som i regel hör till semester såsom dagsresor till annan ort eller liknande. Övriga vardagliga aktiviteter kan tillgodoses genom andel i norm.

Huvudprincipen är att bistånd till rekreationsresor inte beviljas. För ensamstående vuxna ska biståndet prövas mycket restriktivt och endast ges när det finns mycket starka sociala eller medicinska skäl för en resa i rehabiliterande syfte. Ekonomiskt bistånd till kostnad för buss- eller tågresa beviljas. Kostnad för logi kan även beviljas om inte den sökandes släkt eller vänner kan tillgodose behovet.

Rekreationsresa kan beviljas för barnfamiljer med särskilda behov som har haft försörjningsstöd under en längre tid och som inte beräknas få egna inkomster inom överskådlig tid. Behovet ska prövas utifrån barnets behov av miljöombyte och extra stödinsats. Nivån på det beviljade biståndet ska prövas utifrån vad barnfamiljer med låga inkomster i allmänhet har råd att bekosta. Kan behovet tillgodoses genom jobbstimulansavdrag ska detta i första hand användas. Vid en ansökan om rekreationsresa avseende en barnfamilj ska en barnkonsekvensanalys göras.

---

²⁸ Föräldrabalken 6 kap. 15 b § första stycket.

6.10.2 Lägerverksamhet m.m. för barn

Med utgångspunkt från barns behov kan bistånd beviljas till kostnad för exempelvis lägerverksamhet, idrottsresor eller kolonivistelse utanför skolans ram, utan att det finns särskilda sociala skäl om kostnaden är skälig. Biståndet ska reduceras med beloppet för matpengar för motsvarande antal dagar.

6.10.3 Utgifter i samband med bemärkelsedagar och högtider

Ekonomiskt bistånd till kostnad för extra utgifter i samband med bemärkelsedagar eller andra högtider beviljas inte. I de fall som den sökande erhåller bidrag från en ideell organisation som är avsett till ett visst ändamål exempelvis rekreation eller julklappar ska bidraget inte räknas som inkomst.

6.11 Fritidsutrustning till barn och skolungdomar

Grundprincipen är att behovet av fritidsutrustning och fritidsaktiviteter kan tillgodoses genom andelen lek och fritid inom riksnormen. Föräldrar bör kunna spara del av norm för ett större köp såsom cykel. Socialtjänsten ska utreda om behovet kan tillgodoses på annat sätt genom extra tillägg av CSN, jobbstimulansavdraget eller barnets sparade medel.

Om det finns särskilda skäl kan undantag göras när extra ekonomiskt bistånd till kostnad för fritidsutrustning och fritidsaktivitet är en förutsättning för att barnet ska kunna delta. Detta gäller framförallt i de barnfamiljer som varit långtidsberoende av ekonomiskt bistånd. Barnkonsekvensanalys ska göras.

6.12 Kostnader för kommunal service, juridisk hjälp samt övriga avgifter

6.12.1 Avgifter för kommunal service

Ekonomiskt bistånd till kostnad för äldreomsorg, omsorg för personer med funktionsnedsättning och barnomsorg bör beviljas under förutsättning att den sökande har ansökt om nedsättning av avgiften.

6.12.2 Avgifter för juridisk hjälp

I första hand ska den sökande utnyttja det rättskydd som ingår i hemförsäkringen. Detta rättskydd gäller t.ex. för tvister angående vårdnad och underhåll men inte för tvister som rör äktenskapsskillnad, upplösning av samboförhållanden eller bodelning.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till självriskan vid rättskydd och till den kostnad som tillkommer sökanden vid statlig rättshjälp om målet gäller familjerättsliga ärenden eller i boendetvister t.ex. i samband med våld i nära relationer.

6.12.3 Ansökningsavgifter för uppehållstillstånd och medborgarskap

Migrationsverkets avgifter för ansökan om uppehålls- och/eller arbetstillstånd beviljas inte eftersom skyddsbehövande och sökande av humanitära skäl inte behöver betala avgiften. För asylsökande i Sverige och för make, maka eller sambo samt barn under 18 år som vill återförenas med en utlänning som har

fått uppehållstillstånd som skyddsbehövande eller av humanitära skäl tas ingen avgift ut.

De personer som själv behöver bekosta Migrationsverkets avgift är inte förhindrade att vistas i sitt hemland och får därför bekosta eventuella avgifter själva.

Kostnader i samband med ansökan om svenskt medborgarskap beviljas inte. Detta då det inte anses ingå i begreppet skälig levnadsnivå.

6.12.4 Legitimation och bankavgift

Ekonomiskt bistånd till kostnad för legitimation bör beviljas när den sökande saknar en identitetshandling eller då giltigheten på den sökandes nuvarande identitetshandling löper ut. Ekonomiskt bistånd beviljas då till den billigaste kostnaden inklusive kostnad för eventuell fotografering. Ekonomiskt bistånd till kostnad för pass beviljas inte.

Ekonomiskt bistånd till kostnad för avgift för bankkort och internetbank beviljas med billigaste möjliga kostnaden.

6.12.5 Övriga avgifter

Ekonomiskt bistånd till kostnad för medlemskap i hyresgästförening beviljas inte. Ekonomiskt bistånd till kostnad för äktenskapsskillnad kan beviljas om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, exempelvis när den sökande är utsatt för våld i nära relation.

6.13 Begravningskostnad

Begravningskostnader ska i första hand täckas av tillgångar i dödsboet eller genom försörjningsskyldigas, dvs. föräldrars och efterlevande makars/registrerade partners, inkomster eller tillgångar. Begravningskostnader går före alla andra kostnader som kan belasta dödsboet. Vid bedömning av försörjningsskyldigas betalningsförmåga prövas detta mot gällande norm för försörjningsstöd. Hänsyn ska tas till tillgångar exempelvis i form av försäkringar. Begravningskostnader ska som huvudregel endast beviljas vid ansökan från dödsbodelägaren eller från den som är försörjningsskyldig för den avlidne.

Vid ansökan om begravningskostnad ska samtliga kända tillgångar som finns på dödsdagen medräknas, även eventuell kommande skatteåterbäring. Som huvudregel ska kända inestående inkomster ej förskottas utan sökanden får begära avbetalning hos begravningsbyrån. Återkrav ska upprättas mot tillgångar som kan visa sig senare exempelvis försäkring eller skatteåterbäring.

För begravningskostnad beviljas maximalt 50 % av gällande prisbasbelopp för skäliga faktiska kostnader som ska styrkas. Kostnadsposter som godkänns är:

- Grundtjänster från begravningsbyrå (riktvärde ca 34 % av prisbasbeloppet), dvs. begravningsbyråns arvode, kista med enkel dekoration, annons i en dagstidning, bisättning (i bisättningen ingår normalt svepning och kistläggning, utkörning av kista till bårhus, bärare

vid bisättning och transport av kistan till kyrkogårdsförvaltningens kapell) urna samt representant vid begravningen.

- Gravsten/inskriftion på befintlig gravsten (riktvärde ca 16 % av prisbasbeloppet)
- Officiant vid borgerlig begravning

Bistånd beviljas ej för kostnader som tillgodoses inom ramen för begravningsavgiften, dvs. förvaring av kista hos kyrkogårdsförvaltningen, lokal med eller utan religiösa symboler för begravningsceremoni, kremering, gravöppning, gravplats för kista eller urna under 25 år, gravsättning, alternativt spridning eller nedgrävning av aska i minneslund, samt transport av kista från begravningsceremonin. Kostnad för balsamering godtas ej. De anhöriga kan alltid välja att begära balsamering, men får då även betala kostnaden. Om balsamering är nödvändig på grund av att kroppen ligger längre än 14 dagar på bårhuset kan läkare besluta om att balsamering måste göras och i dessa fall ansvarar regionen för kostnaden. Oftast räcker det dock med kylförvaring.

Rätten till bistånd omfattar kostnader som är nödvändiga för att begrava den avlidne på bostadsorten. Merkostnader för att begrava den avlidne på annan ort i eller utanför Sverige ingår inte i rätten till bistånd. Även om begravningen sker utomlands ska som huvudregel de faktiska kostnaderna styrkas. Kostnader som överstiger den kostnad som skulle ha beviljats om begravningen ägt rum på hemorten godtas ej.

Kostnader för hemtransport vid dödsfall utomlands beviljas inte. Om en svensk resenär avlider på utlandsresan är det antingen personens hem- eller reseförsäkring, eller de anhöriga, som får betala kostnaden för transport av den avlidna till Sverige. Om försäkring saknas och anhöriga inte har ekonomisk möjlighet att betala för hemtransport, ordnar ambassaden en enkel och värdig begravning utomlands.

Ovanstående gäller även i de fall dödsbo för asylsökande ansöker om ekonomiskt bistånd till kostnader för begravningskostnad.

6.13.1 Resa till begravning

Ekonomiskt bistånd kan beviljas för resa inom landet om den avlidne är nära anhörig eller annan närstående. Med nära anhörig avses partner, förälder, barn, syskon, mor- och farförälder och barnbarn. Med annan närstående menas person som, utan att vara nära anhörig, stått den sökande mycket nära. Kostnaden ska vara i nivå med vad en låginkomsttagare har råd att bekosta.

6.14 Skulder

Ekonomiskt bistånd till skulder som avbetalning på studielån eller banklån, kontokortskulder, privata skulder, etc. samt böter och underhållstöd beviljas inte. Undantag ska endast göras om lån tagits för att undanröja en akut situation och där den sökande annars skulle ha beviljats ekonomiskt bistånd. Om sökanden p.g.a. skulder har dålig kontroll över sin ekonomi ska den sökande erbjudas kontakt med budget- och skuldrådgivare.

6.14.1 Hyres- och elskulder

Vid hyres- och elskulder kan undantag göras utifrån ovanstående. Detta då hyres- och elskulder kan orsaka större sociala konsekvenser.

Ekonomiskt bistånd till kostnad för hyresskuld kan beviljas i följande fall:

- Skuld som uppstått under tid då sökanden av godtagbara skäl ej haft egna inkomster som räckt till hyra. Om ansökan hade gjorts när hyresskulden uppkom hade sökande haft rätt till bistånd.
- Då de sociala konsekvenserna för barnen i en familj skulle bli för stora vid eventuell avhysning. Barnens rättigheter behöver beaktas enligt barnkonventionen när den sökande har barn.
- För gamla och sjuka där alternativt boende inte går att ordna.
- Om eventuell avhysning riskerar medföra social utslagning och/eller försämrade möjligheter till egen försörjning.

Vid upprepade hyresskulder ska restriktivare bedömning göras. För att undvika upprepning ska hushåll som beviljats ekonomiskt bistånd till hyresskuld så långt det är möjligt följas upp. Efter att skulden är betald bör socialtjänsten ha fortsatt kontakt med den sökande för att följa upp och ge stöd för att undvika att en ny hyresskuld uppstår.

Undantag kan också göras för ekonomiskt bistånd till skuld för hushållsel i de fall där avstängning medför alltför stora sociala konsekvenser för hushållet. Även i detta sammanhang ska barnets rättigheter beaktas enligt barnkonventionen.

6.14.2 Övriga skulder

Skuld för avgift för förskoleverksamhet behandlas normalt som andra skulder. Den sökande har möjlighet att göra upp en avbetalningsplan med förvaltningen. Hotas ändå barnet av uppsägning från plats i förskoleverksamheten och det är viktigt att det inte sker ska ansvarig för förskoleverksamheten kontaktas. Har barnet av sociala skäl behov av platsen får den enligt skollagen och kommunens regelverk inte sägas upp.

7 Referenslista

- Föräldrabalk (1949:381).
- Högsta Förvaltningsdomstolens dom RÅ 1995 ref. 52.
- Högsta Förvaltningsdomstolens dom 2017 ref. 23.
- JO Ämbetsmannaberättelse 2009/10 s. 249.
- JO Ämbetsmannaberättelse 2011/12 s. 377.
- JO beslut 2015-01-15, dnr 2611-2013.
- Jordabalk (1979:994).
- Kammarrätten i Göteborgs dom 2019-02-04. Målnummer 2448-18 och 2449-19.
- Konsumenternas Energimarknadsbyrån. Elförbrukning. 2020.
<https://www.energimarknadsbyran.se/el/dina-avtal-och-kostnader/elkostnader/elforbrukning/>
- Konsumentverket. Kostnadsberäkningar. 2021.
<https://www.konsumentverket.se/om-konsumentverket/var-verksamhet/privatekonomi/kostnadsberakningar/>
- Socialstyrelsen. Ekonomiskt bistånd: Handbok för socialtjänsten. 2021.
- Socialstyrelsen. Våld: Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer. 2016.
- Socialtjänstlag (2001:453).
- Svenskt vatten. Fakta om vattenförbrukning. 2021.
<https://www.svenskvatten.se/medlemsservice/kampanjer/hallbar-vattenanvandning/hur-anvands-materialet/fakta-om-vattenforbrukning/>
- Äktenskapsbalk (1987:230).

2021-10-13

Social- och utbildningsnämndens arbetsutskott

§ 87

Dnr 2021/464 – 00

Fastställande av sammanträdesdagar för nämnd och utskott år 2022

Arbetsutskottets förslag till beslut

Social- och utbildningsnämnden fastställer sammanträdesdagarna för år 2022.

Beskrivning av ärendet

Förslag på sammanträdesdagar för social- och utbildningsnämnden, arbetsutskottet och individutskottet år 2022. Samtliga dagar är onsdagar.

Ordförande- beredning kl 10:30	Arbetsutskott (Au) kl 13:00	Individutskott (lu) kl 14:00	Nämnd (SUN) kl 14:00
		19 januari	
8 dec 2021, (kl 8:00)	26 januari		9 februari
9 februari		23 februari	
23 mars	9 mars	16 mars	23 mars
27 april	13 april	20 april	27 april
25 maj	11 maj	18 maj	25 maj
	8 juni	15 juni	22 juni
22 juni	17 augusti	24 augusti	31 augusti
31 augusti	14 september	21 september	28 september
28 september	12 oktober	19 oktober	26 oktober
26 oktober	23 november	30 november	7 december

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad den 15 september 2021.

Behandling

Redaktionell ändring: Ordförandeberedning 8 december 2021 börjar kl 8:00.

Beslut skickas till
Social- och utbildningsnämnden

Social- och utbildningsnämnden

Fastställande av sammanträdesdagar för nämnd och utskott år 2022

Förvaltningens förslag till beslut

Social- och utbildningsnämnden fastställer sammanträdesdagarna för år 2022.

Beskrivning av ärendet

Förslag på sammanträdesdagar för social- och utbildningsnämnden, arbetsutskottet och individutskottet år 2022. Samtliga dagar är onsdagar.

Ordförande- beredning kl 10:30	Arbetsutskott (Au) kl 13:00	Individutskott (lu) kl 14:00	Nämnd (SUN) kl 14:00
		19 januari	
8 dec 2021, (kl 8:00)	26 januari		9 februari
9 februari	9 mars	23 februari	
23 mars	13 april	16 mars	23 mars
27 april	11 maj	20 april	27 april
25 maj	8 juni	18 maj	25 maj
		15 juni	22 juni
22 juni	17 augusti	24 augusti	31 augusti
31 augusti	14 september	21 september	28 september
28 september	12 oktober	19 oktober	26 oktober
26 oktober	23 november	30 november	7 december

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut medför inte några kostnader.

Camilla Sömsk
FörvaltningschefRita Österholm
Nämndsekreterare

Beslut skickas till

Förvaltningskansli

Förvaltningens chefsgrupp

Kommunstyrelsens kansli

Publicering på kommunens hemsida

Akten

Datum
2021-10-20Social- och utbildningsförvaltningen
Rita Österholm, 0240-861 74
rita.osterholm@ludvika.se

Ert datum

Er referens

Social- och utbildningsnämnden

Redovisning av delegationsbeslut

Förvaltningens förslag till beslut

Social- och utbildningsnämnden godkänner redovisningen av delegationsbesluten.

Beskrivning av ärendet

Social- och utbildningsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till utskott, ordförande och tjänstemän enligt en av social- och utbildningsnämnden antagen delegeringsordning. Dessa beslut ska redovisas till social- och utbildningsnämnden. Redovisningen innebär inte att social- och utbildningsnämnden får ompröva eller fastställa delegeringsbesluten. Däremot står det social- och utbildningsnämnden fritt att återkalla lämnad delegering.

Social- och utbildningsnämndens arbetsutskott

2021-10-13 § 80, 86, 88, 89

Social- och utbildningsnämndens individutskott

2021-09-22 § 262—293

Ordförande social- och utbildningsnämnden ¹⁾

6/2021 Yttrande till förvaltningsrätten i överklagat ärende, mål nr 3969-21 (ersätter deleg beslut verksamhetschef förskola) SUN 2021/410 – 71

Förvaltningschef ¹⁾

2/2021 Attestantlistor 2021 SUN 2021/26 - 00

Verksamhetschef förskola ¹⁾

Yttrande till förvaltningsrätten i överklagat ärende, mål nr 3969-21 SUN 2021/410 – 71

69-77/2021 Beslut om barnomsorg på obekvämt arbetstid

Verksamhetschef skola ¹⁾

--- Yttrande till Barn- o elevombudet, Kyrkskolan 7-9 (SI 2021:3370) SUN 2021/376 – 64

35-37/2021 Beslut om skolbarnomsorg på obekvämt arbetstid

Rektor Stallbackens förskola

9/2021 Barnomsorgsplacering – barnet behov på grund av familjens situation SUN 2019/529(2)

Rektor Lorensbergskolan 7-9 ¹⁾

16-21/2021 Visstidsanställning lärare

Rektor Nyhammar och Sunnansjö skolor ¹⁾

1/2021 Förordnande vik rektor Nyhammar och Sunnansjö skolor och fritidshem

Rektorer ¹⁾

- - - Sammanställning över rektors delegationsbeslut gällande kränkande behandling under perioden 2021-09-14—10-18

Enskilda individärenden individ- och familjeomsorgen

Registreringsdatum 2021-09-01--30, sid 1-137

Camilla Sömsk
Förvaltningschef

Rita Österholm
Nämndsekreterare

Beslut skickas till

Akten

1) Handling finns i Netpublicator

Social- och utbildningsförvaltningen
Rita Österholm, 0240-861 74
rita.osterholm@ludvika.se

Datum
2021-10-19

Ert datum

Er referens

Social- och utbildningsnämnden

Redovisning av meddelanden

Förvaltningens förslag till beslut

Social- och utbildningsnämnden godkänner redovisningen av meddelanden.

Beskrivning av ärendet

Skolinspektionen ¹⁾

- a) SUN 2021/203 – 64
Beslut med anledning av anmälan mot Slussen (Lorensbergaskolan 4-6) (SI 2021:1808)

Kommunstyrelsen ¹⁾

- b) SUN 2021/540 – 00
Fastställande av plan för kommunövergripande intern kontroll 2022.
KS 2021-10-05 § 178
- c) Antagande av riktlinjer för hantering av gåvor och belöningar.
KS 2021-10-05 § 181

Kommunstyrelsens finansutskott ¹⁾

- d) SUN 2020/143 – 04
Rapport strukturplan. KSfinans 2021-09-23 § 21

Intern utredning

- e) SUN 2021/663 – 00
Personuppgiftsincident Lyckans förskola

Camilla Sömsk
Förvaltningschef

Rita Österholm
Nämndsekreterare

Beslut skickas till
Akten

1) Handling finns i Netpublicator